

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 02540

PIRKE AVOT

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Lief D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

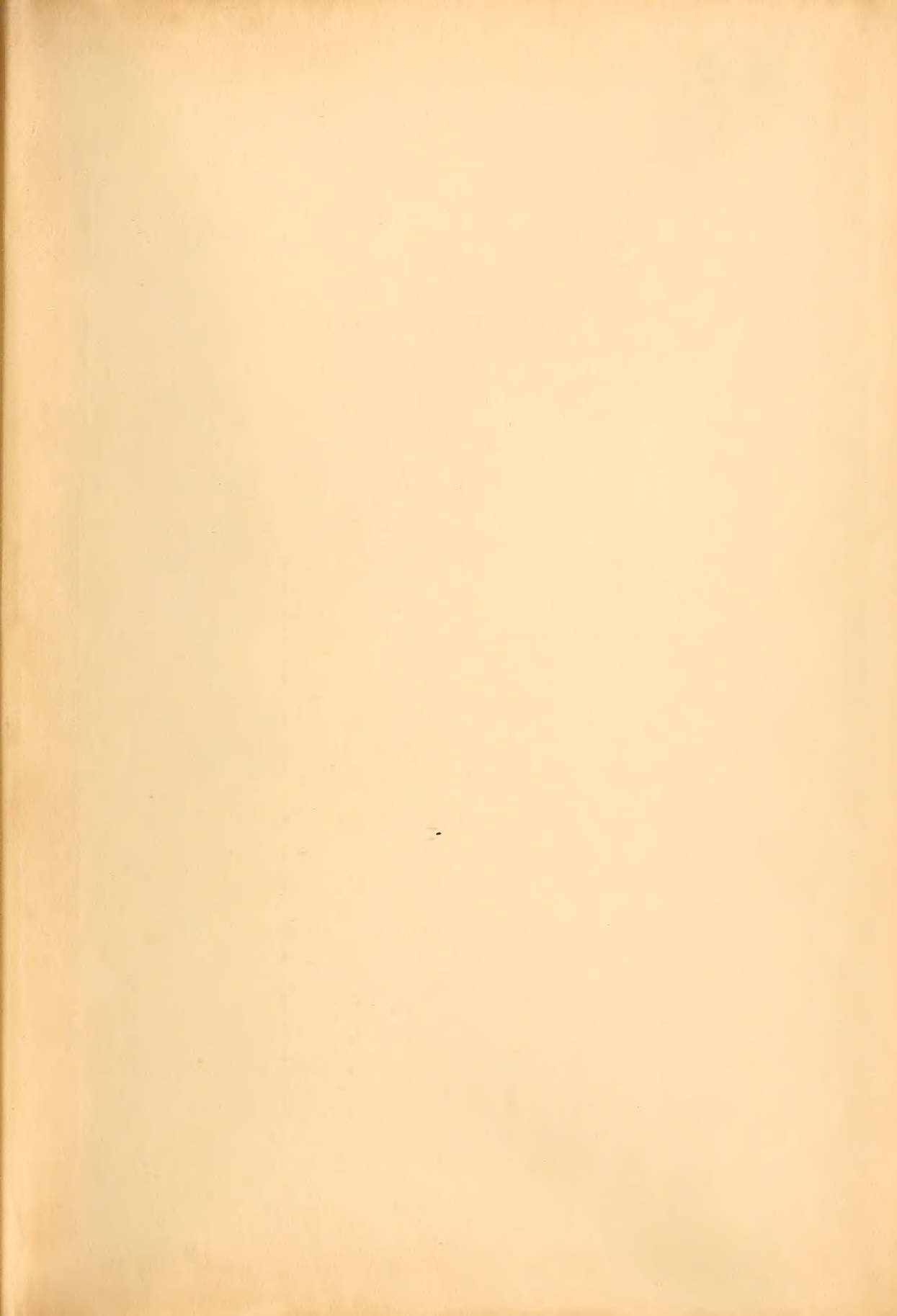
*Sayings
of
The Fathers*

ב קראוויץ

פרקי אבות

ISBN:0-657-02540-2
Old Call No.,97-309 v.1

"... And books shall be thy companions."

FROM THE LIBRARY OF
SAUL D. PRIZENT

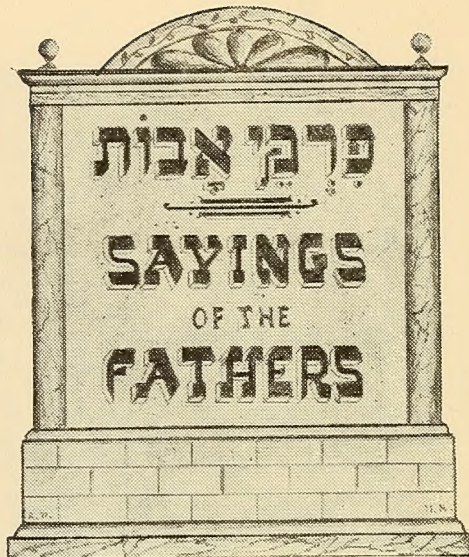
5844 MARLBORO AVENUE PITTSBURGH, PA. 15217

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
National Yiddish Book Center

<http://www.archive.org/details/nybc202540>

●
ANTHOLOGY
OF
COMMENTS
●

**BASED ON COMMENTARIES IN HEBREW, ENGLISH AND GERMAN COMPOSED
DURING ONE THOUSAND YEARS, WITH THE ORIGINAL TEXT TRANSLATED INTO
YIDDISH AND ENGLISH.**

**AND
RELATED PROVERBS AND WORDS OF WISDOM SELECTED FROM
WORLD LITERATURE.**

COMPILED, EDITED AND TRANSLATED

BY

NATHANIEL KRAVITZ

PART ONE

Published by
THE JEWISH WAY MAGAZINE OF CHICAGO
In cooperation with the
ABOTH PUBLISHING COMMITTEE

Copyright by N. Kravitz
Chicago, Ill.
1951

לזכר נשמת אבי מורי הרב ר' משה בן מרדכי

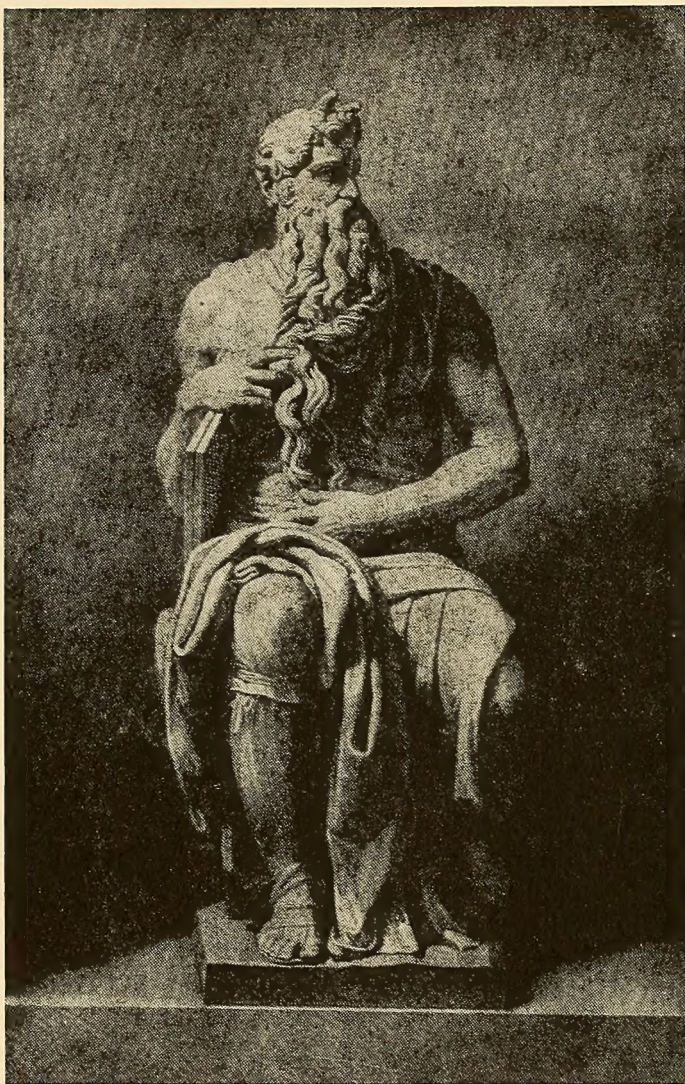
ונשמת אמי מורתי לאה בת ישראל זצ"ל

In Memory of

BESSIE GREENBERG — GRAUBART

הרבנית פעסי בת ר' טודרוס ורייזל גרינברג ע"ה.

MOSES

Moses received the Torah from Sinai

משה קבל תורה מסיני.

—Chap. 1.1

(פ'. א', משנה א').

FATHERS AND SONS

Reader, do not look for something startling, nor for something unheard of in this book of Sayings of the Fathers. Just hearken to the voices of the Fathers and think of the many sons of Israel to whom it all comes as voices from another world, or as voices from the abyss. The sons have no understanding for their fathers; for whosoever clings to the teachings of old, or embraces the old folkways, is branded old-fashioned, notwithstanding the fact that the old contains sometimes the least of the ephemeral and the most of the eternal and universal. The past, consisting of layer upon layer of wisdom and beauty and goodness of heart and purity of spirit, is become a burden to be gotten rid of, and the sooner the better.

Others do not regard it even as a burden: they have never carried it. Some of them look gleefully at any shrine that comes in sight and kneel, adoringly, before any god whose golden statue attracts them. So let those who wish hearken to the voices of the Fathers. Perhaps some of the sons would recall that those Fathers were their fathers and grandfathers who were burned on the stake for their faith. Perhaps . . . Perhaps . . .

פאטערס און זין

זייענער, זוך ניט קיין איבעראשנדיקס, אויך ניט קיין אומדער-
הערטעס אין דעם ספר. הער זיך נאָר צו צו די שטימען פון די פאטערס
אין קלער וועגן די פידע זין פון ישראל צו וועלכע דאָס אַזעס קומט ווי
קולות פון אַן אַנדער וועלט, אַדער קולות פונם אַפגורנט. די זין פאַרשטיין
ניט די פאטערס; ווארים ווער עס האלט זיך ביי די אַזעס דערעס, אַדער
איז טריי די פאַקסטראַדיציעס, ווערט באַטראַכט אַלס אַלטמאַדיש,
ניט קוקנדיק דאַרויף וואָס דאָס אַלטע אַנטהאַלט אַפּטמאַאַ דאָס ווינציקסטע
פונם עפעמעראַלן אַדער פאַרבייגייענדיקן און דאָס מערסטע פון אוניווער-
סאַל-אייביקן. דער עבר, באַשטייענדיק שיכטע אויף שיכטע פון חכמה און
שיינקייט און גוטסקייט און זויבערקייט, איז געוואָרן אַ משא פון וועלכער
מ'דאַרף פטור ווערן, און וואָס גיכער איז בעסער.

אַנדערע באַטראַכטן עס ניט ווי אַ משא; זיי האָבן די משא קיינמאַל
ניט געטראָגן. טייל קוקן מיט פרייד אויף יעדן „הייזיקן פלאַץ“ וואָס
זייער בליק באַגעגנט און קניען, מיט אַכטונג, פאַר יעדן גאַט וועמעס
גאַדענע סטאַטוע ציט זיי צו. טאָ, זאָלן די, וואָס ווילן, הערן די שטימען
פון די פאטערס. אפשר וועלן טייל זין זיך דערמאַנען, אַז די דאָזיקע וועג-
וויזערס זיינען געווען זייערע זיידעס און עלטער-זיידעס, וועלכע זיינען פאַר-
ברענט געוואָרן אויפן שייטערהויפן פאַר זייער גלויבן . . . אפשר . . .

JOSEPHUS FLAVIUS, FOREMOST JEWISH HISTORIAN OF THE FIRST CENTURY, IN APPRECIATION OF THE TORAH

We have given practical proof of our reverence for our own Scriptures. For, although such long ages have now passed, no one has ventured either to add, or to remove, or to alter a syllable; and it is an instinct with every Jew, from the day of his birth, to regard them as the decrees of God, to abide by them, and, if need be, cheerfully to die for them. Time and again ere now the sight has been witnessed of prisoners enduring tortures and death in every form in the theatres, rather than utter a single word against the laws and the allied documents. What Greek would have endured as much for the same course? Even to save the entire collection of his nation's writings from destruction he would not face the smallest personal injury. For, to the Greeks, they are mere stories improvised according to the fancy of their authors. —Josephus, Against Apion 1,42-45

מיר האבן באוויזן ווי שטארק מיר פארערן אונזערע הייליקע שריפטן — שוין מיט דעם גופא וואס במשך אזוי פיל יארהונדערטער האט קיינער ניט געוואגט מוסיף צו זייק, אַרונטערצונעמען, אַדער משנה צו זיין, אפילו איין זיבבע; יעדער ייד פילט אינסטינקטיוו, פון זיין געבוירן־טאג, אז זיי זיינען גאט'ס באפעלן, און ווי אַזעל־כע, דאַרף ער זיי אויספאלגן אין פוּדן און, ווען נויטיק, מוטיק פאַר זיי שטאַרבען. יידישע געפאַנגענע האָבן אומצייליקע מאָל דורכגעמאַכט די אומדערטרעגלעכסטע יסורים און מאַטערנישן, אַזוי גוט ווי טויט אין יעדער פאַרם אויף די אַרענאַס, אַנשטאַט אַרויסצוטרעטן מיט איין וואָרט קעגן די געזעצן און שריפטן וואָס האָבן אַ שייכות צו זיי. וועלכער גריך וואָלט געווען גרייט אַזוי צו ליידן פאַר זיינע געזעצן? אפילו צו ראַטעווען זיין פאַקס אַזע שריפטן וואָלט ער ניט אינגעשטימט צו ליידן פערזענדלעך. ווארים די שריפטן ביי די גריכן זיינען ניט מער ווי מעשיות געשאפן פון פאַרפאַסערס פאַנטאַזיע.

(יאַזעפוס פלאַוויוס, קעגן אַפּיאָן).

Where is Numa, Minos or Lycurgus? Where be their books? What is become of their laws? They were unwise, and had no knowledge, nor understanding of God: they and their laws are dead, and their names forgotten . . . By the space of so many thousands of years the word of God passed by so many dangers of tyrants . . . Of heretics, of fire, and of sword, and yet continues and standeth until this day, without altering or changing one letter . . . No creature was able to do this: for it was God's work. He preserved it, that no tyrant should consume it, no tradition choke it, no heretic maliciously corrupt it . . . Cities shall fall; kingdoms shall come to nothing; empires shall fade as the smoke; but the truth of the Lord shall continue forever.—
A Treatise on the Holy Scriptures: John Jewel

The Torah and the Old Testament both have become part of the literature of the race. They have been known almost by heart by generation after generation of mankind, in every country of the Western world, and they have inspired and guided the literature of a dozen languages and the art of a dozen peoples. —Nicholas Murray Butler, from an address January 17, 1937

וואו זיינען נומא, מינאס אדער ליכורגוס? וואו זיינען אהינגעקומען זייערע בי-
 כער? וואס איז געווארן פון זייערע געזעצן? זיי זיינען ניט געווען קלוג; זיי האבן ניט
 געהאט קיין וויסן און קיין פארשטאנד פון גאט. זיי און זייערע געזעצן זיינען טויט. זיי-
 ערע נעמען זיינען פארגעסן געווארן . . . במשך אזוי פיל טויזנטער יארן, איז גאט'ס
 ווארט באדראעט געווארן מצד טיראנען, אפיקורסים, פייער און שווערד, און דאך
 איז עס געבליבן און האלט נאך אן ביז אויף היינטיקן טאג, ניט האבנדיק געביטן אפילו
 איין אות . . . קיין מענטש האט אזעלכעס ניט געקאנט טאן; דאס איז נאר געווען גאט'ס
 ארבעט. ער האט זיין ווארט אויפגעהיט און אויסגעהיט און קיין דעספאט זאל עס ניט
 צעשטערן, קיין אנדער טראדיציע זאל עס ניט צעברעכן, קיין ביזווייליקער אומגלוי-
 ביקער זאל עס ניט פארדארבן . . . שטעט וועלן אפגעווישט ווערן; מלוכות וועלן ווערן
 גארנישט; אימפעריעס וועלן פארשווינדן ווי רויך; אבער דער אמת פון גאט'ס ווארט
 וועט בלייבן אייביק.

(איי טריטיז און דהי האלי סקריפטשורס: דזשאהן דזשעלען)

די תורה און דער אלטער טעסטאמענט (דער תנ"ך אלס גאנצער) זיינען געווארן
 א טייל פון דער ליטעראטור פון דער גאנצער מענטשהייט. דורות נאך דורות, אין יעדן
 לאנד פון דער מערב-וועלט, האבן אויסגעלערנט די שריפטן כמעט אויסווייניק, און
 זיי האבן אינספירירט און געוויזן דעם יועג דער ליטעראטור אין א טוצן שפראכן און
 דער קונסט פון א טוצן פעלקער.

(ניקאלאס מאריי באטלער, רעדע יאנואר 17, 1937).

“If there are ranks in suffering, Israel takes precedence over all the nations. If the duration of sorrows and the patience with which they are borne ennobles, the Jews are among the aristocracy of every land. If a literature is called rich in the possession of a few classic tragedies, what shall we say about a National Tragedy lasting for over fifteen hundred years in which the poets and the actors were also the heroes? —Leopold Zunz: *Die Synagogale Poesie des Mittelalters*

“I will train a lasting nation, which, far from being annihilated by other nations, shall rather exercise its beneficial influence on their existence. Like the precious Ark of the Covenant which I have constructed in the midst of this nation wherein I deposited my sacred principles, I will also construct a kind of ark and launch it as a vessel into the midst of the people. I will avail myself of the hardest wood and strongly fasten together its joints. Winds and tempests will shake and toss it, and reduce it to a most wretched condition, yet be unable to engulf it. It will survive all, in order to carry to their destination those riches which I have confided to its bosom”. —Joseph Salvador (1796-1873)

„אויב עס זיינען פאַראַן מדרגות אין זיידן, האָט ישראל געזיטן מער ווי אַלע פעלקער. אויב די דויערהאַפטיקייט פון יסורים און צער און די סבלנות מיט וועלכער זיי ווערן איבערגעטראָגן איידען אויס די נשמה, זיינען די יידן צווישן דער אַריסטאָקראַטיע פון יעדן לאַנד. אויב אַ זיטער־אַ טור ווערט אַנערקענט אַלס רייכע ווען זי באַזיצט אַ צאָל קלאַסישע טראַג־געדיעס — וואָס קאָנען מיר זאָגן וועגן אַ נאַציאָנאַלער טראַגעדיע וואָס דויערט שוין איבער 1500 יאָר, אין וועלכער די דיכטער און אַקטיאָרן זיינען אויך געווען די הערדין?“
(לעפאָלד צונץ: די סינאָגאַלע פּאָעזיע דעם מיטלאַלטערס).

„איך וועל שאַפן אַ דויערהאַפטיק פּאָלק, וואָס ניט נאָר וועט עס ניט קאָנען פאַרניכטעט ווערן פון די פעלקער. נאָר וועט נאָך האָבן אַ גרויסע השפּעה לטובה אויף זייער עקזיסטענץ. ווי דעם טייערן ארון הברית, וואָס איך האָב געבויט אין דעם פּאָלק, אין וועלכן איך האָב אַריינגעזעצט מייע הייליקע זעכעס, וועל איך אויך בויען אַן אַנדער ארון און אים באַשטימען אַלס מיין אינסטרומענט אין דעם פּאָלק. איך וועל זיך באַנוצן מיטן האַרט־סטן האַרץ און וועל שטאַרק באַפעסטיקן זיינע צוואַמענגעבונדענע טיילן. ווינט און שטורמס וועלן אים וואַרפן און שפּיידערן און אים גוט צוקלאַפן. אַבער באַין אופן וועלן זיי ניט קאָנען אים דערטרינקען. ער וועט איבער־לעבן אַלע, כדי ער זאָל בריינגען צום ציל יענע אוצרות, וואָס איך האָב אין אים באַהאַלטן.“

יוסף סאלוואדאָר (1796-1873).

FOREWORD

Pirkei Aboth, Aboth, or Simply Perek, is a slender volume of six chapters. Every chapter contains a number of Mishnahs, or brief Sayings by some Sage (Hakham) or Tanna — a leader in his generation who expressed his conception of the Good Life, his ethical principles and precepts for the guidance of daily life.

The first Perek consists of 18 Mishnahs; the second, of 21; the third, of 23; the fourth, of 29; the fifth, of 26; the sixth, of 11.

This little volume of ethical teachings is one of 63 treatises of the Mishnah, a collection of Jewish laws codified and completed by Judah the Prince in the year 200 of the common era. The Sages mentioned in it as the authors of the Sayings lived in the period between 300 B.C.E. and 200 C.E., covering approximately 5 centuries. Some of the "Sayings" are anonymous; they originated either in folklore, or their authors had become unknown by the time the collection was completed.

"Aboth" means fathers, i.e., spiritual fathers, or sages, each of whom in his own way had contributed to the continual existence of the Jewish people and of the Torah. Being the standard bearers of Judaism and its ethics, the Sages as preceptors and spiritual guides — exemplifying in their own lives broad charitableness, intellectual and moral integrity, and self-sacrificing loyalty to the ideals of piety — strengthened the influence of the Torah among the Jewish masses. They thus preserved the Judaic ethical tradition, endowing it with stamina and stability for its survival through the storms of persecution ever perpetrated upon the defenseless Jewish minority throughout the Diaspora, as History amply testifies.

The Jewish people revered their Sages, and found an inexhaustible treasure of delight in their Sayings. For more than two thousand years they studied over and over those wisdom-packed ethical teachings, expounding them and reading into them meanings and intents that would bear upon the problems of their own day, in concordance with whatever modifications of outlook and procedure their own generation needed.

Commentaries on Pirkei Aboth are legion. From the tenth century to the latest, they represent the effort to reveal the quintessence of the wonderful, pithy Sayings, which are capable of such great flexibility that every Gaon could harmonize his own views with those of his predecessors into one continuous body of tradition.

Throughout their long history in the Galuth, the Jewish people found in Aboth a veritable source of wisdom, spiritual joy, encouragement, and hope. From the

pages of that little book, the words were absorbed and made into folk-idiom which was handed down from generation to generation. For the people regarded Aboth not as mere literature, to be read for esthetic pleasure or pastime, but as a practical guide to a better, nobler, and spiritually-richer life. Next to the Tanakh, or the Jewish Scriptures, Aboth was the most popular book, eventually becoming incorporated in the Siddur, or Prayer Book.

On every Sabbath, from Pesach to Rosh Hashanah, one Perek, or chapter, would be read and learned in home or synagogue. When all of the six had been read, the rereading would begin in the same order. For the people felt that the terse Sayings contained not simply dogma or opinions of particular scholars, but the living waters of Life; in short, the "philosophy of life" of the greatest and noblest minds of the race, and therefore were worthy of constant reading, lest they be forgotten. Exhaling, as they do, philanthropy, integrity, and true charitableness, these brief pronouncements, more than many other, larger, books, influenced the life of the Jewish people throughout the darkest times of the Diaspora. Because of that, this little book in time transcended its native bounds, finding acceptance among the non-Jewish community of cultured persons, through the universality of its message.

The present anthology was gleaned from hundreds of books, both direct commentaries and other works in Hebrew, English and German. The comments compiled from the rich Hebrew literature were condensed to conform with the brevity of Perkei Aboth themselves. The comments, however, taken from English and German commentaries, as well as the related proverbs or citations from world literature, are given here verbatim. Published both in Yiddish and English, they would enable old and young alike to learn and to imbibe their truths and their spiritual beauty. The first part of this Anthology consists of only two chapters of Aboth.

The English translation of the Hebrew text is the standard one, with minor changes made by the editor; the Yiddish translation of the text is an entirely new one, and the translator carries the fullest responsibility; the original Hebrew text is based upon the best editions of the Talmud and the Ye'osh edition of Pirkei Aboth, the vocalization of which was carefully revised by Dr. B. Halper, of the Dropsie College.

The transliteration of names in English used in the translated text is the same as found in the English editions of the Prayer Books, but in the comments some names were given in a more closely phonetic transliteration.

The reader will also find in this Anthology sketches of the lives of the Tannaim mentioned in Aboth. The sketches are mostly based on Talmudic and Midrashic sources.

* * *

The compiler, who has devoted ten years of assiduous labor to the task — a labor of love — here avails himself of the opportunity thankfully to acknowledge the help and encouragement of a group of his friends, among whom are: Rabbi Abraham Eichenstein of Chicago; Messrs. Theodore Greenberg, Ben Zion Ruchlin and his brothers, Morris Ovson, Abraham Kipper, Asher Siegal, Rabbi Philip Graubart, Rabbi Irving Miller, Baylke Bloom, and others too numerous to mention whose kindness will ever be remembered gratefully. Particular acknowledgement is due to William Shure for his aid in the preparation of the book for publication, his helpful suggestions, and the author's friends: Arnold Schwartz, Moses Wolfe and Aaron Gutnick.

די תנאים וואָס זיינען דערמאָנט אין די ערשטע צוויי פּרקים פון "אבות"

א ב ט ל י ו ן : געלעבט אין ערשטן יאָרהונדערט פאַר איצטיקער צייטרעכנונג. געווען איינער פון דער הזקנים רביים. שמעיה איז געווען זיין בן-דור. ווייניק מאַמרים געבליבן פון אים. געשטאַמט, לויט טראַדיציע, פון גרים. נאָמען „אבטליון“ אַ גריכישער. אייניקע נעמען אָן השערה, אַז אבטליון איז דער פרושי „פאליאן“, וואָס ווערט דערמאָנט ביי יאָזעפּוסן. גייסטיקע פירערשאַפט געווען אין די הענט פון אַבטליון און זיין חבר שמעיה. דער פערטער „זוג“ (פאַר) דערמאָנט אין „אבות“.

א ג נ ט י ג נ ו ס : געלעבט אין צווייטן יאָרהונדערט פון איצטיקער צייטרעכנונג. געווען אַ תלמיד פון שמעון הצדיק, לויט דעם טעקסט אין „אבות“. לויט אַן אַלטער טראַדיציע האָט זיין מאַמר אין „אבות“ געפירט צו דער גרינדונג פון צוויי פאַרטייען, צדוקים און ביתוסים. גאָר ווינציק וועגן זיין לעבן באַקאַנט. נאָמען „אַנטיגנוס“ איז אַ גריכישער.

א ל ע ז ר ב ן ע ר ך : באַלאַנגט צום צווייטן דור תנאים. איינער פֿון די פינף אָנגעזעענע ענסטע תלמידים פון ר' יוחנן בן זכאי, לויט איין נוסח — דער וויכטיקסטער. האָט זיך אין איין צייט אָפּגעטיילט פון די חכמים און איז אַוועק פון יבנה — דאַמאַלסטיקער צענטער פון תורה. פון דאַמאַלסט מער ניט געהאַט קיין פאַרבינדונג מיט די חכמים און, אַלס פּועל יוצא פון דעם, וואַרשיינלעך פאַרלאָרן זיין שטאַנד צווישן זיי.

א ל י ע ז ר ב ן ע ז ר י ה : דערוויילט פאַר אַ קורצער צייט, אין עלטער פון 18 יאָר. נשיא אויפן פּלאַץ פון רבן גמליאל. געשטאַמט פון כהנים-משפּחה, געווען רייך און פאַרערט ביי די רוימער. געהערט צום צווייטן דור תנאים.

א ל י ע ז ר ב ן ה ו ר ק נ ו ס : לויט אַן אַלטער טראַדיציע באַטראַכט אַלס איינער פון די אָנגעזעענסטע (פינף אין צאָל) פון ר' יוחנן בן זכאי'ס תלמידים — לויט אַ צווייטן נוסח אין „אבות“, דער סאַמע וויכטיקסטער פון די פינף. ר' אליעזר'ס מיינונגען און אַנטשיידונגען ציטירט ווייט און ברייט אין דער משנה. אין איין צייט געווען אין נידוי (לייכטער חרם) פֿאַר ניט וועלן זיך אונטערוואַרפן די אַנטשיידונגען פון דער מער-הייט קעגן די מיינונגען וואָס ער האָט געקראָגן בקבלה פון זיינע לערער.

גמליאל 1 : באוואוסט ווי גמליאל הוקן. געווען הלל'ס אן אייניקל. אריינגעבראכט אין סנהדרין אסך געזעץ-פראיעקטן. א דאנק ר' גמליאלן איז דער סנהדרין געווארן די איינפלוסרייכסטע געזעצגעבערישע קערפערשאפט. שאול פון תרשיש (אפאסטאָל פאול) געווען איינער פון זיינע תלמידים איידער ער איז אוועק צום קריסטנטום.

הלל הזקן : באטראכט אלס איינער פון בויער פון אידנטום נאך משהן. געבארן ארום 75 יאר פאר דער איצטיקער צייטרעכנונג אין בבלי, זיך באזעצט אין ארץ ישראל, וואו ער ווערט א תלמיד פון שמעיה און אבטליון, און דערנאך נשיא. געשטאמט פון מוטער'ס צד פון מלכות בית דוד. באוואוסט פאר זיין געדולד, טאָליראַנץ, חכמה, באַשיידנקייט און גוטסקייט. געשאפן די דרייצען „מדות“ מיט וועלכע די תורה ווערט אינטערפרעטירט. ווערט באטראכט אלס גרינדער פון תלמודישן אידנטום.

חנניאל בן עקשא : געלעבט אין צווייטן יארהונדערט פון א. צ. ר. געווען פון דריטן דור תנאים. זיינע אַנטישיונגען זיינען ניט איבערגעגעבן געוואָרן. פרטים וועגן זיין לעבן ניט באוואוסט.

יוחנן בן זכאי : געלעבט אין ערשטן יארהונדערט פון איצטיקער צייטרעכנונג. פאַרלאָזן ירושלים ווען די רוימער האָבן די שטאָט באַלאַגערט. זיך באַגעגנט מיט אספסינוסן, קאמאנדיר פון די רוימער, און גע'פועל'ט ביי אים צו שווינען יבנה וחכמיה, וועלכע איז געוואָרן דער צענטער פון תורה אויפן ארט פון ירושלים. האָט אַפּעלירט צו די קנאים זיך אונטערצוגעבן רויים. נאָך דער צעשטערונג פון ירושלים האָט ר' יוחנן קאַנצענטרירט אַלע כוחות אויף דער פרעזערוואַציע פון יידישן גייסט. האָט עטאַבלירט די סנהדרין אין יבנה.

יוסי בן יועזר : ער צוזאמען מיט זיין בן דור יוסי בן יוחנן האָבן זיך געשטעלט קעגן דער העלעניסטישער אַסימילאַציע. געשטאמט פון כוהנים. אן אַלטע טראַדיציע דערציילט, אָן ער איז געשטאַרבן אויף דער תּלּיה דורך זיין פּלימעניק אַלקימוס, פּיר רער פון די העלעניסטן. געלעבט אין צווייטן יארהונדערט פאר איצטיקער צייטרעכנונג.

יהושע בן חנניאל : איינער פון די פינף גרעסטע תלמידים פון ר' יוחנן בן זכאי. געלעבט אין ערשטן יארהונדערט פון איצטיקער צייטרעכנונג. געווען באַרימט מיט זיין תורה, חכמה און באַשיידנקייט. באַזוכט, לויט אן אַלטער טראַדיציע, די חכמי אתונא, באַזיגנדיק זיי מיט זיין חכמה. געפרעדיקט קאמפראַמיס-פּאַליטיק צו רויים. באַזוכט רויים, אויפטרעטנדיק פאַר די העכסטע באַאַמטע לטובת זיין פּאַק.

יהושע בן פרחיה : געלעבט צום סוף פון צווייטן יארהונדערט פ. א. צ. געווען דער פירער פון דער פרושים פאַרטיי. געמוזט אַנטלויפן קיין מצרים, ווען פרושים האָבן אַנגעהייבן פאַרפּאַלגט ווערן דורך דער מאַכט. נתי הארבלי איז געווען זיין בן-דור.

יהודה בן טבאי : אַנטלאָפן פֿון פאַרפּאַלגונגען קיין מצרים, פון וואַנען ער איז צוריקגערופן געוואָרן דורך זיין קאַלעגע שמעון בן שטח.

כנסת הגדולה: עטאבלירט אין די צייטן פון עזרא הסופר (ארום 444 פ. א. צ.) איז די כנסת הגדולה געווען א קערפערשאפט וואס איז געשטאנען אן דער שפיץ פון פאלק, שאפנדיק געזעצן און ארויסטראגנדיק אנטשיידונגען. שפעטער איז די פונקציע דורכגעפירט געווארן פון סנהדרין.

נתיבארי: א חבר פון יהושע בן פרחיה. געלעבט צום סוף פון צווייטן יאר-הונדערט פ. א. צ. נאך געציילטע מאמרים ציטירט אין זיין נאמען.

רביהקדוש: (ר' יהודה הנשיא): פארפאסער און רעדאקטאר פון דער משנה. געווען דער זון פון ר' שמעון בן גמליאל. ער איז באצייכנט געווארן אלס דער וואס האט פאר-אייניקט תורה און גדולה (רייכטום). געווען איינפלוסרייך אין רוימישע קרייזן.

שמעוןהצדיק: געלעבט אין דריטן יארהונדערט פ. א. צ. געווען צווישן די לעצטע פון די אנשי כנסת הגדולה. לויט דער טראדיציע האט ער באגעגנט אפעקסאנדער דעם גרויסן אין ירושלים (לויט יאזעפוסן איז עס געווען דער כוהן גדול יהודע).

שמעוןבןגמליאל: געלעבט אין ערשטן יארהונדערט פון א. צ. ר. געהערט צום ערשטן דור תנאים. געווען נשיא פון סנהדרין. אריבערגעגאנגען במשך דער מצחמה מיט די רוימער אויף דער זייט פון די רעבעלן, הגם פון אנהייב איז ער געווען פארקאמפראמיסן.

שמעוןבןגמליאל2: געלעבט במשך דעם צווייטן יארהונדערט פון א. צ. ר. געהערט צום דריטן דור תנאים. באוואוסט אלס רבן שמעון בן גמליאל פון יבנה. האט אריבערגעפירט דעם סנהדרין פון יבנה קיין אושא. פאטער פון ר' יהודה הנשיא.

שמעוןבןנאלי: איינער פון ר' יוחנן בן זכאי'ס תלמידים, געלעבט צום סוף פון ערשטן יארהונדערט פון א. צ. ר. געווען באוואוסט פאר זיין פרומקייט.

שמעוןבןשטח: געלעבט אנהויב פון ערשטן יארהונדערט פ. א. צ. פירער פון די פרושים, ברודער פון קעניגין שלומית-אפעקסאנדרא. האט באקעמפט די צדוקים. האט פארשפרייט א נעץ פון בתי ספר איבערן גאנצן לאנד.

רביטרפון: געהערט צום צווייטן דור תנאים, זייענדיק דער עלטערער חבר פון ר' עקיבא. געשטאמט פון כוהנים-משפחה. באוואוסט אלס גרויסער בעל צדקה. האט גע-שטיצט, ווימענדענקטדעם בר כוכבא רעוואלט.

ACKNOWLEDGMENT *

We hereby express our most profound gratitude to: American Jewish Book Co., New York, publishers of Sayings of the Fathers, by Yeosh, and the Yeosh family for using a number of citations from the Yiddish translation of the Bible, and also for using the Hebrew text, the vocalization of which was revised by Dr. Halper, of the Dropsie College; Bloch Pub. Co. and Behrman House, publishers of Sayings of the Fathers and the Prayer Book by the late Very Rev. Dr. Joseph H. Hertz, and Dr. Hertz's family in London; Pardes Publishing Co. Inc., publishers of Jewish Spiritual Leaders by Gershom Bader, 1940; Edward Goldstone, London, publisher of Jewish Way of Life by Rabbi Dr. Isidore Epstein; Jewish Pub. Society of Phila. Pa., publishers of Post-Biblical Literature by Dr. B. Halper, Messilath Yeshorim, M. H. Luzzatto, translated by Dr. Mordecai Kaplan, and Seffer Hamussar by Joseph ibn Kaspi, translated by Israel Abrahams; Charles Scribner's Sons, publishers of Hasidic Anthology by L. I. Newman and S. Spitz, 1938, and The Jewish Church by Arthur Penrhyn Stanley; Randon House, publishers of Wisdom of Israel by Lewis Browne, 1945; Harvard University Press, publishers of Judaism by Professor George Foot Moore; Wm. H. Wise and Co., publishers of Elbart Hubbard's Scrap Book, and the Roycrofters; New York Tudor Pub. Co., publishers of Hebraic Literature by M. H. Harris; Jewish institute of Religion, publishers of Pirkei Aboth in English by Professor Travers Herford; Oxford University Press, publishers of Jewish Thoughts, 1922; and a number of other anthologies consulted or quoted.

*A few publishers we have contacted have not replied at time of publication of this anthology.

SIMEON THE JUST

Simeon the Just, mentioned in Aboth 1, 2, as "one of the survivors of the Men of the Great Assembly", was one of the two High Priests known in history by the same name.

It is an open question whether the author of the above-mentioned Mishnah was Simeon the son of Jochanan, described in Ben Sirā, 50,1-24, who served as High Priest from 310 to 291 B.C.E.*), or Simeon the son of Onias who served in the same capacity from 219 to 199.

According to tradition, Simeon accomplished great tasks which left an indelible impression upon his own generation as well as upon later generations, tasks formally extraneous to his priestly office.

During his tenure of office, we are told, the problem of Jerusalem's water-supply became a matter of life and death to the population of the sacred city as well as to the religious life centered in Solomon's Temple—a problem that is acute even in our own days when water has to be piped in from the outside.

Geographically, the city of Jerusalem was always exposed to the dangers of a water shortage. Located in a mountainous and rocky region, 2500 feet above sea level, it was lacking in natural water sources: large rivers, lakes, or many wells. In dry seasons when rains were infrequent, the water usually accumulated in ditches

and cisterns would be quickly consumed, and parched-lipped people would lift their eyes to God in fervent prayer for a life-saving rain.

At the time of the pilgrimages, when people from all over the country were accustomed to gathering in Jerusalem to participate in the three principal festivals—Passover, the Holiday of Weeks (Shovvoth), and the Holiday of Tents (Succoth)—the problem of the water shortage became even more acute because the population of the city swelled to many times its ordinary numbers. The regular services of the Temple, the central shrine of Israel, were not infrequently hampered since the Priests and Levites could not have properly carried on their prescribed ablutions and purification ceremonies in accordance with the Priestly Code.

Such a situation, we are told, developed during the priesthood of Simeon the Just who, having taken this matter in hand, selected a site for digging a well. The work probably proceeded for days, hope and despair alternating, until water gushed forth from the earth. The people regarded this event as almost bordering upon the miraculous.

Later an aqueduct built not far from this spot, supplied water both for the city of Jerusalem and for the Temple.

According to another tradition, Simeon the Just also repaired the Temple buildings and fortified the city walls. The Temple had been considerably weakened by neglect

**Before Common Era*

through the centuries; and the city walls were impaired in many places, exposing the population to attacks from without. Both these tasks, requiring an enormous outlay of money, must have given work to great masses of people who were unemployed, and served also to strengthen the national feeling.

Still another story concerns Alexander the Great. When the army of Alexander, having conquered the commercial city of Tyre, approached Jerusalem, it was the High Priest who had to decide whether to surrender or to fight. Taking the view, after due deliberation, that it was useless to fight "the conqueror of the world," Simeon led a distinguished delegation out to receive Alexander.*

It is related that when Alexander saw the delegation coming, he alighted from his horse and respectfully bowed to the High Priest. Asked for the reason thereof, Alexander allegedly answered thus: "Some time ago I had a dream in which a man, in the likeness of this venerable High Priest, appeared and told me that I would be victorious. Now, on seeing him in person, shall I not thank him?"

Guided by Simeon, Alexander entered the city and was received by the population with joy. As an expression of gratitude, it was decreed by the Elders that all male children born during that year be named Alexander.

Simeon was a deeply religious man who, like all the saints of Israel, "walked with God." That he was kind and gentle mannered is illustrated by the following little story:

Once a charming young shepherd with curly hair requested permission from the High Priest to end his period of abstention as a Nazarite* (ascetic), in accordance with the Law. Remarkably enough, Simon was in principle opposed to the practice of the Nazarites,

and since the young shepherd came to him for the express purpose of ridding himself of the vow, he should have readily acceded to his wish. However, Simeon the Just acted differently in this particular case.

"My son," he asked him gently, "why have you decided to cut your beautiful hair?"

The young man must have wondered at hearing the priest pleading to save his curly hair, and answered thus:

"I am a shepherd for my father. One morning when I went to the spring to draw water for the cattle, I saw my image reflected in the water. This filled me with vanity and pride and led me astray with sinful thoughts. So I said to myself, 'Man of sin, you are proud of something that is not yours. It would be better to cut your hair and rid yourself of this sin against your Creator.'"

The High Priest, deeply moved by these self-revealing words, kissed the young man and said, "May there be many like you in Israel."

The Saying attributed to Simeon in Aboth, brief and concise as it is, sums up the point of view of a great moral personality. Learning (Torah), Service (Worship of God), and Charitableness (good deeds) were the three fundamentals upon which the world of Simeon was based. This terseness gives us an insight into the soul of a man who looked upon human life as a totality, and who, after all the pros and cons had been weighed upon the scale of his judgment, arrived at a conclusion as to the real and ultimate values of life.

This judgment of his was accepted by the succeeding generations who followed the principles laid down by him.

The brief description of Simeon as one of the survivors of the Men of the Great Assembly may have had a double meaning, for not only was he chronologically one of the last, but also one of the last in learning, wisdom, and gentleness of character.

* According to Josephus it was the High Priest Jaddus or Jaddua.

* Among the ancient Hebrews, a Nazarite was a consecrated person, forbidden to use wine, cut the hair, or touch a corpse.

BEN SIRA

In praise of the High Priest Simeon the Son of Jochanan

Great among his brethren, and glory of his people,
Was Simeon the son of Jochanan, the priest;
In whose generation the House was repaired,
And in whose days the Temple was fortified;
In whose generation a cistern was digged,
A pit like the sea in its abundance;
In whose days a wall was built —
Turrets for protection in the temple of the King;
Who took thought for his people against the spoiler
And fortified the city against the besieger.
How glorious when he looked forth from the Tent,
And when he went out from the sanctuary!
As the morning-star from amid thick clouds,
And as the full-moon in the days of the solemn feast;
As the sun dawning upon the temple of the king,
And as a rainbow seen in the cloud.
As a bud in the branches in the days of the solemn feast,
And as the lily by the watercourses;
As the flower of Lebanon in the days of summer,
And as the fire of incense upon the meal-offering:
As a gold vessel . . .
That is set with precious stones;
As a green olive full of berries,
And as a wild olive-tree with branches full of sap.
When he put on robes of honor,
And clothed himself with robes of glory;
When he ascended the altar of majesty,
And made glorious the court of the sanctuary;
When he received his portions from the hand of his brethren,
While standing by the altar-fires:
Round him the garland of his sons,
Like cedar plants in Lebanon.
And they compassed like the willows of the brook —
All the sons of Aaron in their glory;
With the fire-offerings of the Lord in their hands,
Before all the congregation of Israel;
Until he had finished serving the altar,
And arranging the fires of the Most High.
Then sounded the sons of Aaron, the priests,
With trumpets of beaten work;
And they sounded, and made their mighty voice heard,
To bring to remembrance before the Most High.
All flesh hastened together,
And fell down on their faces to the ground;
Worshipping before the Most High,
Before the Holy One of Israel.
And the choir uttered its voice,
And over the multitude they made sweet melody.
And all the people of the land chanted,
In prayer before the Merciful;
Until he had finished serving the altar,
And had brought his customary offerings unto it. (Chap. 50, 1-24)
(Post-Biblical Hebrew literature, translated by Dr. B. Halper, Published by Jewish Publication Society, 1921)

ANTIGONOS OF SOCHO

(2nd century before the common era, c. 250-175)

Scanty indeed is the information concerning the life and activities of Antigonos of Socho, one of the distinguished disciples of Simeon the Just.

From the fact that the compilers of *Aboth* deemed it worthy to quote Antigonos, one might infer that he had held a high position in Jerusalem, either as a teacher in one of the academies, or as president of the Sanhedrin (the highest court). On the other hand, the fact that the name of his native town was attached to his would indicate that he came from the provinces and was not a member of the aristocracy of Jerusalem.

Nevertheless, it is clearly suggested that his influence was widespread. Thus, there is the story (*Aboth di Rabbi Nathan* 3) that his Saying was indirectly responsible for the founding of two religiously subversive parties, namely, the Sadducees and the Beotuseans.

The story is as follows: Two of his alleged disciples, Zadok and Beotus, had heard Antigonos say in one of his lectures that no one should serve God for the sake of an anticipated reward (*Aboth*, 1,3). They read into these words an implicit denial of the popular belief in a world to come; for if there were no life after death, the righteous would not be rewarded nor the wicked punished. On the basis of this declaration it is said the two closely allied parties, namely the Sadducees and Beotuseans, were formed in opposition to the Pharisees, the expounders of the Law, who represented the bulk of the people.

The question of divine compensation and retribution, as well as the related belief in a Hereafter, was not a new one in the life of Israel. Although nothing was mentioned in the Bible about a life after death, definite promises were given in the Torah to the obedient, promises of rewards during man's earthly existence. Yet, reality did not always fulfill the promises; in

fact, it frequently flatly contradicted them since the wicked were often successful and the good were exposed to poverty and need. This question was even touched upon by some of the prophets, as, for instance, Habakkuk and Jeremiah (Hab. 1,3-4; 1, 13, 14. Jer. 12, 1,2).

The Pharisees, however, as expounders of the Law, had taken up this question anew and by reinterpreting certain passages of the Bible, tried to prove that just rewards and punishments would be meted out in after-death. To these interpretations of the Pharisees, the Sadducees, who adhered to the strict letter of the text, took strong exceptions. Insisting that the expounders were reading into the text something that was not there, they accepted material reality as the only reality in existence. Their ideology, therefore, clashed with the Pharisaic conception of life, morality and God.

All this widened the rift between these two parties. The ideological battle took on at times the form of a rivalry that went deep into economic and political life.

As to the general characteristic of the Sadducees and the Pharisees, here is what the late Dr. Joseph H. Hertz has to say in his commentary on the Sayings of the Fathers (Pub. by Behrman House, Inc., New York, 1945):

"The Sadducees were the ruling priestly and aristocratic element during the two centuries preceding the Destruction of Jerusalem in the year 70. They had come under foreign influences, were estranged from the older Jewish life, and chafed under the regulations of the Traditional Law. They denied its authority, as they did the resurrection of the dead, and the continued existence of the soul after death. They were opposed by the Pharisees—the Scribes and Sages who continued the work of the Men of the Great Assembly. The overwhelming majority of the nation was with the Pharisaic teachers. It is they who built up a partly spiritual worship; deepened the belief in the immortality of the soul; and made the Sacred Scriptures the possession of the people. Through

their "fences" for the safeguarding of the religious life, they rescued pure monotheism and real morality in their time and for all time. It is unfortunate that these Jewish Puritans have been for 1800 years so maligned by sectarian hatred, that the very name "Pharisee" is often used as a synonym for "hypocrite". Yet they were among the noblest men that ever lived".

As a Pharisaic leader, Antigonos of Socho must have accepted the prevailing belief and interpretations of his colleagues. But it is likely that he took exception to only one vital point, namely, that piety should be contingent upon the anticipation of reward either in this world or in the world to come. For it was probably central to Antigonos' conception of man's duties that the basis of true God worship lay in love for God and for his moral teachings, rather than in the expectation of reward or in the fear of punishment. As a matter of fact, his clearly spoken affirmation should have raised this problem to a higher plane. Yet it gave the opponents of the Pharisees a means of advancing their own viewpoint by quoting widely the words of the Pharisaic sage.

JOSE B. JOEZER

AND

JOSE B. JOCHANAN

(2nd century before the common era)

Jose b. Joezer and Jose b. Jochanan are the first of the so-called "pairs" whose Sayings were quoted in Aboth. Both were the religious leaders of their time, one serving as Nasi, president of the Sanhedrin, and the other as "Ab Beth Din," Father of the Court, or Chief Justice. These two men commanded the highest respect and admiration, both as interpreters of the Law and as leaders of men. This is borne out by the fact that in later ages their decisions and verdicts were regarded as having the same validity as those handed down from Mount Sinai by God (Pea. 2,10).

Not only were they great scholars and moral personalities, but they were also martyrs for their faith.

We are told that Jose b. Joezer was the uncle of Alkimus (or Alkimos). The latter usurped the position of High Priest by allying himself with the Greeks. Having secured his position as master of the Temple and religious leader of the people, he then launched a campaign of terror against the Pharisees, ousting them from the Sanhedrin and replacing them with his followers who were willing tools of the Greek invaders. Many of the Pharisaic leaders fled but Jose b. Joezer and his colleague, Jose b. Jochanan, stayed on in Jerusalem. Alkimus then arrested Jose b. Joezer on a charge of treason against the Graeco-Syrian ruling power, a charge which carried with it the sentence of death.

It is related (Bereshith Raba, chap. 65) that on the Saturday morning on which the saintly Jose was led out to be crucified or hanged, his nephew, Alkimus, appeared riding a spirited horse to witness the execution in person and thus avenge himself upon his enemy. Alighting from his horse, Alkimus turned to Jose, saying:

"Just look at the horse my master has given me and compare it with the horse [gallows] your master [God] has given you."

The martyr, gazing at the gallows before him, replied: "If those who act contrary to God's will are treated as you are treated, how much more must be the reward awaiting those who obey His will."

Alkimus frowned and countered: "There are few men who have obeyed God's will more faithfully than you have."

Jose answered courageously: "If those who obey God's will end as I do, how much worse will be the end of those who defy Him."

The narrator closes his tale with the following words:

"Not long afterward Alkimus was bitten by a poisonous snake and died."

Jose b. Jochanan, the martyr's colleague, was a Jerusalemite, according to the Mishnah. The Saying "let thy house be wide open," probably indicates that he was a man of means. It is related (Aboth di R. Nathan, chap. 7), that like Abraham the Patriarch, he ordered doors installed on all four sides of his house. Thus, from whatever side they approached, the poor would have no difficulty in gaining access to his home.

Jose's house differed basically from the houses of the rich, who, swayed by foreign customs, imitated the sumptuous life of the Syrian invaders. In these houses, we are told (Aboth di R. Nathan, chap. 5), "They were drinking away their days from goblets of silver and goblets of gold." The drunken aristocrats despised the Pharisees and their simple ways of life. They mocked at them in the following words: "The Pharisees have a tradition according to which they torment themselves in this world; nor do they gain anything in the world to come."

JOSHUA b. PERACHIA
AND
NITTAI OF ARBELA

(C. 200-150 B.C.E.)

Joshua and Nittai, the second pair, occupied the office of Nasi (Prince) and Ab Beth Din (Presiding Judge) at the time of John Hyrcanus, or, as he is called in the Talmud, Jochanan the High Priest. Joshua and Nittai were the leaders of the Pharisaic party.

The Pharisees at this time had a majority in the Sanhedrin, and Jochanan apparently tolerated them. As time went on, however, he became less the disinterested observer and more their open antagonist.

The rich Sadducees who supported Jochanan in his aspirations to the throne, in addition to his office of High Priest, contrived over a long period of time to arouse his suspicions against the Pharisees, their adversaries, until at last Jochanan was

convinced that the Pharisees were his secret enemies. Whether this accusation was based upon fact or upon wishful thinking one cannot tell. However, since the Pharisees held to the traditional view of the Torah, they were probably against the High Priest. Jochanan's suspicions first fell on Joshua ben Perachiah and Nittai of Arbela and they were forced to resign from the Sanhedrin. Joshua, we know, fled to Egypt, but what happened to Nittai is unknown.

Although Joshua ben Perachiah was a highly influential man in his time, and later generations venerated him as one of the greatest, little of what he taught has remained. However, one remark about himself is self-revealing. "Before I had been elected to public office," he once said to his friends, "I would have tied up and thrown to the lions anyone who had told me to accept such a position. Now I would throw a kettle of hot water on anyone who would tell me to leave it." (*Minachoth*, 109.2)

A second incident is related to show the sublimity and serious-mindedness which were characteristic of this great man (Sotah 47, Sanhedrin 107). Once Joshua was welcomed by the proprietress to a hostelry where he had stopped overnight with his disciples. The master was very grateful and praised the hostelry. However, Jeshu, one of his disciples, suspected his teacher of being attracted by the proprietress instead of being just grateful for the comfortable quarters. He remarked: "She is not beautiful because her eyes are almond-shaped." Joshua was deeply insulted by this sexual insinuation and drove the young man away in disgust. The disciple tried a few times to reach a reconciliation with his teacher but failed. Later, however, when Joshua heard that Jeshu had gone astray and devoted himself to magic, he regretted, and went to his house to tell him that he had been forgiven.

This was probably the event that moved him to say: "Judge every man according to the scale of merit."

Of Joshua's companion, Nittai of Arbela, only one Saying remained (Aboth 7). It may be supposed that his name is a

shortened form of Nathaniah, and it is known that the town of Arbela whence he came was located not far from Tiberias. Nothing else is known of him.

SIMEON b. SHATACH

AND

JUDAH b. TABBAI

(Beginning of 1st century before common era)

Simeon b. Shatach, the leading scholar of his age, was the brother of Salome, reigning queen of Judea from 76 to 67 B.C.E.

Salome succeeded to the throne after the death of her husband, Aristobulus, who had served as High Priest and usurped the position of commander-in-chief of the army. Later she married Alexander Jannai, the third son of John Hyrcanus I, and he became king and commander-in-chief. It was this marriage which marked the beginning of a new period of influence for the Pharisees.

Simeon played a vital role in the re-emergence of the Pharisees to power and influence. Jannai was then engaged in foreign wars and absented himself from Jerusalem for protracted periods of time. In his absence the kingdom was left in the hands of the queen and her learned brother, who readily took advantage of the situation. The decisions of the Sanhedrin were strongly challenged and the Sadducees were required to produce proof, in the presence of the queen, that their interpretations of the law were in conformity with the spirit of the Torah. As a consequence of this, the Sadducees lost power and the Pharisees emerged dominant in the Sanhedrin.

Upon his return home from the battlefields, King Jannai found the situation far from his liking. There were two main reasons for his dissatisfaction. First, the peace-loving and pious Pharisees were for the most part averse to wars and conquests, since these activities drained the govern-

ment treasury and weighed heavily upon the poorer sections of the population who groaned under the exorbitant taxes. Secondly, the Pharisaic teaching and interpretation of the Torah meant above all that the King himself should be subservient to the Word of God.

The tension between the king and the Pharisees mounted to a climax during the Festival of Tents (Succoth), when the king dared to violate a minor ceremonial of the Temple. It seems evident that this was done with the intent of demonstrating to the people that the king was free to act in accordance with his own wishes, for, anticipating a sudden outbreak, he stationed troops around the Temple to meet any challenge on the part of the people. When a slight disorder followed, the mercenaries fell upon the pilgrims and murdered many without provocation. There followed the arrest and summary execution of eight hundred of the leading Pharisees. Simeon, however, fled from Jerusalem to the mountains and Judah b. Tabbai found refuge in Egypt.

In his fight against the ruling power, Simeon had shown an exemplary fearlessness, as the following story amply illustrates: A servant of King Jannai had killed a man and thereupon the Sanhedrin, in conformity to the law, summoned the king to appear in person to answer the charge. The king obeyed and came, but he did not stand up before the judges as a litigant should have done in accordance with the law of the Torah. Not daring to confront the king, the judges were silent. Only Simeon, undaunted, arose and said: "King, stand on your feet, not in our honor but in the honor of God." (The Pharisees taught that God is present in a court of justice). King Jannai replied that he would arise if all the other judges openly demanded it. Not one of the judges, however, moved.

Although Simeon occupied a high position he was far from wealthy, and after fleeing from Jerusalem he became a flax vendor. It is related in the Talmud that once Simeon bought a donkey from an Ishmaelite who forgot to remove a precious

diamond which was hidden in a bag tied to the animal's neck. Simeon, on finding the diamond, decided to return it to the rightful owner on the ground that "only the donkey was sold to him, not the diamond." The Ishmaelite, astonished at the honesty of this great man, exclaimed: "Blessed be the God of Simeon b. Shatach."

Little is known of Judah b. Tabbai. However, from the few stories related about him in the Talmud, one may learn that he was a man of saintly sentiments. Once, we are told, Judah sentenced a man to death on the charge of being a perjured witness. Since he accepted the testimony of only one witness instead of two as the Torah required, there was ground for doubting whether the verdict had been just. This grieved Judah deeply, and thereafter he went daily to the grave of the convicted man, and there prayed for forgiveness. The Talmud tells us that his weeping was so heart-rending that the people who heard it from afar thought that the dead man was weeping. Judah continued this practice until the last day of his life (Haggigah 16:1)

Simeon b. Shatach was later instrumental in bringing his colleague back from Egypt to Jerusalem.

SHEMAIAH AND ABTALION

Shemaiah and Abtalion represent the fourth "pair" (Zug). These two scholars established a school of their own in addition to heading the Sanhedrin under the rule of Herod during the latter half of the first century B.C.E.

According to tradition they were both proselytes or of proselytic descent.

Josephus relates that during this time there was imposed an oath of fidelity to Herod, and that two religious leaders, Pollio and Sameas, refused to conform to this imposition. Some modern scholars think that these two were Shemaiah and Abtalion.

Hillel and Shammai were among the greatest disciples of these teachers who had exerted a profound influence upon the development of Rabbinic Judaism.

HILLEL AND SHAMMAI

(C. 75 B.C.E. to 10 C.E.)

Hillel, one of the greatest figures in Jewish history, was a descendant of the "House of David" (Yerushalmi Taanith 4, Halakah 2.).

Hillel was born in Babylonia but little is known of him until he came to Palestine to enroll in the school of Shemaiah and Abtalion. There he hoped to clarify certain doubtful points of the Law.

The young man, without relatives or friends and lacking means, barely managed to eke out a livelihood by hard work. The little he earned was divided in two: one part for bread, and the other for payment of the entrance fee to the doorman.

Once on a cold and wintry night, Hillel, unable to pay the fee, lay on the roof of the school in order to hear the discussion of the teachers. He was nearly frozen to death when he was taken down from his perch.

Later when he had become the foremost student of the school, his fame spread quickly both as a scholar and as a moral personality. His accession to the high office of Nasi was hailed by the people as a step in the direction of restoring the "Kingdom of David," at least so far as the Torah was concerned.

The situation in which the people found themselves at this time was one of abuse and tyranny. The ruler of the country, Herod the Edomite, was a tool in the hands of Rome and as such oppressed them horribly. The bloody campaigns which Herod undertook against the neighboring countries were looked upon with ill favor by the people who were themselves groaning under a foreign yoke. If it had not been for their innermost yearning for salvation and their great hope that God would save them and restore "the Kingdom of David," the suffering of the people would have been unbearable. This yearning and this hope found in the person of Hillel, scion of the family of King David, the man of the hour.

The great influence which Hillel exerted, his profound scholarship, and his ultimate appointment as Nasi, were regarded by the people and leaders alike as an indication from God that not all had been lost. As a lover of peace and a lover of mankind, Hillel swayed the hearts of the people by his unassumed simplicity, his democratic way of living, his humaneness, and, above all, by his inexhaustible patience.

His is the famous maxim, "Do not do unto your neighbor (fellow-man) what you would not have him do unto you." This paraphrase from the commandment of the Torah, "Love thy neighbor as thyself," placed the principle of brotherly love in the very core of Judaism. Hillel, for his part, exemplified this in and through his own noble life.

His companion, as well as opponent, was Shammai. A profound scholar himself, Shammai was in no way inferior to Hillel either in learning or piety. But he differed from Hillel in temperament and tact. Whereas Hillel was a man of compromise, Shammai was an angry and easily excitable person, rigid in his decisions and opinions.

The Saying of Shammai, "Receive all men cheerfully," quoted in Aboth (*Mishna 15*), sounds somewhat unnatural when attributed to a man of uncompromising character. Yet, other instances were cited in the Talmud to the effect that Shammai was not always the personification of rigidity which we assume him to be.

RABBAN GAMALIEL I

Rabban Gamaliel I, grandson of Hillel, occupied the position of President (Nasi) of the Sanhedrin in the first century of the common era. His tenure of office ended at a time when Palestine officially became a Roman province ruled by a Governor with oppression and abuse. It was a turbulent time. The suffering of the people of Israel was horrible. Dissatisfaction was rampant. The country was many a time at the point of rebellion. These circumstances

made the position of the Nasi a most precarious one.

It was approximately at this time that Christianity appeared, and Judaism was threatened both from within and without. The new sects, although small and without influence at first, carried within them the seeds of disintegration and had to be reckoned with if Judaism was to be saved.

This may have been one of the reasons why Rabban Gamaliel introduced a new regulation to the effect that a Rabbi must be ordained by the elders (Smichath Z'kenim) before he could assume the title. It is probable that this new regulation aimed at the new "teachers" who were then appearing before the people as divine messengers to teach new ideas in contradistinction to the traditional views. Many other regulations, such as the curing of heathen sick and the supporting of their poor, were probably aimed at proving to the Gentile world that Judaism was not so harsh as claimed by the Christians.

The Saying of Rabban Gamaliel, quoted in Aboth (Chap. 1, 16), may have been prompted by the same reason. "Provide thyself a teacher"—i.e., follow tradition as it has been handed down from former generations and do not follow the new interpretations for they have never been sanctioned by the learned. "Be quit of doubt" about the old ways and customs and avoid conjecture in the practice of religion. It was probably a far cry by way of an answer to this, that Paul claimed to have been a disciple of Rabban Gamaliel.

Simeon, his son (Rabban Simeon b. Gamaliel I, mentioned in Mishna 17), became Nasi seventeen or eighteen years before the destruction of the Temple. At first he did not take the part of the rebels, but later when the yoke became unbearable he concluded that conciliation with Rome was impossible. Some commentators find, therefore, a disguised advice in his words, "Not learning but doing is the chief thing," as though he were saying, "The time for action has arrived."

RABBAN SIMEON b. GAMALIEL II

Rabban Simeon b. Gamaliel II, father of Rabbi Judah the Prince, was the sixth descendant from Hillel the Elder.

During the Bar Kochba revolt against Rome, Simeon being a young man, fled and hid in the mountains. Later, leaving Palestine, he tarried a number of years in Babylonia which was then under the rule of the Parthians.

After the death of the Roman Emperor Hadrian and the accession to the throne of Antoninus Pius (138 C.E.), there came a short period of relief in the life of the Palestinian Jews. Many of the decrees against the observance of the laws were rescinded, and there was hope that a reconciliation between the Roman Empire and the Jews would eventually take place. Some of the scholars who had fled from the wrath of the rulers to Babylonia returned to their homeland. Among these repatriates was also Simeon.

On his return he reorganized the Sanhedrin and settled in the small town of Usha instead of Jamnia, where the Sanhedrin had previously assembled under the leadership of Rabbi Jochanan b. Zakkai. Rabban Simeon became the Nasi with the sanction of the Roman government.

Rabban Simeon who had come in contact during his early youth with scholars who studied Greek and the sciences was a broad-minded man. He once declared that it was not forbidden to write a book in Greek about the laws of the Torah. On another occasion he stated that a correct translation of the Torah could be made in Greek alone. Both statements carry the inference that

Rabban Simeon held the Greek culture in high regard. His interests in science ranged from the fields of anatomy and medicine to those of horticulture and the natural sciences in general.

In conformity with the spirit of the Torah, Rabban Simeon appears to have been unfavorably inclined toward slavery; and especially did he oppose the cruel treatment of Gentile slaves. He demanded justice for the stranger in the midst of the Congregation of Israel, declaring that just as it is obligatory upon a Jew to ransom his fellow Jew from captivity, so it is not less obligatory to redeem slaves. As a highly tolerant man, he held to the view that Gentile aliens residing in the Land of Israel should enjoy the same privileges and civil rights, particularly in the courts, as did the Jews.

Rabban Simeon summed up his philosophy of life in the following Saying (Aboth 1:18: "The world stands on three things: truth, justice, and peace." In his opinion, peace between man and man was essential for the existence of man as "a social being"; and truth and justice were the means toward this noble end. Thus, Rabban Simeon expressed himself in the following words: "He who makes peace in his own home is like unto one who makes peace among all Jews."

Rabban Simeon was zealously devoted to the idea of preserving Palestine as a center of culture and Torah. Many Jews who wanted to escape the persecutions settled in foreign lands, and this tended to weaken the Palestinian settlements. The Nasi strove to prevent the establishment of another center.

Baruch writes down Jeremiah's prophecies

And the prophets handed it down
to the men of the great synagogue.

—Chap. 1.1

ונביאים מסרוה לאנשי כנסת
הגדולה.

(משנה א', פ', א').

פרק א'

CHAPTER I

פרקי אבות

יעדער איד האָט אַ חלק עולם הבא, וואָרעם ס'איז געזאָגט געוואָרן: „און דײַן פּאַלק זײַנען אַלע צדיקים, זײ וועלן אויף אײביק ירשענען די ערד. אַ צווייג פון מײנע פּלאַנצונגען, דאָס ווערן פון מײנע הענט — צו ווערן גערײמט.“

כל־ישראל יש להם חלק לעולם הבא. שנאמר ועפף כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ. נצר מפעי מעשה ידי לתפאר (שעה ס, כא):

1. כל ישראֵל, אַלע יידן — ישראל — אָדער יעדער ייד באַזונדער.

איז מעגלעך ר' אלעזר בן פדת, וועלכער האָט דערקלערט, נאָך אַ וויכוח מיט ר' יוחנן, אַז נאָר געצנדינער וועלן באַרױבט ווערן פון אונשטערב־לעכקייט. אָבער אַז אַלע אַנדערע, סײ געלערטע, סײ די אומוויסנדיקע, האָבן אַ חלק אין עולם הבא. דאָס איז אין קעגנזאָץ צו דער מײַנונג פון אַריסטאָטל, וועלכער האָט געלערנט אַז בכליוּ די ליב־האַבער פון חכמה זײנען אומ־שטערבלעך.

(א) יעדער ייד. דער דאָזיקער מאמר ווערט געשטעלט אַס קורצע הקדמה צו יעדן פרק פון די זעקס פרקים און ווערט אַלעמאַל ווידער־האַלט פון דעם וואָס זײענט פאַר דעם פרק. יעדער ייד האָט אַ חלק לעולם הבא; אײנשליסנדיק אַפילו דעם אײנפאַכסטן. אַ ייד, תוֹץ געוויסע זײַנ־דיקע וואָס זײקענען אין גאָט, טאָר זיך ניט באַטראַכטן אַז ער איז ניט ראוי צו האָבן אַ חלק אין דער תורה.

(חקר אבות).

(מילי דאבות).

(ג) הגם דער וואָס איז מקיים אַלע מצוות ווי עס דאַרף צו זײַן איז זיכער גוט, קריגט אויך אַ חלק דער וואָס טוט ווייניקער. אונזערע חכמים האָבן דאַריבער געזאָגט, אַז יעדער ייד האָט אַ חלק לעולם הבא. די חלקים זײנען אָבער ניט קײן גלײכע. ווען דאָס זאָל ניט זײַן אַזוי, וואָלט גאָט ניט געווען גערעכט.

(ב) צווישן שפּאַנישע יידן אין ארץ ישראל און אין אַנדערע לענדער איז אַ מנהג, אַז די דערער און זײערע תלמידים זאָלן זיך פאַרזאַמלען אין די שולן שבת בײטאָג אַרום דער בימה. דאָן זײענט אײן אינגעלע פאַר אַ משנה פון אבות וואָס ווערט באַלד איבערזעצט אין אַראַביש אָדער לאַדינאָ כּדי אַלע פאַרזאַמלטע, וואָס פאַרשטייען ניט גוט העברײאיש, זאָלן עס פאַרשטיין. אַזוי ווערט געזײענט אײן משנה נאָך דער אַנדערער ביז אַ גאַנצער פרק ווערט פאַרענדיקט. צווישן די אַשכנזישע יידן זײענט מען אויך דורך אײן פרק יעדן שבת און דאָן הייבט מען אָן די פרקים פון אַנהייב. פרקי אבות ווערט געזײענט יעדן יאָר פון נאָך פסח ביז ראש השנה.

(ר' יוסף איבן כספּי, ספר המוסר).

(ד) כל ישראל. דער מאמר פון סנהדרין י, א' ווערט געזײענט פאַר יעדן פרק אין אבות. דורך לערנען אבות און נאָכפאַלגנדיק די לערעס, קאָן יעדער ייד ווערן אַ ווירדיקער מיט־גליד פון „ממלכת כוהנים“ און „גוי קדוש“. אַ הייליק פאַלק, און אַזוי אַרום פאַרדינען דעם פּוֹן וואָס איז אַנגעגרייט פאַר די גערעכטע. די דאָזיקע דאָגמאַטישע דערקלערונג — אַלע יידן האָבן אַ חלק עולם הבא — שליסט אָן אַלטע פּלוגתא. פילע האָבן געגלויבט, אַז די צאָל פון די וואָס פאַרדינען דאָס אײביקע לעבן איז אַ קײנע. אין די ייִדיש־קריסטלעכע קרייזן האָט

די איצטיקע משנה איז ספּעציעל באַדייטפול צוליב דעם וואָס זי גיט יעדן יידן אַ האַפּנונג צו באַטייליקן זיך אין אײביקן לעבן. ווי אונזערע חכמים האָבן געזאָגט (מגילה י"ג): „ווער נאָר עס גלויבט ניט אין אַפּגעטער איז אַ ייד“ און „אַ ייד, הגם ער האָט געזינדיקט, איז דאָך אַ ייד“ (סנהדרין מד). דער מחבר פון דער משנה

All Israel have a portion in the world to come; as it is said, And thy people shall be all righteous; they shall inherit the land forever, the branch of My planting, the work of my hands, that I may be glorified. —**Isaiah 60:21**

(a) ALL ISRAEL. This passage serves as an introductory remark to each of the six chapters of Aboth and is repeated by the reader. Every Israelite has a share in the world to come; this is true of even the simplest. No one, except certain sinners who deny God, should regard himself as unworthy of the Torah. —*Milei d'Aboth*

(b) Among Spanish Jews in Palestine and elsewhere it is customary for teachers and their students to gather every Saturday afternoon during the summer months in the Synagogue around the Almemor. At this time one of the boys reads aloud one passage of Aboth which is then translated from the Hebrew into Arabic to make it understandable to the assembled who are not usually well versed in the Hebrew language. This process of reading and translating continues until one complete chapter is finished. Among the Ashkenazim Jews also one chapter is read every Saturday for six successive weeks, and then is started again from the beginning. This reading of Aboth is maintained every year during the period from Passover to Rosh Hashana.

The present Mishnah is especially significant because it gives hope to every Jew that he will share in eternal life. As our Sages said (Meggila 13): "Whosoever does not believe in idols is called a Jew." and "An Israelite, though he sinned, is still

an Israelite." (Sanhedrin 44). The author of this Mishnah is probably Rabbi Eliezer b. P'doth who advanced the idea, after an argument with Rabbi Jochanan, that only idolators would be deprived of immortality. But all others, both wise and ignorant, have a share in the world to come. This is contrary to the opinion of Aristotle who taught that only the lovers of Wisdom were immortal. —*Heker Aboth*

(c) While he who fulfills all the precepts in the manner befitting them is certainly good, he who does less than this attains so much a lesser degree of good. Our Sages accordingly declared that "every Israelite has a portion in the world to come." But the portions are unequal, else were God unjust—*Rabbi Joseph ibn Caspi*, Seffer Hamussar. translated by Israel Abrahams, Jewish Pub. Society.

(d) ALL ISRAEL. This quotation from Mishnah Sanhedrin 10.1 is read before each chapter of Aboth. By studying the teaching contained in Aboth and following it in his life, every Israelite can become a worthy member of "the kingdom of priests and a holy nation," and so earn the reward which is in store for the righteous.

This dogmatic announcement—all Israelites have a portion in the world to come—closes a long controversy. Many believed

פרקי אבות

אָרום איז דערלייזונג ניט באַגרעניצט צו
ישראל'ן. יעדער געצנדינער וואָס האָט אָפּגע-
היט די צען געבאָט איז באַטראַכט געוואָרן אַלס
„צדיק“. דער מאמר „די גערעכטע פון אַזע
פעלקער האָבן אַ חלק לעולם הבא“, איז נאָך
זייער פרי אַנערקענט געוואָרן אַלס אוניווערסאַל-
לער פרינציפ פון אידנטום.

(דר. יוסף ה. הערטץ).

מען געגלויבט אַז די מערהייט יידן זיינען פאַר-
משפט צו אונטערגאַנג. סיידן זיי וועלן „אויסגע-
לייזט“ ווערן דורך דעם בלוט פון אַ דערלייזער.
די אויטאָריטאַטיווע רבנישע דערקלערונג וואָס
ווערט אויסגעדריקט אין דער משנה, ווייזט צו-
ריק די דאָזיקע מיינונג. „די לערע פון די חכמים
וועגן דעם גרויסן רחמנות פון גאָט, האָט צו נישט
געמאַכט דעם געדאַנק, אַז אייביקע ליידין דער-
וואַרטן דעם דורכשניט-מענטשן“ (קאלער). אַזוי

Sayings of the Fathers

that the number of those who were to share the immortal life was very small. Sectarian and Jewish-Christian circles held that the vast majority of mankind were doomed to perdition, unless "saved" by the blood of a Redeemer. The authoritative Rabbinic opinion expressed in this Mishnah refutes this. "The teaching of Hillel concerning the all-sufficing mercy of God, swept aside the hapless conception that eternal suffer-

ing awaits the average man" (Kohler). Thus salvation is not conceived by the Rabbis as confined to Israel. Any heathen who observed the purely ethical commandments of the Decalogue was considered "righteous." The pronouncement "The righteous of all peoples have a portion in the world to come," was early recognized as the universal belief of Judaism. —*Dr. Joseph H. Hertz.*

משנה א'

קבל תורה מסיני. ומקרה
ליהושע ויהושע לזקנים
וזקנים לנביאים ונביאים
מקרה לאנשי כנסת
הגדולה. הם אמרו שלשה
דברים. הווי מתונים בדין
והעמידו תלמידים הרבה
ונעשו סגי לתורה:

א. משה האט מקבל געווען די תורה פון סיני,
און זי איבערגעגעבן יהושע, און יהושע די
זקנים, און די זקנים — די נביאים. און די נביאים
האָבן זי איבערגעגעבן די מענער פון דער כנסת
הגדולה. זיי האָבן געזאָגט דריי זאָכן: זייט באַ-
ישובט ווען איר משפט; שטעלט אויף אַסך
תלמידים; און מאַכט אַ צוים צו דער תורה.

1. מקבל געווען, געקראָגן, איבערגענומען; קבלת
התורה — דאָס נעמען פון דער תורה. 2. תורה, לערע; תורת
משה — משה'ס תורה. 3. סיני, הר סיני — באַרג אויף
וועלכן די תורה איז געגעבן געוואָרן נאָכדעם ווי די יידן זיינען
אַרויסגעגאַנגען פון מצרים. 4. משה, משה רבנו — אונ-
זער לערער משה, וועלכער האָט אויסגעלייזט יידן פון קנעכט-
שאַפט און זיי געגעבן די תורה. 5. יושע, משה'ס נאָכ-
פאָלגער; האָט די יידן אַרײַנגעבראַכט קיין ארץ ישראל.

שטאַנען אין די צייטן פון משה רבנו. אזוי אַרום
צייכנט ער אַן אין דער ערשטער משנה דעם
גאַנג פון דער יידישער געשיכטע ביז דער כנסת
הגדולה, וואָס איז געשאַפן געוואָרן פון עזרא
הסופר אַרום 444 פ. א. צייטרעכענונג. דאָריבער
רופט ער אַן דעם ספר „אבות“, פאַטערס, וואָ-
רים דאָ ווערט דערציילט ווי אזוי די תורה איז
איבערגעגעבן געוואָרן מדור מדור דורך די
פאַטערס פון דער אומה.

(משה אלמוזשנינו)

(ב) תורה. דאָס וואָרט „תורה“ ווערט גע-
ברויכט צו באַצייכענען די כתבי הקודש, די
תורה שבעל פה, אזוי גוט ווי אַלע רעליגיעזע
פערעס און מצוות. אַפט איז דאָס וואָרט „תורה“
דאָסזעלביקע ווי „רעליגיע“. אין דער משנה
ווערט געמיינט די פערע וואָס איז איבערגעגעבן
געוואָרן מדור מדור. ביי אונזערע חכמים האָט
תורה איינגעשאַסן ניט נאָר די 5 חומשים (תורה
שבכתב); נאָר אויך די פירושים און כוונות,
ווי זיי זיינען דערקלערט געוואָרן במשך די
דורות. די דאָזיקע פערעס זיינען איבערגעגעבן
געוואָרן פון די פערעס צייטן בעל-פה, אויסנוויי-
ניק, ביז זיי זיינען קאָדיפֿיצירט געוואָרן אין דער
משנה, אַרום 200 פ. א. צ. ו

(דר. יוסף הערמץ).

(א) משה האָט מקבל געווען. דער
פֿשון פון אונזער משנה רופט אַרויס צוויי שאַדות:
„קבל“ — ער האָט געקראָגן — ווערט געברויכט
ברויזן איין מאָל אין שייכות צו משה'ן. אין שייכות
צו זיינע נאָכפאָלגער געברויכט דער תנא
„מסרה“ — האָט זי איבערגעגעבן, אין
דער צייט וואָס ער האָט געקאַנט באַנוצן דעם
זעלביקן פֿשון צו אַלע, ווי „משה קבל ויהושע
קבל ממה“, אָדער: „ו' מסר תורה למשה“,
גאָט האָט איבערגעגעבן די תורה צו משה'ן. די
צווייטע שאַדה: ביי די זקנים פֿאַזט ער אויס דאָס
וואָרט „איבערגעגעבן“ (מסר), אזוי גוט ווי ביי
די נביאים, און ערשט ביי די כנסת הגדולה באַ-
נוצט ער זיך ווידער מיט „מסרה“ — זיי האָבן
זי איבערגעגעבן. עס איז מעגלעך, אָז אין
דיוק'האָשון איז אַרײַנגעפֿיגט געוואָרן די
פאַלגנדיקע כוונה: נאָר משה איז געווען ראוי
מקבל צו זיין די תורה; די אַנדערע, ווידער, האָבן
זי ברזויזן איבערגענומען. יהושע אזוי גוט ווי די
זקנים (שופטים) האָבן געהאַט גאָר אַנדערע
אויפגאַבן, נעמען, איינצונעמען דאָס פֿאַנד און
עס באַשיצן קעגן די אויסערזעכע שונאים; און,
ווי מיר ווייסן, איז אין יענע צייטן די תורה דורכ-
געגאַנגען אַ קרויזס. ווען ער דערגרייכט, אַבער,
די נביאים, איז ער שוין ווידער מרמז דורך דעם
וואָרט „מסר“, אָז זיי האָבן אַרויפגעהייבן די
תורה צו דער מדרגה אויף וועלכער זי איז גע-

CHAPTER I

1. Moses received the Torah from Sinai, and handed it down to Joshua; Joshua to the elders; the elders to the prophets; and the prophets handed it down to the men of the Great Synagogue.* They said three things: Be deliberate in judgment; raise up many disciples, and make a fence round the Torah.

*Also translated: "Great Assembly".

MISHNAH I

1,1(a) MOSES RECEIVED. One should notice in this Mishnah the following: "Keebel"—"received"—is used only once, particularly in reference to Moses, whereas in reference to his successors "handed down" (Hebrew: Massor) is used. Secondly, the expression "handed down", omitted in reference to the Elders, reappears when the Mishnah mentions the Prophets and the Men of the Great Assembly. The explanation might be this: "Moses received"—only Moses was worthy of receiving the Torah from God, "and handed it down"—only Moses was worthy of transmitting it, undiminished, to others. However, Joshua, who was primarily a warrior concerned with the conquest of the land of Canaan which was his mission after the death of his teacher, as well as the Elders (Judges) whose task was to defend the land against the encroachments of the surrounding peoples, could not possibly uphold the great traditions of Moses in their purity. Hence, "handed down" is not used in reference to them, an implication that there was a slight digression from the main course in the development of the Torah during this period. Later, the Prophets, inspired interpreters of the Divine Will, who attained the highest level of foresight and idealism, transmitted anew the original Mosaic traditions to the Men of the Great Assembly. The culmination

of their work occurred after the return from the Babylonian captivity (444 B.C. E.) under the leadership of Ezra the Scribe. —*Moishe Almosnino*

(b) TORAH. The word "Torah" is variously used for the Pentateuch, the entire scriptures, the Oral Tradition, as well as for the whole body of religious truth, study and practice. Often the word "Torah" is equivalent to the word "Religion". In this Mishnah, the reference is to the Oral Tradition. To the Rabbis, the real Torah was not merely the Written text of the Five Books of Moses (תורה שבכתב) it also included the meaning enshrined in that Text, as expounded and unfolded by the interpretation of successive generations of Sages who made its implicit Divine teachings explicit. This Oral Teaching was handed down from the earliest days by word of mouth (תורה שבעל פה) until it was codified in the Mishnah, C. 200 A.C.E.—*Dr. Joseph H. Hertz*.

(c) FROM SINAI. Not from Sinai, but from God who revealed himself on Sinai. The letter "mem" at the beginning of the word "Misinai" in the Hebrew text, is, numerically, forty, which is used as a prefix to indicate that there were forty generations during which the Oral Law was transmitted until the completion of the Talmud by Rav Assi and Ravina, C. 500 C.E.—*Itzhac Abuob*

(d) MOSES — SINAI. No one, unless

פרקי אבות

סיני איז אויסגעקליבן געווארן פון אלע בערג, ד. ה. זיין הסכמה צו ווערן גאט'ס שליח איז ניט געווען אויס גאוה, נאר אויס עניוונות. (קדושת לוי).

(ו) מחמת משה האט זיך גופא באטרעטן ווי „סיני“, איינער פון די קלענסטע, האט ער זוכה געווען מקבל צו זיך די תורה. ווען דער מענטש איז קליין ביי זיך, באשיידן, מאכט גאט, כביכול, זיך אויך „קלענער“ און נידערט צו אים אַרונטער. ווען דער מענטש איז גאוהדיק און חוצפהדיק, וויל גאט ניט אַרונטערגיין צו אים. (עבודת ישראל).

(ז) פאַרוואָס ניט: „משה האָט געקראָגן די תורה פֿון גאָט“, אַנשטאַט ווי ס'איז געשריבן — „פֿון סיני“? סיני מיינט: „דאָס נידריקע“. משה האָט משיג געווען דעם זין און באַטייט פון די תורה געזעצן צוליב דעם וואָס ער האָט זיי געקראָגן „פֿון סיני“ — זיידנדיק מיט די דער-נידריקטע און פאַרשקלאַפּטע.

(טולת למנחה)

(ח) טראַדיציע איז אַ צענטראַלער פונקט אין אידנטום. אונזער היינטיקע אידישקייט איז אַ המשך פֿון דער געטלעכער התגלות אויפן באַרג-סיני. די חכמים פֿון אלע דורות זיינען רינגען אין אַ ניט-צעבראָכענער קייט פֿון טראַדיציע. (דר. יוסף הערטץ).

(ט) אַ ראיה אָן משה „קבל תורה מסיני“, ד. ה. אַז משה האָט ניט געשאַפֿן די תורה פֿון זיין אייגענעם געדאַנק, איז טאַקע דער פאַקט וואָס „ומסרה ליהושע“, וואָס ער האָט זי איבערגע-געבן, צוזאַמען מיט דער פירערשאַפט, אַ פרעמדן און ניט זיינע אייגענע קינדער, ווי עס איז דער שטייגער פֿון סתם הערשער.

(מלל לאברהם)

(י) פאַרוואָס זאָגט ער ניט „געגעבן“ (נתן) אַנשטאַט „איבערגעגעבן“? אַ רמז אָן די תורה איז ניט געגעבן געוואָרן לצמיתות, אויף שטענ-דיק; נאר ערשטנס, בתנאי, אַז מ'זאָגט זי מקיים זיין. צווייטנס, אַז אַן עונש דערוואָרט די וואָס וועלן עובר זיין אויף איר. „געגעבן“ וואָלט געמיינט אַז אידן קאָנען מיט דער תורה טאָן ווי זיי גע-פעלט. (מדרש שמואל).

(ג) פֿון סיני. ס'מיינט פֿון גאָט וואָס האָט זיך אַנטפלעקט אויפֿן סיני. דער אות „מם“ אין אַנהייב פֿון וואָרט, וואָס באַטרעפט די צאָל „פערציק“, איז אַ רמז אויף די פערציק דורות פֿון משה'ן ביז דער תלמוד איז געשלאָסן געוואָרן דורך רב אשי'ן און רבינא'ן, אַרום 500 יאָר פֿון דער אַגלעמייער צייטרעכענונג. (יצחק אבוהב).

(ד) משה — פֿון סיני. נאר דער וואָס איז אויסגעווייט פֿון גאָט קאָן דערגרייכן די הויכע מדרגה פֿון גואל. בריינגען די תורה, אָבער, וואָלט יעדער געקאָנט, אַפילו דער קלענסט-טער, אויב נאר ער וואָלט האָבן אַ באַגער זיך משתלם צו זיין אין לערנען. דאָריבער פאַרבינדט ער משה'ן מיטן סיני, ווי ער זאָל זאָגן: פונקט ווי סיני, ניט קיין הויכער באַרג, איז אויסגעקליבן געוואָרן פֿון אלע בערג, אַז אויף אים זאָל די תורה געגעבן ווערן, אַזוי האָט יעדער ייד גע-קאָנט ווערן דער מקבל התורה. ניט יעדער קאָן דערגרייכן, ווי געזאָגט, די מדרגה פֿון גואל ישראל. (מוסר המשנה).

(ה) „סיני“ — סימבאָל פֿון באַשיידן-קייט, עניוונות. משה איז באַזעסן די מדה אין דער גרעסטער מאָס, ווי געשריבן: „והאיש משה עניו מאד“ (און דער מענטש משה איז געווען זייער באַשיידן). דאָך, ווען ער איז אויסדערווייט גע-וואָרן צו בריינגען די תורה צו ישראל'ן, האָט ער גערנוויליק אַנגענומען דעם כבוד, הגם פרי-ער ווען גאָט האָט אים געשיקט קיין מצרים, האָט ער זיך געבעטן מ'זאָל שיקן אַן אַנדערן — אַן אויגנשייעכע סתירה. אונזער משנה פאַרענט-פערט עס אינדירעקט: משה, דערוויסנדיק זיך אַז דער באַרג סיני אין מדבר איז אויסגע-קליבן געוואָרן, אַז אויף אים זאָל די תורה גע-געבן ווערן, האָט געקלערט ביי זיך, אַז היות דער קלענסטער באַרג האָט געהאַט אַזאַ זכיה, בכּן איז אויך ער, משה, דער קלענסטער מענטש (טאַקע מחמת זיין אומוויכטיקייט) באַשטימט גע-וואָרן צו בריינגען די תורה, אָבער באין אופן ניט דערפאַר וואָס ער איז דער גרעסטער און וויכ-טיקסטער מענטש. די משנה קאָן דאָריבער גע-לייענט ווערן — „משה האָט געקראָגן (מקבל גע-ווען) די תורה פֿון סיני“, טאַקע צוליב דעם וואָס

chosen by God, is capable of attaining to the high level of liberator of an enslaved people. Everyone, however, even the simplest, could have received the Torah. And whence do we infer this? "from Sinai". Just as Sinai, insignificant among the hills, was chosen as Mountain of God, so any Jew, the lowest included, may by toilsome study attain to the level of Moses as teacher and lawgiver. —*Mussar Aboth*.

(e) "SINAI" implies meekness and humility, which Moses, our teacher, possessed to the highest degree, as it is written: "And the man Moses was very humble". Yet, when God had designated him as the one who was to bring the Torah to Israel, he accepted, unhesitatingly, the honor, whereas, before, when he had been commissioned to Egypt to deliver his people from bondage, we are told that Moses wavered and then requested to be released from the mission. Now, since this might seem inconsistent, the Mishnah herewith refers to it, indirectly. When Moses was notified by Almighty God that Sinai, a lowly mountain somewhere in the desert, had been selected as the place where the Torah was to be given, he reasoned that just as the lowest mountain was selected, so also he, the lowest among men, was appointed for this highest purpose. The Mishnah, therefore, reads thusly: "Moses received Torah from Sinai", i.e., due to the fact that Sinai, the lowest mountain, was selected, Moses, the humblest among men, agreed to become the one who brought down the Torah to Israel. This should be a lesson to all leaders in Israel. —*Kdushath Levi*.

(f) Because Moses had looked upon himself as "Sinai", the lowest among the low, he won the highest distinction of receiving the Torah, God's most beloved instrument. When man is meek, God makes Himself "smaller" as it were and descends to him; but when man is haughty and arrogant, God refuses to come down and be near him. —*Avodath Israel*.

(g) Why is it not written: "Moses received the Torah from God" instead of "from Sinai"? And if one is to interpret it "on Sinai"—so why does the Mishnah use the

preposition "from" instead of the preposition "on"? This is to teach us that, just as the Torah was given on the lowest mountain, so its aim is to do justice to the poor and lowly. "From Sinai", symbolizing the lowest and oppressed, Moses learned the inner meaning of all the laws of our sacred Torah. —*Soless L'Minhah*.

(h) HANDED DOWN. Tradition is a keyword in the Jewish religious system. The Judaism of today is in direct line of descent from the revelation of Sinai, the intervening generations of teachers forming links in an unbroken chain of tradition. —*A. Cohen*.

(i) The fact that Moses handed over the leadership to Joshua and not to his own sons, as it is the fashion among kings and rulers, proves conclusively that "Moses received" it from a higher source, not for a personal, but for a lofty, aim.—*Millel L'Avrohom*.

(j) Why does not the Mishnah use the word "gave" instead of "handed down"? "Handed down" might convey the meaning of being transmitted on condition that the recipient should faithfully adhere to the letter and spirit of the precepts and, moreover, that he would be duly punished were he derelict of his assumed duties. "Gave", however, would suggest the idea of something given forever, either as a gift or in the form of charity, which was definitely not the case with the giving of the Torah. —*Midrash Sh'muel*.

(k) THEY SAID THREE THINGS. They said many things, but these three principles were recognized both by the Men of the Great Assembly and by succeeding generations as fundamental to the perpetuation of the teachings of the Torah. —*Bertmuro*.

(l) DELIBERATE IN JUDGMENT. Originally an admonition to judges, warning them against hasty decisions. In what is probably a contemporary exposition of Aboth, the Maxim was given a wider application: Every man is to be moderate in judgment, i.e., refrain from haste, anger, impatience and stubbornness in his dealings

משנה ב'

2. שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה. הוא היה אומר. על-שלהם דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים:

ב. שמעון הצדיק איז געווען פון די פארבליי-בענע פון דער כנסת הגדולה. ער פלעגט זאגן: אויף דריי זאכן שטייט די וועלט — אויף דער תורה; אויף דינען גאט; און אויף טאן חסדים.

1. עבוד ה'. אדבעט; דא ווערט געמיינט דינסט, די עבוד דה אין בית המקדש אין ירושלים, 2. חסדים, חסד — טאן טורבות; העלפן מענטשן אין נויט. גמילות חסדים, פליכטן פון מענטש צו מענטש.

(יא) דריי זאכן, זיי האבן געזאגט אסך אנדערע. די דריי, אבער, זיינען אנערקענט גע-ווארן במשך אלע דורות ווי די יסודות פון דער תורה. (ברטנורא)

זאסטו אויך אנדערע באווירקן, ד. ה., שטעל אויף אסך תלמידים" און לערן מענטשן אז אלעס איז לטובה. „מאך א צוים . . .“ ווייס אז דיין פארשטאנד איז באגרעניצט און אז ניט אלעס קאן א מענטש פארשטיין. (תורת אבות).

(יב) געלאסן, אריגינעל זיינען געמיינט געווארן ריכטער, ווארנענדיק זיי קעגן האסטיק-אנגענומענע באשלוסן. די ווארשיינלעך שפע-טערע אויסטייטשונג האט כולל געווען פיל מער: יעדער מענטש דארף זיין געלאסן אין זיין אור-טייל, ד. ה. זיך אויסהיטן פון כעס און זיך צו-ריקהאלטן פון אומגעדולד און עקשנות אין זיי-נע באציאונגען צו אנדערע.

(אבות דרבי נתן ציטירט פון דר. יוסף ה. הערשץ).

(ט"ו) זינט דער כנסת הגדולה (די גרויסע פארזאמלונג) האבן די מנהיגי האומה, די פירער פון אונזער פאלק, אנגעווענדט דריי פרינציפן: געדאסנקייט אין ארטיילן זאכן און געשעניסן, כדי אלע פאזן זאלן ארומגענומען ווערן; „אויפ-שטעלן אסך תלמידים“ — אויפבויען לערן-אנ-שטאלטן, כדי אויסצוהיטן די תורה פון ווערן דאס אייגנטום פון איין גרופע; „מאכן א צוים...“ באשיצן איר ריינקייט און גאנצקייט. די שטרענגסטע אנווענדונג פון אט די דריי פרינ-ציפן האט אויפגעהיט די תורה במשך דעם לאנג-גען גלות. (אנאניס).

(י"ג) יעדער מענטש, רעדנדיק פון זיך אדער אנדערע, איז, ביז א געוויסן גראד, אין דער בחינה פון א ריכטער. און מחמת דעם דארף א מענטש זיין זהיר ניט נאר מיט ווערטער וועגן אנדערע, נאר אויך מיט ווערטער וועגן זיך, ווי געשריבן (משי"י, 18; 21): „טויט און לעבן זיינען אין דער האנט פון דער צונג“.

(נוצר חסד)

(ט"ז) דורך דעם וואס איר וועט „אויפשטעלן אסך תלמידים“, וועט איר מאכן א צוים ארום דער תורה, זי זאל ניט פארגעסן ווערן. (געהערט פון הרב אברהם מרדכי הערשבערג)

(י"ד) פאסירונגען, ווי שדעכט זיי זאלן ניט זיין, טארן ניט געאורטיילט ווערן אויף דער היי-סער מינוט, נאר ליבערשט מיט געדולד און געדאסנקייט. קיין אבסאדוט שדעכטס איז גאר לגמרי ניטא אויף דער וועלט, ווארים אפטמאל באטראכטסטו היינט א זאך ווי אן אומגליק, חלילה, און מארגן איז עס גאר עפעס אנדערש, דעסטגלייכן אורטייל ניט גאט ווען דו פאר-שטייסט ניט דעם זין פון זאכן און געשעניסן, ווען דו האסט דערלערנט דעם סוד דערפון,

משנה ב'

(א) דריי וואס זיינען איינס. ווארים וואס איז דער ציל פון לערנען תורה? דינען גאט. און וואס מיינט דינען גאט? זיין א מענטשן-פריינט און טאן חסדים, ווי ס'איז געשריבן (סוטה, יד, א.): „אזוי האט ר' שמלאי געלערנט — תורה הייבט זיך אן מיט גמילת-חסדים און ענדיקט זיך מיט גמילת חסדים“.

(זכות אבות)

2. Simeon the Just was one of the last survivors of the Great Synagogue. He used to say, Upon three things the world is based: upon the Torah, upon the Temple service, and upon the practice of charity.

with his fellow-men. —Aboth di Rabbi Nathan. —*Dr. Joseph H. Hertz.*

(m) JUDGMENT. Every man is to a certain extent a judge in his own right, passing judgment both upon himself and others, in word and deed. And since words usually precede deeds, one should be sparing in talking lest he condemn himself by his own words, as it is written (Prov. 18: 21): "Death and life are in the hands of the tongue". —*Notzer Hesed.*

(n) Do not pass judgment on anything as soon as it occurs; for there is no *absolute* evil in the world. In fact, something that looks calamitous today might assume a different aspect tomorrow. Thus, one should not judge God hastily but rather bear in mind one's human limitations. However, to remember this principle in the conduct of one's life alone is not sufficient. One should "raise up many disciples"—convince others of the truth of this principle and thus "make a fence" to the Torah that what is not comprehensible should be left alone. For what avails one the delving into the mysteries of the world and God's justice if one lacks the means of comprehending them? —*Torath Aboth.*

(o) From the time of the Great Assembly, the leaders of Rabbinic Judaism made use of these principles in the process of creating the great Talmudic literature. "Be deliberate in judgment", i.e., do not be hasty in decisions pertaining to the life of the people, but, rather, ponder deeply

the meaning of the Torah, so that before a decision be rendered it shall have been considered from all possible angles. "Raise up many disciples"—build schools and centers of learning, in order to safeguard the Torah from becoming the property of a select group. And "make a fence for the Torah" by defending the purity of its spirit. The strict application of these general principles safeguarded the Torah during Israel's long-drawn-out exile. —*Anonymous.*

(p) By the fact that you'll raise up many disciples, you'll "make a fence around the Torah". —*Heard from Rabbi A. M. Hershberg.*

MISHNAH II

1,2 (a) THREE. These three are practically one: for what is the aim of studying the Torah if not worship of the Almighty and of elevating the aim of life to the highest? And what is the proof of true worship if not charitableness and loving kindness? As it is written (Sotah, 14a): "Thus did Rabbi Simlui preach, 'Torah—the beginning thereof is charitableness and the end thereof is charitableness'".—*Zchuth Aboth.*

(b) THE WORLD. "God's world" wherein the Good predominates.—*Notzer Hesed.*

(c) WORLD. Since this collective noun includes both living and non-living things, how could Simeon the Just have said that all this "stands" on Torah, worship and charitableness? To this the following

פרקי אבות

לוינונג פונקט ווי א מענטש גיט זיין בעסטן פריינט א קאסטבארע מתנה. תפלות (עבודה) דארפן געזאגט ווערן פון די טיפענישן, ניט נאר כדי צו קרייגן פון גאט אייגענע הצטרכות, נאר לטובת די מיטמענטשן, ווי די חכמים האבן געזאגט (בבא קמא, צב, א); דער וואס בעט גאט, אז זיין מיטמענטש זאל קרייגן די זאך וואס דער וואס איז מתפלל דארף אליין האבן, ווערט זיין אייגענער וואונטש פריער באווייליקט, און מעשים טובים (גמילת חסדים) דארפן געטאן ווערן ניט פארן אייגענעם נוצן וועגן, נאר לשם שמים. אימיטירנדיק גאט, שאפט דער מענטש איבער די וועלט, אזוי צו זאגן.

(ערבי נחל).

(1) דער מאמר פון די אנשי כנסת הגדולה האט צו טאן בלויז מיט די פרינציפן פון דער תורה (משנה א'). אבער שמעון הצדיק, וועלכער איז געווען איינער פון די פארבליבענע, האט די ערשטע דריי באטראכט אלס ניט געניגנדיק אין דער טעטיקייט פון פאראייביקן אידנטום. ער האט דאריבער אויסגעברייטערט דעם מאמר און געזערגט אז הגם עבודה און גמילת חסדים זיינען איינגעשלאסן אין באגריף פון תורה, דארפן זיי אבער באטראכט ווערן אלס וויכטיק בפני עצמם. ווען ניט, וועלן מענטשן טראכטן אז נאר רבנים און תורה־לערנער, וועלכע ווידמען זיך דער תורה, זיינען ראוי גערופן צו ווערן גאט־דינער, אבער פראסטע מענטשן קאנען ניט אזוי גערופן ווערן. אנווייזנדיק, אז אי עבודה, אי גמילות חסדים זיינען יסודות, האט שמעון הצדיק אויסגעשלאסן אזא אנטײסאציאלע אינטערפרעזאציע.

(דרכי ישר).

(2) וואוילטעטיקייט (גמילות חסדים) דעם מענטשנס אנערקענונג אז ער האט ברידערלעכע התחייבותן ציי זיך מיטמענטשן. דער נביא מיכה (6:8) האט געזאגט, אז רחמנות איז א דריטל פון רעליגיע; און די חכמים האבן געהאלטן אז גרייטקייט צו העלפן די וואס נויטיקן זיך אין דעם איז דער צייכן פון א בייש־ראש. דאס איז אויך דער צייכן פון מענטשלעכ־קייט. „דער רחמים־לאזער מענטש איז ווי די

(ב) די וועלט. וועלט — גאט׳ס קעניג־רייך וואו דאס גוטע וועט דאמינירן. די וועלט קאן נאר א קיום האבן ווען די דריי צוזאמען ווערן באטראכט אלס ציל פון לעבן. (נוצר דוס).

(ג) וועלט. „וועלט“ איז כולל די ארגאנישע און ניט־ארגאנישע נאטור, איינגעשלאסן די פלאנעטן און שטערן, טא פארוואס זאגט שמעון הצדיק, אז אלעס איז געגרויטפסטטיקט אויף תורה, עבודה און גמילת חסדים? די תשובה איז: דער מענטש איז העכער פון אלע אנדערע באשעפענישן אדאנק זיין שכל און ישר־געפיל. און היות די דריי זאכן זיינען דער פונדאמענט פון סאציאלן לעבן און אן זיי קאן דער מענטש ניט זיין דאס וואס גאט האט זיך מתכוון געווען אז ער זאל זיין, בכך איז קלאר, אז אן זיי קאן דער מענטש (ווי א מענטש) ניט עקזיסטירן; און במילא, וואלט גאט׳ס באשאפן ניט געווען שרי־מותדיק און די וועלט וואלט ניט געקאנט האבן קיין קיום.

(שם טוב בן שם טוב).

(ד) אין דער צייט פון שמעון הצדיק זיינען געווען דריי פראקציעס און יעדע פון זיי האט אקצענטירט אן אנדער פרינציפ: (1) די תורה, די סופרים און חכמים האבן געהאלטן, אז תורה לערנען שטייט העכער פון אלעס; (2) עבודה, די כהנים האבן געהאלטן, אז די עבודה אין בית המקדש און קרבנות זיינען דער עיקר; (3) מעשים טובים, די מאראליסטן האבן געשטעלט דעם טראפ אויף די מעשים שבין אדם לחברו, צווישן מענטש און מענטש. שמעון הצדיק, פאראייניגנדיק די דריי אין איין מאמר, האט געזוכט צו שאפן שלום צווישן די פראקציעס.

(מחקרי אבות).

(ה) טאן־חסדים. חסד איז דער יסוד פון באשאפן; ווארים גאט איז אן אל רחום וחנון און בארמהארציק צו אלע באשעפענישן. די דריי זאכן זיינען געגעבן געווארן דעם מענטשן ווי מתנות פון הימל און אזוי דארף ער זיך צו זיי באציען. תורה וואס איז אים געגעבן געווארן א מתנה פון הימל, דארף געלערנט ווערן אן בא־

answer should be given: As a moral being man is the crown of creation and creation as a whole could hardly be perfect without him. Now, however, man can never be a moral being without these three things. Hence it follows that man as man could not possibly exist without them. On the other hand, had he existed without them, he would have been a creature without morality and God's world couldn't have been perfect. —*Shem Tov b. Shem Tov*, quoted in *Midrash Shmuel*.

(d) Three main theories prevailed at the time of Simeon the Just, each accentuating one of the three fundamentals enumerated in this Saying: (1) Torah. The expounders and scholars held that learning is the principal distinguishing mark of Judaism, (2) Worship. The priests thought that Temple-service and the sacrificial ceremonies were more vital, (3) Charitableness. The Moralists emphasized the supreme importance and significance of good deeds and moral conduct. Simeon combined all three into one. —*Mehkerei Aboth*.

(e) CHARITABLENESS. The very basis of Creation is charitableness; for God is merciful to all his creatures. The three things enumerated here were given man as gifts from on high and they should be regarded by him as such. Torah having been given as a gift from heaven, should be taught gratis, as one would present something of the greatest value to one's best friend. Prayers (worship) should be recited from the very depths of the soul, not only for the sake of one's own needs, but, even more so, for one's fellow-man, as the Sages said (Baba Kamma, 92a): "He who prays that his fellow-man should get the thing which the one who prays needs himself, would get his own wish granted first". And good deeds (charitableness) should be performed unselfishly - for God's sake. By emulating God, man re-creates the world as it were. —*Arvei Nahal*.

(f) The Saying of the Men of the Great Assembly deals only with the principles of the Torah (*Mishnah* 1). Simeon, how-

ever, who was one of the last of these men, regarding it as inadequate in the work of perpetuating Judaism, enlarged upon them by teaching that, although worship and charitableness are naturally included in the concept of Torah, they should rather be looked upon as vital in themselves, lest people think that only judges and students of the Torah who dedicate themselves to it, are to be called servants of God; whereas the common people who cannot thus dedicate themselves, cannot be so called. By reference to the three pillars upon which the world stands, Simeon precluded such an interpretation against the masses. —*Darchei Yosher*.

(h) CHARITY. Man's recognition of the duties of brotherhood to his fellowmen. The Prophet Micah (6:8) declared the love of mercy to be one-third of religion; and the Rabbis held readiness to be helpful to those needing help to be the sign of the Israelite. It is likewise the sign of humanity. "The pitiless man is like the cattle of the field which are indifferent to the sufferings of their kind". —*Sefer Hassidim*, quoted by Dr. Joseph H. Hertz.

(i) GEMILUTH CHASADIM, Loving-kindness, charitableness. Among the noblest acts of service to fellow-man which love inspires, are those designated as *gemilath chasadim*. The inner meaning of the term is "making good"—a making good to fellowmen for the goodness and lovingkindness of God, and is connected with tenderness and mercy to all men and all classes. This all-embracing scope of *gemilath chasadim* distinguishes it from mere almsgiving. In the words of an old Rabbinic teaching, "Almsgiving is exercised towards the living, *gemilath chasadim* towards the living and the dead; almsgiving to the poor, *gemilath chasadim* to the poor and to the rich; almsgiving is performed with a man's money, *gemilath chasadim* with his money and personality (*Yerushalmi*, Peah 1,1; *Sukkah*, 49b). Among the more specific kindly deeds covered by *gemilath chasadim*, are visiting the sick (*bikkur cholim*); attending the

פרקי אבות

אין מער אָלגעמיינע טערמינען מיינט עס זיך באַטייטיקן אין די פריידן פון אונזערע מיט-מענטשן און אַרויסצייגן מיטלייד — אין אַ צרה און אומגליק. עס דריקט זיך אויס ניט נאָר אין טאָן גוטס מיט מענטשן מאַטעריעל, נאָר אויך אין העלפֿן זיי קומען צוריק צום ריכטיקן וועג. דאָס מיינט אויך אורטיילן מענטשן צום גוטן. דער מענטש וואָס באַזיצט דעם גייסט פון גמילות חסדים, וועט ניט נאָר זיך אָפהאַלטן פון אורטיילן מענטשן צום שלעכטן נאָר אויך זוכן אים צו אורטיילן צום גוטן. גמילות חסדים ווערט אויך אויסגעדריקט דורך העפלעכקייט און פריינדלעכקייט, דורך באַגריסן אַזע מענטשן אָן אונטערשייד פון גלויבן און אָפּשטאַם און דורך אויפנעמען אַזע מענטשן מיט ליבדעכקייט. אין קורצן, יעדע טאַט וואָס פירט צו גוטן-וויילן און שלום צווישן מענטשן איז אַ טאַט פון גמילות חסדים.

(דהי דזשוואיש וועי אָף לייף,
ד.ר. אייזיק עפשטיין).

אויב דיין מיטמענטש גויטיקט זיך אין הידף, לָאז אים ניט אַרונטערגיין ביז ער וועט פאַלן, ווען עס וועט שוין זיין שווער אים אויפהייבן; נאָר העלף אים פונם ערשטן מאָמענט ווען ער האָט אַ דורכפאַל. נעם אין באַטראַכט די לאַסט אויפן רוקן פון אַן אייזל; אַזוי לאַנג עס איז אויפן רוקן פונם אייזל, קאָן איין מענטש אָננעמען מיט דער האַנט און אונטער-האַלטן דעם אייזל. אָבער אַזוי גיך ער איז געפאַלן צו דער ערד, קאָנען אַפילו פינף מענטשן אים ניט אויפהייבן.
(סיפרא, ויקרא ל"ה).

אמת'ע קולטיווירונג באַשענקט אונז מיט סימפּאַטיע לגבי יעדער פּאַרם פון לעבן, און דערמעגלעכט אונז צו אַרבעטן מיט דעם גרעסטן דערפאַלג פאַר זיין דערהויבונג און פראַגרעס.
(הענרי וואַרד ביטשער).

זיי העפּלאַך צו יעדן, אָבער אינטים מיט געצייטע; און זאָלן די געצייטע גוט אויסגעפרוואווט ווערן איידער דו גיסט זיי דיין צוטרוי. אמת'ע פריינטשאַפט איז אַ

בהמה פון פעלד וואָס איז גלייכגילטיק צו די ליידן פון אַנדערע בהמות".

(ספר חסידים, ציטירט פון
ד.ר. יוסף הערטץ).

(ח) גמילות חסדים. גוטסקייט, וואָל-טאַט. די נאַבלסטע מעשים פון דינען דעם מיטמענטשן, מעשים וואָס ווערן אינספּיי-רירט פון מענטשן-פריינטשאַפט און ליבע, זיינען יענע וואָס זיינען באַצייכנט מיט די ווערטער גמילות-חסדים. דער עכטער טייטש פון וואָרט איז טאָן גוטס מענטשן אַלס אויסדרוק פון דאַנק-באַרקייט פאַר דעם גוטס וואָס גאָט טוט מיטן מענטשן. דאָס איז פאַרבונדן מיט רחמנות און איינזען מיט אַזע מענטשן און קלאַסן, דער האַזי-קער אַל-אומפּאַסנדיקער באַגריף פון גמילות חסדים איז לחלוטין אַנדערש ווי נדבות-געבעריי. אין די ווערטער פון אַ פאַרצייטיקן מאמר פון אונזערע חכמים איז דער אונטערשייד ווי פאַלגט: „נדבות ווערן געגעבן די לעבעדיקע, גמילות חסדים ווערט געטאָן אי מיט לעבעדיקע אי מיט טויטע; נדבות ווערן געגעבן די אַרעמע. גמילות חסדים ווערט געטאָן אי מיט אַרעמע אי מיט רייכע; נדבות ווערן געגעבן אין דער פּאַרם פון געלט, גמילות חסדים — סיי מיט געלט, סיי מיטן האַרצן (ירושלמי, פּאה א'; א'; סוכה מ"ט, ב'). צווישן די מער ספעציפישע גוטע מעשים וואָס טראַגן דעם נאָמען גמילות חסדים זיינען: באַזוכן קראַנקע (ביקור חולים); העלפֿן אַ מיידל חתונה האָבן (הכנסת כלה); אָפּגעבן דעם לעצטן כבוד אַ טויטן (הלכות המת); און טרייסטן אין אַ טויטנפאַל (ניחום אבלים). בנוגע באַזוכן אַ קראַנקן, צי עס איז אַ ייד אָדער ניט, טאָר ניט געמאַכט ווערן קיין חילוק צווישן העכער און נידריקער (נדרים, ל"ח, ב). הכנסת כלה מיינט באַזאָרגן אַן אַרעמע מיידל מיט נדן און העלפֿן אַ יונג פאַרפאַלק אויפצושטעלן אַ היים. הלכות המת איז אַן אַנדער פּאַרם פון חסדים-טאָן. דאָס ווערט באַצייכנט ווי אַן עכטער חסד ווארים דער מענטש וואָס טוט עס דערוואָרט ניט קיין באַלוי-נונג. דאָס שליסט איין אַפּצוגעבן כבוד דעם טויטן דורך נאָכגיין דעם ארון ווייניקסטנס עטלעכע שפּאַן און זיך באַטייטיקן אין דער באַערדיקונג און אַנדענק-צערעמאָניע (יורה דעה, קמ"ג-מ"ד).

Sayings of the Fathers

bride (*hachnasath kallah*); paying the last respects to the dead (*halvayath hameth*); and comforting the mourners (*nichum abelim*). In regard to visiting the sick, whether Jew or non-Jew, no distinction of rank and position is permissible (*Nedarim*, 38b). *Hachnasath kallah*, denotes principally providing for the poor bride with a dowry and assisting young people in setting up a home. *Halvayath hameth* is another form of lovingkindness. It is described as a true deed of lovingkindness in that he who performs it "little expects any reward for it". It includes the duty of honoring the dead by following the bier at least for a few steps, and taking part generally in the burial rites and commemoration exercises (*Yoreh Deah*, 343-344). In more general terms, to rejoice with our fellow man in his joy and good fortune and to show him sympathy in his sorrow and loss are acts of *gemilath chasadim*. It also expresses itself not only in conferring upon our fellow-man temporal benefits, but also in attempting to lead him or bring him back to the right path of conduct and virtue. It demands the passing of charitable judgment on all men. The individual who is actuated by the spirit of *gemilath chasadim* will not merely abstain from passing ill judgment on his fellow; he will also seek to put the best of construction on his conduct. *Gemilath chasadim* finds also expression in courtesy and kindly behavior, in greeting all people irrespective of faith or origin and receiving every man with a cheerful countenance (*Sayings of the Fathers*, 1,15; 3,12). In short, any effort conducive to goodwill and peace between one man and his fellow is an act of *gemilath chasadim*. —*The Jewish Way of Life*, Rabbi Dr. Isidore Epstein, published by Edward Goldston, London, 1946.

(j) If your fellow-man needs help do not allow him to come down in the world until he finally falls, when it will be difficult to give him a lift; but uphold him from the first moment of the failure of his means. Consider the case of a load on the back of an ass: as long as it is on the back of the ass, one man can take hold of

it and keep the ass up, but once it has fallen to the ground, even five could not raise it up again. —*Sifra on Leviticus 35.*

1,2 (1) That is true cultivation which gives us sympathy with every form of human life, and enables us to work most successfully for its advancement. —Henry Ward Beecher.

(2) Be courteous to all, but intimate with few; and let those few be well tried before you give them confidence. True friendship is a plant of slow growth, and must undergo and withstand the shocks of adversity before it is entitled to the appellation. Let your heart feel for the affections and distresses of everyone, and let your hand give in proportion to your purse; remembering always the estimation of the widow's mite, that it is not everyone that asketh that deserveth charity; all however, are worthy of the inquiry, or the deserving may suffer.

George Washington in a letter to his nephew, Bushrod Washington, 1783.

(3) I was passing along the street when a beggar, a decrepit old man, stopped me. Swollen, tearful eyes, blue lips, bristling rags, unclean sores... Oh, how horribly had poverty gnawed that unhappy being! He stretched out to me a red, bloated, dirty hand... He moaned, he bellowed for help.

I began to rummage in all my pockets... Neither purse, nor watch, nor even handkerchief did I find... I had taken nothing with me. And the beggar still waited... and extended his hand, which swayed and trembled feebly.

Bewildered, confused, I shook that dirty, tremulous hand heartily... "Blame me not, brother; I have nothing, brother".

The beggar man fixed his swollen eyes upon me; his blue lips smiled—and in his turn he pressed my cold fingers. "Never mind, brother," he mumbled. "Thanks for this also, brother. — This also is an alms, brother."

I understood that I had received an alms from my brother.

"The Beggar Man", by Turgenev.

(4)

No need of words which human tongue
Could utter,

To honor him who gently, modestly,
In loving, guileless ways accomplished
This;

For, friend, the grateful tear of one
Poor child,
Who by thy efforts has now found a
Home,

Is of a higher value in the sight
Of yonder great "I am" than all the songs
That could thy praises shout! Within

„נעם זיך ניט צום הארצן ברודער“, האט ער ארויסגעמורמלט. „א דאנק פאר דעם אויך, ברודער — דאס איז אויך א נדבה, ברודער“.

איך האב פארשטאנען, אז איך האב גע- קראגן א נדבה פון מיין ברודער.

(„דער בעטלער“ — טורגעניעוו)

ניט נויטיק קיין ווערטער וואס א מענטשנס צונג קאן ארויסרעדן.

צו באערן יענעם וואס האט אידל און באשיידן.

דורך ליבע און אומשווד עס דורכגעפירט; ווייל, פריינט, די טרער פון דאנקבארקייט פון איין ארעם קינד.

וואס האט דורך דינע מעשים געפונען א היים.

האט מער חשיבות אין די אויגן פון

גרויסן „אנכי“ ווי אלע שבחים

וואס קאנען דיר געזאגט ווערן?

אין דיין הארצן.

אין דיין זויבערן איך, זוך דיין לויך.

(פרענק קלאדי)

יעדער מענטש דארף זיין פאראינטערע- סירט אין געזעלשאפטלעכער ארבעט. עס

איז ניט פאראן קיין גליק אין בלויז דא- לארן. נאכדעם ווי מ'קריגט זיי, קאן א

מענטש נוצן בלויז א קליינעם טייל. א מענטש דארף אזוי פיל עסן, דארף אזוי

פיל קליידער טראגן, און דארף האבן אזא און אזא וואוינונג. מער קאן ער ניט נוצן.

ווען דו האסט זיך באזארגט מיט דעם, איז די מיסיע פון געלט, אזוי ווייט וואס

איז נוגע דעם יחיד, דערפילט, און דער מענטש דארף קוקן ווייטער און העכער.

בלויז אין גרויסע סאציאלע ענינים, איז גאט א באוועגנדיקער כח לטובת דעם אל-

געמיינעם וואוילזיין, און דער באזיצער קאן געניסן העכערן פארגעניגן. דאס

איז מעגליך נאר ווען דער מענטש טוט אויף מער. דאס גרעסטע גוטס וואס א

מענטש קאן טאן איז זיך גופא צו קולטי- ווירן, אנטוויקלען זיינע כוחות, כדי ער

זאל קאנען בעסער דינען דער מענטש- הייט. (מארשאל פיעלד).

פלאנץ וואס וואקסט זייער לאנגזאם און מוז דורכמאכן שווערע אויפטרייסלונגען איידער זי איז בארעכטיקט גערופן צו ווערן מיטן נאמען „פריינטשאפט“. זאל דיין הארץ פילן די ליבשאפט און נויט פון יעדן, און זאל דיין האנט געבן אין פרא- פארציע צו דינע מעגלעכקייטן, געדענ- קענדיק שטענדיק אז די חשיבות פון דער נדבה, ווי קליין זי איז ניט, ליגט אין דער בארייטווייליקייט מיט וועלכער זי ווערט געגעבן. ניט יעדער וואס פארלאנגט א נדבה איז צו איר בארעכטיקט, אבער אלע זיינען בארעכטיקט אז דו זאלסט אויסגע- פינען צי זיי זיינען ווירקליך אין א נויט- לאגע, אלא ניט וועלן די וואס נויטיקן זיך באמת לידן.

(דזשארדזש וואשינגטאן).

איך בין געגאנגען אין גאס, ווען א בעט- דער, א קראנקער אלטער מאן, האט מיך אפגעשטעלט.

געשוואלענע, פארטרערטע אויגן, בלויז ליפן, צערינצלע שמאטעס, אומריינע וואונדן . . . אה, ווי שרעקליך האט ארעמקייט צעפרעסן אט די אומגליקלאכע באשעפעניש! . . .

ער האט אויסגעשטרעקט צו מיר א רוי- טע, געשוואלענע, שמוציקע האנט . . . ער האט, מורמלנדיק, געבעטן הילף.

איך האב אָנגעהייבן זוכן אין מיינע קע- שענעס . . . ניט קיין בייטעלע, ניט קיין

זיגערע, ניט אפילו קיין טיכעלע האב איך געפונען . . . איך האב ניט גענומען קיין

זאך מיט מיר. און דער בעטלער האט אפן געווארט . . . און אויסגעשטרעקט זיין

האנט וואס האט געציטערט.

ווערנדיק מבוכה און צעמישט, האב איך הארציק געדריקט די שמוציקע, ציטער- דיקע האנט.

„באשולדיק מיך ניט, ברודער; איך האב גארנישט ברודער“.

דער בעטלער האט אָנגעשפיצט זיינע פארשוואלענע אויגן אויף מיר; זיינע בלויזע

ליפן האבן געשמייכלט — און ער האט אויך געדריקט מיינע קאלטע פינגער.

"Studying the Torah"

לערנענדיג די תורה,

Courtesy Compton's Encyclopedia.

פרקי אבות

ג. אנטיגנוס, א מאן פון שוכו, האט מקבל געווען פון שמעון הצדיק. ער פלעגט זאגן: איר זאלט ניט זיין ווי קנעכט וואס באדינען דעם האר בתנאי צו קריגן באַלוינונג, נאָר זייט ווי קנעכט וואָס באַדינען דעם האָר ניט בתנאי צו קריגן באַלוינונג. און זאל די מורא פון הימל זיין איבער אייך.

1. בתנאי, אויפן באדינג. 2. מורא שמיס — מורא-האבן פאר גאט; ידאת שמיס. 2. איבער אייך — אין אייער הארצן; איבער אייערע מעשים.

משנה ג'
3. אנטיגנוס איש שוכו
קבל משמעון הצדיק.
חיה היתה אומר:
אליהיו פעקדים
המשפשים את הרב על-
מנת לקבל פרס. אלא היו
פעקדים המשפשים את-
הרב שלא על-מנת לקבל
פרס. ויהי מורא שמים
עליכם:

זער זיין דאָ. די צוזאָגן פון באַלוינונג פאַר גע-
האַרזאָמקייט צו גאָט וואָס מיר געפינען אין דער
תורה, דאַרפן באַטראַכט ווערן ווי אַביסל האַניק
וואָס ווערט געגעבן אַ קינד כדי עס זאָל פאַלגן
אַן ערטרען.
(הקדמה צום סדור יעבץ).

(ג) באַלוינונג. הגם מיר געפינען אין דער
תורה, אַז באַלוינונגען זיינען פאַרשפראַכן גע-
וואָרן פאַר געוויסע מצוות, ווי למשל, „גיב אַפּ
כבוד דיין פאַטער און מוטער כדי דייע טעג זאָלן
פאַרענגערט ווערן“, (שמות י"ב, כ'), האָט אַנ-
טיגנוס געהאַלטן, אַז דינען גאָט צוליב דער
דערוואַרטונג פון אַ באַלוינונג איז ניט ריכ-
טיק. ווארים אין אַ סך פאַלן שטעלט גאָט דעם
מענטשנס געדולד צו פרוואו, און דער לעצטער,
ניט וויסנדיק דעם טעם פון זיין פיינדן, וועט אַנ-
הייבן צווייפּלען אין גאָט'ס גערעכטיקייט און דער
תורה'ס צוזאָגן. דאַריבער זאָגט דער תנא, אַז
אַ מענטש זאָל דינען גאָט אומאייגננזיג, טראַכט
טנדיק גיכער וועגן גאָט אַנשטאָט וועגן דער באַ-
לוינונג וואָס ער קאָן קריגן.
(נחלת אבות)

משנה ג'

(א) דינער. עס זיינען פאַראַן צוויי מינים
דינער: די וואָס אַרבעטן אונטער צוואַנג און די
וואָס דינען אויס טרייהייט און ליבע. די ערשטע
זיינען בטבע אומצופרידן מיט זייער גורל און
זוכן צו אַנטלויפן פון זייער האַר'ס הויז; מורא-
האַבנדיק טאַמער וועלן זיי געכאַפט ווערן, האַלטן
זיי געוויינדעך אין איין קאַנספירירן, און די אַר-
בעט וואָס זיי טוען איז אַ פאַסט אויף זיי. פון דער
אַנדער זייט, באַטראַכטן די דינער פון דער צוויי-
טער קאַטעגאָריע, וועמעס כאַראַקטעריסטיק איז
געטריישפאַט, זייער האָר ווי זייער פריינט און
באַשיצער, און וואָס זיי זאָלן ניט טאָן, אַפילו ווען
די אַרבעט איז אַ שווערע, איז עס ניט קיין פאַסט
נאָר אַ פאַרגעניגן. און ווען זיי קריגן יא אַ באַ-
לוינונג, אַפילו די גרעסטע, טרעט ניט אַריין צו-
ליב דעם קיין שינוי אין זייער באַציאונג צום
האַר; ווארים דער עיקר איז ביי זיי ניט דער
לוינ נאָר די איבערגעבנקייט. אַטאַזא עבודה,
לויט דער מיינונג פון אנטיגנוס, דאַרף זיין דער
מוסטער פון גאַט-דינען פאַר די אמת'ע גאַט-
פאַרכטיקע.

(משה אלאשקאר).

(ד) לויט דער יידישער פערע איז ניט ריכ-
טיק צו דערוואַרטן אַ באַלוינונג פאַר גוטן אויפ-
פיר. אַפילו דער וואָס האָט פאַרמינערט דעם
ווערט פון אידנטום האָט מודה געווען אַז „פרומ-
קייט איז ניט צופרידן אויסצושטרעקן די הענט
צו דער ליידיקער לופט“ — זי מוז באַגעגענען
אַ האַנט וואָס קומט אַרונטער פון הימל. זי גוי-
ט

(ב) בתנאי, אויפן באדינג, קיינער
זאָל ניט מקיים זיין די מצוות פון דער תורה אויפן
באדינג צו קריגן אַ באַלוינונג, סיי אויף דער
וועלט אָדער אויף יענער וועלט; נאָר דער הויפט
ציל און כוונה זאָל זיין צו דערפילן גאָט'ס ווילן
און באַפעל, ווארים דאָס איז דער ציל פון אונ-

3. Antigonos, a man of Socho, received from Simeon the Just. He used to say, Be not like servants who serve the master on condition of getting a reward; but be like servants who serve the master not on condition of getting a reward. And let the fear of heaven be upon you.

Thine heart,
Within thine own pure self, seek thy
Reward.

Frank Claudy

(6) Each and every man ought to interest himself in public affairs. There is no happiness in mere dollars. After they are acquired, one can use but a very moderate amount. It is given a man to eat so much, and to have so much shelter, and more he can not use. When money has supplied these, its mission, so far as the individual is concerned, is fulfilled, and man must look still further and higher. It is only in wide public affairs, where money is a moving force toward the general welfare, that the possessor of it can possibly find pleasure, and that only in constantly doing more. The greatest good a man can do is to cultivate himself, develop his powers, in order that he may be of greater service to humanity.

—Marshall Field

MISHNAH III

1,3 (a) SERVANTS. There are two kinds of servants: those who work under compulsion and those whose service is based upon loyalty and love. The first ones are naturally dissatisfied with their lot, and seek to flee their master's house; but, fearing to flee lest they be caught, they are usually conniving and conspiring against their master, and the work they are doing is a burden to them. On the other hand, the servants of the second category, whose characteristic is fealty and love, regard their master as their friend, and whatever they do, even the most toilsome labor, is not burdensome but enjoyable. And if they were to get a reward, no matter how great, neither their service nor their attitude

would be affected thereby; for the reward would be overshadowed by their devotion. This, according to Antigonos of Socho, should serve as a pattern of God-worship for the truly pious. —*Moishe Alashkar*, quoted by Midrash Shmuel.

(b) ON CONDITION. No one is to observe the laws of the Torah on condition of getting a reward, either in this world or in the Hereafter, but one's chief object should be to fulfill God's wish and command, for this is precisely the aim of our being here. The promises of reward for obedience found in the Torah, should be looked upon as if one were to induce a child to obedience by offering him or her a little honey. *Foreword to Siddur Ya-abez.*

(c) REWARD. Although we find in the Torah that rewards had been designated for the fulfillment of certain precepts, as, for instance, "Honor thy father and mother that thy days shall be long" (Exodus 20: 12), Antigonos held to the view that serving God in anticipation of reward, is highly undesirable. For many a time God puts man's patience to trial, and the latter on finding himself in a precarious situation and being ignorant of the why and the wherefore of his suffering, would be prone to doubt God's justice and the Torah's promises. Therefore Antigonos advises man to serve God unselfishly and think, rather, of the service itself than of the reward one might expect. *Nahlath Aboth, Abravanel.*

פרקי אבות

(ו) די וואס האָבן ליב גאָט וועלן טאָן אַלעס אָן דער האָפנונג אויף אַ באַליוונג, און וועלן פאַרלאָזן אַלעס וואָס איז שלעכט, אָן דער מורא פאַר באַשטראַפונג. זיי האָבן אויך קיין מורא ניט פאַר קיין זאָך אָדער פאַר עמיצן, סיי אויף דער וועלט סיי אויף יענער וועלט, חוץ דעם בורא גופא. און עס וועט זיי ניט קימערן צי אַ מענטש לויבט אָדער קריטיקירט זיי פאַר טאָן דעם ווילן פון גאָט. זיי זיינען ריין אין קערפער און נשמה, און אנטלויפן פון שלעכטע מעשים. זיי וועלן דינען דעם באַשעפער, ניט נאָר אויס גע- האַרכזאַמקייט צו די געזעצן פון התגלות, טייל פון וועלכע זיינען נאָר בינדנדיק אונטער גע- וויסע אומשטענדן, נאָר אויך אין די התחייבותן וואָס דער שכל און געוויסן פאַדערן, דורכפירן- דיך זיי מיטן גאַנצן האַרצן.

(חובת הלבבות).

(ז) די מוראדיקע רדיפות אין די צייטן פון אַנטיוכוס, אפיפאָנעס, (168 פאַר דער איצטיקער צייטרעכנונג), ווען יידן האָבן זיך מוסר נפש געווען מקיים-צו-זיין די מצוות פון דער תורה האָבן געדינט אַלס הינטערגרונט פון דעם מאמר. דאָס איז געווען אַ תשובה צו די וואָס האָבן זיך באַקלאַגט אויף די לייזן פון די פרומע . . . די לעצטע ווערטער — „זאָל גאָט'ס מורא זיין אויף אייך“, איז געווען אַ טרייסט וואָרט צו די לייבדיקע, זאָגנדיק זיי אַז זיי זאָלן נאָר מורא האָבן פאַר גאָט און ניט פאַר טיראַנען און רשעים. (יאָסט)

(ח) אַפילו ווען דער אוניווערז וואָלט עק- זיסטירט פאַרן מענטשן און דער מענטש וואָלט עקזיסטירט פאַרן צוועק צו דינען גאָט, וואָלט אויך געשטאַנען די פראַגע פאַר אונז: וואָס איז דער ציל פון דינען גאָט? ער ווערט ניט גרעסער אַפילו ווען אַלע באַשעפענישן זאָלן אים דינען און פאַרשטיין; און ער ווערט ניט קלענער אַפילו ווען קיין זאָך אויסער אים וואָלט ניט עקזיסטירט. אויף דעם דאַרף געענטפערט ווערן, אַז דער ציל פון דינען גאָט איז ניט אים צו מאַכן פאַלקאָם — עס איז גוט פאַר אונז גופא: עס העלפט אונז ווערן בעסער.

(רמב"ם).

טיקט זיך אין אַ באַליוונג; ניט פאַר דער באַליו- נונג גופא, נאָר כדי צו זיין זיכער אין איר גלויבן; כדי צו זיין זיכער אַז עס איז פאַראַן אַ פאַרבינדונג, אַ קשר קים, צווישן גאָט און מענטש, און אַ וועג דורך וועלכן מען קאָן אים גרייכן (וועלהויזען). פונדעסטוועגן, האַלט אַנטיגנוס, אַז ווי ריכטיק עס זאָל ניט זיין די האָפנונג צו קריגן אַ באַליוונג, טאָר זי אָבער ניט זיין דער מאַטיוו פון אונזער געהאַרכזאַמקייט. גאָט'ס געזעצן דאַרפן דערפילט ווערן אָן און פאַר זיך. „געבענטשט איז דער מאַן וואָס האָט מורא פאַר גאָט, און אין זיינע געבאָטן געפינט ער אַסך תענוגים (תהילים קי"ב, א.)“. „אין זיינע געבאָטן, אָבער ניט אין דער באַליוונג פאַר זיינע געבאָטן“, האָבן אונזערע חכמים גע- זאָגט.

(דר. יוסף ה. הערטיק)

(ה) מורא. צוערשט האָט אַנטיגנוס גע- פאַדערט די אידעאָלסטע איבערגעבנקייט, אָן דער מינדסטער צומישונג פון פערזענלעכן אינ- טערעס, און דאָן האָט ער געענדיקט מיט מורא פאַר גאָט, ד. ה. מורא פאַר שטראַף. אויב דער מענטש האָט ליב גאָט — טאָ, פאַרוואָס זאָל ער מורא האָבן פאַר אים? דער ענטפער איז ווי פאַלגט: אין פראַקטישן לעבן זיינען פאַראַן מענטשן וואָס היטן זייער שטרענג די רעליגיע- זע טראַדיציעס און צערעמאָניעס, אָבער אין זייערע באַציאונגען צו מענטשן זיינען זיי ליידער, ניט פאַרזיכטיק, אין ערשטן טייל פון דער מש- נה האָט אַנטיגנוס אָנגעוויזן דעם אַלגעמיינעם פרינציפ ווי אַזוי צו דינען גאָט, אין אַזעלכע זאַכן וואָס האָבן צו טאָן מיט די טראַדיציעס, און אין צווייטן טייל האָט ער אין זינען יענע מעשים וואָס האָבן ניט צו טאָן מיט די טראַדי- ציעס נאָר מיטן געוויסן, ווארים ווי וויכטיק עס זיינען די מעשים וואָס האָבן צו טאָן מיטן רע- ליגיעזן לעבן בכלל, איז די שטראַף פאַר זינד קעגן מיטמענטשן גרעסער, ווארים זינד קעגן מענטשן קאָנען ניט פאַרגיטיקט ווערן סיידן דער מענטש קעגן וועמען זיי זיינען באַגאַנגען גע- וואָרן, זאָל דעם זינדיקן פאַלשטענדיק מוחל זיין.

(מוסר המשנה).

Sayings of the Fathers

(d) According to Jewish teaching it is not wrong to hope for God's reward of righteous living. Even a detractor of Judaism admits that "Piety is not content to stretch out its hands to the empty air—it must meet an Arm descending from heaven. It needs a reward; not for the reward's sake, but in order to be sure of its reality; in order to know that there is a communion of God with man, and a road by which to reach it" (Wellhausen). However, Antigonos maintains that, legitimate as the hope of reward may be, it is not to be the motive of our obedience. The Law of God should be kept for its own sake. "Blessed be the man who fears the Lord, and in His commandments delights greatly" (Ps. 112:1); "In His commandments, and not in the reward of the commandments", is the Rabbinic comment.—*Dr. Joseph H. Hertz.*

(e) FEAR. At first Antigonos demanded devotion of the most ideal type, without the intermixture of the least personal interest, and then he ended with "fear of God", which, inadvertently, implies fear of punishment. If there be love—what do we need fear for? The answer to this seems to be as follows: In practical life, there are some among us who are strict observers of all the religious traditions and ceremonies, but, alas, in dealing with our fellow-men we fall short of the standards set by the Torah. Now, in the first part of the Mishnah, Antigonos of Socho had laid down the general principle of God-worship which was to be practiced with love and utmost devotion; but, on the other hand, he also hinted at the fact that observing the ceremonies, alone, was inadequate. "Let the fear of God be upon you", in your relations with other men and women, specifically so in cases in which civil laws are not concerned and conscience would be the only guide. For whatever the reward for good deeds towards God, heavy penalties would surely be exacted for evil deeds against one's fellow-men, which could only be mitigated by righting the wrong done.—*Musar haMishna.*

(f) They who love God will do all that is right, without the hope of reward, and will forsake all that is evil, without the fear of punishment. They will also have no fear of anything, or of any person, in this or any other world, except of the Creator alone. And they will be indifferent to the praise and blame of men in doing the will of God. They will be pure in body as well as in mind, and fly from evil deeds of all kinds. They will serve the Creator, not only in obedience to the laws of revelation, some of which are only binding in given circumstances, but also in the duties that are commanded by Reason and Conscience, and with every good, spiritual quality.—*Duties of the Heart.* (Hovath Halvavoth)

(g) The horrible persecutions at the time of Antiochus Epiphanes against the pious who placed their lives in peril to observe the religious traditions and customs served as background for this saying of Antigonos. His declaration that no reward was to be anticipated in this world for serving God was an answer to those who complained of the suffering of the pious. The last statement, "Let there be the fear of heaven upon you", was a word of encouragement to them not to fear the tyranny of man but rather to be fearful of God alone.—*Yost.*

(h) Even if the Universe existed for man's sake and man existed for the purpose of serving God, the question remains: What is the end of serving God? He does not become more perfect if all His creatures serve Him and comprehend him as far as it is possible; nor would He lose anything if nothing existed beside Him. To this, it should be replied that the service of God is not intended for God's perfection; it is intended for our own perfection,—it is good for us, it makes us perfect.—*Maimonides, Anthology of Medieval Hebrew Literature.*

(1,3) The fear of the Lord is the beginning of wisdom: and the knowledge of the holy is understanding.
—*Prov. 9:10*

משנה ד'

4. יוסי בן-יועזר איש צדקה ויוסי בן-יוחנן איש ירושלים קבלו מהם. יוסי בן-יועזר איש צדקה אוסר. יהי ביתך בית נער לחכמים ויהוה מתאבק בעפר רגליהם ויהוה שותה כצמא את-דבריהם:

ד. יוסי, דער זון פון יועזר, א מאן פון צדקה, און יוסי, דער זון פון יוחנן, א מאן פון ירושלים. האבן מקבל געווען פון זיי. יוסי, זון פון יועזר, א מאן פון צדקה, זאגט, זאל דיין הויז זיין א זאמל-פלאץ פאר חכמים: און זאלסט זיך שטויבן אינם שטויב פון זייערע פיס; און דו זאלסט טרינקען מיט דורשט זייערע רייד.

1. בית ועד לחכמים — א זאמלפלאץ פאר חכ-
מים, א מקום תורה. 2. חכמים — קלוגע לייט, לערנערס פון
תורה.

(ג) שטויב. עס איז געווען א מנהג אין די ארטע צייטן אז די תלמידים זאגן זיצן אויף דער ערד און דער רבי זאג זיצן אויף א באנק פאר זיי. אזוי ארום האבן זיי אפגעגעבן כבוד אי דער תורה, אי דעם רבי'ן.

דער אנהייב פון חכמה איז מורא פאר גאט. און די דערקענונג פון דעם הייליקן איז פארשטענדיקייט.
(משלי, 9:10, יהואש).

משנה ד'

(א) זאל דיין הויז. יוסי בן יועזר שטעלט צוויי באדינגונגען פאר א הויז וואס איז א זאמל-פלאץ פאר חכמים: ראשית, זאלסט זיך שטויבן אינם שטויב פון זייערע פיס — ד. ה. דער באפעכטע זאץ זיין באשיידן און זאץ ניט שטרעבן צו באווייזן זיין אייגענע חכמה. צוויי-טנס, טרינק זייערע ווערטער מיט דורשט — ער זאל זיין גערן צו לערנען פון אנדערע. אן די צוויי באדינגונגען קאן קיין הויז ניט ווערן קיין בית וועד לחכמים. (נחלת אבות).

(ד) עס איז געשריבן (משלי י"ג כ'): ,ווער עס גייט (באפריינדעט זיך) מיט די קלוגע ווערט קליגער". אזא מענטש איז געגליכן צו א בשמים הענדלער, וועלכער פארשפרייט ארום זיך אן אנגענעמען ריח מחמת ער קומט אין בארידונג מיט פארפיומען, וועמעס שטויב פאלט אויף זיינע הענט. דאס איז וואס די משנה מיינט מיטן ווארט „שטויב" פון די חכמים. (ווללנער גאון)

(ב) דער העברייאישער ווארט „חשק" (ווי-
ציקייט צו לערנען) איז א ראשי-תיבות פון די דריי: חשק, שפלות, קביעות, וועלכע העלפן א מענטשן ווערן א געלערנטער. און, מעטאפא-
ריש, זיינען אפע דריי דערמאנט געווארן אין אונ-
זער משנה. א הויז פון חכמים קאן ניט עטאב-
לירט און אויפגעהאלטן ווערן סיידן דער באפע-
כט איז אליין פאראינטערעסירט אין תורה
(חשק); סיידן ער איז גרייט זיך, שטויבן אינם
שטויב פון זייערע פיס" (באשיידנדיקייט); און
סיידן ער איז ווידיק צו „טרינקען מיט דורשט
זייערע רייד" (שטאנדאהאפטקייט, קביעות). ווא-
רים וואסער, וואס איז נויטיק צום לעבן, מוז גע-
טרונקען ווערן צו יעדער צייט.

(ה) מיט דורשט. א ייד דארף זיין גערן צו לערנען די ווערטער פון די חכמים, הגם ער פארשטייט זיי ניט אפע, ווי א דורשטיקער רייז-
דער וואס האט פארבאנדזשעט אין מדבר זוכט א טייכעלע, און ווען ער געפינט אזא טרינקט ער די וואסער „מיט דורשט", אפילו ווען עס איז ניט אזוי רייך. דאס איז דער וועג צו לערנען די תורה וואס האט קיין גרונט ניט. אזוי האט געזאגט דוד המלך (תהילים קי"ט, ס'): „לערן מיך גוטן אורטייל און וויסן; ווארים איך האב געגלויבט אין דיין געבאטן", וואס קאן גע-
טייטשט ווערן אזוי: צי איך האב פארשטאנען גאט'ס וועגן אדער ניט, זיינען זיי געווען פון דער זעלביקער חשיבות ביי מיר, מחמת איך האב געגלויבט אז גאט האט געגעבן ישראל'ן די קליג-
טע און ניצדעכסטע געזעצן.

(י"ו לבנון)

(יוסף בן שושן)

4. Jose, the son of Joezer, of Zeredah, and Jose, the son of Jochanan, of Jerusalem, received the tradition from the preceding. Jose, the son of Joezer, of Zeredah, said, Let thy house be a meeting house for the wise; sit amidst the dust of their feet, and drink their words with thirst.

MISHNAH IV

1,4 (a) LET THY HOUSE. Recommending the encouragement of wisdom and learning in one's house, Jose b. Zeredah conditions it: First, "dust thyself——", the master of the house must be humble. Secondly, "drink their words with thirst", the host should be eager to learn from others. Without these two conditions, no house can become a center of learning and a gathering place for the wise. *Nahlath Aboth*.

(b) The Hebrew word "Heishek" (eagerness to learn) is an abbreviation of three words: HEISHEK, SHIFLUTH (humbleness), KVIUTH (steadfastness), all three of which enable one to become a learned man; and, metaphorically, each of them was indicated in the Mishnah. A house of learning could in no way be established and, for that matter, maintained unless the master of the house were concerned with the acquisition of knowledge (desire); unless he were ready "to dust in the dust of their feet" (humbleness); and unless he were willing "to drink their words with thirst" (steadfastness), as water which, being essential to life, must be drunk at all times. —*Joseph b. Shoshan, quoted by Midrash Shmuel*.

(c) DUST. It was customary for students in olden times to sit at the feet of the teacher who was himself sitting on a bench before them. Tribute was thus rendered both to the Torah and to the teacher. —*Sforno*.

(d) It is written (Proverbs 13: 20): "Whosoever walks (associates) with the wise becomes wiser himself". Such a man is to be likened to a florist who, because he handles flowers whose pollen collects on his clothes, carries a sweet odor about him. This is what was meant by the "dust" of the wise. —*Vilner Gaon*.

(e) WITH THIRST. One is to be eager to study the words of the wise, although not all of them may be understood, just as a thirst-parched traveler lost in the desert, seeks a rivulet, and on finding one, drinks its water "with thirst", even though the water be muddy. For this is the way of studying the Torah which is unfathomable. Thus King David said (Psalms 119: 66): "Teach me good judgment and knowledge; for I have believed in thy commandments", which could be interpreted as: Whether I comprehended God's laws or not, they had been of the same significance to me thanks to my belief that He had given Israel the wisest and the most useful laws. —*Yein Lebanon*.

(f) It is injurious to health to drink too much water after one has been deprived of it for many days; and physicians advise small doses only. Thus the similes of "drinking" and "thirst" used here suggest the following: Do not be eager to acquire too much knowledge at once, for then there is the danger of failing entirely. One should, rather, learn gradually and systematically until the knowledge so ac-

משנה ה'

5. יוסי בן-יוחנן איש ירושלים אומר. יהי ביתך פתוח לרוחה ויהיו עניים בני ביתך. ואל תרבה שיחה עם האשה. באשתו אמרוקל וחרם באשת חברו. מקאן אמרו חכמים כל-הפרכה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו ובטל מדברי תורה וסופו יורש גיהנם:

ה. יוסי, זון פון יוחנן, א מאן פון ירושלים, זאגט: דיין הויז זאל זיין ברייט אפן; און זאלן ארעמעלייט זיין דיין הויזגעזינט; און רעד ניט קיין סך מיט דער פרוי. דאס האבן די חכמים גע- זאגט מיט זיין (אייגענער) פרוי, א פשיטא שוין מיט דער פרוי פון זיין חבר. פון דאנען האבן זיי געזאגט: ווער עס רעדט אסך מיט דער פרוי, איז גורם שלעכטס זיך גופא און איז מבטל (זיין צייט) פון די רייד פון דער תורה און זיין סוף איז ירשענען גיהנם.

1. א פ ש י ט א, אודאי און אודאי. 2. ח ב ר — דער מיטמענטש, ניט דוקא א חבר, א פריינט. 2. ג ר ט — פאראור- זאכט. 3. מ ב ט ל, פארגרייט צייט אויף נישטיקע ענינים.
4. י ר ש ' ע נ ע ן ג י ה נ ס — ווערט באטראכט אלס א רשע וואס וועט באשטראפט ווערן.

א פלאץ וואו געלערנטע מענטשן קומען זיך צונויף צו הערן דברי תורה. „שטויב זיך“ מיינט, אָ אַ מענטש זאָל זיין אין דער געזעל- שאַפט פון תלמידי חכמים אפילו ווען ער דארף פאָרן אין אנדערע שטעט און לענדער, ווי דער תנא זאָל זאָגן; אין פאָר אַ מענטש קאָן ניט באַהויפטן צו מאַכן זיין הויז אַ בית וועד לחכמים, זאָל ער פאַרלאָזן זיין שטאָט און זוכן וויסן ערגעץ אנדערש — פאַרנדיק דורך דעם שטויב פון די וועגן, ווי די אַמאַליקע חכמים פלעגן טאָן ווען זיי האָבן געוואָלט געפינען אַ מקום תורה. און „דו זאָסט טרינקען זייערע ווערטער . . .“ אַפילו ווען די חכמים רעדן וועגן פשוטע ענינים זאָסטו זיך צוהערן. (ספורנו)

(ט) אויב עמיצער וועט זוכן די בעסטע מענטשן אין שטאָט, זאָל ער זיי געפינען ביי דיר אין הויז.

משנה ה'

(א) דיין הויז, „ברייט“ — סימן פון גאסטפריינטלעכקייט. הכנסת-אורחים איז שטענ- דיק באטראכט געוואָרן ווי אַ סוגנט אין אידישן לעבן (בראשית, י"ח). „אין מיטלאַטער זייגען אַרעמע אידישע רייזנדע און אורחים באַהאַנדלט געוואָרן אומבאַשרייבליעך גוט. קיין זאך איז ניט

(1) עס איז שעדלעך פאָרן געזונט צו טרייבן קען צופיל וואָסער ווען אַ מענטש האָט ניט גע- טרונקען פאַר אַ צייט-לאַנג. די ווערטער „טרייבן קען“ און „דורשט“ וואָס ווערן דאָ געברויכט דייטן אָן אויף דאָס פאַרגענדיקע; זיי ניט גערן צו זאַמלען צופיל וויסן מיט איינמאַל, ווארים אויב דו וועסט אַזוי טאָן, וועסטו זיין אין סכנה צו קריגן זייער ווייניק, אַ מענטש דארף ליבערשט לערנען בהדרגהדיק און סיסטעמאַטיש ביז וואָ- גען זיין וויסן ווערט אַ טייל פון אים. דער מיינ פון די ווערטער „טרייבן זייערע ווערטער מיט דורשט“ איז דאָריבער ווי פאַרגט: לערן ווי ווען דו ביסט דורשטיק — לערן פאַרזיכטיק און גע- וויסנהאַפטיק. (פתח עינים).

(2) וואָסער. די תורה איז געגאָיבן צו וואָסער און ניט צו ברויט, אַדער אנדערע שפייז, צו ליב דעם איינפאַכן טעם וואָס אין מענטשנס פאַרדייאונג-סיסטעם ווערט אַלעס וואָס קומט אַריין געענדערט, חוץ וואָסער וואָס איז און בלייבט אַ פליסיקייט. אַזוי איז די תורה: זי בלייבט אומגעענדערט ניט אַכטנדיק אויף אַלע צייט-געשעעניסן.

(סולת למנחה אין נאָמען פון מיכאל פון לובראַנטץ).

(ח) אַ הויז טאָר ניט זיין בלויז אַ פלאַץ וואו אַ מענטש עסט, טרינקט און שלאָפט, נאָר אויך

5. Jose, the son of Jochanan, of Jerusalem, said, Let thy house be open wide; let the poor be the members of thy household, and engage not in much gossip with women. This applies even to one's own wife; how much more then to the wife of one's neighbor. Hence the sages say, Whoso engages in much gossip with women brings evil upon himself, neglects the study of the Torah and will in the end inherit Gehinnom (Inferno).

quired becomes an integral part of oneself. The meaning of the phrase "drink their words with thirst" would then be "as when you are thirsty"—learn cautiously and conscientiously. —*Pesah Einaim*.

(g) WATER. The Torah has been likened to water and not to bread, or any other food for the simple reason that man's digestive system changes everything that enters it, except water which remains a fluid. Thus, the Torah, all vicissitudes of time and conditions notwithstanding, remains unaltered. —*Sole's l'Minhah, in the name of Michael of Lubrantz*

(h) One's house should not be limited to where one eats, drinks and sleeps but should also be a place where intelligent men gather to seek knowledge and spiritual joy derived from studying the Torah. "DUST THYSELF" implies that one should embrace the company of the wise even when that involves a journey into distant cities and lands, as if the Tanna would say: "If a man could not afford to make his house a seat of learning, he should leave the city and go seek knowledge—by traveling far through the dust of the roads, as the Sages of old did in their desire to find a place where they could learn the Torah. And "thou shalt drink their words . . ." Even when the wise

discuss simple matters, there is always something to be learned from them. —*Sforno*.

(i) If one were to seek the best people in town, one should find them in your house. —*Maimonides*.

MISHNAH V

1,5 (a) LET THY HOUSE BE OPEN WIDE. Wide, as a sign of cordial welcome. Hospitality to the homeless has always been one of the conspicuous virtues of Jewish life (Genesis 18). "In the Middle Ages the treatment of poor Jewish travelers was considerate beyond description. Nothing might be done to put the poor guest to shame". —*Abrahams, quoted by Dr. Joseph H. Hertz*.

(b) OPEN WIDE. Let the poor enter your house freely and be fed therein. Do not begrudge the cost; for God would recompense your generosity and kindness. The interpretation of the passage is: "Let thy house be open"—to all, particularly to the needy. And by doing that, you can rest assured that your house will become "wide"—you'll be prosperous yourself—*Ruah Hayim*.

פרקי אבות

אנקומען צו צדקה. דאָס איז די העכסטע מדרגה פֿון צדקה.

(רמב"ם).

(ו) **רעד נישט**. דער וואָרט „שיחה“ האָט אַמאָל די טייטש — „פּוסטע רייד“ אַ מענטש איז מחויב ווי ווייט מעגלעך זיך אָפּצוהאַלטן פֿון רעדן איבער אומוויכטיקע זאַכן, אַפילו ווען זיי האָבן קיין שייכות נישט מיט געשעעכט. שמועסן אָבער, מיט פֿרויען וועגן ערנסטע ענינים איז נישט פֿאַרבאָטן.

(בית הבחירה).

(ז) **די פֿרוי**. נישט אַ פֿרוי, נאָר די פֿרוי — דאָס פֿרויאישע. אַ פֿאַרזאָג נישט צו רעדן מיט פֿרויען וועגן געשעעכטעכע ענינים.

(אַנאַניס)

(ח) וואָס פֿאַר אַ שייכות האָט דער ערשטער טער טייף פֿון מאמר — „זאָל דיין הויז זיך ברייט אָפֿן“ — מיטן צווייטן טייף — „רעד נישט קיין סך מיט דער פֿרוי“? אָט וואָס: אָפּטמאָל זיינען פֿרויען נישט צופֿרידן וואָס דער מאַן בריינגט אורחים: ערשטנס, אויס קאַרגשאַפט, און, צווייטנס, צוליב דער טרחה. דאָריבער זאָגט דאָ דער תנא, אַז וועגן דער פֿראַגע פֿון הכנסת אורחים זאָל דער מאַן נישט מאַכן קיין אַנגע שמועסן מיט דער פֿרוי, נאָר, פֿאַרקערט, זיין ווילן זאָל זיין מאַסגעבנדיק אין הויז, ווארים אַן הכנסת אורחים איז אַ הויז קיין הויז נישט. די פֿרוי — אַפילו די בעסטע און באַליבסטע.

(נחלת אבות, דאָן יצחק אברבנאל).

(ט) דער תנא לערנט אונז זיך אויסצוהיטן פֿון צוויי שלעכטע מדות: געלטיגן און צעלאָזן קייט, וואָס זיינען ביידע שעדלעך אין פֿאַמיליע־לעבן, ווען אַ מענטשנס הויז איז אָפֿן פֿאַר אַרעם און רייך, קאָן דאָרט קיין שטרענגע קמצנות נישט אַנגעהאַלטן ווערן, ווארים מענטשן וועלן אַנט־לויפֿן פֿון אַ הויז וואו מ'קאַרגט דעם ביסן ברויט. דאָריבער זאָגט ער: „זאָלן די אַרעמע זיין ווי דיינע בני־בית“, גיב צדקה מיט אַ ברייטער האַנט. דער אַלגעמיינער מיטל קעגן צעלאָזנקייט, ווידער, איז נישט רעדן מיט און וועגן פֿרויען קיין סך.

(סולת למנחה).

געטאָן געוואָרן צו שטעלן דעם אַרעמען גאָסט אין אַן אונאַנגענעמער אַגע.

(איירבעהעמס, ציטירט פֿון דר. יוסף ה. הערטץ).

(ב) בריינג אַריין אַרעמעלייט אין דיין הויז און גיב זיי פֿון אַלעס גוטן. זאָל דיך נישט קימערן וואָס די הוצאות־הבית ווערן צוליב דעם גרע־סער: גאָט וועט דיר אָפּגעבן כפֿל־כפֿלים. דער מאמר קאָן געטייטשט ווערן אזוי: זאָל דיין הויז זיין אָפֿן פֿאַר אַלעמען, באַזונדערס פֿאַר נויט־ליידנדיקע; ווארים טוענדיק אזוי, וועט דיין הויז זיין „לרוחה“ — ברייט — און דו וועסט זיין ביכולת צו טאָן מער גוטס.

(רוח חיים).

(ג) **די אַרעמע**. באַטראַכט זיי ווי אייגענע, נישט ווי פֿרעמדע. דאָס ווערט, אָבער, נישט פֿראַקטיצירט. אַנשטאָט העלפֿן אַרעמע, באַוואַרפֿן מיר אונזערע רייכע קרובים און פֿריינט מיט מתנות, הגם זיי נויטיקן זיך נישט אין זיי. אַנדערע גיבן אויך מתנות מיטן ציל צו קריגן טובות. יוסי לערנט: נישט צו פֿאַרשווענדן קיין געלט אויף איבעריקע זאַכן, נאָר בעסער זיך לאָזן קאָסטן אויף אַרעמע, וועלכע דאַרפֿן באַ־טראַכט ווערן ווי אייגענע און מיטגלידער פֿון אונדזער פֿאַמיליע.

(מתתיהו היצהרי).

(ד) **הויזגעזינט**. אזוי פֿלעגן זיך ערלעכע יידן נוהג זיין: האַבנדיק איין לאָבן ווייץ־ברויט און איין לאָבן שוואַרץ־ברויט, האָבן זיי ליבערשט געגעבן דאָס בעסערע ברויט דעם הונגעריקן, אַ רמז דאָרויף האָבן מיר אין אונזער משנה: מאַך די אַרעמע פֿיזן ווי זיי זאָלן זיין דיינע אייגענע בני־בית — גיב זיי דאָס בעסטע, ווי טאַטע־מאַמע טוען עס מיט זייערע קינדער.

(משה אַלאַשאַקאַר)

(ה) גיב צדקה מיט דער כוונה אויסצוהיטן יענעם פֿון אַרעמקייט; העלף דעם נויטליידיג־דיקן, דורך געבן אים אַ היבשע מתנה, אַדער דורך געבן אים אַ סומע געלט, אַדער דורך לער־נען אים אַ מלאכה, אַדער דורך העלפֿן אים עפע־נען אַ געשעפט, כדי ער זאָל פֿאַרדינען חיונה פֿאַר זיך אויף אַן ערלעכן אופֿן, און נישט דאַרפֿן

Sayings of the Fathers

(c) **THE POOR.** They should be regarded as kith and kin, as brothers who depend on you and whom you are duty-bound to help along. However, most of us do not see it that way and practice something that is altogether contrary to this principle. Instead of giving to the poor, we shower costly gifts upon our rich friends and relatives who do not stand in need of them. Hence Jose warns us against spending on superfluous things and, instead, befriend the poor as though they were our relatives. —*Mattithiah Haizhari.*

(d) Anticipate charity by preventing poverty; assist the reduced fellowman, either by a considerable gift, or a sum of money, or by teaching him a trade, or by putting him in business, so that he may earn an honest livelihood, and not be forced to the dreadful alternative of holding out his hand to charity. This is the highest step and the summit of charity's golden ladder. —*Maimonides.*

(e) **TALK NOT.** The Hebrew word **SIKHAH** has sometimes the connotation of "trifling talk". One should desist as much as possible from chattering with women about unimportant things, even though they have nothing to do with sexuality. However, talking to women about serious matters is not forbidden. —*Beth Habbirah*

(f) **THE WOMAN,** with a definite article, i.e., what is womanly in a woman—**sexual.** —*Anonymous.*

(g) **TALK NOT MUCH WITH A WOMAN.** What is the connection between the words "Let thy house be open wide" and the words "talk not much with a woman"? Sometimes housewives are against bringing strangers into the house because they either begrudge the expense involved, or because of their disinclination to have a stranger in the house who commands special attention. This is the reason that the Tanna, regarding hospitality as an ideal, cautions us not to talk too much with the woman, i.e., to disregard her objections in this particular case. "THE

WOMAN", with the definite article, implies even the best and most beloved. —*Nahlath Aboth, Don Itzhoc Abravanel.*

(h) A warning against two human weaknesses—avarice and lewdness and the manner of effectively remedying them. Good social relations and hospitality would tend to drive avarice away from one's home; and shunning idle prattling with women would tend to lessen sexual temptations. —*Soless L'Minhah.*

(i) **HIS COMPANION'S WIFE.** Long idle conversations with women usually lead to thoughts of sin. *Maimonides.*

(j) It is very useful and good for us to come in contact with the poor and observe their ways of living. For when one sees the poverty of others, one learns that his situation is not so bad after all. On the contrary, when one is close to the rich, one becomes dissatisfied with his lot and covets the wealth of others. —*Vilner Gaon*

(k) In the primitive conditions of our forefathers, hospitality played an important part in the righteous man's system of charity. In those times, men left their homes because they lost all hope of gaining a livelihood. From time to time political reasons, too, drove many from their lands or places of work. It was natural for everybody to offer hospitality to the poor strangers, proffering them freely food and shelter. This aspect of hospitality has not lost its significance today. And the charitable Jew will today as ever keep his doors open for the vagrant, wandering and fallen in society. —*The Jewish Way of Life, Rabbi Dr. Isidore Epstein, p. 75.*

5(1) Rabbi Joshua said: "The poor man does even more for the master of the house who welcomes him than the master of the house does for the poor man. —*Vayikra Rabba, 34*

(2) While eating his bread Rav Huna opened all the doors of his house and said, Whosoever is hungry shall come in and eat. —*TAANITH 20.*

(3) While the fervent and persevering intercession of Abraham for his wicked neighbors, the Sodomites, was a mark of the singular benevolence of

פרקי אבות

ווען אברהם'ס איינשטעלן זיך, מיט אַזאַ פּלאַמיקער איינגעשפּאַרטקייט, לטובת זיין נע שלעכטע שכנים, די איינוואוינער פון סדום, איז געווען אַ צייכן פון זיין גוטס־קייט, איז זיין העפּלאַכע גאַסטפּריינדלעכ־קייט אויך ווערט אויפּמערקזאַמקייט און נאַכאַמונג. ער האָט אויפּגענומען מלאכים, דענקענדיק אַז זיי זיינען איינפאַכע מענ־טשן, זיצנדיק אויף דער שוועל פון זיין געצעלט און זעענדיק דריי פרעמדע אויף דער גאַס, האָט אים די גוטסקייט פון זיין האַרצן באַוואויגן זיי איינצולאָדן אינע־ווייניק. ער האָט ניט געשיקט מיט קאַל־טער פאַרמאַטיטעט, זיין משרת, נאָר איז אַליין געגאַנגען צו זיי. זיין לויפן האָט האַרמאַנירט מיט די געפילן פון זיין האַרץ; ער איז געלאָפּן זיי צו באַגעגענען, און, אין איינקלאַנג מיטן אַריענטאַלישן שטיי־גער פון אויסדריקן העפּלעכקייט, האָט ער זיך איינגעבויהן ביז דער ערד. זיין איינ־לאַדונג איז געווען אַזאַ, וואָס האָט ניט איי־בערגעלאָזן קיין ספק אַז זיי זיינען וועל־קאַמען; ווארים זי איז געווען ווארעמ־האַרציק און אויפריכטיק. ער האָט צו־געגרייט די בעסטע שפייז פאַר זיי; און הגם ער האָט געהאַט אַ סך דינער, איז ער אַליין געשטאַנען לעבן זיי בשעת זיי האָבן געגעסן, און העפּלאַך זיי אונטערגע־טראַגן אַלעס. און, צולעצט, ווען זיי האָבן געדאַרפט פאַרלאָזן, האָט ער ניט גע־שיקט עמיצן אַנדערש זיי אַרויסצובאַ־גלייטן, נאָר ער גופא, הגם אַ זקן, האָט זיי אַרויסבאַגלייט.

(ביוטיס און דהי בייבל: עזרא סימפּטאָן).

קען אַ מענטש שאַרן קוילן אין זיין בו־זעם, און זיינע בגדים זאָלן זיך ניט אַנ־צינדן? צי קען אַ מענטש גיין אויף קוילן, און זיינע פיס זאָלן ניט אַפּגעברייט ווערן? אַזוי איז דער וואָס קומט צו זיין חברים ווייב, קיינער וואָס רירט זי אַן קומט ניט אַפּ גלאַט. (משלי ו', כ"ד—כ"ט).

(י) זיין חברים פרוי. לאַנגע פּוסטע שמועסן מיט פרויען פירן צו זינדקע מחשבות. (רמב"ם)

(י"א) ס'איז נוצלעך און גוט צו זיין נאָענט צו אַרעמעלייט און באַאַכטן זייער לעבן־שטייגער. ווען אַ מענטש זעט די אַרעמקייט פון אַנדערע, הייבט ער אַן פאַרשטיין אַז זיין מצב איז גאָר ניט אַזוי שלעכט. פאַרקערט, דאָס לוק־סעריעזע לעבן פון די רייכע מאַכט אַ מענטשן אומצופרידן און רעגט אים אַן צו קנאה־שנאה. (ווילנער גאון).

(י"ב) אין פרימיטיוון מצב פון אונזערע על־טערן, האָט גאַסטפּריינדלעכקייט געשפּילט אַ וויכטיקע ראָל אין דער הנהגה פון גוטן מענטשן. אין יענע צייטן האָבן מענטשן פאַרלאָזן זיין ערע היימען מחמת זיי האָבן ניט געהאַט קיין האַפּנונג צו פאַרדינען אויף חיונה. פון צייט צו צייט זיינען מענטשן פאַרטריבן געוואָרן פון זייערע לענדער און אַרבעט־פלעצער צוליב פאַ־ליטישע סיבות. עס איז דאָריבער געווען נאָ־טירלאַך אַנצובאַטן גאַסטפּריינדלעכקייט צו אַרע־מע פרעמדע, באַזאַרגנדיק זיי פריי מיט שפייז און אַ היים.

דער סאַרט גייסטפּריינדלעכקייט האָט ניט פאַר־לאָרן זיין ווערט אויך איצט. און דער וואוילטע־טיקער איד וועט אויך איצט האַלטן אַפן זיין טיר פאַרן עלנטן און געפאַלענעם אין דער גע־זעלשאַפט.

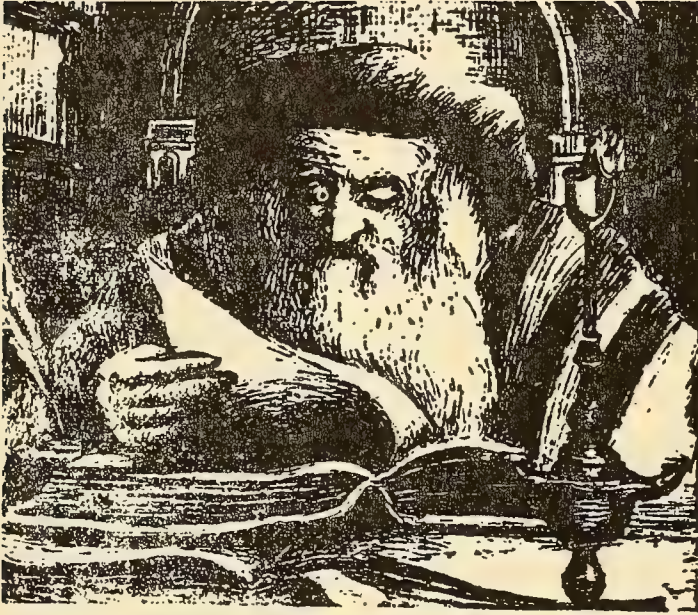
„דהי דזשוואיש וועי, ראבאי דר. איזידאָר עפּשטיין“.

ר' יהושע האָט געזאָגט: דער אַרעמאַן טוט מער פאַרן האַר פּונ'ם הויז וועלכער לאַדט אים איין, ווי דער האַר פּונ'ם הויז טוט פאַרן אַרעמאַן.

(ויקרא רבה, ל"ד).

ווען רב הונא האָט געגעסן זיין ברויט, האָט ער אויפּגעעפנט אַלע טירן פון זיין הויז און געזאָגט, „ווער עס איז הונגעריק זאָל אַריינקומען און עסן“.

(תענית כ').

רבי שלמה יצחקי — רש"י
מפרש התלמוד והתנ"ך

(Rashi)

"Get thee a companion", acquire
books, the best of companions.
—(Commentary on Aboth attributed
to Rashi).

„קויף אַ פריינט“—קריג ספרים.
וועלכע זיינען די בעסטע פריינט.
(רש"י).

משנה ו'

ו. יהושע, זון פון פרחיה, און נתן, דער ארכלי האבן מקבל געווען פון זיי. יהושע דער זון פון פרחיה זאגט: מאך זיך א רבי'ן; און קויף זיך א חבר; און אורטייל אלע מענטשן לכף־זכות (צום גוטן).

6. יהושע בן־פרחיה ונתן הארכלי קבלו מהם. יהושע בן־פרחיה אומר. עשה לך רב וקנה לך חבר וְהוּהוּ בְּךָ אֶת־כְּלֵי־הָאָדָם לְכַף זְכוּת:

1. ל כ כ ז כ ת — אויפן וואג פון גוטן; געפין אלע מאל א גוט ווארט פארן אנדערן; אורטייל צום גוטן. 2. ק ו י פ, געוויין, קריג א חבר.

משנה ו'

(ה) לערנען יענעם תורה דארף מען אן קיין באצאלונג — בחנם.

(א) א רבי. קיין מענטש איז ניט אַז־וויסנ־דיק. און זאָ קיינער זיך גופא ניט אָפּמאַרן און איינרעדן אָ ער ווייסט מער פון אַלעמען, נאָר, פאַרקערט, געפינען פאַר זיך אַ רבי'ן, ד.ה. איינעם וואָס שטייט העכער פון אים. תורה־לערנער ווערן גערופן תלמידי־חכמים — תלמידים פון קלוגע, און ניט געלערנטע, ווארים זיי ברייט און טיף אַ מענטשנס וויסן זאָל ניט זיין, דאַרף ער זיך נאָך אַלץ באַטראַכטן ווי אַ תלמיד. (טעם זקנים).

(ברטנורא)

(ו) קויף א חבר. א חבר הן אין לערנען והן אין הנהגה דארף קולטיווירט ווערן. קויף — אפילו ווען דו דארפסט באצאלן. (רמב"ם).

(ב) דער מאמר איז, אינדירעקט, א המשך פון פריערדיקן מאמר — „זאָל דיין הויז זיין אַ זאַמל־פּלאַץ פאַר קלוגע“, ווי ער זאָל וועלן זאָגן: ס'איז ניט גענוג צו זיין אין געזעלשאַפט פון חכמים; אַ מענטש דאַרף אויך געפינען, צווישן די וואָס באַזוכן זיין הויז, אַדער צווישן דרויסנדיקע, אַ רבי'ן און וועגווייזער, וועמען ער דאַרף פאַלגן הן אין תורה־זאַכן הן אין זיין אויפפירונג. (מדרש שמואל)

(ז) מיר זען דאָ דריי מדרגות אין באַציאונג־גען צווישן מענטש און מענטש: (1) אַ רבי, (2) אַ פריינט, (3) פריינטלעכע באַציאונג צו אַלע מענטשן בכלל. די משנה דאַרף דאַריבער געזייגן ענט ווערן אַט־אַזוי: „מאך פאַר זיך אַ רבי'ן“, אַ וועגווייזער וועמען דו קאַנסט נאָכפאַלגן סי אין ענינים צווישן מענטש און גאָט און אויך אין ענינים צווישן מענטש און מענטש. אַזאַ רבי קאַן שוין אויך זיין אַ פריינט, ווארים אַנדערש קאַן ער קיין רבי ניט זיין. . . . אויב דו קאַנסט ניט דערווערבן אַזאַ רבי־פריינט, טאָ „קויף זיך אַ פריינט“, שאַף כאַטש פאַר זיך אַ חבר, וועל־כער שטייט ניט העכער פון דיר נאָר אויף דער זעבליקער מדרגה, און אויב דו קאַנסט דאָס אויך ניט דערגרייכן, האַלט זשע, לכל הפחות, אן פריינטלעכע באַציאונגען מיט מענטשן. (אלשיך).

(ג) דער וואָס האָט אַ סך רביים — צו וועמען זאָל ער געגליכן ווערן? צו אן ערד־ארבעטער וועלכער, באַזיצנדיק אַ סך פעלדער, מוז זיי באַ־אַרבעטן צוואַמען. אַנדערש איז עס, אָבער, ווען אַזאַ איינער ווידמעט אַלע זיינע כוחות איין פעלד, פאַרויזענדיק ווייני, גרינסן א. א. וו. (אבות דרבי נתן).

(ח) מאך — קויף. אין שייכות צו א רבין באנוצט ער דעם ווערב „מאך“. דאָס איז צוליב דעם פאַלגנדיקן טעם: ווען אַ מענטש לערנט מיט יענעם, ווערט ער גופא באַרייכערט מיט וויסן און אינטעליגענץ, ווי ס'איז געזאָגט גע־וואָרן — : כִּהָאֵב גַעלערנט פון מיינע תלמידים מער ווי פון מיינע רבי'ס. אָבער ווען עס האַנדלט זיך וועגן אַ חבר באַנוצט ער דעם ווערב „קויף“

(ד) נאָך. אַן אמת'ן רבי'ן קאַן מען ניט דינגען אַדער קויפן; ער מוז געמאַכט — גע־שאַפן ווערן. אַ תורה־לערער טאָר ניט קריגן באַ־צאָלט פאַר זיין לערנען; ער דאַרף דאָס טאָן ווי אַ חוב קדוש און אויס ליבשאַפט צו דער תורה. אַנדערש קאַן זיין לערנען קיין פעולה ניט האָבן. (מקוה ישראל).

6. Joshua, son of Perachiah, and Nittai the Arbelite, received from them. Joshua, son of Perachiah, said: Make thee a master (teacher) and get thee (buy) a companion, and judge every man in the scale of merit.

his mind, his courteous and hospitable character is worthy of notice and imitation. He entertained angels unawares, supposing them to be mere men. Sitting in his tent door and observing three strangers in the street, the kindness of his heart prompted him to invite them in. He did not, with a cold formality, send one of his servants to them, but went himself. His pace accorded with the warm feelings of his heart; he ran to meet them; and, according to the Eastern manner of expressing civility, bowed himself to the ground. His invitation was such as could leave no doubt of their being welcome; for it was warm and hearty. He made ready the best things for their entertainment; and though he had many servants, he stood by his guests while they were eating, and courteously waited upon them. And, finally, when they had to leave, he did not send, but went personally, though greatly advanced in age, to bring them on their way. —*Beauties of the Bible: Ezra Sampson.*

(4) Can a man take fire in his bosom, and his clothes not be burned? So he that goeth in to his neighbor's wife; whosoever toucheth her shall not be innocent. —*Prov. 6, 27–29.*

MISHNAH VI

1,6 (a) MASTER (TEACHER). A warning against regarding oneself as all-knowing (omniscience is an attribute of God), but, instead, advising man to find himself a teacher, i.e., one who excels him in wisdom and morality. The learners of Torah were called "Talmidei Chakhamim"—students of the wise—as if our Sages wanted to imply thereby that, no matter how far advanced one were in the knowledge of the Torah, one should be looked upon, or, rather, look upon oneself, as still a student

who always has something to learn from others. —*Taan Z'kenim.*

(b) This Saying is indirectly related to what Jose ben Joezer had said before: "Let thy house be a gathering place for the wise," as though the Tanna were to say: It is not sufficient to be in constant contact with the wise; one should also get a teacher for oneself, either from among those who visit the house, or from the outside, whom one could follow not only in the pursuit of learning but also in the general conduct of life. —*Midrash Sh'muel.*

(c) One who has many teachers—to whom should he be likened? To a farmer who owns many scattered farms and must take care of all of them simultaneously. On the other hand, a farmer who owns one farm can plant therein everything that he needs: wheat, barley, etc. —*Aboth di R. Nathan.*

(d) MAKE. A real teacher one cannot hire or buy; he must be "made," created. A Torah-teacher ought not be paid for his work. If his influence is to be effective, the teacher must regard his work as a sacred duty. —*Mikveh Israel.*

(e) Teaching of Torah must be done gratis. —*Bertnuro.*

(f) BUY A COMPANION. Cultivate a companion and friend, both in the process of studying and in the common ways of life. "Buy"—even if the price is costly. —*Maimonides.*

פרקי אבות

מוטיק, נעמט אויף אַלעס געדולדיק, פאַרטיי-
דיקט בראַו, און האַלט אָן זיין אַ פריינט אומגע-
ענדערט. (וויליאַם פּען)

זיי פאַנגאַם אין אויסקלייבן אַ פריינט.
פאַנגאַמער אין בייטן אַ פריינט.
(בענדזשאַמין פּרענקליין)

שאַל און יונתן, די באַליבטע און ליבע
אין זייער לעבן, און אויך אין זייער טויט
האַבן זיי זיך ניט צעשיידט (שמואל ב',
א"כ"ג, יהואש'עס איבערזעצונג).

אַ מענטש זאָל אויסקלייבן אַ פריינט וועל-
כער איז בעסער פון אים; אויב ער איז
נאָר גלייך צו אים, זאָל ער בעסער ניט
האַבן קיין פריינט. עס זיינען פאַראַן גע-
נוג באַקאַנטע אין דער וועלט, אָבער זיי
ער ווינציק פריינט.
(כינעזישער שפּריכוואָרט).

אין די צרות, אומגליקן און ליידן פון
לעבן איז נאָר דער אונזער פריינט וועל-
כער העלפט אונז אַקטיוו זיי איבערקומען.
(הינדו)

כל זמן מיר האָבן ליב, דינען מיר. כל
זמן מיר ווערן געליבט פון אַנדערע וואָלט
איך געזאָגט, אַז מ'קען זיך אָן אונדז נישט
באַגיי; און קיין מענטש איז נוצלאַז כל
זמן ער האָט אַ פריינט.
(ראַבערט לואיס סטיווענסאָן)

געבענטשט זיינען די וואָס האָבן די פיי-
איקייט צו מאַכן פריינט, ווארים דאָס איז
אינע פון גאָט'ס מתנות. כדי עס צו דער-
גרייכן, פאָדערן זיך אַסך זאַכן, אָבער
מער פון אַלעס, די פייאיקייט אַרויסצו-
גיין פון זיך אַזיי, און קאַנען אַפשאַצן
דאָס וואָס איז נאָבל און ליבעסווערדיק
אין אַ צווייטן. (טאַמאַס היץ)

קיין זאַך איז ניט אַזוי לייכט ווי געפינען
פעלערן ביי אַנדערע; קיין טאַלאַנט, קיין
זעלבסט-באַרויבונג פון פאַרגעניגן, קיין
דענקען, קיין כאַראַקטער זיינען ניי-
טיק כדי צו ווערן אַ קלעגער.
(ראַבערט וועסט)

מחמת דעם וואָס אַ מענטש קאַן נאָר קריגן אַ
פריינט ווען ער איז אַ פריינט צו יענעם.
(יטוד האַמונה)

(ט) בלוז מיט אַ וועגווייזער וואָס פירט
אונז, אַ פריינט לעבן אונז, און וואוילטעטיקייט
און מענטשלעכקייט אין אונז, קאַנען מיר גייען
במנוחה אויפן שווערן וועג פון לעבן, געפינען
חן אין די אויגן פון מענטשן און גאָט, און גע-
בענטשט זיין פון ישראל און דער מענטשהייט.
(דר. אַלעקסאַנדער קאַהוט, עטהיקס אָו דהי
פּאָדערט, 1885).

(י) „קויף אַ פריינט“ — דערווערב אַ
פריינט. דאָ ווערט רעקאַמענדירט אַ פריינט אין
לערנען, אַ מיטל-לערנער. דער פירוש אויף אבות
וואָס ווערט צוגעשריבן צו רש"י, פאַרטייטשט
עס — „קריג ספרים“, וועלכע זיינען די בעס-
טע פריינט, און אומאַפשאַצבאַר, צו באַרייכערן
דיין רעליגיעזן וויסן. דער מאַמר האָט אויך
אַ ברייטערן זין; זאָסט געווינען אַ פריינט,
אַזאַ „צו וועמען דו קאַנסט אַנטפלעקן דינע
סודות“ (אבות דרבי נתן). פריינטשאַפט אַנטוויקלט
דאָס בעסטע אין מענטשן; און יעדער קאַן מאַכן
פריינט אויב נאָר ער וויל עס מיטן גאַנצן האַרצן.
„אַדער פריינטשאַפט אַדער טויט“, איז געווען
די תפילה פון חוני, דער אידישער ריפּוואַך-
ווינקל, ווען ער האָט זיך אויפגעכאַפט פון זיין
זיבעציק יעריקן שלאָף, און זיך געפונען אַן
פריינט אין אַ ווילד-פּרעמדער וועלט. דער תנ"ך
איז דער בוך פון פריינטשאַפט, סיי אין זיינע
לערעס, סיי אין געבן ביישפּילן פון פריינטשאַפט
— דוד און יונתן, רות און נעמי.
(דר. יוסף ה. הערץ).

(יא) אורטייל אַלע מענטשן (והוה דו את
כל האדם לכף זכות). לייזן: „כל האדם“ — ניט
אַלע מענטשן — נאָר דעם גאַנצן מענטשן; נעם
אין באַטראַכט הן זיינע מעלות והן זיינע חסרונות
(דר. פיליפ גרויבאַרט, אין נאַמען פון זיין
פאַטער הרב הגאון יהודה ליב
גרויבאַרט, סטאַטעווער רב).

אַ טרייער פריינט צעפענט דאָס האַרץ פריי,
צעה'ט גערעכט, העלפט ברייטווייליק, פּרובירט

Sayings of the Fathers

(g) Joshua herewith enunciates three principles graded in three stages: First, one should acquire a teacher to be followed closely both in matters divine and in one's general conduct; secondly, a friend to be consulted on complicated matters; and, third, a charitable approach to people. In the light of the aforesaid, the Mishnah should read: Make thee a master—acquire a teacher who could serve also as a friend. However, if one is not fortunate in getting a worthy teacher, let him at least “buy” a friend; and if either of these two cannot be attained, let him maintain a friendly attitude towards all people and thus shun opposition and enmity. —*Alshich*.

(h) MAKE—BUY. The term “make” was used in reference to a teacher because, while instructing others, the teacher himself is gaining knowledge. Thus the benefit is mutual, or as it was said (Makoth 10:1): “I have gained more knowledge from my disciples than from my teachers.” Whereas in reference to a friend, “buy” was used because in this latter case one has to be first a friend in order to acquire a friend. —*Yesod Hoemuna*.

(i) It is only with a teacher in authority over us, a friend beside us, and charity and humanity within us, that we can tread the arduous path of life in peace of soul and spirit. Then only can we be looked upon with favor by God and man, and add to the blessing and wealth of Israel and mankind. —*Dr. Alexander Kohut, Ethics of the Fathers, 1885*.

(j) GET THEE A COMPANION. lit. “Acquire a companion.” Here companionship is recommended for joint religious study. The commentary on Aboth attributed to Rashi explains the meaning of this: “acquire books”—the best of companions, and invaluable for the acquisition of religious knowledge. But the Saying has an even larger meaning, i.e., win a friend, “the one to whom you can reveal all your secrets” (Aboth di Rabbi Nathan). Friendship develops what is best in man, and everyone can *make* friends if he tries suf-

ficiently. “Either companionship or death,” was the prayer of Choni, the Jewish Rip Van Winkle, when he awoke from his sleep of seventy years to find himself a friendless man in a strange world. The Bible is the Book of Friendship, both in its profound sayings on friendship and in its touching examples of it, for example David and Jonathan, or Ruth and Naomi. —*Dr. Joseph H. Hertz*.

(k) “Judge every man in the scale of merit”. Read: Not “every man”, nor “all men”, but the “whole of man” (Lit. Kol Ho-odom: The whole of man). When you judge your fellow-man, consider both his faults and his merits. —*Dr. Philip Graubart, in the name of his father, the Gaon Judah Leib Graubart*.

(1) A true friend unbosoms freely, advises justly, assists readily, adventures boldly, takes all patiently, defends courageously, and continues a friend unchangeably. (*William Penn, Fruits of Solitude, 1693*)

(2) Be slow in choosing a friend, slower in changing. (*Benjamin Franklin, Poor Richard's Almanac, 1757*)

(3) Saul and Jonathan were lovely and pleasant in their lives, and in their death they were not divided. (2 Samuel 1:23)

(4) A man should have a friend who is better than himself; if only like himself, he had better have none. There are plenty of acquaintances in the world, but very few real friends. —*Chinese Proverb*.

(5) In the afflictions, misfortunes and tribulations of life only he who actively helps us is our friend. —*Hindoo*.

(6) As long as we love, we serve. So long as we are loved by others I would almost say we are indispensable; and no man is useless while he has a friend. —*Robert Louis Stevenson*.

(7) Blessed are they who have the gift of making friends, for it is one of God's best gifts. It involves many things, but above all, the power of going out of one's self, and appreciating whatever is noble and loving in another. —*Thomas Hughes*.

(8) Nothing is easier than fault-finding; no talent, no self-denial, no brains, no character are required to set up in the grumbling business. —*Robert West*.

(9) An imperfect soul seeing what is good and

ז. נתי דער ארכלי זאגט: דערווייטער זיך פון
א שלעכטן שכן; און חבר זיך ניט מיט קיין
רשע; און זיי זיך ניט מיאש פון באשטראפונג.

משנה ז'
ז. נתי הארכלי אומר
הרחק משכן רע ואליתחבר
לרשע ואליתניאש סן-
הפרענות:

1. ש כ ז , א מענטש וואס וואוינט נאענט. 2. רשע —
א שלעכטער מענטש, דער היפוך פון צדיק.

האלץ צינדט אן דאס פייכטע". הונדערט יאר פאר
נתי'ן, האט בן סירא געלערנט, "דער וואס רירט
אן סמאלע וועט זיך אויסשמירן" (בן סירא, 13:1).
נתי'ס אַנזאָג אין ערשטן טייל פון מאמר איז
פארבונדן מיטן צווייטן טייל: ווען דו זעסט ווי
רשעים זיינען מצליח, רעד זיך ניט איין, אַז אויך
דו וועסט טאן שלעכטס און ניט באשטראפט
ווערן, ווי זיי. דער יום הדין וועט זיכער קו-
מען — פריער אָדער שפעטער.
(דר. יוסף ה. הערטץ).

(ד) זעענדיק ווי רשעים זיינען מצליח,
זאָסטו ניט טראַכטן אַז צייטווייליקע גוט-ברור-
דערשאַפט מיט זיי וועט דיר ניט שאַדן, אָדער
אַז דו קאָנסט דערווייל אויסנוצן די געלעגנ-
הייט ביז זייער שטראַף וועט קומען. "זיי ניט
אַנטוישט" — און זאָג ניט אַז די שטראַף וועט
ערשט קומען פיל שפעטער, ווארים זי קאָן קו-
מען צו יעדער מינוט און דאָן וועסטו אַריינ-
פאלן אין נעץ. (רבינו יונה).

(ח) אויב דו האָסט אַמאָל געלעבט צווישן
רשעים, אָדער געהאַט מיט זיי באַציאונגען און
ס'האַט דיר אַפגעגליקט, זאָסטו ניט אַננעמען
אַז עס וועט שטענדיק זיין אַזוי. ווארים ווער
ווייסט ווען די שטראַף פאַר זיין איז אַ שלעכט-
טער געזעלשאַפט וועט קומען? (יוסף בן שושן).

(ו) די דאָקטרינע פון פאַרברעכן און שטראַף
פאַלגט אַרויס פונם אַטריבוט פון געטלעכער
גערעכטיקייט. דער שלום פון אַ מאַדערנעם
היסטאָריקער איז ווערט צו פאַרצייענען: איין
לעקציע, און נאָר איינע, ווערט איבערגע'חזרט
קלאָר אין דער געשיכטע; אַז די וועלט איז גע-
בויט פון אויף מאַראַל יסודות; אַז אין לאַנגן
לויף פון יאָרן ווערן גוטע באַצוינט; אין לאַנגן
לויף פון יאָרן ווערן שלעכטע באַשטראַפט.
(פראויד, ציטירט פון דר. יוסף הערטץ)

אן אומפאַקאָמענער גייסט וואָס באַגערט
צו זיין גוט און גרויס און אמת'דיק, און
דאָך פאַלט ער דורך אין זיין פאַרווך צו
דערגרייכן דעם ענדציע, איז ער צו זיין
שטרענג אין אורטיילן די פּעלערן פון אַנ-
דערע. אָבער אַ געטלעכער און זעלבסט-
באַהערשנדיקער גייסט — אַ גייסט וואָס
האַט דערגרייכט נעענטער צום פּערפעקטן
מענטשן — נעמט אויף רואיקער, איידע-
לער, און מער גרויס-האַרציק די שוואַכ-
קייטן און דורכפאַלן וואָס ער זעט אין
טאָג-טעגלעכן לעבן. (פאַראַר)

משנה ז'

(א) דערווייטער זיך. זיך האַלטן ווייט פון
אַ שלעכטן שכן, וואָס וואוינט נאָענט צו דיר, קאָן
אַמאָל אויסהיטן אַ מענטשן פון אונגערעכטיקייט.
מיט רשעים, אָבער, טאָר מען ניט האַבן קיין באַ-
ציאונגען — ניט פונדערווייטנס און ניט פונדער-
נאָענט. דאָס איז אַ פיל ברייטערע פאַרמולדע אין
סאַציאַלן לעבן. (מתתיהו היצהרי).

(ב) "שכן" ווערט דאָ געברויכט אויך פיגור-
ראַטיוו. אַ שלעכטן שכן — איינער וואָס איז
דיין "שכן" אין גאַטספאַרכטיקייט. למשא, ער
איז זייער אַפגעהיט אין מצוות צווישן מענטש
און גאָט, דאָונט און לערנט, אָבער אין מצוות
צווישן מענטש און מענטש, האַנדלט ער אַנדערש.
פון אַזאַ איינעם זאָלטו זיך דערווייטערן. פון
אַ רשע, אָבער, וועלכער איז עובר אויף אַלע
מצוות, סיי בין אדם למקום סיי בין אדם לחברו,
איז ניט גענוג זיך צו דערווייטערן — טאָרסט
מיט אַזאַ איינעם ניט האַבן קיין מגע ומשא.
אפילו ניט אויף אַזוי פיל ווי מיט אַ ווייטן שכן.
(רוח חיים).

(ג) "ווי צום רשע, ווי צו זיין שכן", האַבן
אונזערע חכמים געזאָגט: "און דאָס טרוקענע

7. Nittai the Arbelite said: Keep far from an evil neighbor, and associate not with the wicked; and do not be disappointed in retribution (when it does not come too soon).

great and true, but very often failing in the attempt to attain it, is apt to be very harsh in its judgments on the shortcomings of others. But a divine and sovereign soul—a soul that has more nearly attained to the measure of the perfect man—takes a calmer and gentler, because a larger-hearted view of those little weaknesses and indirectnesses which it cannot but see daily. —*Farrar*.

MISHNAH VII

1,7 (a) KEEP FAR—ASSOCIATE NOT. Disassociation from a bad neighbor will help a little. Therefore the Tanna advises one to move away and settle elsewhere: "Keep far from an evil neighbor." But not to associate with the wicked is a much wider principle in social life. —*Mattithiah Haitzhari*.

(b) NEIGHBOR. This word is used here in a figurative sense, in addition to its ordinary meaning. An evil neighbor—one who is your "neighbor" in piety, i.e., observant in divine matters but neglectful of duties to his fellow-men—is the one to avoid. However, a wicked man is one who is both neglectful of his duties towards man and of his duties towards God. Such a one is to be shunned altogether. —*Ruah Hayim*.

(c) WICKED. Two Rabbinic proverbs are: "Woe to the wicked, woe to his neighbor"; and "the dry wood sets fire to the green." A hundred years before Nittai, Ben Sira taught: "He that toucheth pitch shall be defiled" (Ecclesiasticus 13:1). Nittai's warning may be connected with the clause that follows: when thou seest the wicked profit from their evil ways and escape punishment, be not thou tempted to join them in the hope of the same

immunity. The day of reckoning will come. —*Dr. Joseph Hertz*.

(d) DISAPPOINTED. Observing the prosperity of the wicked, one should not be tempted to associate with them even temporarily on the basis that retribution will not soon overtake them, or by thinking that it will not overtake them at all. This is the meaning of the phrase: "Do not be disappointed." For come it must, sooner or later, and when it does come you may suddenly be entrapped. —*Rabbenu Jonah*.

(e) If you have once lived in the neighborhood of evildoers, or have associated with the wicked, and no ill has come to you, do not infer that it would always be so. For who can foresee the time when the penalty for an ill-chosen association will be exacted? —*Joseph b. Shoshan*.

(f) The doctrine of retribution follows inevitably from the attribute of divine justice. The conclusion of a modern historian is noteworthy: "One lesson, and only one, history may be said to repeat with distinctness: that the world is built somehow on moral foundations; that in the long run it is well with the good; in the long run it is ill with the wicked." —*Froude, quoted by Dr. Joseph H. Hertz*.

1,7 (1) Foolish men imagine that because judgment for an evil thing is delayed, there is no justice excepting an accidental one here below. Judgment for an evil thing is often delayed—sometimes for a day or two, sometimes for a century or two—but it is sure as life, it is sure as death. —*Thomas Carlyle, Past and Present, 1843*.

(2) Be not thou envious against evil men, neither desire to be with them. For their heart studieth destruction, and their lips talk of mischief. —*Prov. 24,1,2*.

(3) The wicked man should be avoided—though

ח. יהודה, דער זון פון טבאי, און שמעון, זון פון שטיח, האָבן מקבל געווען פון זיי. יהודה, זון פון טבאי, זאָגט: מאַך זיך ניט ווי געריכט צוגרייטער; און ווען די בעלי־דין שטייען פאַר דיר, זאָלן זיי זיין אין דיינע אויגן ווי רשעים; אָבער ווען זיי גייען אַוועק פון דיר, זאָלן זיי זיין אין דיינע אויגן ווי גערעכטע, אויב זיי האָבן אַנ־גענומען דעם פסק־דין.

1. ג ע ר י כ ט - צ ו ג ר י י ט ע ר , אַדוואַקאַט, פאַרטיי־דיקער אָדער קלענער. 2. בעלי־דין, די וואָס האָבן אַ קריגעריי איבער עפעס און קומען צו אַ דין־תורה. 3. פסק־דין, אורטייל פון ריכטער.

משנה ה'

(א) מאַך זיך ניט . . . אומפאַרטיי־אישקייט איז אַ פאַרבאָדינג פאַר גערעכטיקייט און אמת. ווען דער ריכטער האַנדלט ווי דער אַדוואַקאַט, וועלכער פאַרטיידיקט זיין קליענט, צי דער לעצטער איז גערעכט אָדער אומגערעכט, מוז דער פסק דין זיין קעגן אמת און צדק. דער אַנטגילטיקער ציל פון ריכטער דאַרף זיין: פלאַנצן ליבשאַפט צום אמת און גערעכטיקייט. (רבנו יונה)

(ב) אַ בעל־דין קומט אַמאָל צום דין און זאָגט, „כִּי־הָאֵב נִיט אִין זִין דִּיך צו באַווירקן פאַר מיין טובה וועגן, נאַר היות דו ביזט באַהאַונט אין געזעץ, טאָ העלף מיר מיט אַ גוטער עצה.“ אין אַזאַ פאַל פאַרבאָט אונזער תורה דעם ריכטער צו געבן עצות. ווארים אַזוי ווערט געטאָן אין די געריכטן פון די געצנדינער: זיי טראָגן אַרויס אַ פסק־דין נאָך איידער די קלאַגע איז אַריינגע־בראַכט געוואָרן אין געריכט.

(יהודה גאון).

(ג) אונזערע חכמים האָבן געלערנט דן־צו־זיין יעדן לכּף זכות, צו זוכן אַ באַרעכטיקונג אַפילו פאַרן זינדיקסטן. דאַריבער וואַרנט דער תנא, אַז אין געריכט טאָר אַט־דער פּרינציפּ ניט אַנגעווענדט ווערן. ווארים אין סאַציאַלן לעבן איז דער עיקר צו געפינען אַן אויסוועג. אַ קאַמ־פּראָמיס כדי צו שאַפן שלום צווישן מענטש און מענטש. אין געריכט, פאַרקערט, דאַרף דער

משנה ח'

8. יהודה בן שפי ושמעון בן־שטח קבלו מהם. יהודה בן־שפי אומר. אל־תעש עצמך בעורכי הדינים. וכשיתיהו בעלי הדין עומדים לפניך יהיו בעיניך כרשעים. וכשנספּטרים מלפניך יהיו בעיניך כזכאים כשקבלו עליהם את־הדין:

נ"א: „עורכי הדינין“.

נאַרישע מענטשן מיינען, אַז מחמת די שטראַף פאַר שלעכטס קומט אַפט שפעט, איז ניטאָ קיין חשבון און אַלעס איז ע־פּי־מקרה אויף דער ערד. די שטראַף פאַר שלעכטע מעשים פאַרשפעטיקט אַפטמאָל, אַמאָל אויף אַ טאָג אָדער צוויי, אַמאָל אויף אַ יאָרהונדערט אָדער צוויי, אָבער זי מוז קומען, זיכער ווי לעבן, זיכער ווי טויט. (טאַמאָס קאַרלייל, „פעסט ענד פּרעזענט“ 1843).

זאָסט ניט מקנא זיין ביזע לייט, און זאָסט ניט גארן צו זיין מיט זיי. ווארים פאַרוויסטונג טראַכט זייער האַרץ, און אומגליקן רעדן זייערע לייפן. (משלי, כ"ד, א' ב', יהואש)

דער שלעכטער מענטש דאַרף אויסגע־מירן ווערן — ניט אַכטנדיק וואָס ער איז באַצירט מיט אַ סך לערנען; — דאַרף מען ניט מורא האָבן פאַר אַ שלאַנג כאַטש זי האָט אַ דימענט אויף איר קאַפּ?

(הינדו)

אַ מענטש זאָל זיך האַלטן פינף איילן ווייט פון אַ קאַרעטע, צען איילן פון אַ פּערה, הונדערט איילן פון אַן עלעפאַנט; אָבער ווי ווייט אַ מענטש דאַרף זיך האַלטן פון אַ שלעכטן מענטשן קאָן ניט אַפּגע־מאַסטן ווערן. (הינדו).

8. Judah, the son of Tabbai, and Simeon, the son of Shatach, received from them. Judah, the son of Tabbai said: "Make not thyself as the counsels before the judges; and when the litigants are standing before thee, let them be as wrongdoers in thy sight. But when they have departed from before thee, let them be in thy sight as innocent men—after they have agreed to accept the verdict.

adorned with learning;—is not the serpent to be feared though it has a jewel in its head? —Hindoo.
(4) One should keep oneself five yards distant from a carriage, ten yards from a horse, one hundred yards from an elephant; but the distance one should keep from a wicked man cannot be measured. —Hindoo.

MISHNAH VIII

1,8 (a) MAKE NOT THYSELF AS COUNSELS. Impartiality is a prerequisite of justice and truth. The verdict would most certainly be unjust were the judge to act the part of the counsel. For the latter is chiefly interested in defending his client regardless of his guilt or innocence. The aim of the judge should rather be to arouse the love for truth and justice in the hearts of the litigants. —*Rabbenu Jonah, quoted by Midrash Shmuel.*

(b) COUNSEL. When a litigant comes to the judge and says, "I do not intend to prejudice your opinion, but since you are well-versed in the law, I would like you to inform me as to the manner of acting in this case," it is, according to the law of Israel, wrong on the part of the judge to accede to such a request. For this is how it is done in the courts of the pagans: judgment is pronounced even before the lawsuit has been taken up in the open court. —*Judah Gaon.*

(c) We have been taught by our Sages to judge everyone in accordance with the scale of merit and to seek a justification for

even the most sinful. Judah, the son of Tabbai, however, cautions the judges against such an attitude which, although highly desirable and beneficent in social life, cannot be applied in court procedure. For, truth and justice come first in court. —*Mussar Hamishna.*

(d) LITIGANTS. Standing before God, two men unable to reach a compromise between themselves and deferring to court for a verdict, deserve to be regarded as "wicked," even if not wicked in fact. —*Seffer Hasidim.*

(e) Any lawsuit is, *ipso facto*, a violation of the principle of peace, which is one of the three fundamental principles upon which the world rests, and the highest among the three. —*Anonymous.*

(f) Nobody may be a judge in the case of a friend, even though the friendship be not intimate; nor may one judge in the case of an enemy, even though the enmity be not extraordinary. The judge must be indifferent to both parties, and it were best if they were wholly unknown to him. Two scholars who are enemies of each other may not sit in the same court. The judges may not be related to one another or to the witnesses; neither may they have sins upon themselves. Each of the three judges shall possess the following seven characteristics: (1) Wisdom; (2) Humility; (3) Fear of God; (4) He must be a foe to money; (5) He must love

פרקי אבות

ט. שמעון זון פון שטח, זאגט: דו זאלטט פיל פאָרשן די עדות, און זיי פאָרזיכטיק מיט דיינע רייד טאַמער וועלן זיי זיך לערנען פון זיי גופא ווי צו ליגנערן.

1. פאָרשן, חוקר ודורש זיין, אונטערזוכן. 2. די עדות — מינדסטנס צוויי עדות זיינען נויטיק, לויטן דין .

קער, ביז עס ווערט באוויזן אז ער איז שולדיק. דער ריכטער ווערט דאָ נאָר געוואָרנט ניט צו זיין פאַרטייאיש. הויב ניט אָן מיט דער באַ- הויפטונג אַז „א“ איז אַן ערנהאַפטיקער מענטש און, דאַריבער, איז ער ניט מסוגל צו זאָגן אַ ריגן; ווארים אויב דו טוסט אַזוי, וועסטו אים ניט קאָנען פאַראורטיילן אַפילו ווען די באווייזן וועלן זיין קעגן אים.

(דר. יוסף הערטץ).

משנה ט'

(א) **שמעון בן שטח**. דער מאמר איז געווען אַ פועל יוצא פון אַ פערזענלעכער טראַ- געדיע. שמעון'ס זון איז אַנגעקלאַגט געוואָרן אין מאָרד און געבראַכט געוואָרן פאַר אים. און דער פאַטער, מורא-האַבנדיק אַז מענטשן וועלן אים חושד זיין אין פאַרטייאישקייט, האָט ניט גענוג חוקר-ודורש געווען די עדות. שפעטער האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז דער משפט איז ניט געווען קיין גערעכטער.

(ספרא).

(ב) די תורה צייכנט אָן די דעהאַבנסטע איי- דעאָן צום ריכטער-אַמט. בשעת אַ מענטש באַ- קליידט דעם אַמט, איז ער דער פאַרטערטער פון וועלט-ריכטער. ווען ער משפט אַנדערע דאַרף ער זיך פאַרשטעלן ווי אַ שווערד ווערט אַנגע- שטעלט אַנטקעגן זיין האַרץ און „ווי דער גיהנם האַרט אָפן זיין מויל אים איינצושלינגען“ — אין פאַר זיין הייזיקע אויפגאַבע אַלס ריכטער ווערט ניט ריכטיק דורכגעפירט.

(דר. יוסף ה. הערטץ).

(ג) די פאַרמולעס פון ביידע חכמים (יהודה און שמעון) זיינען יורידישע, ניט קיין עטי- שע, און אין דעם זיין ספעציעלע, ניט אַלגעמיינע. די כונה איז דאָ צו פאַרשטאַרקן געוויסנהאַפטיקע

משנה ט'

9. שמעון בן-שטח אומר. הוה טרפה לחקור את- העדים. ומהו זהיר בדבניך? שפא מתוכם ולמדו לשקר:

ציל זיין די פעסטשטעלונג פון אמת און די אויס- טיילונג פון גערעכטיקייט.

(מוסר המשנה).

(ד) **בעלי דין**. צוויי מענטשן, וועלכע קאָ- נען ניט דערגרייכן קיין אויסגלייך און ווענדן זיך צום געריכט, ווערן באַצייכנט אַז זיי זיינען „ווי רשעים“.

(ספר חסידים).

(ה) יעדער משפט צווישן מענטשן איז אַ פאַרלעצונג פון שלום-פרינציפ, וואָס איז איינער פון די דריי יסודות אויף וועלכע די וועלט איז געבויט. שלום איז דער וויכטיקסטער פון די דריי.

(אַנאַנים).

(ו) דינינים (ריכטער) טאָרן ניט אויפנעמען קלאַגעס קעגן זייערע פריינט, אַפילו ווען די פריינטשאַפט איז ניט קיין אינטימע; אויך טאָרן זיי ניט זיין קיין ריכטער ווען דער אַנגעקלאַגט- טער איז זייער שונא; ביידע צדדים דאַרפן זיין גלייך ביי זיי. צוויי חכמים, וועלכע זיינען קעגנ- זייטיקע שונאים, טאָרן ניט משפטן צוזאַמען. די ריכטער טאָרן ניט זיין קיין קרובים, אַדער קרוי- בים פון די עדות; זיי טאָרן אויך ניט האָבן קיין פלעק אויף זייער פאַראַקטער. יעדער פון די דריי ריכטער (בית דין פון דריי) דאַרף באַ- זיצן די פאַלגנדיקע מעלות: (1) חכמה; (2) עניוּת; (3) יראת שמים (מורא האָבן פאַר גאָט); (4) פיינט-האַבן געלעט; (5) מענטשן-פריינט- שאַפט; (6) זיין באַליבט און אמת'דיק; (7) אַ גוטן נאַמען.

(שולחן ערוך).

(ז) דער ריכטער טאָר ניט באַטראַכטן דעם אַנגעקלאַגטן ווי אַ שולדיקן. לויטן אידישן דין, דאַרף יעדער באַטראַכט ווערן אַלס אַתמשולדי-

9. Simeon, the son of Shatach, said: Examine thoroughly the witnesses, and be careful in thy words, lest through them they may learn to lie.

mankind; (6) He must be loving and truthful; (7) He must have a good name. —*Schulhan Arukh*.

(g) One is not to assume that the accused is *guilty* of what he is charged with doing. In Jewish Law a man is held to be innocent until he is *proved* guilty. The judge is merely warned against showing favour in any manner. "Do not start with the assumption that "A" is a man of honour and would not plead falsely; for, if so, you will not find him in the wrong, whatever the evidence that comes to light." —*Bertinuro, quoted by Dr. Joseph H. Hertz*.

MISHNAH IX

1,9 (a) SIMEON. This Saying resulted from a personal tragedy in which Simeon, the son of Shatach, had played the principal part as trial judge in the case of his son who was brought before him on the charge of committing murder. Later, the witnesses confessed that the accused was put to death on false testimony. The unhappy father who, in his zeal to defend the Torah and justice, had issued a verdict of guilty, was forced to admit that he had not been "very searching" in his examination of the witnesses. —*Seforno*

(b) Jewish teaching attaches the loftiest of ideals to the judicial office. When acting as judge, a man is the deputy of the Supreme Judge; and he should always imagine that a sword is pointed to his heart, and "Gehinnom yawns at his feet," should he degrade his sacred office. —*Dr. Joseph H. Hertz*

(c) The maxims of both teachers (Judah and Simeon) in this pair are legal rather than ethical, and to that extent they are special in meaning rather than general. Their intention is to foster the most scrupulous sense of justice and the most strict impartiality. —*Herford*

(d) This maxim teaches the importance of finding a happy medium between two extremes: on one hand, the necessity of being very searching in the examination of witnesses, by questioning them on every detail; and, on the other, the necessity of being heedful of words, lest through them they learn to falsify. —*Anonymous*.

(e) An injudicious word can suggest to the witness a way of distorting his testimony. —*Dr. Joseph H. Hertz*.

(f) VERY SEARCHING. Witnesses should be examined not only as to the case on hand, but also as to their character, conduct and attitudes towards human life in general and the litigants in particular. —*Soless L'Minhah*.

(g) THY WORDS. In order to bring forth the truth, the words of the examining judge must be such as to convince the witnesses that they stand before a man not only concerned with truth and justice, but who also knows how to bring them to light. —*Midrash Shmuel*.

(1) Simeon ben Shatach gives us an instance of his own experiences: "I saw a man chasing another into a ruin; I ran after him and saw a sword in his hand dripping with the other's blood and the murdered man in his death agony. I said

משנה י'

10. שְׁמַעִית וְאֶבְטְלִין
קָבְלוּ מִהֶם. שְׁמַעִיה אֹמֵר.
אֶהֱבֶה אֶת־הַמְּלָאכָה וְשָׂנֵא
אֶת־הַרְבָּנוּת וְאֶל־תַּתְנִיעַ
לְרִשּׁוֹת:

י. שמעיה און אבטליון האָבן מקבל געווען
פון זיי. שמעיה זאָגט: האָב ליב די אַרבעט; און
האָב פיינט די הערשאַפט; און זוך ניט די
פריינטשאַפט פון דער מאַכט.

1. ה ע ר ש א פ ט, אין טעקסט „רבנות“; דאָ מיינט מען
ניט רבנות ממש, נאָר שררה־שאַפט, הערשאַפט. 2. מ א כ ט,
רעגירונג באַאַמטע, הערשער.

דערמאָנטער מענטש האָט גע׳גוס׳ט. איך
האָב געזאָגט צו אים: דו רשע! ווער האָט
דערמאָרדעט דעם מענטשן? איך אָדער
דו? אָבער וואָס קאָן איך טאָן? דיין לעבן
איז ניט אין מיין רשות, ווארים די תורה
זאָגט, אַז דורך צוויי עדות זאָל דער וואָס
דאָרף שטאַרבן פאַראַרטיילט ווערן צום
טויט אָבער דער וואָס איז דער יודע־
מחשבות וועט דיר באַשטראַפן.
(סנהדרין 2, ב׳).

ווען דאָס געריכט איז געעפנט געוואָרן,
זיינען די עדות געוואָרנט געוואָרן קעגן
עדות־זאָגן אויפן גרונט פון אייגענע השׁ-
ערות, אָדער אויפן גרונט פון דעם וואָס
זיי האָבן געהערט פון אַנדערע, ווי
פאַרטרויאונגסווערט די אַנדערע זיינען
ניט, לויט זייער חות־דעת. זיי זיינען גע־
בעטן געוואָרן צו געדענקען, אַז אין פֿי־
נאַנץ־סכסוכים קאָן אַן אומרעכט גוטגע־
מאַכט ווערן, אָבער אין אַ משפט, ווען
אַ לעבן שטייט אין קאָן, פאַלט דאָס בלוט
פון אומשו־דיקן מענטשן און פון זיינע
קינדער און קינדס־קינדער, ביזן לעצטן
דור, אויפן שו־דיקן. פון דעסטוועגן זאָלן
זיי צו־יב דעם זיך ניט צוריקהאַלטן פון
דערציילן אַלעס וואָס זיי ווייסן.
(דזשארדזש פוט מור).

„מיט גערעכטיקייט זאָסטו משפטן דיין
מיטמענטשן.“ (ויקרא, י״ט, ט״ו).

משנה י״

(א) ניט נאָר האָבן אונזערע חכמים ניט
געקוקט אויף אַרבעט ווי אויף אַ קלדה פאַרן
מענטשן, נאָר פאַרקערט, זיי האָבן אויפגע־הייבן

גערעכטיקייט און די שטרענגסטע אומפאַרטיי־
אישקייט. (פראָפעסאָר הערפראָד).

(ד) עדות דאַרפן אונטערזוכט ווערן ניט נאָר
וועגן דעם פאַל וואָס ווערט באַהאַנדלט, נאָר אויך
וואָס איז נוגע זייער כאַראַקטער, אויפפירונג
און באַצייאונג צום לעבן בכלל און צו די בע־יי־
הדין פּרטי. (סולת למנחה).

(ה) די י נ ע ר י י ד, כדי צו קאַנען
מברר זיין דעם אמת, מוז דער ריכטער גופא זיין
אַ מענטש וועמעס האַלטונג און הנהגה איבער־
צייגן די עדות, אַז זיי שטייען פנים אל פנים
מיט איינעם וועלכער איז בלוב ונפש פאַראינטע־
רעסירט אין אמת און גערעכטיקייט, און ווייסט
אויך ווי אַזוי זיי אַרויסצובריינגען אין ליכט פון
טאָג. (מדרש שמואל).

(ו) דאָ ווערט געלערנט די נויטיקייט צו גע־
פינען אַ מיטל־וועג צווישן צוויי עקסטרעמען:
פון איין זייט, דאָרף דער שופט חוקר ודורש זיין
די עדות ביו די קלענסטע פרטים; און, פון דער
צווייטער זייט, דאָרף ער זיין פאַרזיכטיק ניט צו
געבן די עדות אַ געלעגנהייט נאָך מער צו ליג־
נערן, ווארים אַ חקירה ודרישה וואָס ווערט ניט
דורכגעפירט דורך אַ חכם קאָן נאָך מער פאַר־
פלאַנטערן דעם משפט. (אַנאָנים)

(ז) אַן אומבאַרעכנט וואָרט קאָן גורם זיין,
אַז דער עדות זאָל נאָך מער פאַלסיפּיצירן די
פאַקטן. (דר. יוסף ה. הערטץ).

שמעון בן שטח גיט אונז דאָ אַ ביישפּיל
פון זיין אייגענער דערפאַרונג: „איך האָב
געזען אַ מענטש נאָכיאָגנדיק אַן אַנדערן
אין אַ חורבה; איך בין געלאָפן נאָך אים
און געזען ווי זיין שווערד איז איינגעטונ־
קען אין דעם אַנדערנס בלוט און דער

10. Shemaiah and Abtalion received from them. Shemaiah said: Love work and hate lordship, and do not make thyself known to the ruling power.

to him, You villain! Who killed this man? Either I or you. But what can I do? Your life is not delivered into my hand, for the Law says, At the mouth of two witnesses shall he that is to die be put to death. But He who knows the thought, will requite that man who killed his fellow" (Sanhedrin 37b.) At the opening of the court a solemn charge was given to the witnesses, cautioning them against testifying to anything that is their own inference, or that they know only at second hand, however trustworthy they believe the informant to be. They are bidden to remember that where only property is at stake errors can be redressed, but that when a man's life is involved his blood and that of his (potential) posterity sticks to the author of his death to the last human generation; but are urged not to be deterred by this reflection from giving testimony. —*Judaism, George Foot Moore.*

(2) "In righteousness shalt thou judge thy neighbor". —*Leviticus 19.15*

MISHNAH X

1.10 (a) WORK. Far from looking upon manual labor as a curse, the Rabbis extolled it as an important factor in man's moral education. —*Dr. Joseph H. Hertz.*

(b) Man should find sublimity in his work, putting his whole soul into it and attaining to the highest level of service to men; for as the Torah had been given by Covenant between God and Israel, so work was given by Covenant. —*Israel Bal Shem Tov*

(c) The pious of Israel worked to purify their souls as well as to earn a livelihood; to this end they toiled at arduous tasks of their own volition. This is the meaning of Shemaiah: "Love work," do it not as a necessity but rather do it willingly. —*Moggen Aboth, Rashbatz.*

(d) LOVE — HATE. Although the world cannot possibly exist without masters and servants, one should select mastery not because of a desire to dominate his fellow-men, but rather for the sake of the service one can render through such mastery. —*Ruah Hagim.*

(e) Say not to yourself: "This work is below my dignity, let another do it." "HATE LORDSHIP" — do not elevate yourself to a higher plane. The fact that one occupies himself with honest work, such as spinning and weaving, or agriculture in general, tends to keep one away from the officials of the government. —*Hasdei Aboth*

(f) WORK — MASTERY — RULING POWER. He who has idle days may be tempted to steal and rob; he who seeks mastery arouses jealousy and envy; and he who seeks contact with, and the friendship of, the ruling power becomes haughty. —*Maimonides*

(g) WORK. He who works hard for his livelihood can the more easily avoid flattery, gossip, cynicism, falsehood, and similar evils which are prevalent in business life. —*Soless L'Minhah.*

פרקי אבות

(ז) ווען אַ מענטש אַרבעט שווער צו פאַרדיינען זיין חיונה, איז אים לייכטער אויסצומיידן חנופה, לשון הרע, לייצנות, און אַפגאַרעריי א. א. וו. וואָס זיינען ווייט־פאַרשפּרייט אין דער קאַמערציעלער וועלט.
(סולת למנחה).

(ח) מחמת די חכמים אונוערע האָבן אונז געלערנט פריער ווי אַזוי ריכטער זאָלן זיך נוהג זיין בשעת אַ משפט, האָט זיך געפאַסט צו שטעלן שמעיה'ס מאמר באַלד נאָכדעם, ווי דער תנא זאָל וועלן מרמז זיין אויף דעם פאַנגנדיקן אויב עמיצער וויל באמת פטור ווערן פון געריכטן און פּראָצעסן, זאָל ער זיך האַלטן ביי די כּללים: לייב האָבן אַרבעט, פיינט האָבן שררה/שאַפט, און זיך האַלטן פונדערווייטנס פון רעגירונגס־לייט. (ריטב"א).

(ט) „האָב לייב אַרבעט“ איז געצילט מער צו די רייכע ווי צו אַרעמע. ווען אַ מענטש זוכט אַרבעט זאָל ער ניט זוכן צו זיין אַ „האַר“, ד. ה. אויסצוקלייבן אַזעלכע באַשעפטיגונגען וואָס וועלן אים געבן אַ געלעגנהייט צו הערשן איבער אַנדערע, אָדער אַזעלכע וואָס וועלן אים שטעלן העכער פון אַנדערע. יעדע אַרבעט האָט איר חשיבות.
(בית הבחירה).

(י) ווען אַ מענטש שפּיסט זיך אָן אַן אַ געזעשאַפט וואָס איז נידריקער פון אים, זיינען צוויי וועגן אָפּן פאַר אים: דינען אָדער באַהערשן. די משנה הייסט אויסקלייבן — אַרבעט, ד. ה. דינען מענטשן, אַנשטאָט ווערן אַ האַר איבער זיי און זוכן כּיבודים.
(אוהל יצחק).

(יא) ווער עס פאַרדינט זיין חיונה פון אייגענער פּראָצע, איז אין אַ בעסערער לאַגע אַפּצוגעבן אַ טייל פון זיין פרייער צייט צו תורה. דער סוחר, אַבער, איז שטענדיק פאַרטאָן אין מסחר, זיין קאַפּ איז מער פאַרדרייט און פול מיט דאגות, אַפילו ווען ער איז פריי פון געשעפט. דאַריבער זאָגט די משנה: „האָב לייב אַרבעט.“
(דרך אבות)

די חשיבות פון אַרבעט אַלס אַ וויכטיקן פאַקט טאָר אין מענטשנס מאַראַלער אויסבילדונג.
(דר. יוסף ה. הערטץ)

(ב) איבערגעבנדיק זיך בלב ונפש זיינע אויפֿגאַבעס, דאַרף יעדער מענטש אַריינבריינגען קדושה אין זיין אַרבעט. נאָר אַזוי קאָן ער דערגרייכן די העכסטע מדרגה פון דינען זיינע מיטמענטשן, ווארים פונקט ווי די תורה איז געבן געוואָרן דורך אַ ברית (אַפּמאַך) צווישן גאָט און ישראל, אַזוי איז אַרבעט געגעבן געוואָרן דעם מענטשן דורך אַן אַפּמאַך צווישן גאָט און מענטשן.
(ישראל בעל שם טוב)

(ג) ערלעכע יידן האָבן געאַרבעט ניט נאָר כדי צו פאַרדינען חיונה, בכדי צו לייטערן זייערע נשמות דורך יגיעת־כּפים, האָבן זיי ברצון הטוב גענומען אויף זיך שווערע אַרבעט. און דאָס מיינט שמעיה — „האָב לייב אַרבעט“, טו עס ניט מתוך הכרח נאָר ברצון הטוב.
(רשב"ץ)

(ד) הגם די וועלט קאָן אפשר ניט עקזיסטירן אָן באַלעבאַטיים און דינער, איז ווען אַ מענטש ווערט אַ באַלעבאַט, זאָל ער עס ניט טאָן מחמת לייבשאַפט צו מאַכט, נאָר לייבערשט צוליב דעם וואָס ער גלויבט אַז ער קאָן דינען זיינע מיטמענטשן מיט זיינע פעאיקייטן.
(רוח החיים).

(ה) זאָג ניט צו זיך: „די אַרבעט שטייט מיר ניט אָן צו טאָן, זאָל עס אָן אַנדערער טאָן.“ האָט הערשאַפט — האַלט זיך ניט העכער פון אַנדערע. דאָס וואָס אַ מענטש פאַרנעמט זיך מיט ערלעכער אַרבעט, ווי שפינען און וועבן, אָדער ערד אַרבעט היט אים אויס פון דער מאַכט.
(חסדי אבות).

(ו) אַרבעט, מלאכה, דער וואָס גייט אַרום ליידיק קאָן לייכט אַרונטערגיין פון גלייכן וועג און ווערן אַ גנב אָדער גזלן; דער וואָס וויל הערשן איבער אַנדערע רופט אַרויס קעגן זיך קנאה און שנאה; און דער וואָס שטרעבט צו זיין נאָענט צו דער הערשנדיקער מאַכט און זוכט איר פריינטשאַפט, איז ער צו ווערן חוצפה'דיק און גאוה'דיק.
(רמב"ם).

Sayings of the Fathers

(h) It was appropriate to place Shemai-ah's Saying right after the teaching about the proper conduct of judges in the courts. Thus, the Tanna may be interpreted to say: If one really wishes to rid himself of courts and lawsuits, let him adhere to these principles. —*Ritba, quoted by Midrash Shmuel*

(i) The principle "love work" was intended even more for the rich than for the poor. When seeking work one should not hold back from labors because of a belief that they are beneath his dignity. Do not place yourself on a higher level even in finding employment. —*Beth Habhira*.

(j) WORK — LORDSHIP. When a man enters the society of those who are his inferiors, he has two choices: he may serve them to the best of his ability, or he may rule them. In this Mishnah he is advised to choose the former. —*Ohel Itzhac*

(k) He who earns a living from labor is in a better position to designate a time for Torah than one who is engaged in commerce; for the latter has more worries troubling him even when he is free of business than has the worker. Therefore, the Mishnah says: "Love work." —*Derech Aboth*

1,10 (1) "As I would not be a slave, so I would not be a master. This expresses my idea of democracy. Whatever differs from this, to the extent of the difference, is not democracy" —*Lincoln, from a letter, 1858*.

(b) In contrast to the Greeks and Romans, who deemed manual work undignified for a free man, Judaism from the earliest times upheld the dignity of labor and extolled industry above idle piety (Berakoth 8a). Idleness, on the other hand, was branded the fruitful mother of many evils, and declared to be the mistress alike of lewdness and insanity (Kethuboth 59b)... Idleness is not only a social crime but also a religious offense. —*The Jewish Way of Life, Dr. Isidore Epstein*.

(2) Thank God every morning when you get up that you have something to do which must be done, whether you like it or not. Being forced to work,

and forced to do your best, will breed in you temperance, self-control, diligence, strength of will, content, and a hundred other virtues which the idle never know. —*Charles Kingsley*.

(3) Among the aimless, unsuccessful or worthless, you often hear talk about "killing time". The man who is always killing time is really killing his own chances in life; while the man who is destined to success is the man who makes time live by making it useful. —*Arthur Brisbane*.

(4) The greatest prerogative that man has, is his freedom to work. Few words have such individual, and yet such diverse, meanings to different people as the word "work", and no form of action has more diversity in its conception, because of different viewpoints, than work.

A little child when asked his idea of work said, "Anything I have to do is work, and anything I want to do is play"—which answer showed that the child recognized his relation to that form of activity known as work; also it demonstrated that work had been presented to his mind as drudgery.

Drudgery is work which we make difficult; which is done because we must do it, and which we regard with aversion; it is the hard, sordid form of work, seemingly without hope and apart from any of the joy of accomplishment. Work should be a joy; it should be the motive of our lives; and it would be if we regarded it in the light of its being a labor of love; but we have come to think of what we call labor with almost a sense of pain. Most of us resolve our work into labor and, while it results in accomplishment, it becomes unpleasant and strenuous in the method of its execution.

The secret of the true love of work is the hope of success in the work; not for the money reward, for the time spent, or for the skill exercised, but for the successful result in the accomplishment of the work itself. —*Sidney A. Weltmer*.

(5) My son, remember you have to work. Whether you handle pick or wheelbarrow or a set of books, digging ditches or editing a newspaper, ringing an auction bell or writing funny things, you must work. Don't be afraid of killing yourself by overworking on the sunny side of thirty. Men die sometimes, but it is because they quit at nine p.m., and don't go home until 2 a.m. It's the intervals that kill, my son. The work gives you appetite for your meals;

פרקי אבות

די גרעסטע פרייווילדיגע וואָס אַ מענטש האָט, איז זיין פרייהייט צו אַרבעטן. וויב־צייק ווערטער האָבן אַזא אינדיווידועלן, דאָך פאַרשידנאַרטיקן, מיין צו פאַרשיי־דענע מענטשן ווי דאָס וואָרט „אַרבעט“, און קיין פאַרם פון האַנדלונג האָט אַזא פאַרשידנאַרטיקייט אין באַגריף, אַ דאַנק די פאַרשיידענע שטאַנדפונקטן, ווי אַר־בעט.

אַ קליין קינד ווען מ'האַט אים געפרעגט וואָס ער דענקט וועגן אַרבעט האָט גע־זאָגט, „אַלעס וואָס איך דאַרף טאָן איז אַרבעט, און אַלעס וואָס איך וויל טאָן איז שפּיל“ — אַן ענטפּלער וואָס האָט געוויזן דעם קינד'ס באַצייאונג צו דער פאַרם פון אַקטיוויטעט וואָס איז באַוואוסט אַלס אַר־בעט; עס האָט אויך דעמאָנסטרירט אַז אַרבעט איז פּרעזענטירט געוואָרן צו זיין מוח אַלס אַ שטיק גודגעקייט.

אַרבעט ווערט גודנע ווען מיר מאַכן זי שווער; און דאָס ווערט געטאָן, ווען מיר מוזן אַרבעטן, און ווען מיר באַטראַכטן זי מיט פאַראַכטונג; דאָס איז די שווערע אַפּשטיינדיקע פאַרם פון אַרבעט, וואָס שיינט צו זיין אַן האַפּנונג און באַרײַבט פון דעם תּלּוּג וואָס דערגרייכונגען בריינגען מיט זיך. אַרבעט דאַרף זיין אַ פאַרגעניגן; עס דאַרף זיין דער מאַטיוו פון אונזער לעבן; און עס וואָלט אַזוי גע־ווען ווען מיר זאָלן אַרבעט באַטראַכטן אין זיכט פון אַן אַרבעט־אויס־ליבע; אָבער מיר באַטראַכטן אַרבעט מיט ווייטאָג כּמעט. די מערסטע צווישן אונז מאַכן פון אַרבעט אַ באַלעסטיגנדיקע באַשעפּטיגונג און, הגם מיר האָבן געוויסע דערגרייכונג־גען, ווערט זי אומאַנגענעם און אַנגע־שטרענגט בשעת מיר טוען זי.

דער סוד פון אמת'ער ליבשאפט פון אַר־בעט איז די האַפּנונג צו האָבן דערפאַלג אין דער אַרבעט; ניט די געלט באַלײַונג, פאַר דער צייט וואָס איז פאַרשווענדט גע־וואָרן, אָדער די מי וואָס איז אַריינגעלייגט

(י"ב) אין קאַנטראַסט צו די גריכן און רוימער, וועלכע האָבן באַטראַכט שוואַרצע אַרבעט אַלס אומווערדיק פאַר אַ פרייען מענטשן, האָט אידנטום פון די ערצטע צייטן אַפּגעשאצט די חשיבות פון אַרבעט און זי געשטעלט העכער פון פרומקייט (ברכות ח', א'). אַרומגיין בטל, פון דער אַנדער זייט, איז באַטראַכט געוואָרן ווי די מוטער פון זינד און דערקלערט געוואָרן אַלס דער מקור פון אויסגעלאַסנקייט און משוגעת (כתובות ג"ט, ב'). . . . ליידיקייט איז ניט נאָר אַ סאָציאַלער פאַרברעך נאָר אויך אַ רעליג־יעזער חטא. (דהי דזשואיש וועי און לאיף, דר. איזידאָר עפשטיין).

פונקט ווי איך וויל ניט זיין קיין שקלאָף, אַזוי וויל איך ניט זיין קיין הערשער. דאָס דריקט אויס מיין באַגריף פון דעמאָקראַ־טיע. אַלעס אַנדערעס, אַזוי ווייט ווי עס איז אַנדערש, איז ניט דעמאָקראַטיע.

(אייברעהעם לינקאָלן, פון אַ בריוו 1865).

דאַנק גאָט יעדן פרימאַרגן, ווען דו שטייט אויף פאַר דעם וואָס דו קאַנסט טאָן דאָס וואָס דאַרף געטאָן ווערן, צי דו האָסט עס האַלד אָדער ניט. דאָס וואָס דו ביזט געצוואונגען צו אַרבעטן און טאָן דיין אַרבעט אויף דעם בעסטן אופן, וועט אַנטוויקלען אין דיר ניכטערקייט, זעבסט־קאַנטראַל, פלייס, שטאַרקייט פון ווילן, אינהאַלט, און אַ הונדערט אַנדערע מעלות וואָס די ליידיקייט ווייסן וועגן זיי קיינמאָל ניט.

(טשאַרלס קינגסלי)

צווישן די ציל־לאָזע, אומדערפאַלגרייכע און ווערטלאָזע, הערט איר אַפט רעדן וועגן „הרג'ענען צייט“. דער מענטש וואָס הרגעט שטענדיק צייט, הרגעט זיין אייגענע געלעגנהייט אין לעבן; דער מענטש, אָבער, וואָס דערגרייכט דערפאַלג מאַכט די צייט לעבן דורך מאַכן זי נוצ־לעך.

(אַרטור ברייביין).

מען ברב מי מעינת ייט

MOSES MAIMONIDES

(1135-1204)

If one were to seek the best people
in town, one should find them in
your house.

—Mishna IV, (i)

אויב עמיצער וועט זוכן די בע-
סטע מענטשן אין שטאָט, זאל ער
זיי געפינען ביי דיר אין הויז.
(פ' א', משנה ו', ט')

משנה י"א

יא. אבטליון זאָגט: חכמים, זייט פאַרזיכטיק מיט אייערע רייד, טאַמער וועט איר באַ- שולדיקט ווערן מיט דער שולד פון גלות און איר וועט פאַרטריבן ווערן אין אַרט פון די שלעכ- טע וואָסערן און די תלמידים וואָס וועלן קומען נאָך אייך וועלן טרינקען און זיי וועלן שטאַרבן, און עס וועט אויסגעפונען ווערן אַז גאַט'ס נאָמען איז פאַרשוועכט.

11. אבטליון אומר. חכמים הזהרו בדבריכם שמה תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים וישתו התלמידים הנאים אחרים וימותו ונמצא שם שמים מתחלל:

1. ג ל ו ת , ארויסגעטריבן ווערן פון שטאַט, לאַנד. 2. גאַט'ס נאָמען איז פאַרשוועכט, חילול השם — מבוה-זיין גאַט'ס נאָמען, גאַט.

אַלץ שענער וועלן זיין דייע מימם טובים, און אַלץ צופרידענער וועט זיין די וועלט מיט דיר.

געוואָרן, נאָר דער דערפאַגרייכער רע- זולטאַט פון די דערגרייכונגען פון אַר- בעט.

(באב בירדעט).

(סידני א. וועלטמיר)

משנה י"א

(א) אבטליון, וועלכער האָט געלעבט אין דער צייט פון ינאי המלך (50—76 פ. א. צ.), האָט איבערגעלעבט די גרויזאַמע רדיפות אויף די פרושים, ווען גרויסע צאָלן זיינען הינגעריכטעט געוואָרן און אַנדערע זיינען אַרויסגעטריבן גע- וואָרן פון לאַנד. זיין מאמר טראָגט דאָריבער אַ דאַפלטע כוונה: ערשטנס, זייט פאַרזיכטיק מיט אייערע ווערטער — מיידט אויס צוזאַמענשטויסן מיט דער הערשנדיקער מאַכט און גיט איר ניט קיין געלעגנהייט אַנצופאַן אויף אידן, און צווייטנס, חוץ דעם וואָס איר מוזט אַמאָל פאַר- שווייגן טייל זאַכן, דאַרפט איר אויך, אין אַזאַ צייט, זיין פאַרזיכטיק אַפילו מיט אויסטייטשן די תורה, ווארים אין אַ בהלה-צייט קומען-אויף געפערלעכע מיספאַרשטענדניסן פאַר וועלכע די לערער ווערן באַשטראַפט און די תלמידים האָבן ניט צו וועמען זיך צו ווענדן, ווען זיי זיינען מסופק וועגן דעם אמת'ן מיין. אין דעם מאמר האָט אבטליון באַד אויפן שטעל מקיים געווען זיין אייגענעם אַנזאָג — ער האָט באַהאַלטן זיין אמת'ע כוונה אויף אַזאַ אופן אַז די הערשער זאָלן ניט פאַרשטיין וואָס ער האָט געהאַט אין זינען.

מיין זון, געדענק אַז דו דאַרפסט אַרבעטן. צי דו אַרבעטסט מיטן גראַב-אייזן אָדער פירסט אַ וועגעלע אָדער אַ פעקל ביכער, גראַבנדיק גריבער אָדער רעדאַקטירנ- דיק אַ צייטונג, דורכפירנדיק אַן עפנט- לעכן פאַרקויף אָדער שרייבנדיק הומאַר, מוזטו אַרבעטן. האָב ניט קיין מורא פאַר איבעראַרבעטן זיך, ווען דו ביזט 30 יאָר אַלט. מענטשן שטאַרבן צומאַל, אָבער עס איז דערפאַר וואָס זיי אַרבעטן ביז 9 אַזייגער אין אַוונט, און גייען ניט אַהיים ביז 2 אַזייגער באַנאַכט. אַט-די צווישן צייט הרגעט זיי, מיין זון, די אַרבעט שטאַרקט דיין אַפעטיט; מאַכט שטאַרקער דיין שלאָף; פאַרויסט דיין יום-טוב. עס זיינען פאַראַן יונגע מענטשן וואָס אַר- בעטן ניט, אָבער דאָס לאַנד איז ניט שטאַרק צויליב זיי, מ'ווייסט אַפילו ניט זיי- ערע נעמען, מ'רעדט פון זיי אַלס די און יענע מענטשן. קיינער האָט זיי ניט ליב; די גרויסע וועלט ווייס אַפילו ניט צי זיי זיינען פאַראַן. באַשלים דאָריבער וואָס דו ווילסט זיין און טאָן. נעם אַרונטער דיין מאַנטל און טו עפעס אויף דער וועלט. וואָס מער באַשעפטיקט דו ביזט, אַלץ ווייניקער שאַדן וועסטו זיין מסוגל צו טאָן, און געשמאַקער וועט זיין דיין שלאָף.

(מחקרי אבות)

11. Abtalion said, Ye sages, be heedful of your words, lest ye incur the penalty of exile and be exiled to a place of evil waters, and the disciples who come after you drink thereof and die, and the Heavenly Name be profaned.

it lends solidity to your slumber; it gives you a perfect appreciation of a holiday. There are young men who do not work, but the country is not proud of them. It does not even know their names; it speaks of them as old So-and-So boys. Nobody likes them; the great, busy world does not know they are here. So find out what you want to be and do. Take off your coat and make dust in the world. The busier you are, the less harm you are apt to get into, the sweeter will be your sleep, the brighter your holidays, and the better satisfied the whole world will be with you. —*Bob Burdette.*

MISHNAH XI

1,11 (a) ABTALION. Since he lived at the time of King Jannai (76-50 B.C.E.), Abtalion witnessed the persecutions against the Pharisees and the banishment and execution of their leaders. His warning to the wise, therefore, carried a double meaning: First, "take heed of your words" —avoid trouble with the authorities and give them no opportunity to place a seditious interpretation on your words; and, second, while keeping silent on many points which have no bearing upon the Torah and the faith, "take heed of your words" relating to the interpretation of the Torah in order to avoid misunderstandings leading to the exile of the teachers, for the disciples would then be left without guidance. In the Saying quoted in his name, Abtalion carefully adhered to the meaning of his own words—he disguised his intent in such a fashion that the authorities could have no ground to suspect that he aimed directly at them. —*Mehkerei Aboth.*

(b) BE HEEDFUL OF YOUR WORDS. "If sages are to be heedful of their words, how much more should those who are not sages." *Talmud, quoted by Dr. Joseph H. Hertz.*

(c) We are taught that the words of wisdom are "health to all their flesh" (Prov. 4:22). This is what Abtalion said: "Ye Sages, be heedful of your words." Since words are as medicine, they must be carefully measured, and precautions taken against an overdose. —*Rabbi Bunam, quoted in Hasidic Anthology.*

(d) A teacher of Torah must guard himself against teaching or preaching in a casual or uninspiring manner; for his words would then fall on deaf ears. Ye teachers (wise), be careful not to teach without the necessary preparations and without purifying your mind and heart. For if you do otherwise than to prepare yourself well, you will be exiled to "the place of evil waters" (ungodly thoughts); and should your disciples listen to you, they will sense immediately the hollow meaning of your teaching and it will cause them to think and act deceitfully (they will die spiritually), and God's name will be profaned through you. —*Israel Baal Shem Tov.*

(e) Abtalion widens the sphere of Simon's Saying (Mishna 9) in which judges are warned "to be careful in words." Not only must judges on the bench be careful of their words, but so also must teachers of the Law; for the latter are in truth judges in their specific field. Their utter-

פרקי אבות

יב. הלל ושמיאי האבן מקבל געווען פון זיי.
הלל זאגט: זיי פון אהרנים תלמידים — א ליבהאָ-
בער פון שלום און א נאכיאָגער פון שלום. א
ליבהאָבער פון מענטשן וועלכער דערנענטערט
זיי צו דער תורה.

1. א ה ר ן — משה'ס ברודער, דער ערשטער כהן גדול,
וועלכער איז געווען א מענטשן-ליבהאָבער און איש-שלום.

זייערע רייד דארפן זיין קלאַר, גענוי, אמת'דיק,
כדי די תלמידים זאלן אלעס קלאַר משיג זיין,
אזוי קלאַר, אז אויב עס וועט עפעס פאסירן צו
די חכמים — זיי וועלן אַרויסגעטריבן ווערן
— זאלן די תלמידים אַליין געפינען דעם ריכ-
טיקן וועג אין דער תורה.
(יוסף בן שושן).

ווי די לייכט-פּײַסנדיקע וואַסער פון טייכל
שילח דאַרף גאַט'ס וואַרט זיין — דעליקאַט און
איידל, און ווי די קוואַל-וואַסער דאַרף עס אונז
דערפרישן, און ניט ווי אַ מוטנער אויסגוס
אונז פירן צו גיפטיקע געוויקסן. פאַזשע דע-
רעס, גאַטלאַזע דאַקטרינען, זיינען אַזעלכע גיפ-
טיקע ערעמענטן וואַס צעשטערן דעם געזונטן אַר-
גאַניזם, ווען זיי ווערן פאַרמישט מיט די געזונט-
פאַרזיכערנדיקע זאַפטן. די געלערנטע אַזוי גוט
ווי די צוהערער וואַס זיינען גערן צו לערנען,
קאַנען לייכט זיך אַנזאַפן מיט אַזעלכע פאַזשע
לערעס און שטאַרבן. ד. ה. פאַרדאַרן גיין פאַרן
אידינטום.

(ד. אַלעקסאַנדער קאַהוט, עטהיקס און דהי
פאַדהערס, 1885).

משנה י"ב

(א) **תלמידים.** אהרן איז געווען דער
גרעסטער רודף-שלום, דערפאַר הייסט הלל זיין
„מתלמידי אהרן“ — איינער פון זיינע תלמידים,
ווארים די הויכע מדרגה פון אהרן הכהן איז
שווער פאַר יעדן צו דערגרייכן. אבער ליב האָבן
שלום — אין האַרצן נאָר — איז ניט גענוג. וויכ-
טיקער איז צו זוכן שלום און אים נאָכיאָגן —
אין פּראַקטישן לעבן: און אויב אַ מענטש קאַן
דאָס ניט דורכפירן מחמת די געזעלשאַפט אין
וועלכער ער לעבט איז אַן אַגרעסיווע און קריי-

משנה י"ב
12. הלל וְשמי קבלו מהם.
הלל אומר. הנה מתלמידי
של אהרן אוהב שלום ורדף
שלום אוהב את התפירות
ומקרבן לתורה:

(ב) אויב חכמים דארפן זיין פאַרזיכטיק
אין ריידן, אַ פּשיטא שוין ניט קיין חכמים.
(ד. יוסף ה. הערטץ).

(ג) מיר האָבן געלערנט, אז די ווערטער
פון חכמה זיינען „געזונט פאַר זייער גאַנצן
פלייש“ (משלי, ד', כ"ב). און דאָס איז וואַס אַב-
טליון האָט געזאָגט: „איר חכמים, זייט פאַר-
זיכטיק מיט אייערע רייד“, ווארים היות ווער-
טער זיינען „געזונט“ (א רפואה) פאַר אייך,
דארפן זיי געמאַסטן און געוואויגן ווערן ווי אַ
מעדיצין און מ'דאַרף זיין פאַרזיכטיק ניט צו
נעמען אַן איבעריקע דאָזע.
(ד' בונם).

(ד) אַ לערער פון תורה טאָר ניט לערנען
מיט יענעם, אָדער דרש'ענען פאַר אַן עולם
כלאתר יד, ווען ער איז ניט אויף קיין הויכער
מדרגה פון קדושה. איר חכמים, זייט פאַרזיכ-
טיק ניט צו לערנען מיט אַנדערע אָן די גויטי-
קע הכנות, איידער איר האָט געדייטערט אייער
האַרץ און מות. אויב איר טוט עס יא, וועט איר
פאַרטריבן ווערן אין פּלאַץ פון „שלעכטע וואַ-
סערן“ (אומוירדיקע מחשבות); און ווען איי-
ערע תלמידים וועלן זיך צוהערן צו אייך, וועלן
זיי באַלד דערשפירן אַז עס פעלט קדושה אין
אייערע רייד און זיי וועלן „שטאַרבן“ גייסטיק...
און גאַט'ס נאַמען וועט פאַרשוועכט ווערן דורך
דעם.)

(ישראל בעל שם טוב).

(ח) אבטליון האָט אויסגעברייטערט די ספּע-
רע פון שמעונים מאמר (משנה ט') אין וועלכן
ריכטער ווערן געוואַרנט „צו זיין פאַרזיכטיק מיט
ווערטער“. שמעיה איז מוסף דאָס פאַלגנדיקע:
ניט נאָר ריכטער, נאָר אויך לערער פון תורה,
ווארים אויך זיי זיינען ריכטער אין לערנען.

12. Hillel and Shammai received from them. Hillel said: Be of the disciples of Aaron, one who loves peace and pursues peace, one who loves mankind and brings them nigh to the Torah.

ances must be clear-cut and precise in addition to being truthful, to the end that the disciples should never be in doubt as to the exact meaning of the teachers. Thus, even if the teachers were to be exiled or banned, the disciples would easily be able to decide for themselves any point of the Law. —*Joseph Ben Shoshan, quoted by Midrash Shmuel.*

(g) The word of God, like the smoothly flowing waters of Silvah, should teach us gently; and, like fresh spring water, should refresh us. It should not, like the slough, lead us to poisonous weeds. However, distorted teachings or heretical doctrines are like poisonous elements, and mingling with the healthy juices they ruin the strong organism. The scholars and the listeners eager to learn may, through such erroneous teaching, become imbued with poisonous elements and die, i.e., become lost to the real and genuine Judaism. —*Dr. Alexander Kohut, Ethics of the Fathers, M 1885.*

MIDRASH XII

1,12 (a) DISCIPLES. Since Aaron had been the greatest peace-lover, Hillel regarded himself as only one of his "disciples." But loving peace in your heart is not sufficient; it is no less important to "pursue" it in practical life. However, when the quarrelsomeness and ill will of others prevent one from spreading peace, let him be friendly and cheerful so that through goodwill the others will be drawn "nigh to the Torah" and to the spiritual life in general. —*Alshich.*

(b) LOVE PEACE—Not for personal gain. PURSUE PEACE—Even if one has to incur a loss. LOVE THY FELLOW-CREATURES—Not for the sake of eating and drinking with them, but for the sake of "DRAWING THEM NEAR TO THE TORAH." —*Joseph Ben Shoshan.*

(c) PURSUE PEACE. Rabbi Simeon b. Elazer said: "If a man sits in his place and keeps silent, how can he pursue peace in Israel between man and man? Let him leave his place and roam about the world and thus pursue peace in Israel." Seek peace (not alone) in your own dwelling place, but pursue it everywhere. —*Aboth di R. Nathan, 12:26a, as translated in "The Wisdom of Israel."*

(d) If, as it often happens, your fellowmen refuse to heed your offers of peace, say not, "Now I am free to fight it out with them." Rather, "pursue peace"—try time and again until they would be drawn nigh to the Torah, which is a Torah of peace. —*Midrash Sh'muel.*

(e) Pursuing peace carries the implication of influencing others to become partners in the act of instituting and spreading peace among people. But, if one be not at peace with his own passions, no matter how exalted his position, he can exert little influence. Therefore, "love peace," first be at peace with yourself; and then, "pursue peace" among your fellowmen. —*Yein Lebanon.*

(f) AARON. Aaron the High Priest was a brother of Moses. In his associations with men of all walks of life he exerted

פרקי אבות

אין דיר, אזוי אז דו זאלסט כאמת ליב האבן שלום. ערשט דעמאלט האסטו א רעכט צו ווערן א „נאכיאגער פון שלום“ — אהרנים א תלמיד — ווארים נאך דעמאלט וועלן דיר מענטשן גלויבן. דער, ווידער, וואס האט ניט באהערשט זיינע אייגענע תאוות, ווערט צעריסן פון אנקעגנגעזעצטע כוחות און זיין נשמה איז א שלאכט-פעדל. דאס ערשטע האט צו טאן מיטן יחיד און זיין איבערלעך לעבן, דאס צווייטע — מיט שלום צווישן מענטש און מענטש.

(י"ו לבנון).

(ו) אהרן הכהן, וועלכער האט געהאט פאר-העטניסן מיט גוטע און שלעכטע, מיט הויכגעשטעלטע און נידריקע, האט געהאט אזא טיפע השפעה אויף זיי, אז ווען נאך עמיצער האט געוואלט טאן שלעכטס, האט ער זיך גופא געפרעגט: וואס וואלט אהרן, דער מענטשן-פריינט, געזאגט ווען ער ווייסט וועגן דעם? דאס מיינט: „נאכיאגן שלום“, נאכיאגן די פארשטעלונג פון שלום וואס מענטשן האבן געשאפן.

(בית הבחירה).

דער העברייאישער ווארט „שלום“, איז מער ווי דער ענגלישער ווארט „פיס“. פארן יחיד מיינט „שלום“ וואוינזיין, געזונט, הצלחה, זיכערקייט, צופרידנקייט, וכדומה. אין די באציאונגען פון מענטש צו מענטש, איז עס יענע הארמאניע און וועלכער דער וואוינזיין פון יחיד און דער געזעלשאפט איז אונמעגלאך; אגערעסיע, שנאה, שטרייטן, צושטערן דעם וואוינזיין, פונקט ווי אויסערלאכער און איבערלאכער פרידן. אין אונזער זין, איז א פונדאמענטאלער פארבאדינג פארן אפגעמינעם וואוינזיין.

(דזשארדזש פוט מור).

פליגן זוכן וואונדן, קעניגע — מלחמות, שלעכטע מענטשן — קריגערייען; אבער גוטע מענטשן זוכן נאך שלום.

(הינדו).

גערישע, זאל ער ארויסווייזן פריינטשאפט צו אלעמען, כדי זיי זאלן ווייט מעגלעך צוגע-צויגן ווערן צו דער תורה און צום גייטיקן לעבן.

(אלשיך).

(ב) האב ליב שלום — ניט פאר פער-זענדעכע געווינסן. יאג זיך נאך שלום — אפילו ווען דיר שטייט פאר א פערזענדלעכער פארלוסט. האב ליב דינע מיטמען טישן — ניט צוליב עסן און טרינקען מיט זיי, נאר כדי זיי צו דערנענטערן צו דער תורה און צום העכערן גייטיקן לעבן.

(יוסף בן שושן).

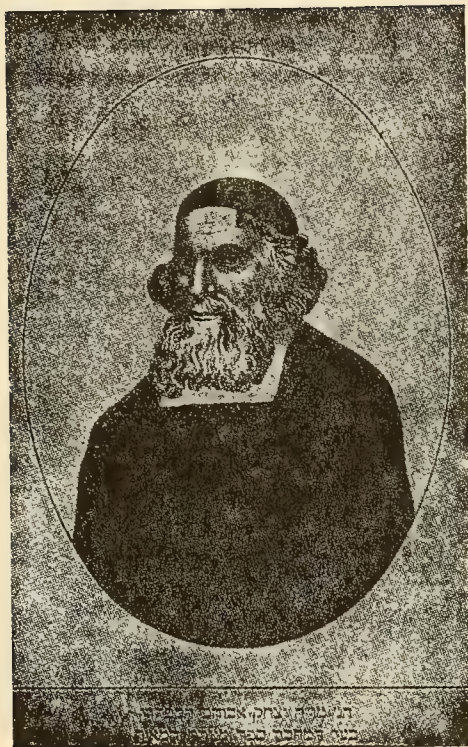
(ג) ר' שמעון בן אלעזר האט געזאגט: ווען א מענטש זיצט אויף זיין פלאץ און שווייגט — ווי אזוי קאן ער נאכיאגן שלום צווישן מענטש און מענטש אין ישראל? זאל ער פארלאזן זיין פלאץ און וואנדערן איבער דער וועלט. „האב ליב שלום — אין דיין אייגענער היים און יאג נאך שלום“ — אומעדום.

(אבות דרבי נתן).

(ד) אויב דער מיט-מענטש, ווי עס גע-שעט אפט, ווארפט אפ דינע שלום-פארזוכן און רופט דיך ארויס צום קאמף, זאלסטו ניט זאגן: „איצט בין איך שוין פריי פון דער פליכט צו זיין מתלמידי אהרן“. ניין, יאג נאך שלום — פרואו נאך אמאל און נאך אמאל, ביז ווא-גען דו וועסט אים צוצענען צו דער תורה, וואס איז א תורה פון שלום.

(מדרש שמואל).

(ה) „ליב האבן שלום“ און „יאגן זיך נאך שלום“ זיינען ניט איינס און דאס זעלביקע. איי-דער א מענטש קאן זיין א רודף שלום פאר אן-דערע, מוז ער שאפן שלום מיט זיך, ד. ה. מיט זיינע תאוות. דאריבער לייענט זיך די משנה אזוי: „האב ליב שלום“, זאל אין דיין אייגענער נשמה זיין שלום, ד. ה. גיב אכטונג, אז דינע אינסטינקטן און תאוות זאלן באהערשט ווערן דורך דיין שכל און דורך דעם געטלעכן ליכט

ISAAC ABUEB THE ELDER
(13th Century)

Sinai stands for God: symbolizes
 also Jewish tradition from Moses to
 the completion of the Talmud .

—Chap. 1.1 p. 31 (c)

„סיני“ מיינט גאט; סימבאליזירט
 אויך דעם המשך פון דער טראַ-
 דיציע צווישן משה און די לעצ-
 טע אמוראים.

.ז. 32 (ג).

משנה י"ג

13. הוא הָיָה אוֹמֵר. נִגְדַּת
שָׁמָּא אָבֵד שְׁמָא וְדָלָא מוֹסִיף
יִסוּף וְדָלָא יִלָּף קַמְלָא תִּיב
וְדִישְׁתַּמֵּשׁ בְּתַנְא תִּלָּף:

יג. ער פלעגט זאָגן; דער וואָס מאַכט גרויס
זיין נאָמען, פאַרלירט זיין נאָמען; און דער וואָס
פאַרמערט ניט — פאַרמינערט; און דער וואָס
לערנט ניט — טראַגט די שולד פון טויט; און
דער וואָס באַנוצט זיך מיט דער קרוין, זאַל אונ־
טערגיין.

משנה י"ג

(א) אַ מענטש איז מחויב צו לערנען די תורה
צוליב דער תורה גופא, לשמה, און ניט כדי צו
מאכן אַ נאָמען פאַר זיך, צוליב כבוד וועגן. וואָ-
רים אזוי גיך דאָס לערנען איז ניט לשמה, וועלן
מענטשן דערשפירן אַז ער איז ניט ערנסט אין
זיין לערנען און אַז זיין ציל איז אַ פערזענלעך-
כער און ער וועט, אַנשטאַט געווינען, פאַרלירן
זיין נאָמען. די תורה גופא האָט איר אייגענע און
אינערלעכע ליכט צו באַפרידיקן דעם מענטשן,
אזוי אַז כבוד און געלט דאַרפן ניט שפילן קיין
ראָל. זיכער איז עס, אַז ווער עס לערנט צוליב
אַ זייטיקן צוועק, פאַרלירט דעם אינטערעס
אין דעם לערנען אזוי גיך ער דערגרייכט זיין ציל.
די תורה קאָן אַבער, נאָר אַ קיום האָבן ווען מען
פאַרגרעסערט טאַג-טעגלעך דעם אַנגעזאַמלטן
וויסן. און ס'איז אַן אַטער כּלל, אַז דער וואָס
פאַרגרעסערט ניט זיין וויסן, פאַרמינערט עס.
(רוח חיים).

(ד) הֵלֵל זָאָגַט דָאָס פֿאַלגנדיקע: (א) אַ איד זאָל
לערנען תורה לשמה און ניט כדי צו ווערן באַ-
רימט אַלס גרויסער מלומד; (ב) דער ערנסטער
לערנער זאָל ניט ווערן באַהערשט פון גאוה-
געפיל און טראַכטן אַז ער ווייסט שוין אַלעס; (ג)
אַ מענטש וואָס האָט אַסך געלערנט דאַרף פאַר-
שפרייטן זיין תורה צווישן אַנדערע; (ד) ווען
ער לערנט מיט אַנדערע, זאָל עס ניט זיין צוליב
כבוד וועגן. ד. ה. אַנצוטאָן אַ קרוין און ווערן
אַ פירער. הֵלֵל רעכנט אויס דערביי די שטראַפן,
וואָס זאָ אַינער קריגט, אויב ער איז ניט מקיים
די דאָזיקע פאַרזאָגן; (א) פאַרלירט זיין נאָמען,
(ב) זיין וויסן ווערט פאַרמינערט, (ג) טויט (אין
גייסטיקן זין), (ד) וועט אונטערגיין.
(יין לבנון).

(ב) זיין נאָמען. זיין — ניט דעם מענ-
טשנס, נאָר גאָט'ס. גאָט פאַרזאָגט אַזאַ מענטשן.
(נוצר חסד).

(ה) אונטערגיין. ווער עס טראַגט „די
קרוין פון דער תורה“ פאַר זיין אייגענעם נוצן
וועגן, איז ניט ראוי צו טראַגן דעם נאָמען
זלמיד חכם. (רש"י).

(ג) אַ מענטש דאַרף יעדן טאַג פרואוון זיך
אויסצובעסערן גייסטיק, זיך משתלם זיין אין
מדות טובות; טוט ער עס ניט, איז ניט נאָר
שטייגט ער ניט, נאָר ער פאַלט נאָך אַרונטער,
ווי אַ כראַנישער קראַנקער וואָס בעסערט זיך
ניט. ווארים ווען אַפילו די קראַנקהייט ווערט
ניט ערגער, ווי זי איז געווען מיט אַ טאַג פריי-
ער, ווערט אַבער דער גוף שוואַכער און דער
וידערשטאַנד פאַרמינערט. דאָס זעלביקע איז
אין גייסטיקן לעבן. דערפאַר זאָגט הֵלֵל: „ווער
עס פאַרגרעסערט ניט, פאַרקלענערט עס“.

(ו) הֵלֵל האָט אַנגעמערקט די נויטיקייט אַריינ-
צובריינגען ניט-אידן תחת כנפי השכינה, דורך
גרים האָט ער געהאַפט איינצושטעלן שלום
צווישן ישראל און אַנדערע פעלקער. דאָ
דייט ער אַן, אַז ליב האָבן און נאָכיאָגן שלום
צווישן יידן איז ניט אַלעס; די עכטע ליבשאַפט
צו שלום איז צו פאַרשפרייטן שלום צווישן יידן
און יידן און צווישן יידן און ניט-יידן, ביז אַלע
מענטשן וועלן דורכגענומען ווערן פון תורה
גייסט און שלום.

(רשב"ם).

(מילי דאבות)

13. He used to say: Whoso makes great his name loses his name; whoso adds not (to his knowledge) destroys it; and he who does not learn deserves to die; and he who makes (personal) use of the crown of Torah shall pass away.

such a profound influence that people facing problems would say to themselves: What would Aaron have said to this had he known of it? Such influence upon people is intrinsic in "loving peace." — *Beth Habhira*.

(g) The Hebrew Shalom has a wider meaning than the English 'peace'. For the individual it is welfare of every kind, sound health, prosperity, security, contentment, and the like. In the relations of men to their fellows it is that harmony without which the welfare of the individual or the community is impossible; aggression, enmity, strife, are destructive of welfare, as external and internal peace, in our sense, is its fundamental condition. — *George Foot Moore*.

1,12 (1) Flies look for ulcers, kings for war, wicked men for quarrels; but good men look only for peace. — *Hindoo*.

(2) Two contrary laws stand today opposed: one a law of blood and death, which, inventing daily new means of combat, obliges the nations to be ever prepared for battle; the other a law of peace, of labor, of salvation, which strives to deliver man from the scourges which assail him. One looks only for violent conquest; the other for the relief of suffering humanity. The one would sacrifice hundreds of thousands of lives to the ambition of a single individual; the other places a single human life above all victories. The law of which we are the instruments essays even in the midst of carnage to heal the wounds caused by the law of war. — *Louis Pasteur*.

MISHNAH XIII

1,13 (a) NAME. One should study the Torah for the sake of the Torah, not to make a name for himself; for, if one does not comply with this requirement, one is bound "to lose his name." The scholar is expected to be concerned with the subject matter. He should eagerly delve into the mysteries of the Torah, concerning himself not with things extraneous to it, be they honors or wealth. He who studies for self-aggrandizement or other selfish purposes would surely lose all interest in the Torah once his aim had been attained; and being thus disinterested he would no longer increase his knowledge. But one who does not increase his knowledge is, in effect, decreasing it. This is the significance of Hillel's words, "loses his name." — *Ruah Hayim*.

(b) HIS NAME. — "HIS" — not man's but God's name. God abandons him. — *Notzer Hessed*.

(c) WHOSO ADDS NOT. Man should try his utmost to do something each day for the improvement of his spiritual self. For, if one stands for long in one place without improving, he surely falls lower and lower, as does one who is ill and receives no assistance and relief. In such a case, although his illness becomes no worse than it was at the beginning, still his organism would surely become so weak and his resistance so low that he could hardly withstand a serious attack. Therefore, Hillel said: "He who does not add to his knowledge, destroys it." — *Milei D'Aboth*.

משנה י"ד

יד. ער פלעגט זאָגן: אויב איך בין ניט פאַר זיך — ווער איז פאַר מיר? און אַז איך בין פאַר זיך — וואָס בין איך? און אויב ניט איצט — ווען דען?

14. הוא היה אומר. אם

אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני ואם לא עכשו אימתי:

1. וואָס בין איך? גאַרנישט, עפר ואפר, ווי אַב־רהם האָט געזאָגט, אויך משה — „ואנחנו מה“ און מיר — וואָס זיינען מיר?

משנה י"ד

(א) ווען הלל זאל אונז געווען זאָגן בכיוון דעם איינציקן מאמר, וואָלטן מיר אים געדאַרפט אייביק דאַנקבאַר זיין; ווארים עס איז אַ ספק, צי עפעס קאָן געזאָגט ווערן אזוי קורץ, אזוי טיף, און אזוי ערנסט.

האָט ניט אַזעלכע טרייב־כוחות; זי מוז אַליין זאָרגן פאַר זיך. די נשמה איז צווישן די תאוות ווי אַ פּרעמדער וואָס ווערט פאַרטריבן אין אַ לאַנד וואו ער איז עלנט און אַז קרובים און פריינט. דאַריבער זאָגט הלל, אַז אויב די נשמה זאָרגט ניט פאַר זיך (איז ניט פאַר זיך), וועט קיי־נער ניט זיין פאַר איר — די תאוות וועלן זי פאַרניכטן. אַבער, אויב די נשמה איז יא אַק־טיוו און איז פאַר זיך, מוז זי וויסן אַז אין פאַר־גלייך מיטן מקור־החיים פון וואָנען זי שטאַמט, איז זי גאַרנישט שבגאַרנישט. דאַריבער זאָגט ער ווייטער, אַז אַ מענטש טאָר ניט אַפלייגן די אַרבעט פון זעלבסט־אויסבעסערונג און השלמה. „אויב ניט איצט — ווען?“ ווארים ווען קאָן דען אַ מענטש, אַפילו ווען ער איז געבענטשט מיט דער גרעסטער נשמה, דערגרייכן אַ מינימום פון השלמות?

(ב) אויב איך בין ניט פאַר זיך, ד. ה. אויב מיך קימערט ניט פאַר מיין גייסטיקער השגלמות און פאַקאַמענהייט, ווער וועט זיך קימערן פאַר מיר? דער מענטש איז באַשאַנקען מיט אַ פרייען ווילן, כדי ער זאל אויסווייזן דעם ריכטיקן וועג. דאָך נויטיקט זיך דער מענטש אַרץ אין גאַט־ס־הילף. דאַריבער זאָגט הלל: פאַר מיר גופא, „וואָס בין איך?“ ווידער, אויב אַ מענטש האָט יא אין זינען זיין גייסטיקן לעבן, נאָר פלייגט עס אַפ אויף שפעטער, איז ער אין סכנה צו פאַרלירן די געלעגנהייט. אויב ניט איצט — ווען? מאָרגן קאָן ער זיין טויט.

(ה) אין מיין פריער יוגנט האָב איך געדייענט — כּהאָב שוין פאַרגעסן וואו — די ווערטער פון אַ פאַרצייטיקן אידישן חכם — הלל, אויב איך געדענק ריכטיק: „אויב דו ביזט ניט פאַר זיך, ווער וועט זיין פאַר דיר? אויב דו ביזט פאַר זיך אַליין, ווער ביזטו?“ (די ציטאַטע איז ניט גענוי איבערגעגעבן).

(ג) ווען אַ מענטש האָלט שמירה אויף זיך גופא, וועט גאָט, געבענטשט איז זיין נאָמען, אים העלפן און אויסלייזן פון יצר הרע (שלעכטע אינסטינקטן און תאוות). אויב ער טוט עס ניט, וועט גאָט, געבענטשט איז ער, אים ניט אויס־היטן, ווארים אויב ער האָט קיין רחמנות ניט אויף זיך, פאַרוואָס זאל גאָט אויף אים רחמנות האָבן? „עס איז פאַרבאָטן“, זאָגן אונזערע חכמים, „צו האָבן רחמנות אויף איינעם וואָס האָט פאַר־וואָרפן וויסן“. הלל זאָגט דאַריבער — „אויב איך בין ניט פאַר זיך, ווער וועט זיין פאַר מיר?“

דער אינערלעכער זין פון די ווערטער האָט געלאָזט אויף מיר אַ רושם מיט זיין טיפער חכמה, און איך האָב זיי אינטערפּרעטירט פאַר זיך אזוי: איך מוז אַקטיוו אַכטונג־געבן אויף זיך, אַז מיין לעבן זאל זיין בעסער, און איך טאָר ניט לאָזן אַז אַן אַנדערער זאל טראָגן מיינע לאַסטן; אַבער, אויב איך וועל יא אַכטונג־געבן אויף זיך אַליין, אויף קיין זאך חוץ מיין אייגן לעבן, וועט עס זיין נוצלאָז, מיאוס, זינלאָז. דער געדאַנק האָט זיך אַריינגעפּרעסן טיף אין מיך נשמה, און איך זאָג איצט מיט איבערצייגונג: הלל־ס חכמה

(ד) פאַר זיך — פאַר מיין נשמה. דער גוף האָט צו זיין באַזיץ טרייב־כוחות וואָס העלפן אים עקזיסטירן, למשל, הונגער און דורשט. די נשמה

14. He used to say: If I am not for myself who will be for me? And when I am only for myself what am I? And if not now, when?

(d) Hillel teaches the following: (1) Every Jew should learn the Torah for the sake of learning and not in order to become famous as a scholar or to be honored by his fellowmen. (2) The learner should not rest satisfied with what he has gained but should steadily increase his knowledge. (3) While gaining knowledge of the Torah, one should not keep it to himself but should spread it among his fellowmen. (4) One should not spread it as one who places a "crown" on his head and pronounces himself the leader of the group. And Hillel makes explicit the penalties to be exacted in each event: (1) loses his name; (2) his knowledge decreases; (3) death [spiritual]; (4) Shall pass away. —*Ye'in Lebanon*.

(e) SHALL PASS AWAY. He who wears "the crown of the Torah" for his own benefit is not worthy of the name of scholar. (Rashi [It is doubtful whether Rashi is the author of the commentary attributed to him. Some ascribe it to Maimonides. In this work some citations are given in the name of Maimonides and others in the name of Rashi.])

(f) DRAW—TO THE TORAH. Hillel was a firm believer in proselytism as an effective way of bringing peace between Israel and other nations. Here he implies that loving and pursuing peace between one Jew and another is not the highest; the real love of peace is to draw people, both Jews and non-Jews, to the Torah so that all people will be imbued with the spirit of peace. —*Rashbam, quoted by Midrash Shmuel*

MISHNAH XIV

1,14 (a) IF I AM NOT—WHEN? Had Hillel left us but this single Saying, we should be forever grateful to him; for scarce anything can be said more briefly, more profoundly, or more earnestly.—*H. Ewald, quoted by Dr. Joseph H. Hertz*

(b) If I do not care for myself, for my spiritual development, who will? For freedom of choice was given man in order to enable him to choose voluntarily the proper course. But even though man is free, he still needs God's help. "I for myself... what am I?" If, on the other hand, I do care for my spiritual development but postpone the realization thereof, I am in danger of losing my opportunity altogether. For—"if not now, when?" Tomorrow one may die. —*Rashbatz*

(c) If a man will keep watch over himself the Holy One, blessed be He, will help and deliver him from the hands of the evil Yezer (instinct). But if he fails to do so, the Holy One, blessed be He, will surely not watch over him. For if he, himself, has no compassion upon himself, who should have compassion upon him? "It is forbidden," say our Sages, "to have compassion upon one who has spurned knowledge." In the words of Hillel, "If I am not for myself, who will be for me?"—*Mesillat Yesharim, translated by Dr. Mordecai M. Kaplan*

(d) IF I AM NOT FOR MYSELF, WHO WILL BE FOR ME?—"I am not for myself"—for my soul. The human body has many forces, such as the hunger and thirst drives, helping it to exist. The soul, however, has no such assistance. In a world of material desires it is like a stranger in

פרקי אבות

טו. שמאי זאָגט: מאַך אַ באַשטימטע צייט פאַר דיין תורה; זאָג ווייניק און טו אַסך; און נעם־אויף אַלע מענטשן מיט פריינלעכקייט.

1. באַשטימטע צייט, לערן יעדן טאָג אַ באַשטימטע צייט. 2. נעם־אויף, זיי מקבל־פנים יעדן בסבר פנים יפות, פריינטלעך.

אָוועקגעגעבן צו הלל, וועלכער האָט אים גע־ענטפערט אויף דער זעלביקער פראַגע: „וואָס דו ווילסט ניט אַז אַנדערע זאָלן דיר טאָן, זאָסטו ניט טאָן אַנדערע“ — דאָס איז די גאַנצע תורה און דאָס איבעריקע גיי לערן. הלל האָט אים אויך מקרב געווען ביז וואָנען דער געצנדיגער איז געוואָרן איינער פון זיינע תלמידים און צו־לעצט האָט ער זיך מגייר געווען. קורץ נאָך דער פאַסירונג, אָדער צום סוף פון זיין לעבן, האָט שמאי, ווייזט אויס, איינגעזען אַז הלל איז פאַר־שטענדיק גערעכט געווען. דאָן האָט אויך שמאי געענדערט זיין באַציאונג און אַנגענומען די דריי פרינציפן וואָס זיינען געבויט אויף פרידן און קאַמפראַמיסן. „מאָך דיין תורה באַשטימט“, ד. ה., באַשטימט אַ צייט אויף לערנען, כדי צו האָבן צייט אויפצונעמען מענטשן און זיך באַטייִליקן אין געזעלשאַפטלעכן לעבן. „זאָג ווינציק און טו אַסך“, ווי הלל, וועלכער האָט רעדוצירט די גאַנצע תורה צו איין פאַרמולע, ווארים מעשים זיינע וויכטיקער ווי רייד, און צולעצט, נעם אויף מענטשן בסבר פנים יפות“ — אַפילו אַזעלכע וואָס שטעלן דיר פראַגן ווי דער געצנדיגער האָט געשטעלט. (תורת אבות).

(ג) זאָג ווינציק, ד. ה. מאַך ניט אַזעלכע הב־טחות וואָס דו ווייסט אַז דו וועסט ניט קאַנען מקיים זיין. זאָסטו יא צו עפעס, „טו אַסך“ — האָב אין זינען צו טאָן מער ווי דו האָסט צוגע־זאָגט. (יהודה לירמאַ).

אויב דו ווילסט טאָן אַסך, זאָסטו רעדן ווייִניק. (הרב אברהם מרדכי הערשבערג).

(ד) דער וואָרט „קבע“ מיינט ניט „באַשטיִמען“ מען אַ צייט, נאָר „באַשטימונג“, ד. ה. האָלט די

משנה ט"ו

15. שְׁמַי אומר. עֲשֵׂה תורתך קבוע אָמור מְעַמ וְעֵשֶׂה תְּרַבָּה וְהָיָה מְקַבֵּל אֶת־כָּל־הָאָדָם בְּסֶבֶר פָּנִים יְפוֹת:

האָט געדינט ווי אַ שטאַרקער שטעקן אויף מיין וועג וואָס איז געווען ניט גלייך און ניט לייכט. איך גלויב, אַז אידישע חכמה איז מער אַל־מענטשלעך און אוניווערסאַל ווי וועלכע ס'איז אַנדערע; און דאָס איז ניט נאָר צוליב איר אַלט־קייט, ניט נאָר צוליב דעם וואָס זי איז די עלטסטע, נאָר אויך צוליב דער עכטער מענטשלעכקייט מיט וועלכער זי איז דורכגענו־מען, צוליב דעם הויכן יראת־הכבוד וואָס זי האָט פאַרן מין מענטש.

(מאָקסיס גאַרקי, 1916, בוק אָו דזשואיש טהאַטס, אַקספּאַרד).

צווישן מאַראַל־מענטשן איז פאַרשפרייט די אידיע, אַז זיי דאַרפן מאַכן זייערע שכנים גוט. בלויז איין מענטשן דאַרף איך מאַכן גוט; מיך גופא. אָבער מיין פליכט צו מיין שכן איז קלאָרער אויסגעדריקט ווען איך זאָג אַז איך דאַרף אים מאַכן גליקלעך, אויב נאָר איך קאָן. (ראַבערט לואיס סטיווענסאָן).

משנה ט"ו

(א) דער צדיק זאָגט זוינציק און טוט אַסך; אָבער דער רשע זאָגט אַ סך און טוט ווינציק. גאָט, ווי דער צדיק, זאָגט ווינציק און טוט אַסך. (ספר מוסר, ר' יוסף בן יהודה).

(ב) פּוֹיט דער טראַדיציע, איז שמאי געווען אומגעוודליק און אַ בעל־כעס, ווי עס ווערט דערציילט (שבת, ל"א) וועגן דעם געצנדיגער, וועלכער איז געקומען צו אים און פאַראַנגט לִי־צנות'דיק, אַז ער זאָל אים „אויסלערנען די גאַנ־צע תורה אויף איין פּוֹס“. שמאי האָט אים מיט צאָרן אָוועקגעשטויסן פון זיך מיט דער מעסט־שנור אין זיין האַנט. דער געצנדיגער איז דאָן

15. Shammai said: Specify a time for thy study of the Torah; Say little and do much; and receive every man cheerfully.

a foreign land who has no friend or relative. Therefore, if the soul is not to be for itself, no one would be for it. But consider "if I am only for myself," i.e., even if the soul attains to the highest, it is nothing compared to the Fountainhead of the Spirit, God Almighty. Hence the question of self-improvement does not brook delay. "If not now, when?" For when could a man attain to even a minimum of self-improvement? —*Milei D'Ab-oth*.

(e) In my early youth I read—I have forgotten where—the words of the ancient Jewish sage, Hillel, if I remember rightly: "If thou art not for thyself, who will be for thee? But if thou art for thyself alone, wherefore art thou?" [The citation is not exact.]

The inner meaning of these words impressed me with its profound wisdom, and I interpreted them for myself in this manner; I must actively take care of myself, that my life should be better, and I must not impose the care of myself on other people's shoulders; but if I am going to take care of myself alone, of nothing but my own personal life, it will be useless, ugly, meaningless. This thought ate its way deep into my soul, and I say now with conviction: Hillel's wisdom served as a strong staff on my road which was neither even nor easy. I believe that Jewish wisdom is more all-human and universal than any other; and this not only because of its immemorial age, not only because it is the first born, but also because of the powerful humaneness that saturates it, because of its high estimate of man. *Maxim Gorky, 1916, quoted in Book of Jewish Thoughts, Oxford University Press, 1922*

1,13 (1) There is an idea abroad among moral people that they should make their neighbors good. One person I have to make good: myself. But my duty to my neighbor is much more nearly expressed by saying that I have to make him happy if I may.

—R. L. Stevenson

MISHNAH XV

1,15 (a) The saintly man says little and does much; the wicked says much and does little. God, like the saintly, says little and does much. —*Sefer Mussar, Joseph B. Judah*

(b) SPECIFY. According to tradition, Shammai was a man of impatient and angry temperament. There is related (Shabbath 31) the story of an idolater who, wishing to make fun of the teacher, demanded that Shammai teach the whole of the Torah "while standing on one leg" (in the shortest possible time). Angrily the master pushed him away with the carpenter's rule he was then holding. (It was said Shammai was a carpenter by trade.) Thereafter, the rejected idolater attended the school of Hillel, Shammai's contemporary and opponent. Here there was expounded to him the famous maxim: "What is hateful to thee, do not do to thy fellow-man." Hillel so befriended the idolater that he enrolled as a student and subsequently, we are told, accepted Judaism. Later in life, Shammai, great man that he was, apparently saw the point and enunciated three principles, each of them of a conciliatory nature, befitting rather the peaceful Hillel than the easily excitable Shammai. "Specify a time for the Torah" —although one should devote his time to the study of the Torah, one should also

משנה ט"ז

טז. רבן גמליאל זאגט: מאך פאר זיך א רבין און טו זיך אפ פון צווייפל; און גיב ניט (אפילו) מער מעשר לויט אפשאצונג.

16. רבן גמליאל אומר.

עשה לך רב והסתלק מן הספק ואל-תתבה לעשר אימדות:

1. צווייפל, ספקות — טו זיך אפ פון צווייפל — האב ניט צו טאן מיט צווייפלהאפטקע זאכן. 2. מעשר — א צענט-חלק פון דער תבואה, וואס יידן האבן געצאלט די כהנים און לויס פארצייטנס.

און פרייד, וועלכע האבן אלעס גע- טאן מיט א שמייכל אויף די ליפן, און האבן גענומען די ענדערונגען און גע- שעניסן פון אונזער שטערבעכען לעבן ווי מענער, וועלכע באגעגענען דאס גוטע און דאס שעכטע ווי זיי קומען. (טשאַרלס קינגסלי)

תורה שטענדיק אין דיין האַרצן... ערשט דאן וועסטו פאַרשטיין די חשיבות פון פרינציפּ: „זאג ווינציק און טו אסך“, נעמלעך, אַז דער עיקר איז מעשים. אָבער ווען דו טוסט אַ סך, טאַר-סטו זיך ניט האַלטן העכער פון אַנדערע, נאָר געם אויף אַלעמען פריינטלעך און באַשיידן, וואַרים, זאַסט וויסן זיין, אַז די העכס-טע מדרגה פון תורה איז ליב האַבן אַלע מענטשן און זיי צוציען צום ריכטיקן וועג פון לעבן דורך אמת'ער פריינטשאַפט. (עבודת ישראל).

משנה ט"ז

(א) מאַך, אַפילו אַ רב, אַ גאון דאַרף אויך געפינען פאַר זיך אַ רבין אָדער וועגוויי-זער וועמען ער זאָל פּרעגן און נאָכפּאַלגן אין געוויסע פּאַלן. דאָס זעלביקע האָט געלערנט יהושע בן פּרחיה (משנה 6) אָבער דאַרטן באַציט עס זיך אויפן תּלמיד און דאָ אויפן רבין אויך. (אנאַנים)

(ה) אַפילו די טייערסטע מתנה, ווען זי ווערט געגעבן אַן פריינטשאַפט האָט ניט קיין ווערט. אַן אמת'ע מתנה איז נאָר די וואָס ווערט געגעבן פון אַ פריינט צו אַ פריינט. דעסטגלייכן ווען אַ מענטש נעמט אויף זיין פריינט בסבר פנים יפות, אַפילו ווען ער גיט אים ניט קיין זאך, איז עס ווי ער זאָל אים האַבן געגעבן די גרעסטע מתנה. (פאַראַפּראָזירט פון אבות דרבי נתן).

(ב) אַ מענטש דאַרף לערנען תורה פון אַלע-מען, אַפילו קלענערע און יונגערע פון זיך. „מאך זיך אַ רבין“ מיינט דאָס זעלביקע ווי „לערן פון אַלעמען“. (זהר, קדושים ח).

דער וואָס פאַסט אויף זיין מויל,פאַרהיט זיין זעל, דער וואָס שפּאַרט אויף זיינע ליפן, אויף אים וועט זיין אַ בראַך. (משלי, י, י"ט)

(ג) טו ניט קיין זאך על-פּי-השערה, דורך סתם טרעפן, וואַרים דו וועסט דורך דעם מוזן באַגיין אַן עוולה. אַזוי אויך אין דייע רעליגיע-זע טועכצן, זאָסטו זיך אויסהיטן פון צווייפלע-רייען אַזוי גוט ווי פון גלויבן אַלעס. עס איז ניט ריכטיק אָנצונעמען נאָר דאָס וואָס דער שכל איז מחייב אָדער, פאַרקערט, נאָר דאָס וואָס ווערט אויפגענומען פון די חושים, אַפלייקענענ-דיק אַלעס אַנדערעס... שלמה אין זיין גרויסער חכמה, האָט געזאָגט: „דער נאָר גלויבט אַלעס“. מנוחת הנפש קאָן אויפן בעסטן אופן געפונען ווערן, ווען אַ מענטש הערט זיך צו צום קול פון אַן אויטאָריזירטן לערער, באַפרייט פון ספקות און ווייט פון אַבערגלויבן, ניט צוגעבנדיק

ביי פיל ווערטער קען ניט אויסגעמידן ווערן זינד, און דער וואָס קאַרגט זיינע ליפן איז אַ קלוגער. (משלי, י"ט).

האַניקאָפּט זיינען ליבלאַכע רייד, זיס פאַר דער זעל, און אַ היילונג פאַרן געביין. (משלי, ט"ז, כ"ד, יהואש)

דערפאַרגרייכע מענטשן זיינען געווען די וואָס זיינען געווען פיל מיט האַפּנונג

16. Rabban Gamaliel said: Make thyself a teacher; be quit of doubt; and accustom not thyself to give tithes by guesses.

leave some time for his fellow-men. "Say little and do much"—following Hillel who summarized the Torah in one principle, implying thereby that in Judaism deeds are more vital than words (studying). And, third, "receive all men cheerfully," including the mockers whom it is possible to overwhelm by patience and love of humanity. —*Torath Aboth*

(c) SAY—DO. Say little, i.e., learn not to make promises you cannot keep; but when you do make a promise, "do much." Have in mind doing more than promised. —*Judah Lerma, quoted by Midrash Shmuel*

If you want to do much, say little. —*Rabbi A. M. Hershberg*

(d) The Hebrew word "keva" does not mean *fix a time* but rather *fix the Torah* in your mind and heart. Learn the dignity of the Torah's principle "say little and do much," for the importance lies in the fulfilling of its humane and divine precepts. However, even if you do much, do not be proud of your accomplishments, i.e., do not put yourself above your fellow men: but rather, "receive all men cheerfully" and humbly; for the highest ideal of the Torah is to love all men boundlessly and to draw them to the Good Life through true friendship. —*Avodath Israel*

(e) Even the costliest gift if presented in an unpleasant manner and without true friendship means nothing; for a real gift is that which is given by a friend to a friend with pleasantness. On the other hand, if one receives his friend cheerfully, even with empty hands, it is as though he had showered his friend with the best and

costliest of gifts. —*Paraphrased from Aboth di Rabbi Nathan*

1,15 (1) He that keepeth his mouth keepeth his life: but he that openeth wide his lips shall have destruction. —*Prov. 13:3*

(2) In the multitude of words there wanteth not sin: but whosoever refraineth his lips is wise. —*Prov. 10:19*

(3) Pleased words are as an honeycomb, sweet to the soul and health to the bones. —*Prov. 16:24*

(4) The men whom I have seen succeed best in life have always been cheerful and hopeful men, who went about their business with a smile on their faces, and took the changes and chances of this mortal life like men, facing rough and smooth alike —*Charles Kingsley.*

MISHNAH XVI

1,16 (a) MAKE. Even a Rabbi, his great knowledge notwithstanding, should find himself a teacher or guide whom he could follow in difficult situations arising in life. The same was taught by Joshua (Mishnah 6), but there the reference was primarily to the student of the Law. —*Anonymous*

(b) One should learn Torah "from all men," even those considered inferiors. The next step is to find for oneself a teacher, who would help one in the process of finding the right way to the Torah. Thus, to make oneself a teacher means "to learn from all." —*Zoar, K'doshim 5*

(c) Do nothing by surmise or upon conjecture, for in some measure you will commit injustice, giving either too much or too little. So likewise in your religious beliefs, abstain as much from doubt as from credulousness. It is as wrong to wrap one's self in agnostic self-deification, to ac-

משנה י"ז

17. שְׁמַעוֹן בְּנֵי אֹמֶר. כָּל־
יְמֵי גְדֻלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים וְלֹא
מִצְאָתִי לְגֹף מִזֶּבֶחַ מִשְׁתִּיקָה
וְלֹא הַמְדַרְשׁ עִקְרֵי אֱלֹהִים
הַמַּעֲשֵׂה וְכָל־הַמְרַבֵּה דְבָרִים
מִכִּיָּא הֵמָּא:

יז. שמעון זיין זון זאָגט: אַלע מיינע טעג בין
איך געוואקסן צווישן די חכמים און איך האָב
ניט געפונען צום קערפער בעסערס ווי שווייגן.
און דער דרש איז ניט דער עיקר נאָר די טאַט, און
ווער עס רעדט אַסך בריינגט זינד.

1. דרש, דרשנען, לערנען, ווערטער אין קעגנזאָץ צו
מעשים. 2. בריינגט, פאַראורזאָכט. 3. עיקר
הויפטזאך.

זיין נשמה אַלס קעניג און דעם קערפער אַלס די-
נער. דאָריבער זאָגט דער תנא „אַלע מיינע טעג
בין איך געוואקסן צווישן חכמים“, צוקונדיק זיך
צו זייער הנהגה, און כ'האָב באַשלאָסן, אַז עס
איז נישטאָ קיין בעסערע זאך פאַרן קערפער
ווי שווייגן — צו מאַכן הייסט עס, דעם קערפער
געהאַרכזאָם צו די באַפעלן פון דער נשמה —
זעלבסט-קאָנטראָל. (דרך החיים).

עפעס צו גאָט'ס וואָרט און ניט מינערנדיק פון
דעם. (אַלעקסאַנדער קאַהוט).
(ד) ווען דו באַשטימסט דעם מעשר וואָס
קומט די כוהנים, לויט און אַרעמעדייט, זאָלסט-
טו עס טאָן לויט אַ ריכטיקער מאָס און ניט סתם
דורך טרעפן. „פאַרלאָז זיך וואָס ווינציקער אויף
דיין פערזענדלעכן פאַראורטייל דעם גסיון
פון אייגנוץ.“
(טעילאַר, ציטירט פון דר. יוסף הערטץ).

(ג) דער פייניכסטער שווייגן איז דעמאָלט
ווען דער מענטש ווערט דערנידריקט און נעמט
עס אָן באַהבה. אַט אַזאָ שווייגן האָט שמעון גע-
לערנט ביי די גדולי ישראל צווישן וועלכע ער
איז אויפגעוואָקסן. זיי האָבן געליטן און גע-
שוויגן. (משה אלמושנינו).

גאוה און חוצפה זיינען ניט קיין סימנים פון
גרויסקייט. רבן גמליאַל פאָדערט פון רב צו
געפינען אַ לערער פאַר זיך, ביי וועמען ער זאָל
קענען שוואַלע צעה זיין אין וויכטיקע פראַגן וואָס
זיינען נוגע דער תורה אָדער דעם סאַציאַלן
לעבן. אַזאָ באַשײדנדיק פון רב פאַרגרעסערט
דעם פרעסטיזש פון דער תורה און אמונה. ווען
אין שטאַט איז פאַראַן אַ תלמיד חכם, איז דער
רב מחויב זיך באַראַטן מיט אים.
(רבנו ירוחם, ספר מישורים).

(ד) אַ קלוגער מענטש, וועלכער האָט גע-
שוויגן במשך אַסך יאָרן, איז געפרעגט גע-
וואָרן פאַרוואָס ער טוט אַזוי, און זיך תשובה איז
געווען: „איך האָב אַנאַליזירט די פראַגע פון
רעדן און געזען, אַז עס זיינען פאַראַן פיר מינים
רעדן: (1) נוצלאַזע ווערטער, וועלכע זיינען
שטענדיק שעדלעך, ווי קללות און רכילות;
(2) ווערטער וואָס זיינען טיילמאַל שעדלעך הגם
צומאַל צייטווייליק נוצלעך, ווי חנופה; (3) ווער-
טער וואָס זיינען ניט שעדלעך און ניט נוצלעך,
ווי סתם פלאַפערעיי; (3) ווערטער וואָס
זיינען שטענדיק נוצלעך און קיינמאַל ניט
שעדלעך, ווי ווערטער פון חכמה. איצט ווען
נאָר איך האָב עפעס צו זאָגן וואָס איז אי נוצ-
לעך אי אנגענעם, זאָג איך. אָבער אויב די ווער-
טער געהערן ניט צו דעם מין, שווייגן איך בעסער.
(רמב"ם).

משנה י"ח

(א) אַלע מיינע טעג. אַלע מיינע . . .
אינשליסנדיק אויך די צייט ווען שמעון איז
געווען דער נשיא פון סלֵהדרין. „איך האָב
ניט געפונען“ (פאַרן קערפער) עפעס בעסערס ווי
שווייגן — ווארים וואָס ווייניקער אַ מענטש
רעדט וועגן קערפער, ד. ה., וועגן מאַטעריעלע
זאַכן, אַרץ בעסער איז עס פאַר אים. וואָס מער
אַ מענטש טראַכט און רעדט וועגן קערפער, אַרץ
גרעסער וואָקסן זיינע פאַראַנגען און אַרץ שווער-
רער ווערט אים זיי אַלע צו באַפרידיקן.
(מדרש שמואל).

(ה) רעדט אַסך — זינד. ווער עס רעדט
אַסך, אַפילו וועגן תורה, בריינגט זינד. ווא-

(ב) שווייגן. דער וואָס וויל האָבן תיקון
הנפש, זעלבסט-אויסבעסערונג, זאָל באַטראַכטן

17. Simeon his son said: All my days I have grown up among the wise, and I have not found anything better (to the body) than silence; and not study is the chief thing but action; and whoso multiplies words occasions sin.

cept only that which is comprehensible to one's mind and perceptible to one's senses, doubting and rejecting all else, as it is an intellectual narrowmindedness to believe everything. Solomon, in his wisdom, has already expressed the thought: the fool believes everything without judgment. Peace of soul and ease of heart will best be found in hearkening to the voice of an authorized teacher, free from doubt and far from superstition, neither adding aught to the Word of God, nor taking aught therefrom. —*Dr. Alexander Kohut, The Ethics of the Fathers, 1885*

(d) TITHES. In apportioning the tithes of the produce to be devoted to priests, Levites, and the poor, the allocation was to be made by exact measure, not by conjecture. "Leave as little scope as possible for personal bias and the temptations of self-interest." —*Taylor, quoted by Dr. Joseph H. Hertz*

(e) Self-reliance and arrogance are not signs of greatness. Gamaliel demands of the Rabbi in Israel to provide himself with a teacher in formulating decisions on questions of law or when passing judgment on matters pertaining to Judaism or social life. Such humility in a Rabbi enhances the prestige of the Torah and religion. If there be a Talmid Hakham in the town, it is incumbent upon the Rabbis to consult with him. —*Rabenu Jeruchum, in his book Mesharim, Nathiv 1, part 2.*

MISHNAH XVII

(a) ALL MY DAYS. "All my days" includes the time when Simeon held the title of the President of the Sanhedrin. "I have not found (for the body) anything better than silence"—the less one speaks of the body, i.e., of material things, the better for both the body and the soul. On the other hand, the more one thinks and talks of the body, the greater is the desire and the more difficult it is to satisfy it. —*Midrash Sh'muel*

(b) SILENCE. He who desires to improve himself should regard his soul as a king who must command obedience from everyone in order to rule in the fullest sense of the word. And that is what Simeon implies: "All my days I have grown up among the wise," observing their ways of conduct. Thereupon I concluded that there was nothing better for the body than silence, i.e., obedience to the dictates of the spirit, or conquering (silencing) the passions. *Derech Hayim.*

(c) The most painful silence is that which is endured under insult; it is also the hardest to bear. This art of silence, endured by the Wise of Israel during the centuries, Simeon had learned from the scholars among whom he was reared. —*Moishe Almosnino*

(d) A wise man who had maintained silence for years was asked for the reason thereof, and he replied: "I have analyzed

משנה י"ח

18 גרפון שמעון בן גמליאל
אומר. על־שְׁלֹשָׁה דברים
העולם קים על האמת ועל
הדין ועל השלום. שְׁנֵי אַמֵּר
אמת וּשְׁשֵׁפֶט שְׁלוֹם שְׁפָטוּ
שְׁשֵׁנִיכֶם (וכריה, ח, טו):

יח. רבי שמעון בן גמליאל זאָגט: אויף דריי זאכן באשטייט די וועלט — אויפן אמת, אויף דעם משפט און אויף דעם שלום, ווארים עס איז געזאָגט געוואָרן, „אמת און אַ משפט פון שלום זאָלט איר אורטיילן אין אייערע טויערן“.

1. מ ש פ ט — גערעכטיקייט וואָס ווערט אַרויסגעטראַגן אין געריכט, געזעץ. 2. א י י ע ר ע ט ו י ע ר ן — ביי די טו י ע ר ן פון שטאַט זיינען, אין די אַלטע צייטן, געזעסן די ריכטער און זקנים.

משנה י"ח

רים אפילו רעדנדיק וועגן תורה-ענינים דארף אַ מענטש „זאָגן ווינציק און טאַן אַסר“.
(משה אלמושנינו).

(א) ר' שמעון'ס דריי „זאכן“ זיינען ניט להיפוך די דריי וואָס זיינען אויסגערעכנט אין משנה ב'. דאָרט האָט שמעון הצדיק געברויכט דעם אויסדרוק „די וועלט שטייט“ און דאָ ווערט געזאָגט, „די וועלט באַשטייט“ (קים). אמת, גע- רעכטיקייט און שלום העלפן פרעזערווירן דעם מענטשן-מין, פונקט ווי זייערע קעגנזאָצן — פאַרשקייט, אַפּאַרעריי, און קריגעריי (מלחמה) שטעלן די עקזיסטענץ פון דער מענטשהייט אין טכנה. דער פאַקט וואָס די געזעלשאַפֿט, ניט-אַכ- טנדיק אויף אַלע סאַציאַלע אומרוען און קאַנ- פליקטן, איז ניט צעשטערט געוואָרן, ווייזט אַז ר' שמעון'ס מאַמר איז אמת.
(זכות אבות).

(1) דער מענטש איז באַשאַפֿן געוואָרן מיט צוויי אויערן און איין מויל, כדי ער זאָל הערן וואָס מער און רעדן — וואָס ווייניקער.
(שירי מדות).

(2) די אייזנבאַן לערנט אונז, אַז יעדע מי- נוט איז טייער. דער טעלעגראַף — אַז יעדער וואָרט איז טייער. דער טעלעפּאָן — אַז וואָס מ'רעדט דאָ, הערט מען דאָרט.
(סאָדיגורער רבי, ר' אברהם יעקב).

(ב) אמת, גערעכטיקייט, שלום. אמת — זוכן וואָס מער וויסן און חכמה. גערעכ- טיקייט — סאַציאַלע געזעצן און זייער דורכפיר. שלום — עטיק און מאַראַל. די עקזיסטענץ פון מענטשנס וועלט וואָלט ניט מעגלעך געווען אַן די דריי.
(רמב"ם).

(ח) אידישקייט איז אַ רעליגיע פון מעשים. ניט עמאַציאָנעלע שיינרעדנעריי, ניט הויכע פראָזן, ניט ווערטער-שפּיל זיינען דער עיקר, נאָר די טאַט, דער ניט-צוויידייטיקער דורכפיר פון די תורה-פאַרשריפטן איז אין אַלע צייטן געווען דער עכטער אויסדרוק פון אידישקייט.
(ד.ר. אלעקסאַנדער קאַהוט)

(ג) גערעכטיקייט — ריינוואַשן דעם אומ- שולדיקן און פאַראורטיילן דעם שולדיקן. אמת — ניט אַפּצונאָרן איינער דעם אַנדערן. שלום צווישן פעלקער און צווישן יחידים.
(ברטנורא)

עס זיינען פאַראַן דריי מינים שווייגן. „שווייגן פון ווערטער“ איז גוט מחמת דעם וואָס צעלאָזענער אומקאַנטראָלירטער רעדן איז גור- רם שלעכטס. שווייגן אָדער צוריקהאַלטן די פאַרלאַנגען און תאוות איז נאָך בעסער. מחמת עס פאַרשטאַרקט דעם גייסט. אָבער דאָס בעסטע פון אַלעס איז שווייגן (אָדער זיך צוריקהאַלטן) פון אומנויטיקע און צעמישטע געדאַנקען, מחמת דאָס איז נויטיק פאַר אינערלעכער דעראינע- רונג, און מחמת דאָס לייגט דעם יסוד פאַר אַ ריכטיקער רעגולירונג און שווייגן אין אַנדערע הינזיכטן.
(מאָדאָס גויאָן).

(ד) אמת איז איינער פון די זיינן אויף וועל- כע די וועלט שטייט, ווער עס זאָגט אַ ליגן, איז גלייך ווי ער האָט צעשטערט איין פונדאַמענט פון דער וועלט. פון דער אַנדער זייט, דער וואָס

18. Rabban Simeon, the son of Gamaliel, said: by three things is the world preserved: by truth, by judgment, and by peace. As it is said: "Truth and judgment of peace judge ye in your gates." —**Zech. 8, 16**

the matter of speech and have reached the conclusion that there are four kinds of words:

(1) Useless words, such as cursing or gossiping, which are always *damaging*.

(2) Words which are sometimes useful and sometimes damaging, as, for instance, flattery.

(3) Words which are neither useful nor damaging, as for instance, prattling.

(4) Words which are always useful, as the words of wisdom. Now, whenever I have something to say which is both useful and exalting, I readily speak. But if the words do not belong to this last category I prefer silence to talking.

Such silence is Wisdom. —*Maimonides*

(e) WORDS—SIN. Whoso speaks much, even about the Torah, causes sin; for even in this respect one should "say little and do much." —*Moishe Almosnino*

(d) Man was born with two ears and one mouth—to hear much and talk less. —*Shiurei Midoth*

(e) The train demonstrates that every minute is precious; the telegraph, that every word must be counted; and the telephone, that something said here is bound to be heard elsewhere. —*Abraham Jacob, Rabbi of Sadigure*

(f) Judaism is primarily and supremely a religion of deeds. Not emotional raving, not fullness of phrase, not jingling of

words, but the deed, the living act, the unambiguous pious practice of religion was valid in all times as the true expression of genuine Judaism. —*Dr. Alexander Kohut, The Ethics of the Fathers, 1885.*

1,17 (1) There are three kinds of silence. Silence from words is good, because inordinate speaking tends to evil. Silence or rest from desires or passions is still better, because it prompts quickness of spirit. But the best of all is silence from unnecessary and wandering thoughts, because that is essential to internal recollection, and because it lays a foundation for a proper regulation and silence in other respects. —*Madam Guyon*

MISHNAH XVIII

1,18 (a) Rabbi Simeon's three fundamentals are not contradictory to the three "things" mentioned in Mishnah 2. In the latter reference, Simeon the Just used the expression "the world stands," whereas the expression here is "the world is preserved," (Kayyam). Truth and justice and peace preserve the human race just as their opposites—falsehood, injustice, and conflict (war) undermine it. The fact that society, in spite of all the social disturbances and conflicts, has not disintegrated points unmistakably to the truth of this Saying. —*Z'chuth Aboth*

(b) TRUTH, JUDGEMENT, PEACE. Truth—searching after knowledge. Judgment—social laws and their execution by the government. Peace—moral life. The existence of man's world depends upon these three fundamentals. —*Maimonides*

רבי חנניא, דער זון פון עקשיא, זאָגט: גאָט ברוך הוא האָט געוואָלט מזכה זיין דאָס ייִדישע פּאָלק, דאָריבער האָט ער זיי געגעבן אַסך תורה און מצוות. ווי עס איז געזאָגט געוואָרן: „גאָט האָט באַוויליקט פון וועגן זיין גערעכטיקייט גרויס־צו־מאָכן די תורה און זי פאַרשענערן“.

1. מזכה זיין, געבן אַ זכות, אַ פּריוויליגיע.

דער לעצטער מלחמה, זיינען זיי אויסגע־געגעבן געוואָרן אויף טאָן שלעכטס — אַן אַרבעט וואָס האָט געבראַכט אומגליק טויזנטער פאַמיליעס און וואָס האָט צע־שטערט די לעבנס פון אַזוי פיל אַרבעטס־מענטשן, וואָס האָבן געקאַנט טאָן נוצלע־כע אַרבעט. (בענדזשאַמין פרענקלין).

משנה י"ט

(א) **תורה**. „דער מאמר איז מעגלעך אַ תשובה אויף דער קעגנערישער מיינונג פון שאול פון תרשיש, וועלכער האָט אָפגעשאַפט די מצוות, כדי צו בריינגען דאָס קריסטנטום צו די געצנ־דינער. דאָ ווערט געזאָגט, אַז עס איז ניט פאַראַן קיין בעסערער באַווייזן אויף גאָט'ס ליבשאַפט צו ישראל'ין ווי די פיל מצוות וואָס ער האָט זיי געגעבן. עס איז געווען אַ גרויסע מתנה פון גאָט צו לערנען ישראל דעם וועג פון עטישער קדושה, און זיי מאַכן ווירדיק אין די אויגן פון גאָט“.

(איי. עפשטיין, ציטירט פון דר. יוסף ה. הערטץ).

(ב) **פילע מצוות**. ווען גאָט וואָלט גע־געבן ישראל'ין נאָך עטלעכע אַלגעמיינע מצוות, וואָלט געווען שווער צו געפינען אַ זכות אויף די וואָס זיינען אויף זיי עובר. געבנדיק אונז אַסך מצוות, האָט ער אונז גלייכצייטיק געגעבן אַ גע־לעגנהייט צו געפינען אַ זכות אויף יעדן, וואָרים אויב אַ איד איז ניט מקיים איין מצוה, איז ער מקיים, אָדער קאָן שפעטער מקיים זיין, אַן אַנ־דערע. דאָריבער זאָגט ר' חנניה: דער היילי־קער געבענטשט איז זיין נאָמען האָט ישראל מזכה געווען (געגעבן אַ זכות), דערפאַר האָט ער זיי געגעבן אַ תורה און פיל מצוות“.

(פני שלמה).

משנה י"ט

רבי חנניא פּוּקֵי עקשיא אומר. רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות. שנאמר וי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר (שעה סב, כא):

איז פאָרויכטיק מיטן אמת איז גלייך ווי ער האָט פאַרפעסטיקט דעם יסוד פון דער וועלט. (מסלת ישׂרים)

רבי שמואל, זון פון נחמני, האָט געזאָגט: גאָט האָט באַשאַפן אלעס אין דער וועלט, אַחוץ דעם שקר און די פאַלשקייט. ביידע זיינען אויסגעטראַכט געוואָרן פון מענטשן. (פּסיקתא רבה, כ"ד).

איך שרױס זיך האַרציק אָן אַן דיין פּרייד צוליב דעם צוריקקער פון שלום. איך האָף אַז דער שלום וועט זיין דויערנדיק, אַז די מענטשהייט וועט סוף כל סוף — מחמת דעם וואָס מענטשן רופן זיך דענ־קנדיקע באַשעפענישן — האָבן שכל גע־נוג צו שליכטן זייערע סכּוּכים ניט־שניידנדיק איינער דעם אַנדערן די העל־זער; וואָרים, לפי דעתי, איז קיינמאָל ניט געווען קיין גוטע מלחמה אָדער אַ שלעכ־טער שלום. וויפיל באַקוועמליכקייטן און קאַמפּאַרט פון לעבן וואָלטן מענטשן גע־קאַנט האָבן, ווען דאָס געלט וואָס ווערט פאַרשווענדט אויף מלחמות וואָלט גע־קאַנט פאַרנוצט ווערן אויף נוצלעכע זאַכן! ווי גרויס און ברייט אַגריקולטור וואָלט גע־וואָסן — אַזוי הויך ווי די בערג; וויפיל טייכן וואָלטן געקאַנט נאוויגירט ווערן, אָדער פאַראייניקט ווערן דורך קאַנאַלן; וויפיל בריקן, רעזערוואַרן, נייע שאַ־סייען, אָדער אַנדערע עפנטלעכע פּראַ־יעקטן, בנינים איינריכטונגען, פאַר־וואַנדעלענדיק ענגלאַנד אין אַ פּולשטענדיקן גן עדן, וואָלטן געקאַנט געשאַפן ווערן ווען די מידיאַנען זאָלן געווען אויסגעגעבן געוואָרן אויף טאָן גוטס אַנשטאַט, ווי אין

19. Rabbi Chananiah, the son of Akashia, said: The Holy One, blessed be He, was pleased to make Israel worthy; wherefore He gave them a copious Torah and many commandments; as it is said (Isa. 42:21), it pleased the Lord, for His righteousness sake, to magnify the Torah and make it honorable.

(c) **JUSTICE.** Justice is vindication of the innocent and conviction of the guilty. **TRUTH.** Truth is the absence of falsehood between man and man. **PEACE.** —Between nation and nation and between man and man. —*Bertenuro*

(d) Truth is one of the pillars upon which the world rests. Whoever utters a falsehood acts, therefore, as though he had removed the foundation of the world. And, on the other hand, whoever is careful to speak the truth acts as though he had established the world's foundation. —*Mesillat Yesharim*, translated by Dr. Mordecai M. Kaplan

1,18 (1) Rabbi Shmuel, the son of Nachmoni, said: God created everything in His world except the lie and the falsehood. Both of them were thought out by men. —*Psikta Rabba 24.*

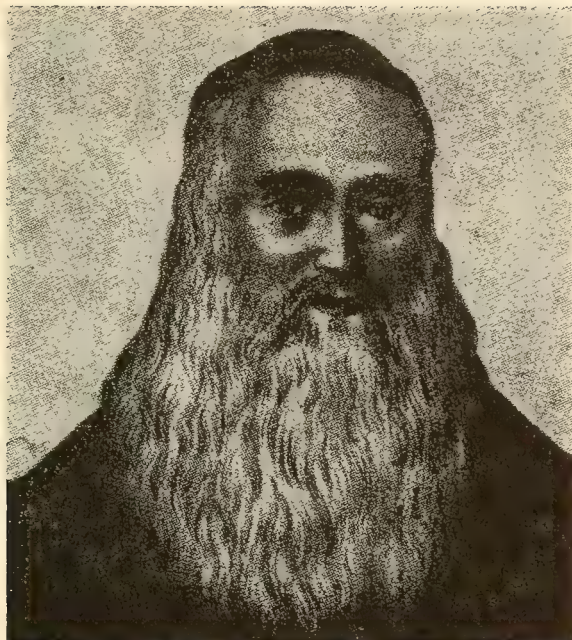
(2) I join with you most cordially in rejoicing at the return of peace. I hope it will be lasting, and that mankind will at length, as they call themselves reasonable creatures, have reason enough to settle their differences without cutting throats; for, in my opinion, there never was a good war or a bad peace. What past additions to the conveniences and comforts of life might mankind have acquired, if the money spent in war had been employed in works of utility! What an extension of agriculture, even to the tops of the mountains; what rivers rendered navigable, or joined by canals; what bridges, aqueducts, new roads, and other public works, edifices and improvements, rendering England a complete paradise, might not have been obtained by spending those millions in doing good, which in the last war have been spent in doing mischief—

in bringing misery into thousands of families and destroying the lives of so many working people, who might have performed the useful labors. —*Benjamin Franklin.*

MISHNAH XIX

(a) **TORAH AND MANY COMMANDMENTS.** “These words may be a polemic against the subversive doctrine of Paul concerning the Torah. Here it is asserted that there is no greater proof of God's love to Israel than the multitude of commandments He has given Israel. They were a gracious gift of God, designed to train Israel in moral holiness, and make them all the more worthy in the eyes of the Holy One, blessed be He.” —*I. Epstein, quoted by Dr. Joseph H. Hertz*

(b) **MANY COMMANDMENTS.** Had God, blessed be His name, given Israel a few general precepts only, it would have been difficult to find justification for anyone who violated them. Having given Israel many commandments, He enabled us thereby to “judge every man according to the scale of merit.” Thus if one Jew, because of personal difficulties, did not fulfill a number of His precepts there were always others who did fulfill them. This is the meaning of Rabbi Chanania's words: “The Holy One was pleased to make Israel worthy; wherefore he gave them a copious Torah and many commandments.” —*Pnai Shloime*

DON ISAAC ABRAVANEL
(1437-1508)

The Creator has implanted in man
the desire to do good and a striving
to perfection.

—Chap. 2 12(c)

דער באַשאַפער האָט פאַרפלאַנצט
אין מענטשאַ דעם באַגער צו טאָן
גוטס און די שטרעבונג נאָך
פאַלקאַמענהייט.

פרק ב', י"ב (ג).

פרק ב'

CHAPTER II

RABBI JUDAH THE PRINCE

Rabbi Judah ha-Nasi (the Prince), son of Rabbi Simeon b. Gamaliel the Second, was born in the year 135 C.E. and died in 219.

Judah was a man of great talents, and he seems to have prepared himself from his earliest youth for his exalted position as leader of Israel. Studying under the guidance of his father, he absorbed not only the knowledge of the Torah as transmitted from generation to generation, but also acquainted himself with the various methods advanced by many scholars. In addition, he was provided with tutors who instructed him in secular subjects so that the door to the alien world might also be open to him. At a later period in his life Judah visited different schools and thus came in personal contact with the living masters of his time. In some of the schools he tarried for a time, enrolling as a student and participating in the discussions.

When he had assumed the office of Nasi, Rabbi Judah bent his efforts to a revival of the prestige which the Patriarchate had formerly enjoyed. He apparently increased by his own initiative the immense wealth inherited from his father, and this he used generously for building up a great center of learning and for the support of the scholars who flocked to his school.

His prestige grew through the years, both as a defender of the people's interests against the encroachments of the rulers and as the greatest teacher since Hillel. So great was his ascendancy that he was the only one in the long line of Tannaim (expounders) who was named the "Rabbi" (master) or "Rabbenu ha-Kadosh" (the holy).

In his relations with the authorities, Rabbi Judah displayed his masterly qualifications, both as a man of the world and as a man of practical wisdom. Thus many of the Roman officials became his closest friends, notably Antoninus who was then Governor. Rabbi Judah exploited this friendship for the benefit of his people.

He was a charitable man and gave generously to the poor. During periods of exceptional need, as during the years of famine, it was upon Judah's orders that wheat and corn were distributed to the hungry.

It is just indeed that later generations joined his contemporaries in characterizing Rabbi Judah as the man in whom Torah and Glory were combined.

Although his other contributions were many and vast, his greatest achievement and his life work was the compilation of the Mishnah, the code in which he collected the opinions and decisions of both his predecessors and contemporaries. Previously the Oral Law, transmitted from generation to generation, was studied in the academies and decided in accordance with the opinion of the majority. And long before the period of Judah the Prince, some of the learned had realized the difficulties involved in memorizing the various interpretations. Both Rabbi Akiba and Rabbi Meir had started the codification of the laws. But it was Rabbi Judah who carried this process on to completion. In this gigantic work he was aided by all the scholars of his academy, where the material was sifted and systematized and then written down in a clear and concise Hebrew. This work was immediately accepted as the standard book of the law, second only to the Penta-

Sayings of the Fathers

teach. Completed about 200 of the present era, this codification was to become the basis for both the Babylonian and the Jerusalemite Talmud.

The Saying in Aboth (chap. 2:1) quoted in the name of Rabbi Judah stresses the point that there is no difference between a light and a grave precept, and carries the warning that there is an eye that sees, an ear that hears, and a book in which everything is to be inscribed. This Saying is characteristic of a man who had become, after Moses, the greatest lawgiver of his people.

RABBI JOCHANAN b. ZAKKAI

A disciple of Hillel the Elder, Rabbi Jochanan was one of the most prominent religious leaders before the destruction of the Temple (70 C.E.). But after the collapse of the revolt against Rome, he became not only the acknowledged leader but also the "Father of Wisdom," "Father of coming generations," "Light of Israel," and "The Pillar of the Sanctuary"—qualities attributed to him by his colleagues and disciples.

The situation was desperate then: the City of Peace was in ruins; the country as a whole was devastated; and the people helplessly awaited their fate at the hands of a cruel foe.

Day after day Rabbi Jochanan brooded over the problem of what to do and how to save from destruction whatever could be saved under the circumstances. Land, people, Torah—which of the three would be the easiest to save? Land and people meant everything to the enemy: a countryside could be exploited and a people could be made to labor for masters or be sold into slavery in the markets of Asia and Africa. But what did Torah mean to the enemy? This, then, was the solution: a properly guarded Torah would tend to keep the light of Israel burning.

Thus it came about that Rabbi Jochanan made his escape from the beleaguered city. It is said that his escape was effected by his disciples under the pretense that their

teacher had died and they were taking his body to eternal rest beyond the city walls. Following the escape he appeared before the Roman commander, Vespasian (who later became Emperor), and petitioned that the small town of Jamnia be designated as a place of refuge for the learned.

There followed, last but not least, Rabbi Jochanan's work to reconstruct the spiritual life of the people, consoling them and giving them guidance in their despair. This man is indeed an example of great leadership, genuine wisdom and foresight, and a model of inspired idealism which only the great possess and are able to apply at the most critical moments in the life of peoples and nations.

Rabbi Jochanan did not occupy officially the high office of Nasi (Prince); he was, nevertheless, regarded as the uncrowned head of Israel both in Palestine and in all other countries where Jews lived. Leaders everywhere turned to the school at Jamnia as previously they had turned to Jerusalem, and Rabbi Jochanan's word was revered as the word of God.

He was exemplary in his love for the people and the Torah. Teaching was to him a labor of love, and to it he dedicated his life. "If thou hast learned much," Rabbi Jochanan said, "do not keep it to thyself; for thereunto wast thou created." A "good heart" was to him the supreme thing—"the good way to which a man should cleave." That Israel has survived to this day is due in part to Rabbi Jochanan whose unselfish love inspired him to build a Realm of the Spirit for a people without a homeland and without a national life.

RABBI JOSHUA B. CHANANIAH

Rabbi Joshua b. Chananiah, second in rank among the five favorite disciples of Rabbi Jochanan b. Zakkai, was regarded by his generation as "the man of the golden mean."

He was a man of conciliation and peace and a diplomat of merit, and exerted great influence upon his contemporaries by his gentle manners, wit, and kindness.

Sayings of the Fathers

In the year 95 C.E. Rabbi Joshua visited Rome. His mission was to ransom some of the captives from Jerusalem and to obtain certain concessions from the rulers. In these transactions with the Roman authorities he showed himself to be a man to be reckoned with. Well versed in the sciences of his time, and possessing a good knowledge of astronomy and mathematics, he established excellent contacts with the elite of Roman society and then turned them to advantage for his sorely tried people. As related in the Talmud, he was even for a time on friendly terms with the Roman Emperor, but this is, of course, impossible to substantiate. We are also told that he visited Athens and the city of Alexandria in Egypt, then the center of world culture, and there discussed at length many vital problems with the Wise Men, challenging their wisdom and scholarship. In the Talmud, these Wise Men of Greece are called by the name of "The Wise Men of Athens."

Rabbi Joshua was a true disciple of Rabbi Jochanan both in the field of the Torah and as a leader of men. He was well aware that the Jewish people, weakened by revolt and strife, could scarcely withstand the domination of the Roman Eagle. In line with this realism of his views, he therefore advised conciliation rather than opposition.

At one time when the masses were becoming restless and a revolt seemed imminent, Rabbi Joshua told them the well known parable of the lion and the stork. "The lion," he related, "once was choked with a bone in his throat and announced far and wide that a rich reward awaited anyone who could remove the bone. The stork, thereupon, approached the lion and with its long bill extracted the bone. Upon its demand of the reward, the lion answered thus: 'You want reward? Is it not enough for you that you have been within the mouth of the lion and that you have emerged alive?'" The intent and meaning of this parable was understood by the people, and heeding the advice of Rabbi Joshua they laid down their swords.

Rabbi Joshua was opposed to the wasting of the people's energy on fruitless and un-availing fighting with the enemy, and it seemed to him more expedient to conserve energy for the strengthening of the people's will to live even under the most adverse conditions and to utilize the energies of the people in the creation of good will and unity among the ranks of the Jews themselves. He was, himself, an outstanding example in this particular. Although he was a descendant of the tribe of Levi and thus an aristocrat by birth, and although he had served as one of the singers in the Temple, Rabbi Joshua was a blacksmith by trade. Even after establishing his school in Pekiin, he worked by day and learned by night. Although he lived in a damp cellar in an outlying part of the city, he never complained about his lot and he never begrudged others their enviable position. In his controversy with the Nasi Rabban Gamaliel and other scholars about the date on which the Day of Atonement should fall, he suppressed his own opinions in spite of his conviction that they were correct.

The story is told of the appearance of Rabbi Joshua with his cane and bag before the Nasi on the holiest day of the year. This display of modesty on the part of a person who would have gone into the fire for the slightest precept of the Torah, moved the Nasi so deeply that he arose and embraced Rabbi Joshua before the assemblage, saying: "Come in, my master in wisdom and my disciple." (Rosh Hashana 25)

This policy of conciliation, modesty, and good will may have been implied in his answer to Rabbi Jochanan's question. The question was: "Which is the good way to which a man should cleave?" (Aboth 2:13), and Joshua gave an answer as wise as it was terse: "A good friend." Certainly the implications of this are broad: be a friend and gain a friend, not only in joy but also in distress, and not only from the standpoint of the individual but also from that of a conquered nation like Israel under the heavy yoke of Rome.

RABBI ELIEZER b. HYRCANUS

Rabbi Eliezer, the son of a wealthy landowner, was the most beloved of the five principal disciples of Rabbi Jochanan b. Zakkai, and it was he who was called "the great."

Until twenty years of age he worked in the fields of his father, who wanted him to marry and rear children. But Eliezer, dissatisfied with this lot, worked out a secret plan to leave the farm and go to Jerusalem to study the Torah in the school of Rabbi Jochanan. For a long time, possibly for years, he nursed this secret desire while walking behind the plough, but would confide in no one. One day, during the ploughing, one of his oxen became disabled. Eliezer, knowing that his father would blame him for this accident, decided that the time had come to go to Jerusalem instead of returning home.

And thus this farmer's son arrived in a strange city to enter the school of Rabbi Jochanan. The teacher asked him about his family and whence he came, but Eliezer was so frightened by his new surroundings that he could give only incoherent answers. He declared that his intention was to study. Rabbi Jochanan pitied the young man who was completely ignorant and permitted him to become a student. Eliezer progressed so rapidly in his studies that within three years he outranked the older pupils.

Years later when Hyrcanus had become an old man he journeyed to Jerusalem to disown his defiant son. He arrived on the day that Rabbi Eliezer was given the honor of expounding the Torah in the presence of his teacher and all the students. Unobserved, Hyrcanus listened to the lecture and witnessed the enthusiasm it evoked. So impressed was he that he reconciled himself to his son's choice and instead of disowning Eliezer as he had contemplated, he assigned to him a double-portion among his sons. To this Rabbi Eliezer replied that riches meant nothing since his concern was only for the Torah.

Rabbi Eliezer seems to have been an uncompromising man. A follower of the

school of Shammai, he was extremely rigid in his conduct and views, and refused to deviate from his opinions in controversies with the Nasi and other scholars. His punishment for this stubbornness was isolation from his comrades. To the very end Rabbi Eliezer remained a "Shamuti"—a follower of the School of Shammai,—in spite of the fact that the laws were framed in accordance with the decisions of the School of Hillel.

We are told that Rabbi Eliezer never indulged in idle conversation and that he never made a step without first studying the Torah. It is also said that he was among the first to enter the academy and among the last to leave it.

RABBI TARPON

Rabbi Tarphon, friend of Rabbi Akiba, was one of the most remarkable personalities of the first century C.E.

A descendant of a priestly family, Rabbi Tarphon had served as a young priest in the Temple, but after the fall of Jerusalem he escaped with other scholars to join one of the schools in the provinces.

His relationship with Rabbi Akiba was based not only upon personal friendship, but also upon collaboration in the revolt against Rome. Although he was not actively engaged in the revolt, he contributed large sums of money to the cause and was well informed of the plans.

There is, for instance, an old story about Rabbi Tarphon and four other scholars who came together in a small village in Galilee, Bnai Berack, to discuss the story of the "Exodus from Egypt." The discussion, we are told, lasted the whole night and was halted only when their disciples appeared, saying, "Teachers, the morning-star has arisen; it is time to read the Shemah." This story is held by some scholars to be a veiled account of a revolutionary conference which had taken place at the time of Bar Kochba, in which Rabbi Tarphon was one of the principal figures.

As a great scholar and authority on the traditions of Israel, Rabbi Tarphon fre-

Sayings of the Fathers

quently invoked customs which had formerly been strictly observed. For the most part the scholars agreed with him and accepted his opinions. But at times Rabbi Akiba, who was one of the greatest exponents of the Torah at the time, took exception to his opinion on the basis of a logical elucidation of the Torah.

Once, on hearing Rabbi Tarphon's explanation of a custom, Rabbi Akiba, in the presence of all, countered with the following terse remark: "I think you have heard wrong." Rabbi Tarphon meditated for a time, arose, and declared: "Akiba, whoever departs from you is like unto one who departs from life."

Rabbi Akiba, for his part, was equally a true friend to Rabbi Tarphon, as illustrated by the following story. A disciple of his, obsessed by vainglory and pride, once tried to embarrass Rabbi Tarphon by posing a question impossible of answer. "You have greatly enjoyed," Rabbi Akiba bitterly remarked, "the opportunity to ask the old man something which he could not answer. I doubt that you will live long." The story is climaxed with the death of the arrogant pupil a few weeks later.

Their love for each other notwithstanding, Rabbi Akiba and Rabbi Tarphon often disagreed upon vital points of the Law. A particular example of such disagreement was the question of study versus good deeds. Rabbi Akiba held to the viewpoint that studying the Torah is first and foremost because "studying brings man to do good." Rabbi Tarphon, on the other hand, maintained that the carrying on of good deeds was the main attribute of the moral man. Many of the scholars agreed with Rabbi Akiba in this matter.

In the true sense of the word, Rabbi Tarphon was a man of "good deeds." Thus, in addition to his generous use of his own wealth for charitable purposes, he was also engaged in collecting money for good purposes, from others. This he did in his

capacity of Priest, for as such he was entitled, according to the law of the Torah, to tithes. In such a manner did Rabbi Tarphon find his own way to the alleviation of the suffering of the poor.

The innermost desire of this great and venerable teacher and moralist was to fulfill the commandments of the Torah, not only in letter but also in spirit, not only in general but also in the minutest of details. "Thou shalt honor thy father and mother" meant more than paying lip-service to them. He interpreted it to mean doing everything possible to safeguard the health of his parents and to make them happy. In this connection there is the well known story about his mother losing her shoe. As she was about to step on the ground barefooted, Rabbi Tarphon placed his hand under her foot, prepared to crawl after her to protect her foot until she could find her shoe. This little incident spread by word of mouth as an example of his observance of the Law and as an example of his deep rooted love for his mother.

Because he loved the Torah so deeply, Rabbi Tarphon refused to employ it for personal advantage. His was an ideal love. Only once in his life, it is related, did this moralist make "use" of the Torah. This occurred when he was arrested by a gardener on the false charge of stealing fruits or flowers while walking without permission through a garden. Seeing that his life was in danger, Rabbi Tarphon disclosed his identity and regained his freedom. He immediately regretted that he had not paid a possible ransom instead of making of the Torah a means to his own ends.

To Rabbi Tarphon Torah meant above everything else a labor of love. This is shown by his Saying in Aboth: "The day is short, the work is great, the laborers are sluggish, the wages are high, and the master is urgent."

פרק ב'

כל ישראל וכו'.

א. רבי זאגט, וועלכער וועג איז דער ריכטיגער קער און דער מענטש זאל אים אויסוויילן? דער וואָס איז אַ שיינקייט פאַר די טוער און אַ שיינקייט צו אים פון דעם מענטשן, און זיי אָפּגעהיט מיט אַ גרינגער מצוה ווי מיט אַ האַרבער, וואַרעם דו ווייסט ניט דעם געגעבענעם לוינ פאַר מצוות, און דו זאָלסט רעכענען דעם שאַדן פון אַ מצוה קעגן איר לוינ, און דעם לוינ פון אַן עבירה קעגן איר שאַדן. טראַכט זיך אַרײַן אין דריי זאַכן און דו וועסט ניט קומען צו קיין עבירה: ווייס וואָס איז איבער דיר, אַן אויג וואָס זעט און אַן אויער וואָס הערט, און אַלע דיינע מעשים ווערן פאַרשריבן אין אַ בוך.

1. „ר ב י” רבי הקדוש, ר' יהודה הנשיא, מחבר פון דער משנה.
2. מצוה, און אַנזאָג, אַ באַפעל, איינע פון די תרי"ג (613) מצוות.
3. עבירה, אַ זינד.
4. מעשים, טאַטן, טועכצן.

(ד) שיינקייט. (העברייאיש: תפארת)

דאָס וואָס איידלט אויס אַ מענטשנס נשמה. מענטשן וואָס טוען צדקה און חסד, טוען פאַר זיך גופא מער ווי פאַרן אַנדערן. אמת, דער לעצטער בענעפיטירט פון דער טובה; אַבער דער געבער געניסט אַ תענוג וואָס קאָן ניט גע-קויפט ווערן. די דאָזיקע גייסטיקע באַרייכערונג בלייבט ביי אים דאָס גאַנצע לעבן, דערהויבנדיק אים צו טאָן מער גוטס. און דאָס איז טאַקע וואָס רבי יהודה מיינט מיט די ווערטער „וואָס איז אַ שיינקייט פאַר אים וואָס טוט עס” (דאָס וואָס איז ערנהאַפט) — דאָס וואָס איידלט אויס די נשמה פון מענטשן אַלס סאַציאַלע באַשעפּע-ניש און אין דער זעלביקער צייט פאַרגרעסערט עס די גייסטיקע כוחות פון דער געזעלשאַפט בכלל.

(מדרש שמואל).

משנה א'

1. רבי אומר. איזו היא דרך ישרה שיוכור לו האדם כל-שהיא תפארת לעשה ותפארת לו מן האדם. וזהו זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע פתן שכתן של מצות. וזהו מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה: הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה. דע מה-למעלה מפה. עין רואה ואין שומעת וכל-מעשהו בספר נכתבים:

משנה א'

0 דער ריכטיקער וועג. גוטע מעשים פאַרשאַפּן כבוד דעם וואָס טוט זיי און אויך דער געזעלשאַפט בכלל. שלעכטס איז גורם שאַנד. (רש"י).

(ב) רבי זאָגט, דער ריכטיקער וועג איז דער וואָס בריינגט כבוד דעם וואָס גייט אויף אים און בריינגט אים אויך כבוד פון דער מענטש-הייט. דאָך, דאָרף מען-ניט מיינען אַז דאָס איז דער איינציקער ריכטיקער וועג: מ'מוז מודה זיין, אַז עס זיינען פאַראַן נאָך וועגן וואָס זיינען ער-נ-האַפט און אויף וועלכע מענטשן מעגן גייען. (שמן הטוב).

(ג) דער ריכטיקער וועג איז דער מיטל-וועג. אַ מענטש דאָרף טאָן דאָס וואָס איז אַ כבוד פאַר אים און אַ כבוד פאַר דער געזעלשאַפט. וואַרעם צווישן די ביידע זייגט דער ריכטיקער וועג.

(ברטנורא).

(ה) קודם האָט רבי יהודה אויפגענומען די

CHAPTER II

1. Rabbi said: Which is the right way a man should choose for himself? That which is an honor to him who makes it (chooses it) and which also brings him honor from humanity. Be heedful of a light precept as of a grave one, for thou knowest not the reward granted for precepts. Reckon the loss incurred by the fulfilment of a precept against the reward for its observance, and the gain obtained by a transgression against the loss it involves. Reflect upon three things and thou wilt not transgress: Know what is above thee—an eye that sees and an ear that hears and all thy deeds are inscribed in the book.

MISHNAH I

1. (a) THE RIGHT COURSE. Good deeds bring honor to him who performs them and also to society in general. Evil causes shame to both. —*Rashi*

(b) Rabbi says that the right course is that which is honorable to him who follows it and also brings him honor from mankind. Nevertheless, one must not believe that this is the only correct course. He must be prepared to admit that there may be other ways which other men feel to be honorable and in which they take pride. —*Shemen Hatov, quoted in Hasidic Anthology*

(c) The right way is the middle way. One should seek to do what is both an honor

to oneself and an honor to society, for between these two principles lies the Good Way. —*Bertnuro*

(d) HONORABLE (HEB. TIFERETH—BEAUTY). That which ennobles a man's soul. The man of charity and loving-kindness, in the process of helping others, in reality does more for himself than for the one whom he is helping. It is true that the latter reaps the benefit, but the donor derives a joy which cannot be bought. This spiritual enrichment remains with him all his life, exulting him to do more good. And this is what Rabbi Judah means with the words "what is honorable for him who does it"—that which ennobles the soul of man as a social being while at the same time enhancing the spiritual forces of society in general. —*Midrash Sh'muel*

פרקי אבות

פירט אין דער אָנוועזנהייט פון אַ גרויסן מעכ-טיקן קעניג. אין יעדן שריט וואָס אַ מענטש מאַכט זאָל ער פירן ווי ער שטייט פנים אל פנים מיט גאָט'ס גרויסקייט. ספעציעל דאַרף דאָס זיין אַזוי ווען אַ מענטש איז מתפלל אָדער לערנט תורה. צו „גיין אין זיינע וועגן“ שליסט איין אַרעס וואָס איז גוט און ריכטיק און וואָס איידלט אויס דעם כאַראַקטער. דאָס האָבן אונזערע חכמים געמיינט ווען זיי האָבן געזאָגט: „ווי ער איז אַ בעל רחמים און גנעדיק“ אַזוי זאָלסטו זיין אַ בעל רחמים און גנעדיק (שבת קל"ג. ב') דער מיט האָבן זיי געוואָלט אָנווייזן, אַז מעשים דאַרפן רעגולירט ווערן אין איינקלאַנג מיט מאַראַל און גערעכטיקייט. לויט אונזערע חכמים, „איז דער ריכטיקער וועג וואָס אַ מענטש זאָל זיך אויס-וויילן דער וואָס „איז אַ כבוד פאַר אים וואָס טוט עס, און וואָס פאַרשאַפט אים אויך כבוד פון דער מענטשהייט“. עס איז דער וועג וואָס פירט צום אמת'ן גוטן, נעמלעך, פלייסיקייט אין לערנען תורה און בעסערע סאָציאלע פאַרהעלטניסן.

(מסילת ישרים)

(ט) רבי, לערנענדיק וואָס פאַראַ וועג דער מענטש זאָל זיך אויסקלייבן, ווייזט אונז אַן, אַז עס זיינען פאַראַן דריי סכנות: (1) אַ מענטש קאַן אויסקלייבן די גרויסע און פאַר-וואַרפן די קלענערע זאַכן — דאָריבער וואַרנט ער אונז: „זיי פאַרזיכטיק מיט אַ פייכטער מצווה ווי מיט אַ האַרבער“. (2) אַ מענטש קאַן אויס-קלייבן דאָס צייטווייליקע און פאַרוואַרפן דאָס אייביקע. דאָריבער וואַרנט ער אונז: רעכנ דעם פאַרלוסט . . . (3) אַ מענטש איז עלול זיך פאַר-לאָזן אויף זיין פאַרשטאַנד און פאַרוואַרפן די לערעס פון דער געטלעכער אַנטפלעקונג. דאָרי-בער וואַרנט ער אונז, ווייס וואָס איז איבער דיר . . .“

(מ) לעהמאָן, שפּריכע דער פעטער, דייטש).

פראַגע פון אַלגעמיינעם מאַראַלישן אויפפיר צווישן מענטש און מענטש, אין וועלכן „כבוד“ און „ווירדע“ זיינען די מאַסן. דאָן האָט ער גע-ענטפערט די פראַגע וועגן די העכערע אַספעקטן פון לעבן: געוויסנהאַפטיקייט, גובר זיין די תאוות, און געלערזאַמקייט. די דאָזיקע הענגען ניט אַפּ פון דער גוטהייסונג אָדער פאַרדאַמונג פון מענטשן, ווארים דער אונטערליגנדיקער פרינציפ איז ביי זיי: „דער שכר פון אַ גוטער טאַט איז די טאַט גופא“.

(מתתיהו היצהרי.)

(1) טראַכט זיך אַריין. נאָכדעם ווי ער לערנט דעם מענטשן ווי ער זאָל זיך אויפפירן אין אַלגעמיין און אויך ווי זיך צו באַציען צו דער תורה, פאַרענדיקט דער תנא מיט די פאַר-גנדיקע ווערטער: (1) ווייס וואָס איז איבער דיר — אַן אויבערשטע קראַפט; (2) אַ קראַפט וואָס זעט און הערט; און (3) יעדער טאַט ווערט אַריינגעשריבן אין בוך פון לעבן, ד. ה. דו ביזט פאַראַנטוואָרטלעך צו גאָט. „טראַכט זיך אַריין“ — רייניק דיין האַרץ און מוח דורך אַריינ-טראַכטן זיך אין די זאַכן.

(פורת יוסף)

(2) דאָס זיינען די דריי אַלאומפאַסנדיקע איי-דייען: „ווייס וואָס איז איבער דיר“ — די אַר-יכולת פון גאָט; „אַן אויג וואָס זעט און אַן אוי-ער וואָס הערט“ — גאָט'ס אַלויסן; און „אַ בוך וואו אַלעס ווערט פאַרשריבן“ — שכר ועונש, לויט און שטראַף.

(סולת למנחה).

(ח) מורא-האָבן פאַר גאָט מיינט צו ווערן דורכגעדרונגען פון אַזאַ פאַרערונג און יראת הכבוד וואָס איז ענלעך צו דעם וואָס אַ מענטש

(e) At first Rabbi Judah seemed to have touched upon the question of general conduct between man and man, in which honor is commonly the measure of things. Then he answered the question regarding the higher aspects of life: piety, curbing the passions, and learning. These are aspects which have nothing to do with either the approval or disapproval of men, for the underlying principle here is: "The reward of a good deed is the deed itself. —*Mat-tithiah Hayizhari*

(f) REFLECT UPON. After instructing man as to his general conduct and also as to the attitude he should take towards the Torah, the Tanna concludes with the following words: (1) Know what is above thee—a Supreme Being; (2) He sees and hears, and (3) every deed is inscribed in the Book of Life, i.e., you are responsible to Him. "Reflect upon"—purify your mind and heart through contemplation. —*Porath Joseph*

(g) THREE. These are the three all-inclusive ideas: "Know what is above thee"—omnipotence; "an eye that sees and an ear that hears"—God's omniscience; and "a book in which everything is inscribed"—reward and retribution. —*Soless L'Minhah*.

(h) To fear God is to be moved by a sense of awe, similar to that which one experiences in the presence of a great and awe-inspiring king. In every move that one makes one should feel himself in the presence of the greatness of God. Especially is this true when one addresses Him in prayer or engages in the study of His Torah. To walk in His ways includes everything that makes for uprightness and

for the improvement of character. This is what our Sages intended when they said, "As he is merciful and gracious, so be thou merciful and gracious" (Shab. 133b.) What they wish to point out is that all of one's habits and actions should be regulated in accordance with the standard of uprightness and morality. According to our Sages, "the right course which a man should choose for himself is that which he feels to be honorable to himself, and which also brings honor from mankind." It is that course which leads to the achievement of the true good, namely, zeal for the Torah and the improvement of social relationships. —*Mesillat Yesharim, translation by Dr. Mordecai M. Kaplan*

(i) Rabbi, while instructing us as to the right course man should choose, teaches that there are three dangers on the threshold: (1) One is apt to choose the great and despise the small; therefore, he warns us, "Be heedful of a light precept as of a grave one." (2) One is apt to select the ephemeral and shun the eternal; therefore, he warns us, "Reckon the loss incurred . . ." (3) One is apt to rely upon his understanding and to abandon the lessons of revelation; therefore, he warns us, "Know what is above thee . . ." —*M. Lehman, Sprüche der Vater German*.

(1) My principle is to do whatever is right, and leave the consequences to him who has the disposal of them. **Thomas Jefferson, Writings, 33, p.317.**

(2) The ultimate notion of right is that which tends to the universal good; and one's acting in a certain manner has the tendency that he has a right thus to act. —**Francis Hutcheson, System of Moral Philosophy, Bk. 2, Chap. 3.**

משנה ב'

ב. רבן גמליאל, דער זון פון ר' יהודה הנשיא, זאָגט, גוט איז לערנען תורה מיט וועלטלעכע זאַכן, (דרך ארץ), ווארים די מי אין זיי ביידע מאַכט פאַרגעסן זינד. און יעדע תורה וואָס מיט איר איז ניטאָ קיין אַרבעט איז איר סוף בטל צו ווערן און בריינגען זינד. און אַלע וואָס זיינען עוסק אין צרכי ציבור זאָלן זיך ווידמענען צו דעם לשם שמים, ווארים דאָן וועט דער זכות פון זייערע אבות זיי העלפן און זייער גערעכט טיקייט וועט באַשטיין אייביק. און אייך וועל איך (גאָט) בריינגען אַסך שכר ווי איר וואָלט אַליין געטאָן.

2. רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר. ופה מלמוד תורה עם דרך ארץ שניגעת שניהם משכחת עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה במלה וגוררת עון. וכל העוסקים עם הצבור יהיו עוסקים עמהם לשם שמים שזכות אבותם מסמעתם וצדקתם עומדת לעד. ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה כאלו עשיתם:

- 1. דרך ארץ, מענטשלעכע הנהגה, אויפפיר; עניינים פון פראַקטישן לעבן. 2. עו ס ק זיין אָפגעבן זיך, ווידמענען זיך. 3. צרכי ציבור, געזעלשאַפטלעכע אַרבעט. 4. לשם שמים — פון גאָט'ס וועגן. 5. זכות, פרוויליגיע, גוטע מעשים און קרעדיט. 6. שכר, לויג, באַלוינונג.

משנה ב'

ווי זיינען פשוטע פוילנצער. כידוע, איז דער עיקר אין תורה־לערנען, ווי אין אַלע אַנדערע זאַכן וואָס האָבן אַ שייכות מיטן גייסטיקן לעבן, די כוונה. ווען אַ מענטש אַרבעט אַ גאַנצן טאָג כדי צו פאַרדינען אויף חיונה, און קומענדיק אַהיים אַ מידער לערנט ער ביז טיף אין דער נאַכט, ווי די חסידים ראַשונים פלעגן טאָן, ווערט דערמיט זיין ליבשאַפט צו דער תורה פעסטגעשטעלט און געזיכערט.

2 (א) דער זון פון רבי יהודה. געוויינלעך איז רבן גמליאל'ס זון ניט דערמאָנט געוואָרן אין אַנדערע פלעצער אין פאַרבינדונג מיטן נאָמען פון זיין פאָטער. ווען דער נאָמען ר' יהודה איז דאָ דערמאָנט געוואָרן, איז עס מעגלעך אַ רמז, אַז די וויכטיקייט פון דעם מאַמר איז ניט אַזוי אין דעם וואָס עס ווערט אין אים געזאָגט. נאָר אין דעם ווער עס האָט אים געזאָגט. ווארים רבן גמליאל, הגם ער איז געווען אַליין אַ נשיא און דער זון פון אַ נשיא, האָט געהאַלטן אַז אַרבעט איז אַזוי וויכטיק ווי תורה און אַז תורה אַן אַרבעט (דרך ארץ) פירט צו זינד. (פורת יוסף).

(סולת למנחה).

(ב) ניט נאָר איינפאַכע מענטשן דאַרפן אַרבעטן, נאָר אויך פירער און געזעלשאַפטלעכע עסקנים, צי זיי נויטיקן זיך אין דער באַלוינונג אָדער ניט. (אליעזר הכהן).

(ב) אַסך תורה לערנען אַן דרך ארץ (מעשים טובים) בריינגט ניט צו דער הויכער מדרגה פון תורה־מענטשן און שאַפט ניט די פערזענלעכ־קייט וואָס אידישקייט שטרעבט צו שאַפן; ווארים בלויז דורך דער קאַמבינאַציע פון תורה און מעשים טובים קומט אַרויס דער עכטער ייד. פאַרקערט, דער תורה־ליד קאָן זיין אַזוי ביזווייליך און אַראָגאַנט ווי דער עס־הארץ, אָדער נאָך מער, באַזונדערס ווען ער געברויכט זיין וויסן צו טאָן שלעכטס אַנשאַט גוטס. דער גוטער וועג באַשטייט אין דעם וואָס דער מענטש דער־גרייכט די גרעסט־מעגלעכע שלימות אין ביידע וויסן וואָס עס איז גוט און ניט טאָן, איז ער

2. Rabban Gamaliel, the son of Rabbi Judah the prince, said: An excellent thing is the study of the Torah combined with a way of life (worldly occupation), for the effort of both causes sin to be forgotten. All study of the Torah without work, must in the end be futile and brings in its wake sin. And let all who are engaged in social work do it with them for God's sake, for then the merit of their fathers sustains them, and their righteousness will remain forever. And as for you, I account you worthy of great reward, as if you had done it yourselves.

MISHNAH II

2. (a) THE SON OF RABBI JUDAH. The name of Rabban Gamaliel was not ordinarily mentioned in connection with the name of his great father. It is probably indicated here because the importance of the Saying does not consist only in the fact of *what* is said but also of *who* said it. For Rabban Gamaliel, though a prince himself and the son of a prince, held to the opinion that work is almost of equal importance to the Torah and that Torah without work would lead to sin. —*Pardes Joseph*

(b) Not only common people should work, but also leaders and social workers whether they need the compensation thereof or not. —*Eliezer HaCohen*

(c) AN EXCELLENT THING. It is not always true that those who study the Torah do it because they love it. The reason for such study may lie in a reluctance to do

hard work or it may lie in sheer laziness. In the study of the Torah, as in everything else pertaining to spiritual life, the *intention* is of paramount importance. However, when one works by day to earn a living and, upon returning home physically exhausted, studies late into the night as the pious of old were used to do, one's love for the Torah is undeniably established. —*Soless L'Minhah.*

(d) *Scholarly attainments alone, without Derech Eretz* (good deeds), fall far short of the high standard of a man of the Torah and do not make for a well balanced personality, for the latter must be a combination of both theoretical and practical wisdom. On the contrary, it is possible for a learned man to be as vicious and arrogant as the simpleton, particularly should he apply his knowledge to do wrong instead of good. The GOOD WAY lies in the attainment of the greatest possible perfection in both. To know *what* is good and not to do it is worse than not to know

פרקי אבות

איז דער וואָס לערנט די תורה און איז זי מקיים
אין מעשים בין אדם לחברו.

(דברי אמת)

(ח) **דרך ארץ**. דאָס וואָס די חכמי ישראל
האַבן געלערנט, אָז יעדער מענטש איז מחויב
צו האָבן אַ פּאָך אָדער באַשעפטיגונג ווייזט אויף
דער פּראַקטישער נישטערקייט וואָס איז בולט
אַנגעצייכנט אין דער אידישער עטיק.

(הערפּאָרד).

(ט) קיין ערלעכע אַרבעט, ווי שווער אָדער
אַפּשטויסנדיק, איז באַטראַכט געוואָרן אונטער
דער ווירדע פון אַ תלמיד חכם, אַזוי לאַנג זי האָט
פאַרזיכערט זיין אונאַבהענגיקייט און אים גע-
ראַטעוועט פון פּאַלן צולאַסט אויף אַנדערע. ווי
די פאַרצייטיקע נביאים, האָבן אונזערע חכמים
ניט גענומען קיין באַצאַלט פאַר לערנען מיט
אַנדערע אָדער ענדלעכע אַקטיוויטעטן. זיי זיינען
געווען אַרבעטער אָדער זיי האָבן געהאַט אַנדערע
באַשעפטיגונגען. אַזוי איז הילף געווען אַ האַלצ-
העקער; שמאי, אַ בויער; רבי יהושע, אַ שמיד;
רבי חנינה, אַ שוסטער; רב הונא, אַ וואַסערטרע-
גער; ר' אבא, אַ שניידער; אַנדערע זיינען גע-
ווען סטאַליערס, ביידלעך-מאַכער, ערד-אַרבע-
טער, און סוחרים.

(דר. יוסף הערטץ).

(ז) **צרכי ציבור**. דאָס שליסט איין

ניט נאָר צדקה נאָר אויך אַנדערע פאַר-
מען פון מענטשלעכער גוטסקייט און פריינט-
לעכקייט. אַזעלכע מעשים דאַרפן פּראַקטיצירט
ווערן לשם שמים, פון גאַט'ס וועגן, און ניט כדי
דער געבער זאָל דערגרייכן אַ העכערע מדרגה
פון כבוד און מאַכט. ווארים נאָר אַזעלכע מעשים
ווערן פאַראייניקט מיט די גוטע מעשים פון די
אבות, וועלכע האָבן געטאָן אַלעס פון גאַט'ס
וועגן; און דאָס איז די כוונה פון די ווערטער:
„ווארים דאָן וועט דער זכות פון זייערע עלטערן
זיי העלפן“ — דאָן וועט זייער אַרבעט זיין אויף
אַזאַ מדרגה, אַז אַפילו ווען זיי וועלן
ניט זיין בכוח דורכצופירן אַלעס, וועט גאַט צו-
רעכענען צו דער טאַט אויך זייערע כוונות און
אַנשטרענגונגען. ווארים אויב די כוונות וועלן
זיין לשם שמים, וועט אויך דאָס גוטע וואָס די

גער פון ניט וויסן גאַרנישט; ווארים „דאָס גאַנ-
צע לערנען פון דער תורה אַן אַרבעט“ און גוטע
מעשים איז פרוכטלאָז; ד. ה. עס בריינגט ניט
די געווינטשטע רעזולטאַטן און „ווערט די אור-“
זאך פון זינד“, מאַכנדיק צונישט די חשיבות
פון דער תורה אַלס גאַנצע.

(שלמה הלוי).

(ה) רבן גמליאל באַציט זיך אין דעם מאמר
אויפן געבאָט, „און דו זאַלסט טראַכטן אין דער
תורה בייטאָג און ביינאַכט“, זאָגנדיק דאָרויף, אַז
דורכשניטלעכע מענטשן קאַנען ניט דערגרייכן
אַטדי הויכע מדרגה. „גוט איז דאָס לערנען
תורה מיט דרך ארץ“ — דאָס הייסט, אַ מענטש
זאָל אָפגעבן אַ באַשטימטע צייט צו לערנען תורה
און די פאַרבלעבע צייט זאָל ער ווידמענען צו
אַרבעט. דרך ארץ מיינט „סאַציאַלע פאַרהעלט-
ניסן“. צו זיין אַ מענטש צווישן מענטשן איז ניט
קעגן דער תורה, נאָר, פאַרקערט, אַן אינטעגראַ-
לער טייל פון איר. פון דער אַנדער זייט, דער
וואָס גיט זיך אַפּ אינגאַנצן תורה, אויסשליסנדיק
יעדע אַנדערע באַשעפטיגונג, קאַן ווערן שלאַ-
בערדיק און פויל. אין פּאַל אַ מענטש דאַרף ניט
אַרבעטן צו פאַרדינען חיונה, זאָל ער בעסער
ווידמענען זיין צייט צו געזעלשאַפטלעכע אַר-
בעט. רבן גמליאל באַהאַנדלט אין דעם מאמר
דריי ענינים: (1) תורה; (2) תורה און אַרבעט;
(3) תורה און סאַציאַלע אַרבעט.

(אַלשיך)

(ו) **מאכט פאַרגעסן זינד**. דער וואָס

קאַן אַסך לערנען אָבער איז ניט ערלעך אין
מסתר, פאַלסיפּיצירט די תורה וועמעס חותם, ווי
גאַט'ס, איז אמת. דער ציל פון לערנען איז צו
שאַפן אַ גוטן און געטלעכן מענטשן.

(קדושח לוי).

(ז) דער וואָס איז ניט ערלעך מאַכט צו
נישט די תורה — אַפילו ער איז דער גרעסטער
גאון. דער וואָס איז אַן ערלעכער סוחר אָדער
געטרייער געוויסנהאַפּטער אַרבעטער, הגם ער
האַט ניט געלערנט קיין תורה, איז מקיים די
מצוות דורך ערלעכקייט און געוויסנהאַפּטיקייט.
ביידע זיינען, אָבער, איינזייטיק; אַ תלמיד חכם

Sayings of the Fathers

it at all; for "all study of the Torah without work", or good deeds, must, in the end, be futile; i.e., it does not bring the desired results and "becomes the cause of sin," negating the dignity and worth of the Torah as a whole —*Shloime Halevi*

(e) STUDY. Rabban Gamaliel elaborates herewith upon the command, "And thou shalt contemplate the Torah by day and by night." His elaboration takes the form of an exception to those who believe man should devote all his time to study, for this is beyond the reach of the average man. "An excellent thing is the study of the Torah combined with worldly cares" —man should allot a time for Torah and devote the rest to work. **WORLDLY CARES** (Hebrew: *Derech Eretz*) connotes human relations. To be a man among men is not extraneous to Torah, but rather is an integral part thereof. On the other hand, one who is engrossed wholly in Torah to the exclusion of any other occupation, may at times be in danger of becoming indolent and slothful. In the event one is able to live without earning a livelihood, it would be best that he engage in social work. Thus Rabban Gamaliel touches upon these three: (1) Torah, (2) Torah and work, (3) Torah and social work. —*Alshich*

(f) SIN TO BE FORGOTTEN. One who is well versed in the Torah but who is dishonest in business, falsifies the Torah whose stamp, like God's, is Truth. The aim of learning is only to make a good and godly man. —*K'dushath Levi*

(g) SIN. He who cheats negates the Torah even though he be a great scholar. And he who is an honest merchant or a loyal and conscientious worker, though devoid of Torah, fulfils it through honesty and loyalty to employer. Both, however, are onesided. The excellence of the Talmid Hakham consists in translating word into deed. —*Divri Emeth*.

(h) **WORLDLY OCCUPATION**. The insistence of Jewish teachers upon the duty of having a trade or occupation is a mark

of that practical sanity which is pre-eminent in Jewish ethics. —*Herford*

(i) No honest toil, no matter how difficult or repugnant, was deemed beneath the dignity of a scholar so long as it safeguarded his independence and saved him from being a burden on others. Like the Prophets of old, the rabbis would take no pay for their teaching or official activities. They were either manual laborers or they followed some calling or craft. Thus, Hillel was a wood-cutter; Shammai, a builder; Rabbi Joshua, a blacksmith; Rabbi Chanina, a shoemaker; Rav Huna, a water-carrier; R. Abba, a tailor; others were carpenters, tent-makers, farmers, and merchants. —*Dr. Joseph H. Hertz*

(j) **SOCIAL WORK**. This includes, as a matter of course, not only charity but all other phases of human kindness and goodness. Such deeds should be practiced for God's sake, and not as stepping stones to honors and power. For only deeds practiced for God's sake become one with the great deeds of the Fathers who acted unselfishly. This is the meaning of the words: "For then the merit of their fathers sustains them"—that is, their work is then highly trustworthy, so that even if one could not bring an act to completion, God would take into account the intents and efforts. For, if your intentions and efforts be for God's sake, it will be as though all the good performed by the fathers had been done by you. —*Isaac Karu*

(k) **THE MERITS OF THEIR FATHERS**. Social work endures only when done with the best intentions and for the good of others—for God's sake. Only then "the merit of their fathers sustains them"—to bring good results. —*Moishe Alashkar*.

(1) **I ACCOUNT YOU WORTHY**. The reward for good work done in behalf of society should come from God. One should not undertake such deeds with the expectation of earthly reward. Therefore, Rabban Gamaliel says: "I account you worthy." God will do the accounting; there is no need for each to do this himself. —*Maasei Aboth*

משנה ג'

ג. היט זיך פאר דער מאַכט, ווארים זיי זיינען
מקרב דעם מענטשן פאר זייער אייגענער טובה
וועגן. זיי ווייזן זיך ווי פריינט בשעת זיי האָבן
פון דיר אַ טובה און זיי קומען ניט צוהילף דעם
מענטשן אין צייט פון זיין נויט.

ד. ער פלעגט זאָגן: טו זיין ווילן ווי דיין ווילן,
כדי ער זאל טאָן דיין ווילן ווי זיין ווילן. זיי מבטל
דיין ווילן פאר זיין ווילן, כדי ער זאל מבטל זיין
דעם ווילן פון אַנדערע פאר דיין ווילן.

3. הוּוּ זְהִירִים בְּרִשׁוֹת
שְׂאִין מְקַרְבִּים לוֹ לְאָדָם אֲלֵא
לְצַרְף עֲצָמָם. נִרְאִים
כְּאוֹהָבִים בְּשַׁעַת הַנְּאֻתָם
וְאִין עוֹמְדִים לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעַת
דְּחָקוֹ:

4. הוּא הָיָה אוֹמֵר. עֲשֵׂה
רְצוֹנִי כְרְצוֹנָךְ כְּדִי שְׂיַעֲשֶׂה
רְצוֹנָךְ כְּרְצוֹנִי. בְּטַל רְצוֹנָךְ
מִפְּנֵי רְצוֹנִי כְּדִי שְׂיִבְטַל
רְצוֹן אַחֲרַיִם מִפְּנֵי רְצוֹנָךְ:

1. מ ק ר ב , דערנענטערן, באַפריינדן. 2. ה א ב 1 פ 1
ד י ר א ט ו ב ה — זיי נוצן דִּיך אויס פאַר זייערע צוועקן.
1. מ ב ט ל ז י י נ , אויפגעבן, מאַכן צונישט. 2. ד י י
ו ו י ל — באַגערן, פאַרלאַנגען, שטרעבונגען.

אונז קעגן האָבן נאָענטע באַצייאונגען מיט זיי.
ווארים, האַבנדיק אויפגעוואַקסן אין הויז פון
רבי יהודה הנשיא, זיין פאָטער, וועלכער איז
געשטאַנען אין נאָענטע באַצייאונגען מיט די רוי-
מישע הערשער, האָט רבן גמליאל געזען זייער
פאַרראַט און פאַרשקייט נאָכדעם ווי זיין פאָטער
איז געשטאַרבן. זיין ווארנונג איז דעריבער געווען
באַזירט אויף פערזענלעכער דערפאַרונג, הגם
עס איז אויסגעהאַלטן און אמת'דיק פאַר אַלע
צייטן.

(מוסר אבות).

(ב) אַ ווארנונג צו געזעלשאַפטלעכע טוער
וואָס ווערן דערמאָנט אין דער פריערדיקער
משנה, אָבער וואָס קאָן אַנגעווענדט ווערן לגבי
אַלעמען. דער כאַראַקטער פון די רוימישע בע-
אַמע, וועלכע האָבן אַדמיניסטרירט ארץ ישראל
אין יענער פעריאָדע, איז געווען אַזאַ, אַז דער
מאמר איז געווען פולשטענדיק באַרעכטיקט.
אָבער עס איז מערסטנס אמת וועגן יעדער „הער-
שנדיקער מאַכט“.

(דר. יוסף הערטל).

(ג) מאַכט און פריינטשאַפט גייען ניט שטענ-
דיק האַנט אין האַנט, הערשער קלייבן על פי רוב
אויס זייערע „פריינט“ פאַר זייער אייגענער טובה
וועגן.

(מגן אבות).

אבות האָבן געטאָן צוגערעכנט ווערן צו זייער
חשבון.

(יצחק קארן).

(ח) זכות פון די אבות. געזעלשאַפטלע-
כע אַרבעט האָט אַ קיום בלויז ווען עס ווערט גע-
טאָן מיט דער ריכטיקער כוונה און לטובת אַנ-
דערע — לשם שמים. בלויז דאָן ווערן די עוס-
קים בצרכי ציבור געשטיצט דורך די מעשים פון
זייערע עלטערן — צו בריינגען די בעסטע רע-
זולטאַטן.

(משה אלאשאקר).

(ט) דער שכר פאַר גוטער אַרבעט לטובת
הכלל דאַרף געגעבן ווערן פון גאָט. ווערן אַז
עסקן פאַר מאַטעריעלער באַלוינונג איז ניט קיין
הויכע מדרגה. דערפאַר זאָגט רבן גמליאל: „און
איך וועל אייך בריינגען . . . גאָט וועט אייך באַ-
לוינען, אָבער איר אַזיין זאָלט זיך ניט נעמען
קיין באַלוינונג.“

(מעשי אבות).

משנה ג'

(א) הִיט זִיך. שמעיה (אבות א', י')
בעת ער ווארנט אונז אַקעגן דער הערשנדיקער
מאַכט פאַרבאָט אונז צו האָבן וועלכע ס'איז מגע
ומשא מיט די מענטשן; אָבער רבן גמליאל ווארנט

3. Be cautious with the ruling power, for they befriend a man for their own benefit. They appear as friends when such is their enjoyment, but they do not aid a man in distress.

4. He used to say: Do His will as if it were thy will, that He may do thy will as if it were His will. Nullify thy will before His will, that He may nullify the will of others before thy will.

MISHNAH III

3. (a) BE CAUTIOUS. Shemaiah (Aboth 1:10) while warning us against ruling powers, rigidly forbids having anything to do with them; but Rabban Gamaliel cautions only against having any *close* dealings with them. For, having grown up in the house of Rabbi Judah the Prince, his father, who came in close contact with the Roman rulers, Rabban Gamaliel witnessed their cunning and treacheries upon his father's death. His warning was based mainly upon personal experience, but it holds true for all times. —*Mussar Aboth*

(b) A warning to the communal workers addressed in the preceding Mishna, but applicable to all. The character of the Roman officials who administered the Holy Land at that period was such as fully to warrant this bitter comment. However, it is largely true of every "ruling power." —*Dr. Joseph H. Hertz*

(c) Power and friendship do not always walk hand in hand. Rulers commonly select their "friends" for their own advantage. —*Moggen Aboth, Rashbatz*

(d) Those who are close to government officials expose themselves to two grave dangers: (1) over-confidence and (2) haughtiness. Seeing how harshly inferiors are treated by rulers, and wishing to avoid

a similar fate, those who are close to the ruling class quickly learn their ways. In time they learn also to believe in the lasting power of the rulers and they become arrogant and haughty. As to the first danger, Rabban Gamaliel comments: "Be cautious," for no ruler is secure in his position and confidence in him is therefore unwarranted. As to the danger of haughtiness, rulers "appear as friends" but they are ever ready to leave one to the mercy of his enemies or to the mercy of those dissatisfied with the ruler. This comment is a warning to a people living in exile. —*Soless Lminhah.*

(e) POWER. Do not allow friendship with high government officials to cause you to become over-confident. For that matter, do not look from above upon those who happen to be below you; for this is a type of friendship which, being based upon authority and self-interest, is not dependable. —*Mattithiah Hayizhari*

MISHNAH IV

4. (a) HIS WILL. Act in matters pertaining to God with the same joyful willingness as when you do something for your own good. —*Joseph Jabees*

(b) When one builds a house or buys clothing for himself, he tries to select the best materials and obtain the finest work-

פרקי אבות

משנה ה'

5. הלל אומר. אל תפרוש מן הצבור ואל תאמן בעצמך עד יום מותך ואל תדין אתי חברך עד שתגיע למקומו ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע ואל תאמר לכשאפנה אשנה שפא לא תפנה:

6. הוא היה אומר. אין בור ירא חמא ולא עם הארץ חסיד ולא חפישן למד ולא הקפזן מלמד ולא כל-הפרכה בסחורה מחכים. ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש:

ה. הלל זאגט: שייד זיך ניט אָפּ פון דער גע- זעלשאַפט, און גלויב ניט אין זיך ביזן טאָג פון דיין טויט, און פאַראורטייל ניט דיין מיטמענטשן ביז דו דערגרייכסט זיין אָרט, און זאָלסט ניט זאָגן אויף אַ זאָך וואָס איז ניט מעגלעך צו הערן, אַז סוף כל סוף וועט עס געהערט ווערן, און זאָלסט ניט זאָגן, „ווען איך וועל צייט האָבן וועל איך לערנען“ — טאַמער וועסטו ניט האָבן קיין צייט.

1. ער פלעגט זאָגן: אַן אונוויסנדיקער איז ניט (קאָן ניט זיין) קיין גאַטספאַרכטיקער, און אַ גראַבער-יונג איז ניט קיין חסיד, און דער שע- מעוודיקער ניט קיין געלערנטער, און אַ ביזער ניט קיין לערער, און ניט דער וואָס טוט אַסך מסחר ווערט קלוג, און דאָרט וואו עס זיינען ניטאָ קיין מענטשן, באַמי זיך צו זיין אַ מענטש.

1. שייד זיך ניט אָפּ פון דער געזעלשאַפט — זיי אַ מענטש צווישן מענטשן, באַטייליק זיך אין געזעלשאַפטלעכע אונטערנעמונגען. 2. סוף כל-סוף, ענדלעך.

1. חסיד, אַ פרומער, ערזעכער מענטש, 2. מסחר, האַנדל, קאַמערץ.

(ד) מאַכט, זאָל ניט דיין פריינטשאַפט מיט מושלים דיך מאַכן צו זעבסטזיכער. זאָסט אויך ניט קוקן פון אויבן אַרונטער אויף די וואָס זיינען שוואַכער פון דיר; ווארים דאָס איז אַזא פריינטשאַפט וואָס, זייענדיק באַזירט אויף אייגנ-נוץ, איז ניט פאַרזעסלעך.

(מתתיהו היצהרי)

משנה ד'

(א) זיין ווילן. באַצי זיך צו ענינים וואָס האָבן אַ שייכות צו גאָט מיט דער זעלביקער ווי-זייקייט ווי דו באַצייסט זיך צו דייענע פערזענלעכע ענינים.

(יוסף יעבץ)

(ב) ווען עמיצער בויט אַ הויז אָדער קויפט קליידער פאַר זיך, זוכט ער די בעסטע מאַטעריאַל און די מייסטערהאַפטסטע אַרבעט. אַזוי, ווען עמיצער טוט אַ מצווה זאָל ער עס טאָן אויפן פיינסטן אופן, ניט שפאַרנדיק קיין ענער-גיע און קיין אויסגאַבע. דאָס ווערט גערופן

(ד) די וואָס זיינען נאַענט צו רעגירונג בעאַמטע זיינען אַנגעוויזן אויף צוויי געפאַרן: (א) איבערטריבענע זעבסטזיכערקייט און (ב) גאווה. זעענדיק ווי אַזוי די נידריקערע ווערן באַהאַנדלט פון די הערשער, און וועלנדיק אויס-מיידן אַן ענלעכן גורל, זענען זיי זיך אויס די וועגן פון די הערשער. מיט דער צייט הייבן זיי אַן גלויבן, אַז די הערשער וועלן אייביק אַנ-האַלטן זייער מאַכט, און זיי ווערן אַראַגאַנט אין שטאַלץ. וועגן דעם ערשטן זאָגט רבן גמליאַל: „היט זיך“, ווארים קיין הערשער איז ניט זיכער אויף זיין פאַזיציע און דו ביסט ניט גאַ-ראַנטירט קיין זאָך. און וועגן דער געפאַר פון גאווה, זאָגט ער, אַז הערשער דערשיינען ווי פריינט, אָבער זיי זיינען אַלעמאַל גרייט איבער-צוזאָגן אַנדערע צום רחמנות פון די וואָס זיינען אומצופרידן מיט דער מאַכט. די דאָזיקע וואר-נונג פאַסט זיך צו אַ פאַלק וואָס זעבט אין גלות.

(סולת למנחה)

5. Hillel said: Separate not thyself from society; trust not in thyself until the day of thy death; judge not thy fellow-man until thou reachest his place; and say not anything which cannot be heard that it will be heard in the end; and do not say "when I have leisure I will study"; perchance thou wilt have no leisure.

6. He used to say: An empty-headed man cannot be a sin-fearing man, nor can an unlearned person be pious, nor can the diffident learn, nor the angry teach, nor is everyone wise who does much business. And in the place where there are no men, try to be a man.

manship. So, when one fulfills a precept one should try to do it in the finest manner possible, neither sparing any effort nor begrudging the expense involved. This is called "Hiddur Mitzvah"—beautifying the precept. "Do His will as if it were thy will." —*Ruah Hayim*.

(c) NULLIFY THE WILL OF OTHERS. Self-control renders one so strong spiritually that even one's enemies can scarcely cause him harm. The godly man nullifies the pernicious influence of evil in the world. —*Rashbatz*

(d) AS IF IT WERE THY WILL. Obey God as readily and joyfully as if you were carrying out your own desires. "Strive to do the will of God with a perfect heart and a willing soul; and efface thy will, even if obeying the will of God entail suffering unto thee." —*Machzor Vitry*, quoted by Dr. Joseph H. Hertz

MISHNAH V

5. (a) DO NOT SEPARATE THYSELF. One should not isolate himself from his fellow-men even though he does not need aid from the community. Rather should one participate in its troubles, for those

who separate themselves from their fellow-men who are in need, do not share their joys either. —*Midrash David (David Haggid)*

(b) Our sages said (Kethuboth 103): "When his face is turned to the wall it bodes ill for him; but when his face is turned to the people, it is a good omen for him." This means that one should not be wholly concerned with himself and his personal interests, but should devote part of his time to the alleviation of the suffering of his fellow-men, and to the improvement of the living conditions of the community in general. The significance of the words "his face is turned towards the people" is a concern for the welfare of the people. For when one's "face is turned to the wall," one sees only himself and is separated from communal life. Hillel warns us against such selfishness. —*Beth Itzchoc*

(c) He who does not separate himself from society but concerns himself with the welfare of others, indicates thereby that his personal interests do not outweigh his social interests. It follows that his relationship with others is then based upon goodwill

פרקי אבות

(ג) דער וואָס קערט זיך ניט אַוועק פון דער געזעלשאַפֿט נאָר האָט אין זיינען אויך אַנדער־רע, באַווייזט דערמיט אַליין אָז זיינע פּערזענלעכע וועגן ניט אַריבער זיינע געזעלשאַפֿט־לעכע אינטערעסן. במילא, זיינען זיינע פאַר־העלטניסן באַזירט אויף גוט־וויילן און פּריינט־שאַפֿט. די כּוונה פון הלל'ן איז דאָריבער אַזוי: „שייד זיך ניט אַפּ פון דער געזעלשאַפֿט“ — זיי פאַראינטערעסירט אין וואוילזיין פון דינע מיט־מענטשן; און טוענדיק אַזוי וועסטו זיך אויסלער־נען ניט צו גלויבן צופיל אין זיך, ווארים דו וועסט פאַרשטיין אָז דו דאַרפסט האָבן די געדלעכשאַפֿט ווי די געזעלשאַפֿט דאַרף דיך האָבן; דו וועסט פאַרשטיין אָז קיין מענטש קאָן ניט לעבן נאָר פאַר זיך. און ווען דו וועסט וויסן דיין אייגענע שוואַכקייט, וועסטו זיין מער גנעדיק צו אַנדערע און דיין אורטייל וועגן זיי וועט ניט זיין קיין שטרענגער.

(ר' ישראל, — ציטירט פון מדרש שמואל)

(ד) הגם עס איז אַ מעלה צו האָבן אין זיך דעם גייסט פון אונגעהענגיקייט, טאָר עס אָבער ניט דערגרייכן אַזאָ שטופּע ווען דער מענטש הייבט אָן רעכענען אָז ער קאָן זיך באַגיין אָן אַנדערע. „איך פאַר זיך אַליין — וואָס בין איך?“ וואָס מער קאָמפּליצירט עס ווערט דאָס לעבן, אַדזש גרעסער ווערן די באַדערפניסן וואָס ווערן באַפרידיקט דורך דער אַרבעט פון אַנדערע. (דר. א. קאהען, שווערימענט'ס תלמוד)

(ה) פאַראורטייל ניט. דאָס אורטייל אַנדערע היינגט אַפּ אָן דעם מענטשן וואָס אור־טיילט. אָז מען זוכט מעלות, איז דער אורטייל ריינער ווי ווען מען זוכט חסרונות. דער דאָזיקער פּרינציפּ איז גלייטיק בלויז אין פאַרהעלטניסן צווישן מענטש און מענטש, אָבער ניט אין געדלעכשאַפֿט, ווי עס איז געלערנט געוואָרן אין משנה 8. (יין לבנון).

(ו) פאַראורטייל ניט שטרענג אַ מענטש, וועלכער האָט ניט געקאָנט ביישטיין אַ נסיון, סיידן דו אַליין ביסט בייגעשטאַנען אַזאָ נסיון. (רש"י)

(ז) זיין אַרט. עס איז זייער שווער צו פאַר־שטיין דעם כאַראַקטער פון אַ מענטשן, וועלכער

„הידור מצווה“ — שענער־מאָכן די מצווה. „טו זיין ווילן ווי דו טוסט דיין אייגענעם ווילן.“ (רוח חיים).

(ג) זיי מבטלי. זעלבסט־קאָנטראָל מאַכט אַ מענטשן אַזוי שטאַרק גייסטיק, אָז אָפילו זיינע שונאים קאָנען אים ניט שלעכטס טאָן. דער געט־לעכער מענטש איז מבטל דעם שעדלעכן איינפלוס פון רשעות אין דער וועלט. (רשב"ץ).

(ד) פּאָלג גאָט מיט דער זעלביקער באַרייט־וויליקייט ווי דו זאָלסט דורכפירן דינע אייגענע באַגערן. שטרענג זיך אָן צו טאָן גאָט'ס ווילן מיטן גאַנצן האַרצן; און זיי מבטל דיין ווילן, אָפילו ווען פּאָלגן גאָט'ס ווילן פאַרשאַפֿט דיר יסורים. (מחזור וויטרי).

משנה ה'

(א) שייד זיך ניט אָפּ. אַ מענטש טאָר זיך ניט אָפּוונדערן פון דער געמיינדע, הגם ער נויטיקט זיך ניט אין איר הילף, ליבערשט זאָל ער זיך באַטטייליקן אין אירע צרות און פּראָבלע־מען, ווארים די וואָס ווילן ניט העלפן זייערע מיטמענטשן אין נויט, וועזן ניט האָבן קיין חלק אין זייערע שמחות.

(מדרש דוד).

(ב) אונזרע חכמים האָבן געזאָגט (כתובות ק"ג): „ווען זיין פנים איז אויסגעדרייט צו דער וואַנט, איז עס אַ שעכטער סימן; אָבער ווען זיין פנים איז אויסגעדרייט צו די מענטשן, איז עס אַ גוטער סימן.“ דאָס מיינט, אָז אַ מענטש טאָר ניט זיין אינגאַנצן אַריינגעטאָן בלויז אין זיך, אין זיינע פּערזענלעכע ענינים, נאָר זאָל ווידמען נען אַ טייל פון זיין צייט צו לינדערן די ליידן פון אַנדערע און צו פאַרבעסערן דעם מצב פון דער געמיינדע בכלל. די כּוונה פון די ווער־טער „זיין פנים איז אויסגעדרייט צו די מענטשן“ איז — אַ מענטש דאַרף זיין פאַראינטערעסירט אין דעם וואוילזיין פון זיינע מיטמענטשן. ווא־רים ווען אַ מענטש'ס „פנים איז אויסגעדרייט צו דער וואַנט“, זעט ער בלויז זיך גופא און איז אַפגעזונדערט פון דער געזעלשאַפֿט. הלל ווארנט אונז קעגן אַזאָ אייגנציקייט. (בית יצחק).

Sayings of the Fathers

and friendship. The meaning of Hillel is therefore this: "Do not separate thyself from society"—be interested in the welfare of your fellow-man; and by so doing you will learn not to trust overly in yourself, for your need of society is as great as that of society's need of you. No man can live unto himself alone. When you have become aware of your own weakness, you will be more gracious to others and your judgment of them will be less harsh. —*Rabbi Israel*

(d) Although the spirit of independence is a virtue, it must not be extended to a belief that the individual can dissociate himself from his fellow-men. "Being for my own self, what am I?" With the growth of complexity of life man's requirements are such that there is much he owes to the toil of others. —*Dr. A. Cohen, Everyman's Talmud*

(e) JUDGE. The act of judging depends primarily upon the man passing judgment: if one looks for virtue, one's judgment is purer than were he to seek only faults. This principle is applicable only to social life, in relations between man and man, but not in court procedure, as it was taught in Mishna 8. —*Yein Lebanon*

(f) Do not harshly condemn a person who succumbed to temptation until, faced by a similar temptation, you overcame it.—*Rashi*

(g) JUDGE NOT . . . HIS PLACE. It is exceedingly difficult to know the character of one who is an occasional visitor in a new place. Therefore, "judge not your fellow-man until you reach his place," i.e., until you listen to the people who came in contact with him in his own place of residence. —*Ruah Hayim*.

(h) TRUST . . . DEATH. No one can get along without his fellow-man. Therefore, "trust not in thyself." And what is the most incontestable proof thereof? "The day of your death" when even the rich and the mighty need others—to dispose of their bodies. —*Tikkun Moishe*

(i) SAY NOT . . . END. Here the Hebrew word *Shamoa* - to hear - means *understand*. Every scholar should be certain to guard himself against saying that which cannot be readily grasped by his disciples. Nor should he hope to be understood later. Let him rather speak clearly and unequivocally. —*Maimonides*

(j) CANNOT BE HEARD. Do not disclose a secret which should not be disclosed (heard), on the ground that it would become known anyhow. —*Baruch b. Melch.*

(k) WHEN I HAVE LEISURE I WILL STUDY. Man in this world is similar to an agent who travels whenever and wherever he is sent. Now, Hillel advised not to delay the study of the Torah for one is not aware of when the master will order him to take to the road. —*Milei D'Aboth*.

MISHNAH VI

6. (a) BUSINESS . . . WISE. It is an observable fact that the ignorant, aggressive, and rude may quickly learn the techniques of business and may even become wealthy and powerful. However, real wisdom can be acquired only through knowledge and self-control. To the question: "Why should one seek knowledge of the Torah in a world full of ignorance?" Hillel answers: "In the place where there are no men, try to be a man"—let this be your distinction. —*Midrash Sh'muel*

(b) WHERE THERE ARE NO MEN. Do not say to yourself: "Since I am not seen I can do what I wish." On the contrary, be a man of honor and integrity even where there are no men—i.e., when no one sees you and God alone is your only judge. —*Joseph ben Shoshan*

(c) BUSINESS . . . WISE. Wisdom is not a commodity: it cannot be bought or sold. Even he who carries on much business and trades in everything can in no way become wise without toil and work. —*Mikve Israel*

ז. אויך ער האָט געזען איין שאַרבן וואָס איז געשוואומען אויפן וואַסער, האָט ער געזאָגט: ווארים דו האָסט אַנדערע דערטרונקען, האָבן זיי דײַך דערטרונקען, און דער סוף פון די וואָס האָבן דײַך דערטרונקען וועט זיין אַז זיי וועלן דערטרונקען ווערן.

משנה ז'

ז. אַף הוּא רָאָה גְלַגְלַת אַחַת שְׂצָפָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם . אָמַר לָהּ . עַל דְּאִמְיַפְתָּ אִמְיַפְיָהּ וְסוֹף מִטְיַפְיָהּ יִטּוּפוּן :

1. אויך ער — הלל וואָס איז דערמאָנט געוואָרן פריער, 2. שאַרבן, „גולגלת“, אַ קאַפּ פון אַ מענטשן.

משנה ו'

(א) מסחר . . . קלוג. עס איז אַ פּאַקט וואָס יעדער קאַן באַאַכטן, אַז דער אומוויסנ-דיקער גראַבער-יונג און צוריקגעשטאַנענער קאַן זיך אויסערנען די וועגן פון מסחר און ווערן רייך און מעכטיק. אָבער אמת'ע חכמה קאַן דער-אַבערט ווערן נאָר דורך וויסן און זעלבסט-קאָנטראָל. אויף דער פּראַגע, פאַרוואָס זאָל אַ מענטש זוכן די חכמה פון דער תורה אין אַ וועלט פון אומוויסנקייט? ענטפערט הלל: „אויפן פּלאַץ וואו עס זיינען נישט פאַראַן קיין מענטשן, באַמי זיך צו זיין אַ מענטש“ — זאָל דאָס זיין דיין אויסצייכ-נונג. (מדרש שמואל).

איז אַ צופעדיקער באַזוכער אין אַ ניי פּלאַץ. דאָ ריבער, „זאָסטו נישט אורטיילן אַ מענטשן סידן דו דערגרייכסט זיין אַרט“, ד. ה. ביז דו פרעגסט די מענטשן וואָס זיינען געווען אין נאָענטער באַרירונג מיט אים אין דעם פּלאַץ וואו ער וואוינט.

(ח) טויט . . . קיינער קאַן זיך נישט באַגיין אַן דעם מיטמענטשן. דעריבער זאָסטו זיך נישט „פאַראַזן אויף זיך“. און וואָס איז דער שטאַרקסטער באַווייז דאַרויף? „דער טאַג פון דיין טויט“ ווען אַפילו די רייכסטע און מעכטיקסטע נויטיקן זיך אין אַנדערע — אַז זיי זאָלן באַערדיקן זייערע קערפערס.

(תיקון משה).

(ב) נישטאָ קיין מענטשן. זאָג נישט צו זיך: „היות קיינער זעט מיך נישט, קאַן איך טאָן וואָס איך וויל“. פאַרקערט, זיי אַן ערנהאַפּטער מענטש אַפילו דאַרט וואו עס זיינען נישטאָ קיין מענטשן — ד. ה. ווען קיינער זעט דײַך נישט און גאַט אַזיין איז דיין ריכטער. (יוסף בן שושן).

(ט) זאָלט נישט זאָגן . . . דאָס וואָרט „שמוע“ (צו הערן) מיינט דאָ: „פאַרשטיין“. אַ תלמיד חכם טאָר נישט זאָגן קיין זאָך וואָס קאַן נישט לייכט באַגריפּן ווערן פון זיינע צוהערער. זאָל ער זיך נישט פאַראַזן, אַז מ'וועט אים פאַרשטיק שפעטער. זאָל ער ליבערשט רעדן קלאַר און אומצוויידיטיק. (רמב"ם).

(ג) חכמה איז נישט קיין סחורה: זי קאַן נישט געקויפט אָדער פאַרקויפט ווערן. אַפילו דער וואָס טוט אַסך מסחר און האַנדלעט מיט אַלעס קאַן באַינ אופן נישט ווערן קלוג סיידן ער אַרבעט אויף זיך. (מקוה ישראל).

(י) נישט מעגלעך צו הערן. זאָג נישט אויס אַ סוד וואָס טאָר נישט אויסגעזאָגט ווערן, (וואָס טאָר נישט געהערט ווערן), אונטערן אויסרייד אַז מען וועט זיך דערוויסן וועגן דעם סייזיון. (ברוך בן מלך).

משנה ז'

(א) אַ שאַרבן. עס איז פאַראַן אַ גערעכטע טע באַזוינונג און באַשטראַפונג אין דער וועלט. פאַרברעך פירט צו זעלבסט-פאַרניכטונג. (רמב"ם)

(ב) געשוואומען. הלל האָט געזען דורך די דורות פרעה'ס שאַרבן שווימענדיק אויף דעם אויבערפּלאַך פון ים סוף (רויטער ים). דאָס איז

(יא) ווען איך וועל האָבן צייט . . . מענטש אויף דער וועלט איז געגליכן צו אַן אַגענט, וועלכער האָט די אויפגאַבע צו פאַרן ווען און וואוהין מען שיקט אים. הלל האָט דאַריבער געראטן נישט אַפּצולייגן דאָס לערנען תורה, וואָרים קיינער קאַן נישט זיין זיכער ווען דער אַרבעטסגעבער וועט אים געבן אַ באַפעל אַפּצו-פאַרן. (מילי דאבות).

7. He also saw a skull floating on the surface of the water, so he said to it: Because thou hadst drowned others, they have drowned thee, and the end of those who have drowned thee shall be that they themselves will be drowned.

MISHNAH VII

7. (a) A SKULL. There is retributive justice in the world. Crimes lead to self-destruction. —*Maimonides*

(b) FLOATING. Hillel saw through the centuries the skull of Pharaoh, king of Egypt, floating on the surface of the Red Sea. This was his penalty for drowning the male children of Israel in the Nile, and such would be the end of Israel's enemies. —*Petah Einaim, in the name of Ari.*

(c) BECAUSE THOU HADST DROWNED. Here Hillel speaks of his contemporary, the tyrant Herod. The latter had conspired to drown Antigonos, the last heir of the Hasmoneans, and afterward usurped the throne with the help of the Romans who conquered the land of Israel. In this Saying Hillel the Elder predicted the eventual downfall of the usurper. —*Mehkerei Aboth.*

(d) After the battle of Pharsalia (48 B.C.E.), when the legions of Caesar triumphed over Pompey's army, we are told that the latter removed his military decorations and escaped in one of the galleys. Hoping to save himself under the pro-

tection of Ptolemy, he sailed by way of Cyprus to Egypt and reached Alexandria. But the Egyptian king, desirous of reaching good terms with the victorious Caesar, conspired against Pompey instead of giving him refuge. It came about, therefore, that Pompey was slain in the galley and his body thrown into the sea. And on the same day that he had entered, thirteen years ago before, the city of Madradat, and fifteen years before, the city of Jerusalem, his head was floating on the waters of the Mediterranean. There is no doubt that the words of Hillel refer to this historical event. *Dr. Aaron Kaminca, Kithvei Bikoreth Historith, p. 43.*

(1) Crime and punishment grow out of one stem. Punishment is a fruit that unsuspected ripens within the flower of the pleasure which concealed it.—*Emerson, Essays.*

(2) He that diggeth a pit shall fall into it; and whoso breaketh an hedge, a serpent shall bite him. —*Ecclesiastes 10:8.*

As thou hast done, it shall be done unto thee: thy reward shall return upon thine own head. —*Obadiah 1, 15.*

The earth also shall disclose her blood, and shall no more cover her slain. —*Isaiah 26, 21.*

משנה ח'

8. הוא הֵיָה אומֵר. מְרָפָה
 כְּשֶׁר מְרָפָה רַמָּה. מְרָפָה
 נְכֻסִים מְרָפָה דְּאָנָה. מְרָפָה
 נְשִׁים מְרָפָה כְּשָׁפִים. מְרָפָה
 שְׁפָחוֹת מְרָפָה זְמָה. מְרָפָה
 עֲבָדִים מְרָפָה גְּלוֹ. מְרָפָה
 תּוֹרָה מְרָפָה חַיִּים. מְרָפָה
 יְשִׁיבָה מְרָפָה חֻכְמָה. מְרָפָה
 עֲצָה מְרָפָה תְּבוּנָה. מְרָפָה
 צְדָקָה מְרָפָה שְׁלוֹם. קְנָה
 שֵׁם טוֹב קְנָה לְעַצְמוֹ. קְנָה
 לוֹ דְּבָרֵי תּוֹרָה קְנָה לוֹ חַיִּי
 הַעוֹלָם הַבּוֹ:

ח. ער פלעגט זאָגן: ווער סימערט פלייש מערט ווערעם; ווער עס מערט אייגנטום מערט זאָרג; ווער עס מערט ווייבער מערט כישוף; ווער עס מערט דינסטן מערט אויסגעלאַסנקייט; ווער עס מערט קנעכט מערט רויבעריי; ווער עס מערט תורה מערט לעבן; ווער עס מערט ישיבות מערט חכמה; ווער עס מערט באַראַ-טונג מערט פאַרשטאַנד; ווער עס מערט צדקה מערט שלום. ווער עס דערווערבט זיך אַ גוטן נאַמען, האָט ער דאָס דערוואַרבן פאַר זיך, ווער עס דערווערבט די רייד פון תורה, האָט זיך דער-וואַרבן דאָס לעבן פון עולם הבא.

1. מערט ישיבות, בויט לערנאנשטאַלטן פאַר תורה.
2. דערווערבט די רייד פון תורה, לערנט טוב.

זיין קערפער איז אַריינגעוואַרפן געוואָרן אין ים. אין דעם זעלביקן טאָג, ווען ער איז אַריינגעקומען מיט דרייצען יאָר צוריק ווי אַ זיגער אין דער שטאָט מאטראדאט, און מיט פופצען יאָר צוריק קיין ירושלים, איז זיין קאַפּ געשוואומען אויף דעם מיטל־צענדישן ים. עס איז קיין ספק ניט, אַז די ווערטער באַציען זיך אויף דער היסטאָרישער געשעניס.

(דר. אהרן קאַמינקאַ, כתבי בקורת היסטוריות, ז. 43.)

משנה ח'

(א) מְעַר. דער תנא לערנט אונז אַז וואָס „צו“ איז שעדלעך, אויסער תורה. (ברטנורא).

(ב) מְעַרְט פּלִישׁ. צום ערשטן עסט אַ מענטש אסך, און דאָן ווערן אַזע סענסועדע אפּע-זיטן פאַרשאַרפט. געזעטיגליכקייט, אויסגעזאָסנ׳ קייט און פאַרשקאַפונג פון אַנדערע פּאַלגן נאָך. אַזא מענטש ענדיקט מיט גנבה און גזלה. (מגן אבות, רשב״ץ)

זיי האָבן געלערנט אין נאַמען פון ר׳ מאיר; ווען אַ מענטש ווערט געבאַרן זיי נען זיינע הענט פאַרמאַכט, ווי ער זאָל זאָגן: די גאַנצע וועלט איז מיינע; איך האָלט זי אין דער דלאַניע פון מיין האַנט. אַבער ווען ער גייט אַוועק פון דער וועלט זיינען

געווען זיין שטראַף פאַר דערטרינקען די קינ-דער אין נידום, און דאָס וועט זיין דער סוף פון ישראל׳ס שונאים. (פּתח עינים, אין נאַמען פון ארי.)

דו האָסט דערטרונקען. הדף רעדט דאָ וועגן הורדוס הרשע, וועלכער האָט קאַנספּירירט קעגן אַנטיגנוס, דעם לעצטן יורש פון די חשמונאים, און דערנאָך אוורפירט דעם טראַן מיט דער היף פון די רוימער וועלכע האָבן דער-אַבערט דאָס פּאַנד פון ישראל. אין דער משנה האָט הדף פאַראויסגעזאָגט דעם עווענטועלן פאַל פון טיראָן. (מחקרי אבות).

(ד) נאָך דער שלאַכט פון פאַרסאָיא (48 פ. א. ציטרעכנונג), ווען צעזאַרס לעגיאָנען האָבן טריאומפירט איבער פּאַמפּייע אַרמיי, ווערט דערציילט אַז פּאַמפּי האָט אַרונטערגענומען זיי נע מיטערשישע דעקאַראַציעס און איז אַנטלאָפן אין אַ שיף. האָפּנדיק צו ראַטעווען זיך אונטער דער פּראַטעקציע פון תלמי מלך מצרים, האָט ער זיך אַוועקגעלאָזן דורך דעם אינזל ציפּערן קיין מצרים, און דערגרייכט אַלעקסאַנדריע. אַבער דער עגיפטישער קעניג, אין זיין וואונטש גע-פעלן צו ווערן דעם זיגרייכן צעזאַר׳ן, האָט אַנ-שטאָט באַשיצן, פאַראַטן פּאַמפּיין. פּאַמ-פּי איז דערמאָרדעט געוואָרן אויף דער שיף און

Sayings of the Fathers

8. He used to say: More flesh, more worms; more wealth, more anxiety; more wives, more witchcraft; more maid-servants, more promiscuity; more men-servants, more robbery; more Torah, more life; more schooling, more wisdom; more counsel, more understanding; more charity, more peace. He who has acquired a good name has acquired it for himself. He who has acquired for himself words of Torah, has acquired for himself life in the world-to-come.

MISHNAH VIII

8. (a) MORE. The Tanna teaches that "too-much" is injurious, except where the Torah is concerned. —*Bertnuro*

(b) MORE FLESH. First one eats gluttonously and fattens, and then all the sensual appetites grow more keen. Greed, women, and enslavement of others follow closely, ending with stealing and robbing. —*Moggen Aboth, Rashbatz*

They taught in the name of Rabbi Meir: Upon entering the world man's hands are closed as if he were saying: The whole world is mine; I am keeping it in the palm of my hand. But upon departing his hands are open, as if he were saying: Behold, I did not take anything with me. —*Koheleth Rabba*

No one leaves the world while one half of his desire is fulfilled. Whosoever possesses one hundred Zus desires two hundred and whosoever possesses two hundred wishes to make of them four hundred. —*Koheleth Rabba, 1*

(1) He who multiplies riches multiplies cares. *Benjamin Franklin, Poor Richard, 1744.*

(2) Better is a little with the fear of the Lord than great treasure and trouble therewith. —*Prov. 15.16*

(3) Better is a little with righteousness than great revenues without right. —*Prov. 16.8*

(4) It is good to have money and the things money can buy, but it is good, too, to check up once in a while and make sure you have not lost the things that money can't buy. —*George Horace Lorimer.*

Be not thou afraid when one is made rich, when the glory of his house is increased; for when he dieth he shall carry nothing away: his glory shall not descend after him. —*Psalms 44, 16-17*

The law of the wise is a fountain of life, to depart from the snares of death. —*Proverbs 13, 14.*

משנה ט'

ט. רבן יוחנן בן זכאי האט מקבל געווען פון הלל און שמאי. ער פלעגט זאגן: אויב דו האסט געלערנט פיל תורה, זאלסטו ניט האלטן דאס גוטע פאר זיך. ווארים צוליב דעם ביסטו באַשאַפן געוואָרן.

ט. רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ושמאי. הוא היה אומר. אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכה נוצרת:

1. דאָס גוטע, די תורה וואָס דו האָסט געלערנט.
2. פאַר זיך, פאַר זיך, פאַר דיין טובה וועגן — הרבצת תורה, פאַרשפּרייטן תורה איז אַ גרויסע מצווה.

שטייגער. דער וואָס באַצאלט אַ חוב פאַר דינט ניט קיין קרעדיט דערפאַר. (מגן אבות).

זיינע הענט אָפּן, ווי ער זאָל זאָגן; זע, איך האָב ניט מיטגענומען קיין זאך מיט מיר. (קהלת רבה).

(ב) דענק ניט אַז דער קרעדיט קומט דיר, ד. ה. דיינע פיאיאקייטן, נאָר גאָט וואָס האָט דיר באַשאַנקען מיט זיי.

קיינער פאַרזאָט ניט די וועלט ווען אַ העלפט פון זיינע באַגערן זיינען מקוים געוואָרן. ווען ער באַזיצט הונדערט זווים וויל ער צוויי הונדערט און ווער עס באַזיצט צוויי הונדערט וויל מאַכן פון זיי פיער הונדערט. (קהלת רבה).

(זכות אבות).

(ו) דער מענטש פֿון פאַרשטאַנד וועט, נאָך אַ טיפּן ישוב הדעת, איינזען אַז עס איז ניט פאַראַן קיין באַרעכטיגונג פאַר שטאַלץ אָדער פּוסטער גאוה, אַפילו ווען ער איז פּריוויליגירט צו ווערן אַ גרויסער געלערנטער. דער קלוגער מענטש וואָס האָט אַנגעזאַמלט מער וויסן ווי דער דורכשניטלעכער מענטש, האָט ניט דערגרייכט מער ווי זיין נאַטור האָט אים געצוואונגען צו טאָן, ווי עס איז די נאַטור פון פייגעלע צו פליי ען און די נאַטור פון אַקס צו שלעפּן מיטן גאַנצן כּח. דאָסגלייכן ווען אַ מענטש איז געלערנט האָט ער עס צו פאַרדאַנקען די נאַטירלעכע פיי איקייטן וואָס ער באַזיצט, און זיין געלערזאָמקייט איז ענדעך צו דער געלערזאָמקייט פון אַנדערע מענטשן וואָס באַזיצן ענלעכע פיאיאקייטן. דער מענטש וואָס דעראַבערט אַסך וויסן זאָל זיך ניט לאָזן באַהערשן פון שטאַלץ און באַרימעריי, נאָר זאָל איבערגעבן זיין וויסן צו די וואָס נויטיקן זיך אין דעם. ווי ר' יוחנן בן זכאי זאָגט: „אויב דו האָסט געלערנט אַסך תורה . . . ווארים צוליב דעם ביזטו באַשאַפן געוואָרן.“ אויב אַ מאַן איז רייך, זאָל ער זיין צופרידן און העלפּן אַנדערע וואָס זיינען אַרים. אויב ער איז שטאַרק, זאָל ער העלפּן די וואָס זיינען שוואַך, און אויסלייזן די וואָס זיינען אונטערדריקט. ווארים מיר זיינען ווי די דינער פון אַ הויזגעזינט. יעדער פון אונז איז באַשטימט געוואָרן דורכצופירן אַן

משנה ט'

(א) פאַר זיך. נעם ניט דעם קרעדיט פאַר זיך, נאָר צאָל צוריק דיינע מיטמענטשן וואָס דו ביזט זיי שולדיק; ווארים דער ציל פון לערנען תורה איז טאָן גוטס, ניט האַלטן דאָס גוטע פאַר זיך.

(מקוה ישראל)

(ג) געלערנט. אויב דו האָסט געלערנט מער פון אַנדערע, זיי ניט שטאַלץ מיט דיינע דערגרייכונגען. ווארים עס געשעט אָפּט, אַז צוויי מענטשן פון גלייכן פלייס און גלייכן באַגער צום לערנען קאָנען ניט דערגרייכן דיזעלביקע מדרגה — אַז גאָט'ס היף. (סוּפּוּרנאַ).

(ד) האַלט ניט דאָס גוטע פאַר זיך. זיי ניט מקיים אַליין די אַנגענעמע מצוות און ווארף ניט אַרויף די אומאַנגענעמע און שווערע אויף אַנדערע. (עבודת ישראל).

(ה) באַשאַפן געוואָרן. יעדער מענטש קאָן געגלייכן ווערן צו אַן אַרבעטער, וועלכער דאַרף דורכפירן אַ שווערע אויפגאַבע. לעבן איז געגעבן געוואָרן בתנאי, אַז דער מענטש זאָל רעאַליזירן אַן אידעאַלן לעבנס-

9. Rabban Jochanan, the son of Zakkai, received from Hillel and Shammai. He used to say: If thou hast learned much Torah, do not take the credit for thyself, for thereunto wast thou created.

MISHNAH IX

9. (a) DO...THYSELF. Do not take credit in your own name, but rather pay to the account of your fellow-men that which you owe them; for the aim of acquiring knowledge of the Torah is to do good. —*Mikveh Israel*.

(b) TO THYSELF. Do not ascribe the merit to yourself, i.e., to your ability, but rather to God who has endowed you with it. —*Z'Chuth Aboth*

(c) LEARNED. If you have learned more than others, do not be proud of your accomplishments. For it often happens that two persons of equal diligence and equal eagerness to learn cannot attain the same standard of scholarship—without God's help. —*Sforno*.

(d) DO NOT TAKE. (Literally: Do not hold the good for yourself.) Do not keep the enjoyable precepts of the Torah for yourself and thrust the unenjoyable ones upon the shoulders of others. —*Avodath Israel*

(e) CREATED FOR THAT. Man may be likened to a worker who has a difficult task to accomplish. Life has been given to him on the condition that he realize an ideal way of life. He who pays a debt deserves no credit for so doing. —*Moggen Aboth, Rashbatz*

(f) The man of understanding will, upon reflection, realize that there is no justifica-

tion for pride or vainglory, even should he be privileged to become very learned. The man of understanding who has acquired more knowledge than the average person has accomplished nothing more than what his nature impelled him to do, even as the nature of the bird is to fly, or of the ox to pull with all his strength. Hence, if a man is learned, he is indebted to those natural gifts which he possesses, and his learning is similar to that of any other man who possesses the same natural gifts. The man who acquires great knowledge should not yield to pride and self-esteem, but should impart that knowledge to those who have need of it. As R. Jochanan b. Zakkai said: "If thou hast learned much Torah, take not any merit, for thereunto wast thou created." If a man is rich, let him rejoice in his portion and help those who are poor; if he is strong, let him aid those who are weak, and redeem those who are oppressed. For indeed we are like the servants of a household. Each of us is appointed to some task and it is expected of us that we remain at our post and fulfil our appointed task as well as possible. In the scheme of life there is no room for pride. —*Mesillat Yesharim, translated by Dr. Mordecai M. Kaplan*

(g) This represents the religious passion for mental improvement—the sacred duty of diligence, which carries within it the stimulus of all modern science, the true ideal of "the scholar." —*The Jewish Church, Arthur Penrhyn Stanley, p. 560.*

י. פינף תלמידים האט געהאט רבן יוחנן בן זכאי, און זיי זיינען: רבי אליעזר בן הורקנוס, רבי יהושע בן חנניה, רבי יוסי הכהן, רבי שמעון בן נתנאל, און רבי אלעזר בן ערך.

יא. ער פלעגט ציילן זייערע מעלות. רבי אליעזר בן הורקנוס איז אַ געקאלעכטער גרוב וואָס פאַרלירט ניט קיין טראָפּן. רבי יהושע בן חנניא, וואויל איז דער וואָס האָט אים געבאַרן. רבי יוסי הכהן — אַ חסיד. רבי שמעון בן נתנאל — האָט מורא פאַר זינד. רבי אלעזר בן ערך — ווי אַ שפּודלנדיקער קוואַל.

1. פִּינְף תַּלְמִידֵי דִּי ר' יוֹחָנָן הָאֵט גֵּהָאֵט אֶסְדּ מַעֲרָ, דִּי, אַבְעָר, זײַנען געווען זײַנע בעסטע תלמידים.

2. גַּעֲצִי לֵט זײַרע מעלות, אָנגעוויזן מיט וואָס זײ צײכענען זיך אויס.

1. מַעֲרֹת, זײַערע כּאַראַקטעריסטישע אײגענשאַפּטן.

ענדערונג איז ניט געווען באַוואוסט פריער און קיין ענדעכע ענדערונג איז ניט פאַרגעקומען זינט דעמאָלט. דריי ציילן זיינען אונטערגע- שטראַכן געוואָרן פון די מענער, וועלכע האָבן איבערגענומען די גייסטיקע פירערשאַפט באַד נאָך דער צעשטערונג פון שטאט און בית המקדש. די דאָזיקע דריי ציילן זיינען צוגעשריבן געוואָרן צו ר' יוחנן בן זכאי, זיינע מיטהעל- פער און די וואָס זיינען געקומען נאָך אים. דער ערשטער צייל איז געווען אין אַלגעמיין, די דער- הויבונג פון גייסטיקן לעבן. לערנען, פאַרשונג, וויסן, און חכמה זיינען געשטעלט געוואָרן הע- כער פון אַלעס. „אויב דו האָסט געדערנט אַסך תורה, שטאַציר ניט דערמיט, ווארים צווייב דעם ביזטו באַשאַפן געוואָרן.“ דער צווייטער צייל איז געווען צדקה; דער דריטער, דאָס פאַרענדיקן און פעסטשטעלונג פון געזעץ.

(מ. לאַזאַרוס, עטהיקס און דזשודאאיזם).

משנה י"א

(א) געקאלעכטער גרוב. רבי יוחנן האָט אַמאָר געזאָגט צו רבי אליעזר: מיין זון, זאָג מיר וואָס דו האָסט געלערנט. דאָרויף האָט אים

משנה י'

10. הַמְשַׁח תְּלִמִּידִים הָיוּ לוֹ לְכַן יוֹחָנָן בֶּן-זַכַּי. וְאֵלֹוֹ הָיוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן-הוֹרְקָנוֹס רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-חַנְּנִיָּה רַבִּי יוֹסֵי הַכֹּהֵן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן-נַתְנָאֵל וְרַבִּי אֱלִעֶזֶר בֶּן-עֵרָךְ:

משנה י"א

11. הָיָא הִיָּה מוֹנֵה שְׂבָחָם. אֱלִיעֶזֶר בֶּן-הוֹרְקָנוֹס פּוֹר סוּד שְׂאִינוּ מַאֲבַד טָפָה. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-חַנְּנִיָּה אֲשֵׁרִי וְלִדְתּוֹ. יוֹסֵי הַכֹּהֵן חֲסִיד. שְׁמַעוֹן בֶּן-נַתְנָאֵל יֵרָא חֲמָא. אֱלִעֶזֶר בֶּן-עֵרָךְ כְּמַעֲוֵן הַמְתַּנְבֵּר:

אויפגאַבע און עס ווערט דערוואָרט פון אונז, אַז מיר זאָלן שטיין אויף אונזער פאַסטן און דורכפירן די אויפגאַבע אזוי גוט ווי נאָר מעג- לעך. אין דער סכעמע פון לעבן איז ניטאָ קיין פּלאַץ פאַר שטאַץ.

(מסלת ישרים)

(ח) דאָס שטעלט מיט זיך פאַר דעם רעליג- יעזן אייפער פאַר גייסטיקער אויסבעסערונג — דעם הייליקן חוב פון פלייס, וואָס טראַגט אין זיך דעם סטימוּדוס פון מאַדערנער וויסנשאַפט. דעם אמתן אידעאַל פון געלערנטן.

(דהי דזשואיש טשורטש).

אַרטהור פּענרהין סטענלי, ז. 506).

(ט) ווען דער אידישער שטאַט און די פאַ- דיטישע אונגאַרהיינגיקייט זיינען געפאַלן און די צעשטערונג פון בית המקדש האָט געמאַכט אַ סוף צו דער איינהייט פון קולט (וואָס איז געווען די אייגנאַרטיקסטע מאַניפעסטאַציע פון נאַציאָ- נאַלן גייסט), האָט דערוואַכט אַ ניי לעבן, אַ ניער שטייגער פון קאָמונאַלער עקזיסטענץ האָט זיך אַנטוויקלט, ניי ניט נאָר פאַרן אידישן פאַלק נאָר אויך פאַר דער גאַנצער מענטשהייט. אַזאָ

10. Rabban Jochanan, the son of Zakkai, had five disciples, and these were: Rabbi Eliezer, the son of Hyrcanus; Rabbi Joshua, the son of Chanania; Rabbi Jose, the priest; Rabbi Simeon, the son of Nathaniel; and Rabbi Elazer, the son of Arach.

11. He used thus to recount their merits: Eliezer, the son of Hyrcanus, is a cemented cistern which loses not a drop; Joshua, the son of Chanania, happy is she who was his mother; Jose, the priest, is a pious man; Simeon, the son of Nathaniel, is a sin-fearing man; Elazar, the son of Arach, is like an overflowing spring.

(h) When the Jewish state and the political independence of the Jewish people had been overthrown, and the ruin of the Temple had put an end to the unity of the cult (which had been the most peculiar manifestation of the national spirit), a new life was awakened, a new mode of communal existence developed, new not alone for the Jewish people, but also for humanity at large. Such a change had not been known before and none like it has since taken place. Three aims were emphasized by the men who assumed spiritual leadership immediately after the destruction of the state and the Temple. These three goals were attributed especially to R. Jochanan b. Zakkai, his associates, and his successors. The first aim was, in general, the elevation of the spiritual life. Study, research, knowledge, and wisdom were extolled above all else. "If thou art well versed in the Law, do not boast of it, for to that end wast thou created." The

second aim was charity; the third, completion and authoritative establishment of the Law. —*M. Lazarus, Ethics of Judaism*

MISHNAH XI

11. (a) A CEMENTED CISTERN. Rabbi Jochanan once said to Rabbi Eliezer: "My son, recite to me what you have learned." To which Rabbi Eliezer replied: "My teacher, I can be compared to a cemented cistern which cannot return more than it has taken in. I can say nothing which I have not learned from you." —*Pirkei Rabbi Eliezer*

(b) WHICH LOSES NOT A DROP. This modifying phrase stresses the point that Rabbi Eliezer had been compared to the cistern and not to *what* it contains. —*Midrash Sh'muel*

משנה י"ב

12. הוא היה אומר. אם יהיו כל־חכמי ישראל בִּבְךָ מאזנים וְאֵלֵינוּ בְּיִהוּרְקָנוֹם בִּבְךָ שְׁנִיָּה מְכַרֵּעַ אֶת־כֻּלָּם: אָבָא שְׂאוּל אֹמֵר מִשְׁמוֹ. אם יהיו כל־חכמי ישראל בִּבְךָ מאזנים וְאֵלֵינוּ בְּיִהוּרְקָנוֹם אִם עִפְהֵם וְאֵלֵנוּ בְּיִהוּרְקָנוֹם בִּבְךָ שְׁנִיָּה מְכַרֵּעַ אֶת־כֻּלָּם: 13. אָמַר לָהֶם. צֵאוּ וְרֵאוי אִיזוּ הִיא דְרָהּ מוֹכָה שְׁיִיבְכָךְ בָּהּ הָאָדָם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר עֵין מוֹכָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר הֵבֵר טוֹב רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר שְׁכֵן טוֹב רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר הַרוּאָה אֶת־הַנוֹלָד רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר לֵב טוֹב: אָמַר לָהֶם. רוּאָה אֲנִי אֶת־דְּבָרֶיךָ אֱלִיעֶזֶר בְּיִהוּרְקָנוֹם מִדְּבָרֶיכֶם שְׁכַבְלֵל דְּבָרֶיךָ דְּבָרֶיכֶם:

יב. ער פלעגט זאָגן: ווען אַלע חכמי ישראל זאָלן זיין אויף איין וואָגשאַל, און אליעזר בן הורקנוס אויף דער צווייטער וואָגשאַל, וואָלט ער זיי אַלעמען איבערגעוואויגן. אבא שאול זאָגט אין זיין נאָמען: ווען אַלע חכמי ישראל זאָלן זיין אויף איין וואָגשאַל, און אויך אליעזר בן הורקנוס צווישן זיי, און אלעזר בן ערך אויף דער צווייטער וואָגשאַל, וואָלט ער זיי אַלעמען איבערגעוואויגן.

יג. ער האָט געזאָגט צו זיי: גייט אַרויס און זעט, וועלכער איז דער בעסטער וועג אַז דער מענטש זאָל זיך צו אים באַהעפטן? רבי אליעזר זאָגט: אַ גוט אויג. רבי יהושע זאָגט: אַ גוטער חבר. רבי יוסי זאָגט: אַ גוטער שכן. רבי שמעון זאָגט: דער וואָס זעט פאַרויס וואָס עס וועט געשען. רבי אלעזר זאָגט: אַ גוט האַרץ. האָט ער זיי געזאָגט: אַיך זע די רייד פון אלעזר בן ערך מער ווי איינערע רייד, ווארים אין זיינע רייד זיינען שוין איינערע געשלאָסן אויך אייערע.

1. חכמי ישראל, די געלערנטע פון פאָלק ישראל.
2. איבערוואויגן — זיין מעלה איז די גרעסטע.

דער בעסערער וועג, די בעסטע הנהגה, די העכסטע מדה טובה. 2. איך זע, מיר געפעלט בעסער.

שוואַנגערשאַפט, פון איין שוף צו דער אַנדערער, און געבעטן די תלמידים און חכמים מתפלל צו זיין פאַר איר אַז איר נאָך־ניט־געבאַרענער זון זאָל אויפּוואַקסן צו זיין אַ מענטש פון געזעצ־זאַמקייט און חכמה.

(ירושלמי יבמות 1, הלכה 6.)

(ד) חסיד. דאָ רעדט זיך וועגן אַ פרומקייט ניט אין שייכות צו גאָט, נאָר ליבערשט אין שייכות צום מענטשן, דערפאַר באַנוצט ער דאָס וואָרט „חסיד“ וואָס קומט פון „חסד“, גנאָד. (אַנאָנים).

רבי אליעזר געענטפערט: מיין רבי, איך קאָן גע־גליכן ווערן צו אַ געקאָעכטען גרוב וואָס קאָן ניט געבען מער ווי ער האָט אַריינגענומען. איך קאָן ניט זאָגן קיין זאך וואָס איך האָב ניט גע־זערנט פון דיר.

(פרקי רבי אליעזר).

(ב) וואָס פאַרלירט ניט קיין טראָפּן. די פּראָזע באַטאַנט דעם פּאַקט אַז רבי אליעזר איז געגליכן געוואָרן צום גרוב און ניט צו דעם וואָס איז איבערווייניק.

(מדרש שמואל).

(ג) וואויל איז דער . . . רבי יהושע'ס מוטער איז געגאַנגען, במשך איר

12. He used to say: If all the sages of Israel were in one scale of the balance, and Eliezer, the son of Hyrcanus, in the other, he would outweigh them all. Abba Saul said in his name: If all the sages of Israel, together with Eliezer, the son of Hyrcanus, were in one scale of the balance, and Elazar, the Son of Arach, in the other scale, he would outweigh them all.

13. He said to them: Go forth and see which is the good way a man should hold to. Rabbi Eliezer said: a good eye; Rabbi Joshua said: a good friend; Rabbi Jose said: a good neighbor; Rabbi Simon said: one who foreseeth what is to happen; Rabbi Elazar said: a good heart. Thereupon he said to them: I see more in the words of Elazar, the son of Arach, than in your words, for his words include your words, too.

(c) HAPPY IS HIS MOTHER. Rabbi Joshua's mother went, during her period of pregnancy, from one synagogue to another, asking the students and scholars to pray for her that her unborn son might grow to be a man of learning and wisdom. —*Yerushalmi Yebamoth 1, Halakha 6.*

(d) PIOUS. Here is intended piety not so much in matters pertaining to God, but rather in matters concerning one's fellow man, an interpretation included in the Hebrew word *Hasid* (Hesed — loving-kindness). —*Anonymous*

(e) SIN-FEARING. One who fears sin itself, and not the punishment thereof. —*Mikve Israel*

MISHNAH III

13. (a) THE GOOD WAY. All the five "ways" are good, but Rabbi Jochanan wanted them to designate the *one* quality in which, though holding on to the other four, man should excel. Each of the five disciples pointed out one quality which, by continuous exertion and practice, could be cultivated through the Torah and its precepts. The teacher, however, commended goodness of heart as the one all-inclusive quality which is the basis of sainthood. —*Rabeinu Jonah*

(b) A GOOD EYE. This phrase points to him who is satisfied with his share and is not jealous of his fellow-man if he have more. GOOD FRIEND. He who tells the

פרקי אבות

זאץ איז דער מענטש וואָס באַצאָלט ניט זיינע חובות.

(מגן אבות).

(ד) ווען אַ מענטש איז מקיים דעם געבאָט „האָב לײב דיין מיטמענטשן ווי זיך אַײניקן“, דער- גרייכט ער דעם אידעאַל פון זיין אַ „גוטער חבר“. דאָס איז רבי יהושע'ס מיינונג. רבי יוסי, אָבער, טייטשט דאָס וואָרט „לרעדן“, ניט דיין חבר, נאָר דיין שכן. ווער עס איז אַ גוטער שכן, איז שוין אויך אַ גוטער חבר.

(יהודה לירמאָ).

(ה) גייט אַרויס (קומט און זעט). רעדנדיק וועגן „גוטן וועג“, האָט רבי יוחנן גע- ברויכט דעם אויסדרוק „קומט און זעט“, אָבער רע- דנדיק וועגן „שלעכטן וועג“ האָט ער געברויכט דעם אויסדרוק „גייט אַרויס און זעט“ (דאָס איז לייט אַן אַנדער נוסח פון דער משנה). דער טעם איז ווי פאַלגט: דער באַשאַפער האָט איינ- געפאַנצט אין מענטשן דעם באַגער צו טאָן גוטס און די שטרעבונג נאָך פאַלקאָמנהייט. דאָ- ריבער איז מער פאַסיק צו געברויכן דעם אויס- דרוק „קומט“ אין שייכות צום גוטן וועג, ווי ער זאָל זאָגן: קומט און גייט אַריין אין גאָט'ס פאַלאַץ. וועגן שלעכטס, אָבער, געברויכט ער דעם אויסדרוק „גייט אַרויס“ מחמת ווען אַ מענטש טוט שלעכטס, גייט ער אַרויס פון גאָט'ס וועגן.

(נחלת אבות).

אַ פריינט האָט לייב צו יעדער צייט, אַ ברודער ווערט געבוירן אין נויט.

(משלי 17:17).

געטריי זיינען די וואונדן פון אַ פריינט;
אָבער די קושן פון אַ שונא זיינען באַטרי-
געריש.

(משלי 6:27)

ווער איז אַ העדד? ווער עס מאַכט אַ פריינט פון זיין שונא.

(אבות דרבי נתן 23)

(ה) האָט מורא פאַר זינד. דער וואָס האָט מורא פאַר דער זינד גופא, און ניט פאַר דער שטראַף.

(מקוה ישראל).

משנה י"ג

(א) דער גוטער וועג, אַלע פינף „וועגן“ זיינען גוט, אָבער רבי יוחנן האָט געוואָלט אַז יעדער פון זיי זאָל אַנדייטן די מעלה מיט וועל- כער אַ מענטש דאַרף זיך אויסצייכנען, הגם ער קאָן באַזיצן אויך אַלע אַנדערע. יעדער תלמיד האָט אַנ- געוויזן אויף יעדער קוואַליטעט וואָס, נאָך זיין מיינונג קאָן קולטיווירט ווערן דורך דער תורה און דורך אַ דויערנדיקער אַנשטרענגונג. דער רבי, אָבער, האָט רעקאָמענדירט אַ גוט האַרץ אַלס יענע קוואַליטעט וואָס איז דער גרונט פאַר עכטער צדקות.

(רבנו יונה).

(ב) אַ גוט אויג. דאָ ווערט געמיינט אַ מענטש וואָס איז צופרידן מיט דעם וואָס ער האָט און איז ניט מקנא אַנדערע וואָס זיי האָבן מער. אַ גוטער חבר — דער וואָס זאָגט דעם אמת און ווארנט זיין מיטמענטשן קעגן טאָן שלעכטס.

(ברטנורא).

(ג) וואָס זעט פאַרויס . . . פאַרוואָס האָט רבי שמעון, רעדנדיק וועגן „גוטן וועג“, אויסגעקליבן דעם „וואָס זעט פאַרויס וואָס עס וועט פאַסירן“, און ווען ער רעדט וועגן „שלעכטן וועג“ האָט ער אַנגעוויזן אויף דעם וואָס לייט און באַצאָלט ניט? (משנה 14 2)? די תשובה איז: אין אמת'ן זיינען די צוויי קעגנגעזעצט. דער וואָס זעט פאַרויס וואָס עס וועט פאַסירן צאָלט זיינע חובות פינקטלעך: (1) מחמת ער וועט אפשר דאַרפן שפעטער אַנקומען צום זעלביקן מענטשן; און (2) דער וואָס לייט און באַצאָלט ניט פאַרזעצט דעם געבאָט „האָב לייב מיט מענטשן ווי זיך אַײניקן“, שוין ניט רעדנדיק פון דעם וואָס ער באַגייט אַן אַנטי-סאָציאַלן אַקט מחמת ער פאַרשפרייט אומצוטרוי צווישן מענטש און מענטש. ווען ער זעט פאַרויס די שלעכטע רעזולטאַטן, איז ער ניט נאָר אַ עומד בדבורו, נאָר אויך אַ מענטש פון גערעכטיקייט. דער קעגנ-

Sayings of the Fathers

truth and admonishes his fellow-man when the latter follows a path of wrong-doing. —*Bertnuro*

(c) HE WHO FORESEETH WHAT IS TO HAPPEN. Why is it that in reference to the "good way" Rabbi Simeon has chosen the one "who foreseeth what is to happen," and in reference to the "evil way" he designates the one who borrows and does not repay? (Mishnah, 2:14). The answer is that, in reality, these two are opposed. He who foresees what is to happen pays his debts promptly: (1) because he may in the future have to return to the same source for a loan; and (2) he who borrows and does not repay violates the command "Love thy fellow-man as thyself," and in addition commits an anti-social act, for it causes mistrust between man and man. And since the former foresees the evil effects therefrom, he proves not only that he is a man of his word, but also that he is a man of righteousness. Opposed to him stands the man who does not repay his debts. —*Moggen Aboth, Rashbatz*

(d) By fulfilling the command: "Love thy fellow-man as thyself," one attains the ideal of a "good friend." This is Rabbi Joshua's opinion. Rabbi Jose, however, interprets the Hebrew word *L'reachu* to mean neighbor. He who is a good neighbor is, *ipso facto*, a good friend also. —*Judah Lerma*

(e) GO FORTH (COME AND SEE). Referring to the "good way," Rabbi Jochanan used the expression "come and see," but in reference to the "evil way," he said "go out and see." (This is according to a different version of the Hebrew text.) The reason of this difference is clear: The Creator has implanted in man the desire

to do good and the striving for perfection. Since this is so, it is more appropriate to use the word "come" in reference to the good, as if he were to say: "Come and enter God's palace." Whereas, in reference to evil, "go out" is more appropriate, since to do evil carries the meaning that man must leave God's ways. —*Nahlath Aboth, Don Itzhoc Abravanel.*

A friend loveth at all times, and a brother is born for adversity. *Prov. 17:17*

Faithful are the wounds of a friend: but the kisses of an enemy are deceitful. —*Prov. 27:6*

Who is a hero? He who makes a friend of his enemy. —*Aboth di Rabbi Nathan, 23*

I think that to have known one good, old man—one man, who, through the chances and mischances of a long life, has carried his heart in his hand, like a palm-branch, waving all discords into peace—helps our faith in God, in ourselves, and in each other more than many sermons. —*G. W. Curtis.*

To judge human nature rightly, a man may sometimes have a very small experience, provided he has a very large heart. —*Bulwer-Lytton.*

Two are better than one; because they have a good reward for their labor. For if they fall, the one will lift up his fellow; but woe to him that is alone when he falleth; for he hath not another to help him up. —*Ecclesiastes 4,9-10.*

משנה י"ד

14. אָמַר לְהֵם . צְאוּ וּרְאוּ אִיזוּ הִיא דַּרְךְ רְעָה שְׂוִיתֶרְחַק מִמְּנָה הָאָדָם . רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר עֵין רְעָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר חֶבֶר רַע רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר שְׁכֵן רַע רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר הַלְוָה וְאִינוּ מְשַׁלֵּם . אֶחָד הַלְוָה מִן הָאָדָם כְּלוּוֹה מִן הַמָּקוֹם . שְׁנֵאמַר לְוֹה רְשָׁע וְלֹא יִשְׁלַם וְצְדִיק חוֹנֵן וְגוֹמֵן (תהלים ל, כא) . רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֵב רַע : אָמַר לְהֵם . רוּאָה אֲנִי אֶת־דַּבְּרֵי אֱלִיעֶזֶר כַּן־עָרְוָה מִדְּבָרֵיכֶם שֶׁכָּבֵלְל דַּבְּרֵי וְדְבָרֵיכֶם :

משנה י"ד

(א) אָלֶע „גוטע“ וועגן זיינען דערמאנט גע- ווארן פריער און דערנאך — די קעגנזאצן, כדי מיר זאלן קאנען אפדערנען אז שלעכטס באשטייט ניט אין דער אבוועזנהייט פון גוטס נאר אין אין דער אנוועזנהייט פון רשעות. א הארץ, למשל, וואס איז ניט גוט און ניט שלעכט, איז ניט קיין שלעכט הארץ. דאסגלייכן בנוגע אלע אנדערע אייגנשאפטן. (מדרש שמואל).

(ב) שלעכטער וועג. מחמת די פינף גוטע „וועגן“ זיינען כאראקטעריסטיש, סיי צו- זאמען און סיי באזונדער, פאר דעם מענטשן וואס שטייט שוין אויף א העכערער מדרגה פון מאראל און צדקות. האט רבי יוחנן שוין אויך געפרעגט וועגן דעם שלעכטן וועג וואס יעדער דארף אויסמיידן.

(מן אבות).

(ג) רש"י'ס פירוש אויפן פסוק (בראשית 13) „און גאט האט געזאגט אברהם'ן נאכדעם ווי צוט האט זיך אפגעטיילט פון אים,“ איז ווי פאגט:

יד. ער האט צו זיי געזאגט: גייט ארויס און זעט, וועלכער איז דער שלעכטער וועגאז דער מענטש זאל זיך פון אים דערווייטערן? רבי אליעזר זאגט: א שלעכט אויג. רבי יהושע זאגט: א שלעכטער חבר. רבי יוסי זאגט: א שלעכטער שכן. רבי שמעון זאגט: דער וואס לייט און בא- צאלט ניט. צו לייטן פון מענטשן איז ווי ער וואלט געליען פון גאט, ווי עס ווערט געזאגט: "דער רשע לייט און באצאלט ניט און דער צדיק באויליקט און גיט". רבי אלעזר זאגט: א שלעכט הארץ. האט ער צו זיי געזאגט: איך זע די רייד פון רבי אלעזר מער פון אייערע רייד, ווארים אין זיינע רייד זיינען איינגעשלאסן אויך אייערע.

- 1. דערווייטערן, אפווייכן. 2. א שלעכטער חבר, א פאלשער פריינט. 3. „דער רשע...“ ער לייט כדי צו בארויבן יענעם.

„כל זמן צוט איז געווען מיט אברהם'ן, האט גאט ניט געוואלט רעדן מיט אים,“ מחמת די געזעצ- שאפט פון א שלעכטן מענטשן איז שעדלעך פארן גוטן. געוויינטליך זיינען מענטשן מער גענויגט זיך אפצולערנען די שלעכטע מעשים פונם שלעכטן ווי די גוטע מעשים פונם גוטן. רבי יהושע, ווארנענדיק אונז אויסצומיידן א שלעכטן פריינט, מיינט צו זאגן אז מיר זאלן זיך ניט רעכנען מיט די שיינלעכע געווינסן פון אזא חברשאפט.

(פרקי אבות העולם).

(ד) לייט... לייען און ניט באצאלן איז פאלישטענדיקע גזלה, אדער, נאך ערגער, ווי ער זאל בארויבן גאט און אים, כביכול, „צווינגען“ גוטצומאכן דאס שלעכטע.

(ר' אפרים, — ציטירט פון מדרש שמואל)

(ה) די שלעכטע, בשעת זיי נעמען פון דער וועלט אלעס וואס ס'איז פאראן, געניסן פון דעם וואס באצאנגט צו אנדערע; און ווען זיי טוען דאס לייקענען זיי פאקטיש אפ די עקזיסטענץ פון גאט. ווארים אויב עס איז ניט פאראן קיין רעכנונג, איז

14. He said to them: Go forth and see which is the evil way man should move away from. Rabbi Eliezer said: an evil eye; Rabbi Joshua said: a bad friend; Rabbi Jose said: a bad neighbor; Rabbi Simeon said: one who borrows and does not repay. Whoever borrows from a man is as one who borrows from God, for it was said the wicked borrows and does not pay again, but the righteous deals graciously and gives. Rabbi Elazer said: a bad heart. And he said to them: I see more in the words of Rabbi Elazer, the son of Arach, than in your words, for his words contain everything that you have said.

MISHNAH XIV

14. (a) All the good "ways" have been mentioned first and then their antitheses, so that we may learn that the evil way lies not in the absence of good but rather in the presence of evil. A heart, for example, that is neither good nor bad, is not for that matter bad. The same holds true for all other qualities. —*Midrash Sh'muel*

(b) EVIL WAY. Since the five qualities of goodness enumerated herewith, taken together and separately, are characteristic of and befitting the man who already stands on a higher level of morality and sainthood, Rabbi Jochanan therefore asked also: What is the evil way that *everyone* should shun? —*Rashbatz*

(c) Rashi's comment on the verse (Genesis 13): "And God said to Abram after Lot separated from him," is as follows: "As long as Lot was with Abram God refused to speak to him," because the company of the wicked is injurious to the good man. Usually people are more prone to learn the bad traits from the evil-minded

than the good traits from the saintly. Rabbi Joshua in warning us to shun a bad friend also says that one should not consider the seeming advantages which accrue from such companionship. —*Pirkei Aboth Haolam*

(d) BORROWS... DOES NOT REPAY. Borrowing without repaying is tantamount to outright robbery, or, even worse, robbing God as it were and "forcing" Him to make good the wrong committed. —*Rabbi Ephraim*

(e) The evil-doers, while taking from the world everything it offers, enjoy themselves on someone else's account; and by doing that they actually deny the existence of God. For were there no account to be given, there would be, God forbid, no Master to whom one could be held responsible. —*Midrash Sh'muel*

(f) He who does not repay his debts is like unto one who has borrowed from God. Such a one is untrustworthy even in matters pertaining to God, not only in those pertaining to man. —*Kapath Hamanul*

משנה ט"ו

15. הם אָמרו שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר. יְהִי כְבוֹד חֲבֵרָה חָכִיב עֲלֶיהָ כְּשֶׁלְּפָה וְאֵל תְּהִי גוֹת לְכַעֲסוֹ וְשׂוֹב יוֹם אֶחָד לְפָנָי מִתְּתָדָה וְהוֹה מִתְּחַסֵּם כְּנַגְדֵי אִוְרָן שֶׁל חֲכָמִים וְהוֹה זְהִיר בְּנַחֲלָתָן שְׁלֹא תִכְוֶה. שְׁנַשִּׁיכְתָּן גְּשִׁיכְתָּ שׂוֹעֵל וְנַעֲקִיצְתָּן וְנַעֲקִיצְתָּ עֲקָרָב וְלַחִישְׁתָּן לַחִישֵׁת שְׂרָפָה וְכָל־דְּבָרֵיהֶם כְּנַחֲלֵי אִשׁ:

טו. זיי האָבן געזאָגט דריי זאַכן. רבי אליעזר זאָגט: דיין חברים כבוד זאָל ביי דיר טייער זיין ווי דיין אייגענער; זאָלסט נישט לייכט אין כעס ווערן; און טו תשובה איין טאָג פאַר דיין טויט. און זאָלסט זיך וואָרעמען אַנטקעגן דעם פייער פון חכמים, און זאָלסט זיך היטן פון זייער קויל אַז זאָלסט זיך נישט אָפבריען. וואָרים זייער ביס איז דער ביס פון אַ פוקס, און זייער שטאָך איז דער שטאָך פון אַן עקדיש, און זייער שפרוך איז דער שפרוך פון אַ ברען־שלאַנג, און אַלע זייערע רייד זיינען ווי פייער־קוילן.

1. ד ר י ז א כ נ . דריי פרינציפן, דריי הויפט־געזאָגט־קען. 2. ט ו ב ה, האָב חרטה אויף שלעכטע מעשים. 3. וואָרעמען אַנטקעגן . . . זיין נאָענט צו די חכמים, זיך לערנען פון זיי.

אויך חסידים ניטאָ קיין האָר צו וועמען אַ מענטש איז פאַראַנטוואָרטליך.

(מדרש שמואל).

(מילי דאבות).

(ו) דער וואָס באַזאַצט נישט זיינע חובות, איז ווי איינער וואָס האָט צוגענומען ביי גאָט. אזאָ איינער איז אויך נישט פאַרטרויענסווערט אין זאַכן וואָס האָבן אַ שייכות צו גאָט.

(כפת המנעול).

משנה ט"ז

(א) זאָל דער כבוד. עס זיינען פאַראַן צווישן אונז אַזעלכע וואָס באַציידיקן זייערע בעס־טע פריינט, ווען זיי האַנדלען נישט ווי עס דאַכט זיך אַז זיי דאַרפן האַנדלען. דאָריבער זאָגט רבי אליעזר: „זאָל דער כבוד פון דיין חבר זיין ווי דיין אייגענער כבוד“.

(בן בחי).

דיין חבר (מיטמענטש). ווער עס גיט אַפּ כבוד זיין מיטמענטשן גיט אַפּ כבוד זיך גופא. דאָריבער זאָגט רבי אליעזר: „זאָל דער כבוד פון דיין מיטמענטשן“ — וואָס איז באַשאַפן גע־וואָרן בצלם אֱלֹהִים „זיין אזוי טייער ביי דיר ווי

(ג) גאווה און באַרימערײ זיינען שעדלעך אונ־טער אַזע אומשטענדן, דאָריבער דאַרף די משנה געטייטשט ווערן אזוי: זאָל דער כבוד וואָס אַן אַנדערער טייטש דיר צו זיין פון דער זעלביקער חשיבות, ווי ווען דו זאָלסט זיך גופא אָפגעבן כבוד. וואָרים וואָס פאַראַ ווערט האָט עס פאַר איינעם, ווען ער שטעלט זיך אוועק פאַר אַן עולם און זאָגט אַז ער גופא איז דער בעסטער, דער גוט־האַרציקסטער, דער ערנהאַפטיקסטער, און דער פיינסטער פון אַלעמען?

(ד) שמעלקע מניקלעשבורג.)

(ד) זאָל דער כבוד . . . ווי אזוי דאַרף עס אויסגעטייטשט ווערן? עס לערנט אונז, אַז פונקט ווי אַ מענטש היט זיין אייגענעם כבוד, אזוי דאַרף ער היטן דעם כבוד פון אַנדערע: פונקט ווי ער ווײַ אַז קיינער זאָל אים נישט מבזה זיין אזוי טאָר ער נישט מבזה זיין אַנדערע, אַדער שעדיקן אויף וועלכן עס איז אופן די רעפּוטאַציע פון זיינע מיטמענטשן.

(אבות דרבי נתן).

15. They each said three things. Rabbi Eliezer said: Let the honor of thy fellow-man be as dear to thee as thy own; do not get angry on any light pretense; and repent one day before your death. And warm thyself by the fire of the wise; but beware of their glowing coal in order that thou mayest not be burnt, for when they bite they bite like unto a fox, and when they sting it is the sting of the scorpion, and their hiss is the serpent's hiss, and all their words are like coals of fire.

MISHNAH XV

15. (a) LET THE HONOR... There are those among us who would insult their best friends should the latter not act in accordance with their every wish. Therefore Rabbi Eliezer says: Let the honor of thy friend be as your own honor. —*Ben Buzzi*

(b) THY FELLOW-MAN. He who honors others, honors himself. Therefore Rabbi Eliezer says: "Let the honor of thy fellow-man"—the tribute paid to each and every man who was created in God's image—"be as dear to thee as thy own." For then only will others honor you. —*Milei D'Aboth*

(c) Vanity and pride are irksome under all circumstances, therefore the interpretation of this passage may be as follows: Let the honor rendered you by others be of the same value as if you were to honor yourself; for what would it avail a man to arise before all and proclaim himself the kindest, the best, the most honorable, and the finest of all? —*Shmelki of Nickelsberg*

(d) LET YOUR FELLOW-MAN'S HONOR BE AS DEAR TO YOU AS YOUR OWN. How is this to be interpreted? It teaches that just as a man has regard for his own honor, so must he have

regard for the honor of his fellow-man; just as he desires that no one cast a reflection on his good repute, so must he be anxious not to damage the reputation of his fellow-man. —*Aboth di R. Nathan, 15*

(e) PRETENSE. Even after one has scrupulously searched out the reasons for his fellow-man's misdeed (or what he regards as such), and has convinced himself of the other's guilt, let him not become angry. How much more is this true of a light pretense and in the immediacy of a moment, without having had a chance to look into the reasons thereof. —*Isaac Caru*

(f) DO NOT GET ANGRY. The author of the book "Zemach Zedeck" habitually, when in a state of anger, opened one of the volumes of the "Schulhan Aruch" (Code of Laws) in order to ascertain whether, according to the Law, the particular case causing his anger were justified. Meantime his anger subsided. —*B. Jezsohn*

(g) ONE DAY. Why is it not written simply "before your death" instead of "one day before your death," especially since no man knows the day of his death? This phrase teaches us that one should not repent when dangerously ill, but, on the

פרקי אבות

דעם וואָס ער האָט זיך ניט געוואָלט אונטער-
וואַרפֿן דעם באַשלוס פֿון דער מערהייט. און ער
איז געשטאַרבן אונטער חרם (נדוי). אין די
ווערטער הערט זיך אַ טיפּער אייפּערדיקער
ווייטאַג. (גרעטץ).

אַס מאמר וואָס בריינגט אַרויס די אינער-
זעכע געפילן פֿון אַ ליינדדיקן מענטשן, דער-
וועקן זיי סימפּאַטיע לגבי אַ גרויסער פּערזענ-
זעכקייט וואָס איז געווען פֿאַרביטערט און אייני-
זאַם.

(הערפּאַרד).

באַטראַכט זוי ווינציק עס זיינען פֿאַראַן
זאַכן וואָס זיינען די ווערט צו ווערן איבער
זיי אין כּעס, און דו וועסט זיך חידושן
וואָס נאַראַנים ווערן אין כּעס.

(ראַבערט דאדסלי).

ווען אָנגעווענדט צום ריכטיקן מענטשן,
דריקט זיך אויס אַלעזאָרס כּלל אין דעם
מאמר: „זאָל דער כבוד פֿון דיין מיט-
מענטשן זיין אזוי טייער ווי דיין אייגענער
כבוד“ (אבות ב' י'). רעספּעקט פֿאַר דער
מענטשזעכער פּערזאָן מיינט, אַז אַ מענטש
זאָל ניט אַגרידן זיין מיטמענטש'ס
זעלבסט־רעספּעקט. ניט ווינציקער איז
עס דערלויבט צו באַליידיקן אַדער
צו פֿאַרשעמען אַ מענטשן. צו פֿאַרשעמען
אַ מענטשן מיינט שפּיכט־דמים. די רויט-
קייט אין זיין פנים פֿאַרשווינדט און די
בליינקייט פֿאַרנעמט דאָס פֿאַץ (בבא
מציעא 58ב). דער דאָזיקער תּלמודישער
אויסדרוק הגם פֿאַעטיש אין פֿאַרם, איז
פּושטענדיק רעאַליסטיש. ווען מיר קלערן
זיך אַריין סיי אין די מאַטיווען פֿון די
וואָס באַליידיקן מענטשן, סיי אין די קאַני-
סעקווענצן. אַפילו די געפילן פֿון זינדיקע
דאַרפֿן געשאַנעוועט ווערן אזוי פיל ווי
נאַר מעגלעך.

(דר. איזידאָר עפשטיין).

ווער ניט צו שנעל אין כּעס; ווארים כּעס
רוט אין שויס פֿון נאַראַנים.

(קהלת 7:9).

(ה) אַפילו ווען אַ מענטש האָט געוויסנהאַפֿ-
טיק געפונען די אורזאַך פֿון אַ צווייטן
מענטשנס שלעכטער האַנדלונג (אָדער וואָס ער
באַטראַכט אַלס אַזעלכע). און האָט זיך איבער-
צייגט אין זיין שוילד, זאָל ער ניט ווערן אין
כּעס. אָבער נאָך מער דאַרף ער זיך אויסהיטן
פֿון ווערן אין כּעס אונטער אַ לייכטן אויסרייד.
ווען ער האָט זיך ניט גוט אַריינגעטראַכט אין די
אורזאַכן.

(יצחק קאַרו).

(ו) ווער ניט אין כּעס. דער מחבר פֿון
„צמח צדק“, פֿלעגט זיך נוהג זיין, ווען ער האָט
געפילט אַז ער איז געוואָרן אין כּעס, צו עפּנען
דעם „שוּחן ערוך“ כדי אויסצוגעפּינען צי,
לויטן דיין, מעג ער זיין אין כּעס אין דעם און
דעם פֿאַל. ביני־לביני איז זיין כּעס אָפּגעגאַנגען.

(ב. יאָשזאָן).

(ז) איין טאָג. פֿאַרוואָס איז ניט געשריבן
„בעפֿאַר דיין טויט“ אַנשטאַט איין טאָג
פֿאַר דיין טויט, ספּעציעל ווען קיין מענטש ווייסט
ניט דעם טאָג פֿון זיין טויט? דאָס פֿערנט אונז
אַז אַ מענטש זאָל ניט חרטה האָבן אויף זיינע
זינד ווען ער איז מסוכן קראַנק, נאַר פֿאַרקערט.
ווען עס איז „נאָך אַ טאָג פֿאַרן טויט“ — ד. ה.
ווען ער איז נאָך געזונט און ענערגיש און דער
טויט שיינט צו זיין נאָך זייער ווייט.

(סולת למנחה).

(ח) וואָרעם זיך. די השפּעה פֿון אַ פירער
ווערט צוגעגליכן אין תּלמוד צו ברענענדיקע
קוילן. האָט זיך ניט ווייט פֿון דיין רבי'ן; דיר
וועט זיין צו קאָלט. אָבער דערנענטער זיך ניט
צופיל צו אים; דו קאָנסט זיך אָפּבריען. דאָס איז
אויך גילטיק בנוגע דייע פריינט.

(מדרש ריבש טוב).

(ט) דער פייער פֿון די קלוגע. דער
וואָס וויל זיך דערוואַרמען, דאַרף זיך האַלטן
ווייט פֿון פייער; אלא ניט ברייט ער זיך אָפּ. דאָ-
ריבער זאָסטו ניט ווערן צו אינטים מיט די
חכמים. רבי אַליעזר איז אויסגעשאַסן געוואָרן
פֿון דער געזעלשאַפּט פֿון זיינע קאַלעגן צוליב

GAON OF VILNA
(1727-1797)

It is useful to come in contact with
the poor and observe their ways of
living.

—Chap. 1.5 (i)

עס איז נוצלעך און גוט
צו זיין נאָענט צו די
אַרעמע.

פ', א' ה', י"א

טז. רבי יהושע זאָגט: אַ שלעכט אויג, און אַ שלעכטער פּאַרלאַנג, און שנאה צו מענטשן בריינגען אום אַ מענטשן פון דער וועלט.

יז. רבי יוסי זאָגט: דיין חברים געלט זאָל זיין ביי דיר אזוי טייער ווי דיין אייגנס, און גרייט זיך גופא צו לערנען תורה, וואָס איז ניט דיין ירושה, און אַלע דינע מעשים זאָלן זיין לשם שמים.

1. ש נ א ה , האָס, פיינטשאַפט — דערהויפט שנאת-חנם. 2. קנאה, אייפערזוכט, תאוה (שלעכטער פּאַרלאַנג) און שנאה — האָס — בריינגען אום דעם מענטשן.

1. ד י י נ י ר ו ש ה , תורה ווערט ניט איבערגעגעבן בירושה — מ'דאַרף אַליין לערנען און דערווערבען וויסן.

א געזונט פאַרן לייב איז אַ געזאַסן האַרץ, און אַ פוילונג אין די ביינער איז קנאה. (משלי 14:30)

משנה י"ז

(א) פאַרמעגן. אַ מענטש דאַרף באַטראַכטן דעם פאַרמעגן פון זיין מיטמענטשן ווי זיין אייגנס. ווען אַ מענטש זעט אַ שיף זינקען אַדער אַ פייער ברענען אין הויף פון אַן אַנדערן, זאָל ער טאָן דאָס זעלביקע ווי ווען דער אומגליק זאָל האָבן אים גופא גע-טראָפן.

(ספר מוסר, ר' יוסף בן יהודה).

(ב) אין משנה ח' האָט רבי יוחנן כאַראַקטע-ריזירט זיין תלמיד רבי יוסי אַלס „חסיד“, אין אונזער משנה ווערט אַנגעדייט, אַז רבי יוסי'ס חסידות איז טאַקע באַשטאַנען אין דעם וואָס ער האָט געהאַלטן טייער יענעמ'ס פאַרמעגן ווי זיין אייגנס. דאָס איז געווען זיין ספעציעלע מעלה; און דאָס איז טאַקע באמת איינע פון די גרעסטע מעלות.

(אברהם אזולאי').

(ג) באַציענדיק זיך אויף די דריי נעגאַטיווע אייגנשאַפטן וואָס זיינען אויסגעערעכנט געוואָרן פון רבי יהושע'ן אין משנה ט"ז (אַ שלעכט אויג, שלעכטע מחשבות און שנאה), זאָגט רבי יוסי

משנה ט"ז

16. רבי יהושע אומר. עין הרע ויזכר הרע וישנאת הכפרות מוציאים את-הקדם מן העולם:

משנה י"ז

17. רבי יוסי אומר. יהי קמון חברך חביב עליך כשליך והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירשה לך וכלי מעשיה יהיו לשם שמים:

משנה ט"ז

(א) אַן אויג. עס זיינען פאַראַן פיער קאַ-זירן אין מענטשלעכן אויג: דאָס ווייסע שטעלט פאַר דעם ים וואָס רינגלט אַרום די יבשה; דער צווייטער קאַזיר שטעלט פאַר די יבשה, דער דריטער, ירושלים; דער פערטער — דאָס שוואַרצאַפּל — דעם קדשי קדשים. אזוי אַרום שטעלט דאָס אויג מיט זיך פאַר די וועלט און אַ מענטש דאַרף זיין פאַרויכטיק מיט זיין אויג כדי צו היטן זיין גאַנצן גוף פון זינד. (זהר).

(ב) אַ שלעכט אויג. אַ שלעכט אויג, הגם עס קומט פון קנאה, קאָן זיין די סבה פון אַזעל-כע פאַרברעכנס ווי מאַרד און רויבעריי. שלעכ-טע מחשבות זיינען דאָס רוב פאַרבינדן מיט קערפערלעכע פאַרגעניגן און צעזאַנזקייט. שנאה צו מענטשן איז אַ פאַרויסזויפער פון פאַרברעכן. די דריי צוזאַמען טרייבן אַ מענטשן פון דער וועלט. ד. ה. זיי גראָבן אונטער זיין סאַציאַלן שטאַנד.

(ספורנא).

שנאה צו מענטשן — ווי אזוי? קיינער טאַר ניט זאָגן: האָב לייב די געלערנטע און האָב פיינט די תלמידים, אַדער האָב לייב די תלמידים און האָב פיינט די פראַסטאַ-קעס. האָב לייב בעסער אַדעמען. (אבות דר' נתן ט"ח).

16. Rabbi Joshua said: An evil eye, evil thinking, and hatred of people drive a man out of the world.

17. Rabbi Jose said: Let the property of thy fellow-man be as dear to thee as thine own; qualify thyself for the study of the Torah for it is not an inheritance of thine; and let all thy deeds be for the sake of heaven.

contrary, when it is yet "a day before his death"—when one is vigorous and healthy and death seems still far off. —*Soless L'minhah*.

(h) WARM THYSELF. The influence of a leader is likened, in the Talmud, to a burning coal. Do not hold yourself aloof from your master; you will remain cold. Do not approach him too closely; you may be burned. This applies also to your relationship with your friends. —*Midrash Ribesh Tov, quoted in Hasidic Anthology*

(i) THE FIRE OF THE WISE. One who wishes to warm himself remains at a certain distance from the fire; if he approaches too close, he is burned. So, endeavor not to become too intimate with the wise. R. Eliezer was excommunicated by his colleagues because he refused to accept the rules of the majority, and he died under a ban. There is much suppressed passion, therefore, in his words: "which do not deny to his opponents a measure of justification." (Graetz) "As a piece of self-revelation, they awaken sympathy for a great man suffering in lonely bitterness. —*Herford*

Applied to the Right Person, the Hillelian rule finds also its practical formation in the maxim, "Let the honor of thy fellow-man be as dear to thee as thine own (Sayings of the Fathers 2,10). Respect for the human person bids the Jew not to make

inroads on his fellow-man's self-respect. Much less it is permissible to put a fellow to an open shame. To shame a fellow-man is considered blood-shedding, "the red in his face disappearing, and the pallor taking its place" (Baba Metziya, 58b.) This Talmudic expression, though poetic in form, is full of realism, if we take the trouble to examine both the motives of those who stoop to attack human beings in their self-respect, and the consequence of such attacks. Even sinners must have their feelings spared as far as possible. —*The Jewish Way of Life, Rabbi Dr. Isidore Epstein, p. 56*

Be not hasty in thy spirit to be angry: for anger resteth in the bosom of fools. —*Ecclesiastes 7:9*
Consider how few are the things worthy of anger, and thou wilt wonder that any fools should be wrath. —*Robert Dodsley*.

MISHNAH XVI

16. (a) EYE. There are four colors in the human eye: the white represents the ocean that surrounds the land; the second color, the land; the third, Jerusalem; the fourth—the pupil of the eye—Zion and the Holy of Holies. Thus the eye represents the entire world and man should be careful with it in order that he may guard his whole body from sin. —*Zoar*

(b) AN EVIL EYE. An evil eye, though it be nothing more than simple jealousy

פרקי אבות

אים; און (2) גאָט, דער העכסטער ציף, גיט איין בער אַ טייל פון זיין געטלעכן כוח דעם וואָס לעכצט נאָך אים. אַנדערע ציפֿן האָבן ניט אַזעלכע כע געווינסן.

(אָנאַנים).

(1) אַלע מעשים. דער דאָזיקער אויס־דרוק קאָן קלאָר געמאַכט ווערן דורך דעם פּאַלגנדיקן ביישפּיל: צדקה וואָס ווערט געגעבן אויס רחמנות צו די אַרעמע שטייט ניט אויף אַזאָ היכער מדרגה ווי צדקה וואָס ווערט געגעבן לשם שמים אָדער מחמת דעם וואָס גאָט האָט אַזוי געהייסן. אין ערשטן פּאַר, איז פּאַראַן אַן אייגננציקע צופּרידנשטעלונג; אין צווייטן פּאַר, ווערט די טאָט דערהויבן און געהייליקט דורך דעם באַוואוסטזיין פון גאָט'ס גרויסקייט און דעם באַוואוסטזיין אַז דער מענטש דינט זיינע מיט־מענטשן, ניט סתם כדי צו באַרואיקן זיין געוויסן.

(מקוה ישראל)

מר זוטרא דער חסיד האָט פּאַרלאָרן אַ בייטעלע פּוּל מיט זיבעער אין אַ קרעטש־מע. שפעטער האָט ער געזען אַ תּלמיד ווי ער האָט געוואָשן זיינע הענט און זיי אַפּ־געווישט מיט אַן אַנדערנ'ס מאַנטל. מר זוטרא האָט דאָן געזאָגט, דאָס איז דער גנב, ווארים ער קימערט זיך ניט פאַר יענעמ'ס אייגנטום. זיי האָבן אים אַרעס־טירט און ער האָט זיך מודה געווען.

(בבא מציעא, כ"ד).

אויב מ'זאָר ריכטיק אַפּוועגן, וועט אויס־קומען, אַז אַ מענטש וואָס שווינדלט איז געוואָגט לגבי גאָט און אַ שוואַכלינג לגבי מענטשן; ווארים אַ ליגן שטעלט זיך קעגן גאָט און מיידט אויס דעם מענטשן. (מאָנטעוין).

עס וועט אַנערקענט ווערן, אַפּילו פון די וואָס פּראַקטיצירן עס ניט, אַז ערלעכע און אַפענע האַנדלונג דריקט אויס די ווערדע פון דער מענטשלעכער נאַטור, און ווען פּאַלשקייט ווערט צוגעמישט צום אמת, איז עס פּונקט ווי מען מישט אַריין

אַז קעגן זיי זיינען פּאַראַן דריי פּאַזיטיווע מאַראַל־שישע מעלות וואָס קענען געברויכט ווערן אין לעבן. קעגן דעם אַמביציעזן און קנאה־מענטשן שטייט דער מענטש וועמעס באַציאונג צו יע־נעמס פּאַרמעגן איז ווי צו זיין אייגענעם. דער קאַנטראַסט צום מענטשן פון „שלעכטע מחשבות“ איז דער מענטש, וועלכער קוואַליפּיצירט זיך גופא צו לערנען תּורה, אַן אויפגאַבע וואָס פּאַ־דערט רייניקייט פון מוח און האַרצן. און קעגן דעם מענטשן וואָס האָט פּיינט אַנדערע שטייט דער וואָס ווידמעט אַלע מעשים צו גאָט. דער תּלמיד חכם דאַרף זיך אויפּפירן ווי אַן אידע־אַלער מענטש און באַקעמפן אַלע בייזווייליקע נטיות אין זיין האַרצן.

(נחלת אבות).

(ד) דער וואָס ווידמעט זיך תּורה־לערנען נויטיקט זיך געוויינטלאַך אין געזעלשאַפּטלע־כער שטיצע מחמת זיין מוח איז פּאַרנומען מיט גייסטיקע ענינים. דאָריבער זאָגט רבי יוסי: זאָל דער פּאַרמעגן פון דיין חבר זיין ביי דיר אַזוי טייער ווי דיין פּאַרמעגן, ד. ה. נעם ביי אַנדערע אַזוי ווייניק ווי נאָר מעגלעך און „גרייט זיך“ (דורך דעם) צו לערנען די תּורה.

(אָנאַנים).

גרייט זיך . . . ווי שטימט דער מאַמר פון רבי יוסי'ן מיט דעם פּסוק (ישעיה נ"ט, כ"א) „מיינע ווערטער וואָס איך האָב אַרײַנגע־לייגט אין דיין מויל וועלן זיך ניט אַפּטאָן פון דיין מויל און ניט פּונם מויל פון דיין זאָמען?“ מיינט עס דען ניט אַז גאָט'ס ווערטער וועלן גע'ירש'נט ווערן פון אונזערע קינדער? די תּשובה איז: דער פּאַרלאָנג צו לערנען גייט טאַקע איבער בירושה, אָבער עס איז ווינשנסווערט, אַז יעדער זאָל עפעס מחדש זיין אין דער תּורה און ניט בלויז איבערזאָגן דאָס וואָס אַנדערע האָבן געזאָגט. פאַר אַט דער אויפגאַבע דאַרף זיך אַ מענטש קוואַליפּיצירן און צוגרייטן.

(בוצינא דנהורא).

(1) לשם שמים. דער וואָס טוט זאָכן לשם שמים האָט צוויי געווינסן: (1) דער ציף ברײַנגט אַריין דערהויבונג אין די מעשים וואָס פירן צו

may be the cause of such crimes as murder and robbery. Evil thinking is, for the most part, related to sensual pleasures and lewdness. Hatred of people is a forerunner of crime. These three together drive a man out of the world, i.e., undermine a man's social life. —*Sforno*

Hatred of people—how? No one should say: Love the scholars and hate the students, or love the students and hate the simpletons. Rather love every one. —*Aboth di Rabbi Nathan, 16*

A sound heart is the life of the flesh: but envy, the rottenness of the bones. —*Prov. 14:30*

MISHNAH XVII

17. (a) PROPERTY. One should regard the property of his fellow-man as his own. Thus, if one sees a ship sinking or a fire ablaze in another's yard, it behooves him to attempt the same rescue work which he would were his own property at stake. —*Sefer Mussar, Rabbi Joseph b. Judah*

(b) In Mishnah 8 Rabbi Jochanan characterized his disciple Rabbi Jose as a "pious man." The present Mishna implies that his piety was borne out by the fact that Rabbi Jose regarded the property of others as his own. This was his special quality; hence it is one of the greatest qualities of a pious man. —*Abraham Azulyi*

(c) Referring to the three negative concepts enunciated by Rabbi Joshua (Mishna 16). Rabbi Jose states that they are opposed to these three morally positive qualities which can be well utilized in life. Opposite to the man of ambition and jealousy stands the man who respects others' property as he respects his own. In contrast to the man of "evil thinking" there is the man who qualifies himself for the study of the Torah, a task requiring above all the purification of mind and heart. And the counterpart of the man who hates his fellow-men is the one who dedicates all his deeds to God. Naturally, the Talmid

Hakham should emulate the ideal man and combat all evil inclinations in his heart. —*Nahlath Aboth.*

(d) He who dedicates himself to Torah is usually in need of social support because his mind is taken up with spiritual endeavors. Therefore, R. Jose says: Let the property of your fellow-man be as dear to thee as thine own, that is, take from others as little as possible and "qualify thyself (thereby) for the study of the Torah." —*Anonymous*

(e) QUALIFY THYSELF. How does this Saying correspond to the verse: "My words which I have put in thy mouth shall not depart out of thy mouth, nor out of the mouth of thy seed." (Isaiah 59:21) Does not this verse indicate that the words of God shall be inherited by our children? The answer is: the desire to learn Torah is often inherited, but it is fitting that each man originate new thoughts in the Torah, not merely repeat what others have said. For this task a man must qualify. —*Butzina Denehorah, quoted in Hasidic Anthology*

(f) FOR THE SAKE OF HEAVEN. He who acts "for the sake of heaven" has two great advantages: (1) A great aim inadvertently exalts the acts leading to it; and (2) God, the loftiest aim, imparts some of His potency to the one who yearns after Him. Other aims do not have these advantages. —*Anonymous*

(g) ALL DEEDS. This phrase may be clarified by the following example: Charity which is given out of pity for the poor is less pure than charity which is given "for the sake of heaven," or as the fulfillment of God's command. In the first there is a type of selfish gratification. In the second, however, the act is hallowed by the realization of God's greatness and by man's consciousness that he is serving his fellow-man, not himself. —*Mikve Israel*

(1) Mar Zutra the Pious lost a purse full of silver in an inn. Later he saw a student washing his hands and wiping them with someone else's mantle. Mar Zutra said, This is the thief—because he does not

יח. רבי שמעון זאגט: זיי אָפּגעהיט אין קריאת שמע און אין תפילה. און ווען דו ביסט מתפלל, זאָלסט ניט מאַכן דיין תפילה ווי פאַרויס-באַ-שטימט, נאָר ווי אַ געבעט פון רחמנות פאַר גאָט, ווי עס איז געזאָגט געוואָרן: „ווארים אַ דערבאַ-רעמדיקער און לייטזעליקער איז ער, פאַרלענ-גערט זיין צאָרן און זיין גנאָד איז גרויס. און באַ-דיינקט זיך וועגן שלעכטס". און זאָלסט זיך אַליין ניט באַטראַכטן פאַר אַ רשע.

1. קריאת שמע — די פרשה שמע, והיה... וואָס ווערט געלייענט דריי מאל אַ טאָג. 2. פאַר אַויס-באַ-שטימט, דאָוונען אָן כוונה, אָן האַרץ, ווי סתם אַ מנהג אַדער געוואוינהייט.

דיין קערפער. אַט דאָס הייסט מתפלל זיין.
(תפארת היהודי.)

(ד) „באשאף אין מיר אַ דיין האַרץ, אַ גאָט, און באַניי אַ ריכטיקן גייסט אין מיר" (תהילים נ"א, י"ב). ווייס אַז דאָס האַרץ איז דער מקור פון לעבן, און געפינט זיך אין צענטר פון גוף פונקט ווי דער קדשי-קדשים, ווי עס ווערט געזאָגט אין זוהר, איז געשטעלט געוואָרן אין צענטר פון דער וועלט. דאָריבער דאַרף אַ מענ-טשנס האַרץ גערייניקט ווערן פון שלעכטס און אַלע שלעכטע מחשבות: אַנדערש בריינגט ער אַריין אַן אַפּגאָט אין קדשי קדשים וואָס דאַרף זיין אַ וואוינאַרט פאַר גאָט.

(קיצור של"ה).

(ה) רשע... (אין דייןע אויגן) זיי ניט שלעכט ווען דו ביסט אַריין און קיינער זעט דיך ניט.
(מהרש"א).

(ו) טו ניט היינט אַ זאָך פאַר וועלכער דו וועסט מאַרגן דאַרפן זאָגן: „פאַרוואָס האָב איך עס געטאָן?"
(רש"י).

(ז) באַטראַכט זיך גופא ניט אַלס (אינגאַנצן) שלעכט, ווארים ווען דו טוסט אַזוי גיסטו אויף די האַפנונג אויף תשובה. באַטראַכט זיך אַלס טיילווייז שלעכט און טיילווייז גוט. אַ מענטש טאָר ניט זיין שטאַלץ און ער טאָר אויך ניט זיין געפאַלן ביי זיך.
(אַנאַניס).

משנה י"ח

18. רבי שמעון אומר.

הוה זהיר בקריאת שמע ובתפילה ובשאתה מתפלל אל-מעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום. שְׁנָאֵמַר כִּי-חֲנוּן וְרַחֲמִים הִיא אֶרֶץ אֲפִים וְרַב-חֶסֶד וְנֶחֱם עַל-הַרְעָה. (יואל ב.י). וְאֶל-תְּהִי רָשָׁע בְּפִנֵּי עֲצָמָךְ:

בידיקע מעטאַפּן אין זיכער און גאָד מטבעות, וואָס, הגם עס מאַכט דעם מע-טאָר בעסער אַרבעטן, ווערט ער אָבער ביי-ליקער. ווארים די דרייענדיקע און קרר-מע וועגן זיינען ווי די מעשים פון שלאַנג, וואָס קריכט אויפן בויך אנשטאַט אויף די פיס. עס זיינען פאַראַן זינד וואָס פאַר-שעמען אַזוי דעם מענטשן אַז ער ווערט פאַלש און באַטריגעריש.
(עסעיס) פרענסיס בייקאָן).

משנה י"ח

(א) דער העברייאישער וואָרט „קבע" האָט דעם זין פון „צו באַשטימען", און די טייטש איז: באַשטימט ניט אין דיין תפלה ווי אַזוי גאָט זאָל דיר העלפן, נאָר „בעט רחמים" און ער, גאָט, וועט שוין אַליין וויסן וואָס עס איז גוט פאַר דיר.

(ב) תפלות דאַרפן ניט געזאָגט ווערן כלאחר-יד. די חכמים וואָס האָבן מתקן געווען די תפלות האָבן געלערנט ווי אַזוי צו האָבן די העכסטע קאַנצעפציע פון תפלה.

(דר. יוסף ה. הערטץ)

(ג) דער „יוד" הקדוש האָט געזאָגט: „דו וויסט וויסן וואָס ס'איז די ריכטיקע תפילה? ווען דו ביסט אַזוי פאַרטריפט אין איר אַז דו פילסט ניט ווען אַ מעסער ווערט אַריינגעשטאַכן אין

18. Rabbi Simeon said: Be careful with the reading of Shema; and when thou prayest do not consider it as something that thou hast to do at an appointed time, but as an appeal for mercy and compassion before God, as it is said, for He is merciful and gracious, slow to anger, and abounding in loving-kindness, and relenting in visiting misfortune (Joel 2:13) (upon those who sin); and be not wicked in thine own eyes.

care for someone else's property. They arrested him and he confessed. —*Baba Metzia 24*

(2) If it will be well weighed, to say that a man lieth is to say that he is brave towards God, and a coward towards men: for a lie faces God and shrinks from man. —*Montaigne*

(3) It will be acknowledged, even by those who practice it not, that clear and round dealing is the honor of man's nature, and that mixture of falsehood is like alloys in coin of gold and silver, which may make the metal work the better, but it embaseth it; for those winding and crooked courses are the doings of the serpent, which goeth basely upon the belly, and not upon the feet. There is vice that doth so cover a man with shame as to be false and perfidious. —*Essays: Francis Bacon*

MISHNAH XVIII

18. (a) The Hebrew word *Kavoa* has the connotation "to fix" or "to designate," and the meaning thereof is this: Do not specify in your prayer how God should help you, but rather "appeal for mercy and compassion"—plead with God for mercy and He will know how to help you and what is best for you. —*K'sav Soffer*

(b) Prescribed prayers are not to be offered in a perfunctory way. The rabbis who created the liturgy taught the loftiest conception of prayer. —*Dr. Joseph H. Hertz*

(c) Said the "Yud": "Do you wish to know what is proper prayer? When you are so engrossed that you do not feel a knife thrust into your body, then you are offering prayer aright." —*Tifereth ha-Yehudi, as quoted in the Hasidic Anthology*

(d) Prayest: "Create in me a clean heart, Oh God, and renew a right spirit within me" (Ps. 51:12). Know thou that the heart is the source of life, and is placed in the center of the body as the Holy of Holies, as stated in Zoar, has been placed in the center of the world. Therefore must one have his heart cleansed from evil and all evil thoughts; he otherwise introduces an idol into the innermost part of the Temple which ought to be a dwelling place for God. —*Kitzur Sh'luh, fol. 14, col. 2, quoted in Hebraic Literature, by M. H. Harris*

(e) WICKED . . . IN YOUR OWN EYES. Do not be wicked when you are alone and seen by no one. —*Maarsha*

(f) Do no act today for which tomorrow you will say, "Why did I do this evil?" —*Rashi*

(g) Regard not thyself as (wholly) wicked, since by so doing thou givest up hope of repentance. Regard thyself as partly evil and partly good; be not either conceited or despairing. —*Anonymous.*

יט. רבי אלעזר זאָגט: זאָלסט זיין פלייסיק צו לערנען תורה, און ווייס וואָס צו ענטפערן אָן אַפיקורס, און ווייס פאַר וועמען דו באַמיסט זיך, און ווער עס איז דער האַר פון דיין מלאכה, וועלסט כער וועט דיר באַצאָלן דעם שכר פון דיין אַרבעט.

כ. רבי טרפון זאָגט: דער טאָג איז קורץ, און די אַרבעט איז פיל, און די אַרבעטער זיינען פויל, און די באַלוינונג איז אַסך, און דער האַר דריקט.

כא. ער פלעגט זאָגן: דו דאַרפסט ניט עני דיקו די גאַנצע אַרבעט, אָבער דו ביסט ניט פריי זיך אַפצוואַגן פון איר; אויב דו האַסט געלערנט אַסך תורה, גיט מען דיר אַסך באַלוינונג, און באַגלויבט איז דער האַר פון דער מלאכה אַז ער וועט דיר באַצאָלן די באַלוינונג פאַר דיין אַרבעט. און ווייס אַז דאָס געבן פון שכר צו צדיקים איז לעתיד לבוא.

ר' חנניה בן עקשיא וכו'.

1. אַ פּי קוּר ס , אַ גאַטלאַזער, פריידענקער; קומט פון וואָרט „עפיקור“, גרינדער פון פילאָזאָפישער שיטה אין אַלטער-טום, וועלכער האָט געפרעדיקט, אַז דער זין פון לעבן איז הנאה-האַבן און פאַרגעניגן.

1. דער טאָג , דאָס מענטשלעכע לעבן. 2. דער האַר פון דיין מלאכה , גאַט וואָס האָט דיר געגעבן די אויפגאַבע צו זיין אַ מאַראַלישער מענטש. 3. דער האַר דריקט — פאַדערט, פאַרלאַנגט אַרבעט.

ניט באַהאַונט אין זיי, איז בעסער אַז ער זאָל שווייגן.

(משה אַלמושנינו).

(ג) דער האַר פון דיין מלאכה.

זאָסט וויסן אַז גאַט איז לעבן דיר; ווארים עס איז ניטאָ קיין פלאַץ וואָס ער האָט אַזוי האַרד ווי דאָס פלאַץ וואו די תורה ווערט געלערנט מיט פלייס און התמדה. אַזוי איז געשריבן, „גאַט האָט ניט מער ווי די פיער אייזן פון הלכה“.

(רוח חיים).

משנה כ'

(א) דער טאָג איז קורץ. פאַרוואָס זאָגט ניט רבי טרפון; „די צייט איז קורץ“ דאָס קאַן

משנה כ'—כ"א

19. רבי אַלעזר אומר.

הוה שקיד ללמוד תורה ונדע מה-שתשיב לאפיקורוס ונדע לפני מי אתה עמל ומי הוא בעל מלאכתך שישלם-לך שכר פעלתך:

20. רבי טרפון אומר.

היום קצר והמלאכה מרבה והפועלים עצלים ותשכר הרבה ובעל תפית דוחק:

21. היא תיה אומר. לא

עליה המלאכה לגמור ולא-אתה כן יחורין להבטל ממנה. אם למדת תורה הרבה נותנים לך שכר הרבה ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך. ודע שמתן שכרם של צדיקים לעתיד לבוא:

משנה י"ט

(א) זיי גערן צו לערנען תורה. צום ערשטן לערן תורה מיט התמדה כדי דו זאָסט וויסן „וואָס איז איבער דיר“, ד. ה. אַ העכערע קראַפט וואָס רעגירט די וועלט; דאָן קאַנסטו אויך לערנען אַנדערע לימודים כדי צו קאַנען פאַרטיי-דיקן די פאַזיציע און אַפּווענדן די אַרגומענטן פון אומגלויביקע.

(ר' ישראל).

אַפיקורס. דער וואָס וויל אַפענטפערן אָן אַפיקורס דאַרף ניט נאָר קאַנען תורה גרינטלעך, נאָר אויך אַנדערע קעגנשטאַנדן וואָס קאַנען באַ-רירט ווערן בשעת דער דיסקוסיע. אויב ער איז

19. Rabbi Elazer said: Be eager to learn Torah; know what answer to give to an unbeliever; know also before whom thou toilest and who is thy employer, who will pay thee the reward of thy labor.

20. Rabbi Tarfon said: The day is short, there is too much work, and the laborers are lazy, and the reward is much, and the master is urging.

21. He used also to say: It is not thy duty to complete the work but neither art thou free to desist from it; if thou hast studied much Torah, much reward will be given thee, for faithful is thy employer in paying thee the reward of thy labor; and know that the grant of reward unto the righteous will be in the thereafter.

MISHNAH IX

19. (a) BE EAGER TO LEARN TORAH. First learn the Torah with zeal and devotion that you may know "what is above thee", i.e., a Supreme Being who created the world. Then you may also study other subjects in order that you may defend your position and refute the arguments of unbelievers. —*Rabbi Israel, as quoted in Midrash Sh'muel*

(b) UNBELIEVER. One who undertakes to "give answer to an unbeliever" must not only know the Torah thoroughly, but also all other subjects which may arise in the discussion. If he knows not it were better that he remain silent. —*Moishe Almosnino Almosnino*

(c) BEFORE WHOM THOU TOILEST. Know that God is near you; for there is nothing He cherishes so much as the place where the Torah is studied with eagerness and zeal. Thus it is written, "God has nothing else but the four ells of Halakha." —*Ruah Hayim.*

MISHNAH XX

20. (a) THE DAY IS SHORT. Why does not Rabbi Tarfon say: "The time is

short?" This may be answered thus: Man's life is likened not only to one day, but to a *short* day. Your day, man, is very short; therefore it were better that you waste not your time on trivialities. Rabbi Tarfon has in mind the shortest winter day. —*Midrash Sh'muel*

(b) THE LABORERS ARE LAZY. Even those who do labor are lazy and sluggish—they could accomplish far more than they do. Man is accountable for every minute of his life. —*Rabbenu Jonah*

MISHNAH XXI

21. (a) IT IS NOT THY DUTY. After enumerating so many requirements for the ideal life, the Mishna quotes Rabbi Tarfon to the effect that it is not one's duty to *complete* the work. Let one do that which he is able and not be disheartened because the ideal is still far distant and unattainable. —*Yein Lebanon*

(b) THY EMPLOYER. . . THY LABOR. Although God, in His infinite goodness, gives you life and health for which you are dutybound to learn and do good, yet when it comes to your reward, He will count it as though it is "thy labor," not His. —*Milei D'Aboth*

פרקי אבות

אָפֿן לעבן, זאָגט די משנה אין רבי טרפּוֹנ'ס נאָ-
מען אָז עס איז ניט די פּליכט פֿון מענטשן צו
פאַרענדיקן די גאַנצע אַרבעט. זאָל יעדער טאָן
וואָס נאָר ער קאָן און ניט אַרונטערפּאַפֿן ביי זיך
צווייב דעם וואָס דער אידעאַל איז ווייט און
שווער צו דערגרייכן.

(י"ן לבנון).

(ב) דער האַר פּוֹ... דיין
אַרבעט. הגם גאָט, אין זיין אונענדלעכער
גוטסקייט, גיט דיר לעבן און געזונט פאַר וועל-
כע דו ביזט פאַרפליכטעט צו לערנען און טאָן
גוטס, דאָך ווען עס קומט צו דיין באַלוינונג,
וועט ער עס רעכנען אַזוי ווי עס זאָל זיין „דיין
אַרבעט“, ניט זיינע.

(מילי דאבות).

געענטפערט ווערן אַזוי: דעם מענטשנס לעבן
ווערט געגליכן ניט נאָר צו אַ טאָג, נאָר צו אַ
קורצן טאָג. דיין טאָג, מענטש, איז זייער קורץ: דאָ-
ריבער איז בעסער, אָז דו זאָלסט ניט פאַרשווענדן
צייט אויף נאַרישקייטן. רבי טרפּון האָט דאָ אין
זיינען דעם קירצסטן ווינטער טאָג.

(מדרש שמואל).

(ב) די אַרבעטער זיינען פּויל. אַפּי-
לו די וואָס אַרבעטן יא זיינען פּויל און שלאָבער-
דיק — זיי קאַנען דערגרייכן פיל מער ווי זיי
דערגרייכן. דער מענטש איז פאַראַנטוואָרטלעך
פאַר יעדער מינוט פֿון זיין לעבן.

(רבנו יונה).

משנה כ"א

(א) דו דאַרפסט ניט . . . נאָכדעם
ווי ער שטעלט אַזוי פיל פאַדערונגען פאַרן אידע-

COMMENTARIES AND OTHER WORKS QUOTED OR CONSULTED

A

- Aizor Elijah**, Elijah Hacoen Haitmori, Jerusalem, 1895
Anaf Aboth, Isaiah b. Saul Hammer, Cracow, 1878
Anaf Etiz Aboth, Benjamin Wolf b. Jekuthiel of Hrodli
Anvei Shmuel, Shmuel Shmelke Weintrob, Jerusalem, 1886
Arvei Nahal, Shloime Eibeschutz Pietrocow, 1877
Atereth Aboth, Menachem Chaim Levinson, Warsaw, 1883
Avodath Israel, Rabbi of Koznitz, Warsaw, 1867
Appendix to Sayings of the Jewish Fathers, Dr. Charles Taylor, Cambridge, 1900
Avnei Joshua, New York
Avnei Shesh, Joseph Messing, Breslau, 1865

B

- Beth L'Aboth**, Jacob Judah Levi, Warsaw, 1887
Ben Buzzi, published anonymously, Wilna, 1890
Beth Avroam, Avroam Mendel, Warsha, 1886
Beth Aboth, Menachem b. Shloime of the House of Mayer (Hamayeri)
Beth David V'Shloime, Shloime b. Zvi Hirsh of Dubno, Prague, 1888
Beth Habhira, Menachem b. Shloime of Parpangon, Warsaw, 1870
Beth Aboth, Shloime Zalman Hershman, Berlin, 1890
Bertenure, Obadiah Bertenure, Cracow, 1882
Binian Joshua, Joshua Falk of Lisa, Durenfort, 1884
Bikoreth HaTalmud, Jacon J. Halevi, Lemberg, 1866
Bikurei Rosh, Shloime Reuven b. David, Wilna, 1878
Birkath Aboth, Joseph Chaim, Livorno, 1845

D

- Derech Aboth**, E. Schick, Philadelphia, 1898
Derech Aboth, Mayer, grandson of Vilner Gaon
Derech Hayim, Judah b. Bezalel Liva, Warsaw, 1876
Divrei Aboth, Avroam David Worman, Lemberg, 1897
Divrei Moishe, Moishe Zalman Halevi, Wilna, 1897
Drashoth Shleimoth, Hanoeh Zundel Levin, New York, 1936

E

- Ethics of the Fathers**, Alexander Kohut, translated into English from German text by Max Cohen, New York, 1885
Eitz Aboth, Jacob Emden, Amsterdam, 1741
Eitz Aboth, Mordechai Eliezer Weber, Jerusalem, 1879

H

Heker Aboth or Hidoth mini Kedem, Refuel b. Nachman Conn, Warsaw, 1887
Hasdei Aboth, Chaim Joseph David Azulai, New York, 1844
Hoboth Halebboth, Bachja Ibn Pakuda

I

Imrei Noam, Judah Isaac Sifrin, Warsaw, 1896

J

Jonah of Girondi, Rabeinu Jonah, Berlin, 1847

K

Kether Shem Tov, Rabbi of Apt
Korban Aaron, Aaron b. Mayer Stashevsky, 1899
Kedushath Levi, Levi Itzchoc of Bardichew

L

Leb Aboth, Shloime Halevi Hasfardi, Salonika, 1562
Limudei Aboth, Joshua Hershel Rabinowitz, New York, 1926
L'shon Hakhamim, Zelig Zvi Mandelstein, Lemberg, 1866

M

Maggid Zedeck, Siddur Hagro
Maimonides, Perush Pirkei Aboth
Maasei Aboth, Israel Gelbart, Wilna, 1899
Maasei Aboth, Aaron Eliezer Fashkis, Pressburg, 1845
Maasei Aboth Moishe of Volozhin, Shklaw, 1887
Machzor Witri, Simcha b. Shmuel
Masecheth Aboth, Chaim of Kobrin, Warsaw, 1868
Masecheth Aboth, or Ruach Chaim, Chaim of Volozhin, Siddur Hagro
Maine Joshua, Siddur Hagro
Mehkerei Aboth, Jacob Levinson, Chicago, 1905
Mesilath Yesharim, Moishe Chaim Lutzatu
Midrash David, David Hanaggid, Jerusalem, 1943
Midrash Ribesh Tov, Kecskemeth, 1927
Midrash Shmuel, Shmuel de Uzida, Warsaw, 1890
Milei D'Aboth, Yechiel Michael Mushkin, Jerusalem, 1930
Milei D'Aboth, Israel Mordechai of Warsaw, 1879
Mizpei Joshua, Joshua Hershel Halevi, Jerusalem, 1902
Moggen Aboth, Simon b. Zemech (Rashbatz), New York, 1942
Moggen Aboth, Shloime Kluger, Pietrocow, 1882
Moggen Aboth, Hebrew and English, Brechiah Mayerowitz, Chicago, 1895
Mussar Aboth, Judah Leib b. Dov, Ginzburg, St. Louis, 1940

N

- Nahlath Aboth**, Isaac Abrabanel, Venice. Quoted from Midrash Shmuel
Nahlath Benjamin, Benjamin Hashin, Odessa, 1881
Nahlath Zvi, Zvi Hirsh Firer, Venice
Noam Elimelech, Elimelech of Lzhansk, Tarno, 1903
Notzer Hesed, Itzhac Judah Sifrin, Lemberg, 1905

O

- Orah Chaim**, Shmos Hadad, with translation in Arabic, Tunis, 1920
Oisher V'Oisher, Chaim Joseph Neiman, Brod, 1877
Or Zadikim, Joseph Karu, Salonika

P

- Peisah Einaim**, Chaim David Azulai, Wilna, 1910
Pirkei Aboth, Joseph b. Joseph Nachimes, 1907
Pirkei Aboth (German) Professor Herman Struck, Berlin, 1888
Pirkei Aboth (German), Dr. Paulus Ewald, Erlangen, 1826
Pirkei Aboth, Professor Herford, New York
Pirkei Aboth, (Yiddish), B. Yeiuson, Warsaw
Pirkei Aboth, Moishe Almosnino, quoted from Midrash Shmuel

S

- Sayings of the Fathers**, (English) ,Dr. Joseph H. Hertz, New York, 1945
Sayings of the Jewish Fathers (English), Joseph I. Gorfinkel, New York, 1913
Seffer Hamidrash, Nachman of Bratzlaw, Warsaw, 1912
Seffer Mussar, Joseph b. Judah, Berlin, 1910
Shulhan Arukh, Joseph Karu (1488-1545)
Simhath Aboth, Simchah Paltrowitz, New York, 1927
Soless L'Minhah, Joseph Chaim Karu, Vlatzlavek, 1897
Seffer Hayashar, Rabeinu Tam, Zhitomir, 1859
Sforno Obadiah, Pirkei Aboth
Taam Zkeinim, Israel Mordechai of Warsaw, 1879
Toldoth Jacob Joseph, Jacob Joseph of Polona, Warsaw, 1898
Toldoth Joshua, Joshua Heller, Wilna, 1866
Torath Aboth, Joshua Hershel Rabinowitz, New York, 1926

Y

- Yein Lebanon and Gan Nouf**, Naftali Hertz Weisel, 1874
Yorim Moishe, Moishe Chaim Alcshech, selections from commentaries on Penta-teuch

Z

- Zchuth Aboth**, Avroam Galanti, Wilna, 1910
Zchuth Aboth, Dr. Wolf Weisel (German), Stetin, 1855
Zchuth Aboth, Itzhac b. Reheba, Jerusalem, 1880
Zchuth Aboth, Joseph b. Jacob Gibianski, Warsaw, 1876
Zchuth Aboth, Jacob Fintzi, Bilograd, 1877
Zchuth Aboth—Anaf Aboth, Menachem Nussan Aurbach, Jerusalem, 1895

INDEX OF NAMES AND GLOSSARY

- Aboab Isaac the Elder**, author of Menorath Hamoar, 13th century according to Zunz. Citation in this book translated from Midrash Shmuel, pp. 31(c)
- Aboth**, fathers; Pirkei Aboth—teachings, or sayings of the fathers, p. 8
- Abравanel Isaac**, author of commentary entitled Nachlath Aboth. Statesman, Bible exegete, philosophical writer (1437-1508). Exiled from Spain in 1492, pp. 43(c); 47(a); 51(h); 123(e); 133(c)
- Abtalion**, 1st century B.C.A. Belonged to the fourth of the Zugoth (pairs). p. 21
- Alexander of Macedon**, king of Macedonia and one of the greatest military leaders and conquerors (356-23 B.C.A.) p. 15
- Alkimos** or Alkimos, nephew of Jose b. Joezer, p. 18
- Almosnino, Moïshe**, 16th century Talmudist, quoted by Midrash Shmuel, pp. 31(a); (85(c); 87(e)
- Alschech, Moïshe Chaim**, author Yorim Moïshe (Selections from commentaries on Pentateuch), 16th century Cabalist and Talmudist, pp. 55(a); 105(e)
- Antigonos of Socho**, disciple of Simeon the Just. Lived during second century of common era. pp. 17; 42-45
- Ark of the Covenant** (Hebrew: Aron Habrith)—in the Ark regarded in ancient Israel as the most sacred object in the sanctuary, were deposited the Tablets of Stone upon which the Decalogue had been engraved. p. VII
- Aaron**, first High Priest; brother of Moses, pp. 72-74
- Ab Beth Din**, Father of the Court, or Chief Justice, p. 18
- Akiba**, leading Tanna of the 2nd century C.E. instigator of the Bar Kochba revolt against Rome (135 C.E.), p. 96
- Almemor**, or Almemar, elevated platform in the synagogue, with a desk from which the Torah and Haftorah are read on Sabbaths and holidays.
- Alexandria**, chief Mediterranean port, p. 95
- Antoninus Pius** (138 C.E.), Roman official
- Ari**, abbreviation of Ashkenazi Rabbi Isaak (Luria), outstanding leader of the later Kabbalah (1534-1572), p. 113(c)
- Aristotle**, Greek philosopher; pupil of Plato (384-322 C.E.), p. 27 (b)
- Bahya ibn Pakuda**, author of "Duties of the heart", a work of Jewish religious Philosophy and ethics, 11th century
- Bar Kochba**, Simon bar Koziba, leader of the revolt against Rome, (132-135 C.E.) p. 23
- Beecher Ward Henry** (1813-87) American orator and writer, p. 39(2)
- Ben Sira**, Joshua (also, Ben Sirach), third century B.C.E.; author Ecclesiasticus, p. 16
- Brisbane, Arthur**, American editor and columnist; b. 1864, d. 1936, p. 67(3)
- Burdette Robert** (Bob), American writer, b. 1884, d. 1914, p. 71(5)
- Butler, Murray Nicholas**, American publicist and President of Columbia University, b. 1862, d. 1948, p. VI
- Bertnuro, Ovadiah**, Talmudic commentator (1475-1550) pp. 55(e); 89(c); 99(c); 115(a); 121(b)
- Caesar, Julius**, (100-44 B.C.E.), Roman general and statesman, p. 113(d)
- Carlyle, Thomas**, Scottish essayist and historian (1795-1881), p. 113(d)
- Claudy, Frank**, p. 43(5)
- Cohen, A. Dr.**, Prominent Rabbi in England and author of many books on Jewish topics, p. 111(d)
- Covenant**, God's promise of blessing to be fulfilled on the performance of a condition; God's covenant with Israel, 65(b)
- Day of Atonement**, tenth day of Tishrei (Yom Kippur) —a day of fasting and repentance, p. 95
- Decalogue**, the Ten Commandments; the moral law, p. 29(d)
- Galuth**, or Golah—the dispersion of Israel among the nations; exile, p. 8
- Eliezer b. P'doth**, p. 27(b)
- Emden, Jacob Israel**, b. 1697; d. 1776; author of Commentary on Pirkei Aboth.
- Epstein, Dr. Isidore**, Jewish scholar, b. 1899, 37(f)
- Ezra the Scribe**, leader and religious organizer of the 5th Century B.C.E., p. 31(a)
- Field, Marshall**, (1893—), p. 43(6)
- Franklin, Benjamin**, (1706-90), American patriot, writer, diplomat; signer of the Declaration of Independence, p. 89(2)
- Froude, James Anthony**, English historian (1818-94), p. 59(f)
- Gamaliel I, Rabban** (title), grandson of Hillel the Elder, 1st century C.E., p. 22
- Gorki, Maxim**, or Aleksei M. Pyeshkov, Russian novelist (1868-1936), p. 81(e)
- Greatz, Heinrich**, (1817-1891) Jewish historian; author of History of the Jews p. 131(i)
- Herford, R. Travers**, Christian Talmudic scholar; author of commentary on Pirkei Aboth in English, p. 63(c)
- Hertz, Dr. H. Joseph**, Chief Rabbi of British Empire, b. 1872; d. 1948
- Hughes, Thomas**, English author (1823-96), p. 57(7)
- Isaiah**, Hebrew prophet; lived about 70 B.C.E.

- Israel, Baal Shem Tov** (Besht), founder of Hasidism, B. Okup, Ukraine, about 1700; d. Miedzyboz, Poland, 1760, pp. 65(b); 71(d)
- Israel, Kozienice**, Kozienicer Maggid, d. 1814; author of book *Avodath Israel*, pp. 33(f); 83(d)
- Jewel, John** (1522-1571), p. VI
- Jochanan b. Zakkai**, 1st century C.E.; founder and first president of the academy of Jabneh (Yamnia) after the destruction of Jerusalem, pp. 94; 116-125
- Jose b. Joezer**, 2nd century B.C.E. p. 18
- Jose b. Jochanan**, 2nd century B.C.E., p. 18
- Joseph b. Shoshan**, pp. 47(b); 59(e); 73(b)
- Joseph Ibn Kaspi**, author *Seffer Hamussar*, p. 27(c)
- Josephus Flavius**, Jewish historian (c. 37-95 C.E.); works: *Antiquities of the Jews*; *Autobiography*; *Against Apion*; *History of the Jewish War*; surrendered to the Romans after defending Galilee, p. V
- Joshua**, Moses' successor; conquered the land of Canaan, p. 31(a)
- Judah, or Jehudai b. Nachman**, Gaon of Sura (761-764), p. 61(b)
- Judah b. Samuel Larma**, Spanish Talmudist of the 16th century; author of commentary on *Pirkei Aboth*, p. 123(d)
- Judah b. Tabbai**, 1st century B.C.E., p. 20; 60, 61
- Kabbalah**, or Cabala, Jewish teachings on the mysteries of God and the universe.
- Kaminka, Dr. Aaron**, Jewish scholar in Biblical and Talmudic literature, b. Russia, 1866, p. 113(d)
- Kaplan, Dr. M. Mordecai**, Rabbi, philosopher and educator, b. Lithuania, 1881.
- Karu, Joseph Chaim**, author book *Soless L'minchah*, pp. 33(g); 51(i); 101(g); 103(c)
- Kingsly, Charles**, English novelist (1819-75), p. 67(2)
- Kohut, George Alexander**, (1874-1933), scholar and educator; author of *Ethics of the Fathers in German*, translated into English by Max Cohen, 1885, pp. 57(k); 83(c)
- Lazarus, Moritz**, (1824-1903), German Jewish philosopher; author of *Ethics of Judaism*, p. 119(h), p. 119(h)
- Levi Itzhac** of Berditchev, one of the most popular Hassidic Rabbis; disciple of the Great Maggid, d. 1809, p. 33(e)
- Leviticus**, the third book of the Pentateuch, containing the ceremonial laws for the priests and Levites.
- Lincoln, Abraham**, (1809-1865), President of U.S. through the Civil War; issued Proclamation of Emancipation.
- Luzzato, Moses Chaim**, Cabalist and poet; b. at Padua, Italy 1707; d. at Acre 1747. Author of *Mesilath Yeshorim*, a popular survey of religious ethics, p. 89(d)
- Lycurgus**, ancient Spartan lawgiver, 7th century B.C.E. p. VI
- Madam Guyon** (1648-1717), French mystic, p. 87(1)
- Maimonides, Moses b. Maimon**, (1135-1204) greatest Jewish Talmudic and religious philosopher of Middle Ages, pp. 44(B); 51(e); 111(i)
- Mathitiah Hayitzhari**, Talmudic scholar of the latter part of 14th century; cited in *Midrash Shmuel*, pp. 59(i); 101(e); 107(e)
- Micah**, Hebrew prophet, contemporary of Isaiah, 7th century B.C.E., p.37(g)
- Mahzor Vitri**, prayer book for the holidays compiled by Simha b. Samuel of Vitri, d. about 1105, p. 109(d)
- Minos**, ancient ruler and lawgiver of Crete, p. VI
- Mishnah**, Collection of laws completed by Rabbi Judah the Prince (Hanasi, Rabbi Hakadosh) during the latter half of 3rd century C.E. The Mishnah forms the basic part of the Talmud. One passage of the text is also called Mishnah, p. 8
- Montaigne, Michel Euquem**, French philosopher, essayist, (1533-1592), p. 135.
- Moore, Foot George**, non-Jewish Biblical scholar, (1851-1931), p. 77(g)
- Nasi**, president of the Sanhedrin.
- Nazarite**, among the ancient Hebrews a Nazarite was a consecrated person to be forbidden to use wine, cut the hair, or touch a corpse, p. 15
- Nittai** the Arbelite Mishnah 7, p. 51
- Passover**, annual spring holiday instituted (Ex. XIII) to commemorate the sparing of the Hebrews in Egypt where God smote the first born of the Egyptians, p. 9.
- Pasteur, Louis**, French scientist (1822-95), p. 77(2)
- Pekiin**, the town where Rabbi Joshua b. Chananiah settled after the destruction of the Second Temple, p. 95
- Penn, William**, (1644-1718), English Quaker; founder of Pennsylvania, p. 57(1)
- Pentateuch**, the five books of Moses taken together, p. 31(b).
- Pharisees**, expounders of the Torah; one of the three Jewish sects during the last centuries before the destruction of the Temple, p. 17
- Pompey the Great**, (106-48 B.C.E.), Roman general and triumvir; rival of Caesar.
- Rabenu Jonah**, Jonah b. Abraham Gerondi (1180-1263), famous Talmudist named "Hehasid", pp. 59(d); 121(a); 137(b)

- Rashbatz**, Simeon b. Zemech Duran, Rabbinical authority, b. 1361; d. 1444.
- Rashbam**, abbreviation of Rabbi Shmuel b. Meir, commentator, b. about 1085; d. about 1174; grandson of Rashi.
- Rashi**, abbreviation for Rabbi Solomon Isaac, greatest commentator of the Bible and the Talmud, d. 1105.
- Rosh Hashana**, Jewish New Year — 1st of the month of Tishrei, p. 9; 57(d).
- Rav Assi**, redactor of the Babylonian Talmud, p. 31; Ravina was Rav Assi's contemporary and co-worker in the work of completing the Talmud p. 31(c).
- Ritba**, abbreviation of Rabbi Yom Tov b. Abraham Ishbili (1270—c. 1328).
- Ruth and Naomi**, Ruth a woman of Moab, daughter-in-law of the widow Naomi; she left her own people and native land and went to Bethlehem, where she married Boaz, thus becoming an ancestress of David. Her story is told in the Biblical book known by the name of Ruth.
- Sadducees**, Jewish sect which denied the resurrection, personal immortality, the existence of angels, etc. p. 17
- Salome, Alexandra**, queen of Judah 76-67 B.C.E.; wife of king Alexander Jannai, 3rd son of Hyrcanus I, p. 20
- Salvador, Joseph**, (1786-1873), p. VII
- Sampson, Ezra**, author of Beauties of the Bible, 19th century, p. 54(3)
- Sanhedrin**, the Supreme Council of the Jewish nation during the period of the Second Temple
- Seforno, Ovadiah**, pp. 47(c); 49(h); 63(A); 131(b)
- Shavuoth**, holiday or feast of Weeks, traditionally commemorating the giving of the Torah; p. 14
- Shem Tov** b. Shem Tov p. 37
- Shemaiah** p. 121
- Shmelki** of Nickelshburg, Hasidic Rabbi; disciple of the Maggid, d. 1778, p. 127(c)
- Shulchan Aruch**, the book of Jewish law codified in the 16th century by Rabbi Joseph Karu p. 61(f)
- Simon b. Gamaliel I**, first century B.C.E., p. 23; 85
- Simeon the Just**, High Priest 310-291 or 219-199 B.C.E., pp. 14, 34
- Simeon b. Shatach**, 1st century, p. 20
- Stanley P. Arthur**, Christian Scholar; author History of the Jewish Church
- Stevenson, Robert Lewis**, English writer (1850-94), p. 57(6)
- Succoth**, Holiday of Tents; one of the three principal holidays of the year, p. 14
- Torah**, See: p. 31(b)
- Tanna**, pl. Tannaim, teacher, the masters of the Mishnah.
- The Temple**, seat of Jehova worship in Jerusalem; The First Temple was built by king Solomon the end of the tenth century B.C.E.
- Talmud**, the body of Jewish civil and canonical law not in the Pentateuch.
- Turgenev, Ivan Sergyeovich**, (1818-83) Russian novelist, p. 39(4)
- Taylor, Dr. Charles**, author of Appendix to Saying of the Jewish Fathers, 1900, p. 85(c)
- Tarphon, Rabbi**, p. 96,97
- Vilner Gaon**, Elija of Vilna, one of the greatest Talmudic scholars of the 18th century, d. 1797, p. 47(d); 51(i)
- Vaspasian**, Roman commander; later emperor, p. 94
- West, Robert**, p. 57(8)
- Weisel, Naftali Hertz**, 18th century, author of commentary "Yein Lebanon", pp. 47(e); 79(3); 111(e)
- Wellhausen, Julius**, critical investigator of the Bible, b. 1844; p. 45(d)
- Weltmere, Sidney**, p. 67(4)
- Washington, George**, first president of the United States, p. 39(3)
- Yetzer Tov and Yetzer Ra**, the good instinct and the evil instinct.
- Yost, Marcus Israel**, (1793-1860), author Geshichte des Yudenthums and seiner Sekten, Leipsic, 1857-1889, p. 45(g)
- Zeredah**, Jose b. Joezer's birthplace.
- Zunz, Leopold**, (1794-1886), Jewish exegete, historian and grammarian, p. VII
- Zoar**, Book of Splendor, chief work of the earlier Cabala (13th century), p. 83(b)

